

M. LAPKRIČIO 25 D., TREČIADIENIS

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

1. Posėdžio pradžia

(Posėdis prasidėjo 9.05 val.)

2. Pateikti dokumentai (žr. protokolą)

3. Įgyvendinimo priemonės (Darbo tvarkos taisyklių 88 straipsnis) (žr. protokolą)

4. Žalos atlyginimas keleiviams oro linijų bendrovės bankroto atveju (pateikti pasiūlymai dėl rezoliucijų) (žr. protokolą)

5. „made in“ (kilmės žymėjimas) (pateikti pasiūlymai dėl rezoliucijų) (žr. protokolą)

6. Pasirengimas 2009 m. gruodžio 10 ir 11 d. vyksiančiam Europos Vadovų Tarybos susitikimui (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl pasirengimo 2009 m. gruodžio 10 ir 11 d. vyksiančiam Europos Vadovų Tarybos susitikimui.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (FR) Gerb. Pirmininke, pone J. M. Barroso, gerbiamieji Parlamento nariai, puiku, kad yra ši galimybė diskutuoti su jumis prieš būsimą Europos Vadovų Tarybos susitikimą. Žinoma, tai bus antras įprastas susitikimas, kurį rengia Tarybai pirmininkaujanti Švedija, ir, be to, paskutinis kartas, kai jam vadovaus keičiamoji Tarybai pirmininkaujanti valstybė.

Kaip žinote, Lisabonos sutartis įsigalioja gruodžio 1 d., tačiau pagal 2008 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryboje patvirtintą rezoliuciją keičiamoji Tarybai pirmininkaujanti valstybė toliau pirmininkaus Europos Vadovų Tarybai, kol metų pabaigoje baigsis pirmininkavimo laikotarpis. Visos valstybės narės jau ratifikavo Sutartį ir Romoje deponavo savo ratifikavimo dokumentus. Todėl esu patenkinta, galėdama patvirtinti, kad Lisabonos sutartis iš tikrųjų įsigalios gruodžio 1 d.

Kaip Parlamentas gerai žino, stengiantis pasiekti šį tikslą nuveiktas ilgas ir sunkus darbas. Naująją sutartimi keliais atžvilgiais bus pakeisti ES veiklos metodai. Sutartis suteiks geresnių galimybių imtis spęsti svarbias problemas, su kuriomis susiduria Europos Sąjunga, ir galėsime tai daryti demokratiškiau, skaidriau ir veiksmingiau. Kartu su ja artėja daug svarbių reformų, kurios turės poveikį jums čia, Parlamente.

Praėjusios savaitės neeiliniame Europos Vadovų Tarybos susitikime valstybių ar vyriausybės vadovai sutarė paskirti H. van Rompuy Europos Vadovų Tarybos Pirmininku. Nuo sausio 1 d. jis vadovaus Europos Vadovų Tarybos darbui.

Be to, pritarus Komisijos Pirmininkui buvo susitarta paskirti C. Ashton naująją vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai. Pagal Sutartį gruodžio 1 d. C. Ashton perims visas savo pareigas, įskaitant Komisijos pirmininko pavaduotojo pareigas. Kai tik Europos Parlamentas patvirtins poziciją dėl visų narių, jūs, žinoma, surengsite C. Ashton klausymus. Manau, kad netrukus ji prisistatys Užsienio reikalų komitetui ir atsakys į klausimus.

Be to, Europos Vadovų Tarybai pavyko susitarti dėl P. de Boisseu paskyrimo Tarybos sekretoriato generaliniu sekretoriumi.

Pasirengimo Lisabonos sutarties įsigaliojimui darbas tęsiamas taip, kaip spalio mėn. Tarybai pirmininkaujanti valstybė išsamiai išdėstė padėties ataskaitoje. Siekiant iki galo įgyvendinti Lisabonos sutartį, gruodžio 1 d. bus priimta nemažai sprendimų, kaip antai dėl persvarstytų Tarybos darbo tvarkos taisyklių ir Europos Vadovų Tarybos darbo tvarkos taisyklių. Gruodžio mėn. vyksiančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime pateiksime naują pranešimą, kuriame bus apibendrinama padėtis tais klausimais, kuriuos sprendėme

įgyvendindami ir praktiškai taikydami Lisabonos sutartį. Be šių klausimų, bus įtrauktas Europos išorės veiksmų tarnybos klausimas. Be to, pranešime bus pateiktas planas, kuriame bus nurodyta šios srities darbo kryptis.

Gruodžio mėn. vyksiančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime daugiausia dėmesio bus skiriama ekonomikos ir finansų klausimams. Ekonomikos krizės poveikis bus jaučiamas dar ilgai, ypač darbo rinkoje. Tačiau mums taip pat svarbu pasirinkti ilgalaikį požiūrį ir spręsti svarbius uždavinius tiek vidutiniu, tiek ilgu laikotarpiu.

ES, valstybės narės ir Europos centriniai bankai ėmėsi daugybės priemonių, kaip antai bankams skirtų garantijų programų ir Europos ekonomikos atgaivinimo plano. Šiomis priemonėmis labai daug prisidedama prie finansų stabilumo didinimo ir krizės poveikio augimui ir užimtumui mažinimo.

Ekonominės perspektyvos atrodo šviesesnės, tačiau vis dar yra didelė rizika. Todėl dar ne laikas atsisakyti paramos priemonių, kurių buvo imtasi. Tačiau Taryboje pasiūlėme diskusiją apie tai, kaip turėtume laipsniškai atsisakyti šių specialių krizės priemonių ir kada galėtume tai pradėti. Europos Vadovų Taryba persvarstys darbą, kurį Taryba padarė sustabdymo strategijos klausimu. Taip pat stebėsime ES ekonomikos atgaivinimo planą.

Dėl finansų rinkų džiugina tai, kad finansų rinkų padėtis labai pagerėjo. Finansų sektoriuje sumažėjo poreikis paramos priemonėms. Todėl reikia parengti strategijas, kaip būtų galima koordinuotai laipsniškai atsisakyti šių priemonių. Tačiau svarbu pabrėžti, kad kol kas per anksti pradėti bendrą laipsnišką finansų srityje taikomų paramos priemonių atsisakymą.

Tarybai pirmininkaujanti Švedija siekia sudaryti susitarimą dėl kai kurių pagrindinių principų, susijusių su laipsniško paramos priemonių atsisakymo laiko parinkimu, koordinavimu ir eilės nustatymu.

Dabar pereisiu prie finansų priežiūros. Yra susitarimas, kad būtinas intensyvesnis ir geresnis bendradarbiavimas ES finansų priežiūros srityje, ypač atsižvelgiant į patirtį, kurią įgijome per finansų krizę.

Spalio 20 d. ECOFIN tarybos posėdyje ES finansų ministrai patvirtino pasiūlymą dėl sisteminės rizikos valdybos struktūros ir jos darbo krypties. Tada Tarybai pirmininkaujanti valstybė gavo įgaliojimus pradėti derybas su Europos Parlamentu – mes taip ir padarėme.

Kalbant apie tris „mikroinstitucijas“, Tarybai pirmininkaujančios valstybės tikslas – pasiekti, kad kitame ECOFIN tarybos posėdyje, vyksiančiame gruodžio 2 d., būtų nustatytas bendras požiūris į šias institucijas ir visą priežiūros priemonių paketą, kad gruodžio mėn. galėtume informuoti Tarybą.

Tai, kad yra veikianti struktūra, svarbu finansinių paslaugų pramonei, pasaulio daliai už Europos ribų ir mūsų piliečiams. Priemonių pakete bus reikalavimas, kad planas turi būti persvarstomas kas trejus metus. Tada galėsime ištaisyti bet kokius trūkumus, kurie išryškėja kaip blogesnis arba mažiau veiksmingas struktūros veikimas.

Kitais metais nustoja galioti dabartinė ES strategija dėl darbo vietų kūrimo ir augimo – Lisabonos strategija. Todėl ES būtina susitarti dėl naujos strategijos, kuria būtų galima puoselėti ilgalaikio augimo ir klestėjimo viziją. Šis klausimas bus vienas svarbiausių klausimų keletą kitų mėnesių ir vienas iš klausimų, kuriam bus teikiama pirmenybė būsimo Ispanijos pirmininkavimo Tarybai metu.

Ekonomikos ir finansų krizė spaudžia mums imtis skubių veiksmų siekiant iki minimumo sumažinti jos poveikį augimui ir darbo rinkai. Taip pat tapo labiau akivaizdžios struktūros silpnosios vietos ir ilgalaikiai mūsų ekonomikų uždaviniai.

Europos konkurencingumo išsaugojimas ir didinimas pasaulio rinkoje, kova su klimato kaita ir uždavinių, kylančių dėl gyventojų senėjimo, sprendimas – sunkios vidutinio ir ilgo laikotarpio Europos Sąjungos ir jos valstybių narių užduotys. Joms atlikti reikia bendrų ir suderintų sprendimų, bendros vizijos ir geriau parengtos kitų dešimties metų Europos reformų darbotvarkės..

Vizija tokia: uždavinius reikia paversti galimybėmis. Kalbama apie visišką vidaus rinkos galimybių suvokimą ir užsienio prekybos bei atvirumo pranašumų išnaudojimą. Kalbama apie tai, kad reikia suvokti galimybes, susijusias su Europos pavertimu ekologiškai veiksminga arba klimato požiūriu pažangia ekonomika ir darbo rinkos, kurioje yra aukštas užimtumo lygis, tvirtų viešųjų finansų ir socialinės sanglaudos sukūrimu.

Tarybai pirmininkaujant Švedijai buvo atliktas antras pakartotinis ES tvarumo strategijos vertinimas. Pažanga padaryta daugelyje sričių. Tačiau buvo nustatytos kelių sričių netvarios tendencijos. Šioms sritims priklauso

greitas gamtinių išteklių paklausos didėjimas, biologinės įvairovės mažėjimas, transporto sektoriaus energijos vartojimo didėjimas ir visuotinio skurdo išsilaikymas.

Iškėlėme tokį klausimą: kaip galime geriau ir veiksmingiau stebėti ir sekti strategiją, taip pat kaip galime išnaudoti koordinavimo pranašumus, kuriuos teikia jos sąveika su kitomis ES strategijomis, pvz., Lisabonos strategija.

Europos Vadovų Tarybos susitikime taip pat bus svarstoma integruota jūrų politika. Neseniai Komisija pateikė jos pažangos ataskaitą. Europos Vadovų Taryba apsvartys ataskaitą ir pateiks savo nuomonę apie būsimą šio svarbaus tarpšakinio darbo kryptį. Šiuo atžvilgiu noriu pabrėžti mūsų požiūrį į tvarų ekonomikos augimą ir ekologiškai veiksmingą darbą bei naujoves.

Dabar pereisiu prie kito labai svarbaus klausimo, kuris bus keliamas Europos Vadovų Taryboje – būtent dėl naujos penkerių metų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės darbo programos priėmimo. Hagos programą, kuri šiuo metu galioja ir kuri buvo patvirtinta 2004 m., ketinama pakeisti Stokholmo programa.

Stokholmo programoje pateikiama vizija skirta saugesnei ir atviresnei Europai, kurioje saugomos asmens teisės. Ši programa – intensyvaus bendravimo ir diskusijų, vykusių Taryboje ir Europos Parlamente, rezultatas. Prie jos naudingai prisidėjo nacionaliniai parlamentai, pilietinė visuomenė, ES institucijos ir įvairios agentūros bei valdžios institucijos.

Mano kolegos švedai – teisingumo ministrė B. Ask ir migracijos ministras T. Billström vakar buvo čia ir labai ilgoje diskusijoje pristatė Stokholmo programą. Todėl nekartosiu to, ką jie pasakė, tačiau noriu pasinaudoti šia galimybe pabrėžti, kad Stokholmo programoje daugiausia dėmesio skiriama konkrečioms priemonėms, kurios kasdienį piliečių gyvenimą padaro vertingesnį. Jos apima bendradarbiavimą už ES ribų. Saugesnei ir atviresnei Europai reikia tikros partnerystės su mūsų šalimis partnerėmis.

Būsimas darbas šioje srityje taip pat turėtų būti grindžiamas priemonių, kuriomis siekiama sukurti saugią ir patikimą Europą, ir priemonių, kuriomis siekiama ginti asmens teises, pusiausvyra.

Atliktas plataus užmojo darbas ir būsimi mūsų darbo metodai, Parlamentui vis dažniau taikant bendro sprendimo procedūrą, turėtų padėti mums parengti veiksmų planą, kuriuo būtų galima geriau spręsti šiuos svarbius uždavinius.

Dėl klimato kaitos – kol vyks Europos Vadovų Tarybos susitikimas, Kopenhagoje bet kuriuo atveju taip pat vyks derybos klimato kaitos klausimu. Šie klausimai svarbūs Europai ir mūsų visos planetos ateičiai. Prieš dvi savaites Ministras Pirmininkas F. Reinfeldt dalyvavo Parlamente, Briuselyje, ir pristatė spalio mėn. vykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo rezultatus, įskaitant svarbiausias ES pozicijas, pasirinktas prieš Kopenhagos konferenciją, nuostatas. Dabar būtina, kad toliau aiškiai leistume savo partneriams visame pasaulyje suprasti, kaip rimtai žiūrime į tai, ir kad suteiktume impulsą pastūmėti į priekį derybas. Tarybai pirmininkaujanti Švedija šiam darbui atiduos visą savo energiją.

Kitą mėnesį Europos Vadovų Taryba įvertins tuo pat metu vykšančių derybų padėtį, kad galėtų priimti sprendimus, kurių mums reikia, kad Kopenhagos konferencijoje pasiektume labai gerų rezultatų.

Kaip įprasta, Europos Vadovų Tarybos susitikime taip pat iškyla daug užsienio politikos klausimų, tačiau šiek tiek per anksti pasakyti, kokie jie galėtų būti.

Tarybai pirmininkaujančios Švedijos prioritetai buvo tokie: reaguoti į klimato kaitos keliamus reikalavimus ir užtikrinti, kad ES išlaikytų savo lyderės pozicijas prieš Kopenhagoje vykšančias derybas, tačiau kartu mes atsakome už tai, kad būtų toliau sprendžiamos ekonomikos ir finansų krizės problemos. Šie klausimai bus svarbiausias prioritetas baigiamajame aukščiausiojo lygio susitikime.

José Manuel Barroso, *Komisijos Pirmininkas*. – Gerb. pirmininke, ne kartą svarstėme didžiules galimybes, kurias Lisabonos sutartis teikia Europos Sąjungai, todėl dar kartą norėčiau išreikšti savo pasitenkinimą dėl to, kad kitą kartą susitikime jau galiojant Lisabonos sutartį. Su galiojančia sutartimi bus laikas dar ryžtingiau, be institucijų diskusijų, siekti piliečiams skirtos politikos ir rezultatų.

Praėjusią savaitę įvykdyti paskyrimai, būtent H. van Rompuy paskyrimas Europos Vadovų Tarybos Pirmininku ir C. Ashton paskyrimas vyriausiąja įgaliotine ir Komisijos pirmininko pavaduotoja, yra pirmieji veiksmai siekiant įgyvendinti Lisabonos sutartį. Žinau, kad tiek Pirmininkas H. van Rompuy, tiek vyriausioji įgaliotinė ir Komisijos pirmininko pavaduotoja C. Ashton nekantriai laukia, kada pradės veikti Lisabonos sutartis.

H. van Rompuy paskyrimas buvo valstybių ar vyriausybės vadovų bendru sutarimu priimtas sprendimas. Šį sprendimą palankiai vertinu ir asmeniškai labai palaikau. H. Van Rompuy pelnė didžiulę pagarbą būdamas Belgijos ministru pirmininku. Jame derinasi instinktyvus Belgijos – mūsų Europos Sąjungos narės steigėjos ir valstybės, kuri visada buvo priekinėse šio Europos projekto pozicijose, – europeizmas ir jo paties, kaip bendro sutarimo formuotojo, įgūdžiai – būtent dvi vertingiausios savybės, kurias privalo turėti Europos Vadovų Tarybos Pirmininkas.

Nekantriai laikiu, kada galėsiu dirbti kartu su juo ir prisidėti prie jo čia, plenarinio posėdžio diskusijose Europos Vadovų Tarybos klausimais. Svarbu, kad nors visos institucijos turi dirbti atsižvelgdamos į savo ir kitų institucijų kompetenciją, mes visi dirbame kartu bendram Europos labui.

Nepaprastai didžiuojuosi ir esu patenkintas, kad C. Ashton paskirta pirmąją pirmininko pavaduotoja (vyriausiąja įgaliotine). Šį paskyrimą palaikiau ir jam pritariau per Europos Vadovų Tarybos susitikimą, nes jis būtinas pagal Sutartis. Visi puikiai pažįstame ją kaip asmenį, kuris turi ir politinių įgūdžių, ir pojūtį, kokią kryptį reikia rinktis dirbant pirmosios vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos darbą. Remdamasi savo darbo su ja, kaip Komisijos nare, patirtimi galiu jus užtikrinti, kad ji yra labai atsidavusi Europos projektui.

Kaip vakar sakiau, šiuo metu yra pateiktos visos kandidatūros į Komisiją. Esu ypač patenkintas, kad per savaitę buvo galima patrigubinti moterų kandidatūrų skaičių nuo trijų iki devynių. Taigi, kitoje Komisijoje bus devynios narės moterys – viena daugiau nei dabartinėje Komisijoje, todėl noriu dar kartą padėkoti visiems jums, kurie palaikėte mane atliekant šią sunkią užduotį pasiekti, kad kitoje Komisijoje būtų bent pakenčiamas – ne idealus, bet pakenčiamas – moterų skaičius.

Dabar pereisiu prie postų paskirstymo. Mano teisė Parlamentui garantuoti, kad padarysiu tai visapusiškai atsižvelgdamas į prioritetus, nustatytus politikos gairėse, kurias pristačiau jums ir kurioms jūsų balsavimu Parlamentas pritarė, taip pat atsižvelgsiu į visus pažadus, kuriuos daviau Parlamentui šia proga. Paskui Parlamentas galės rengti realius klausimus ir balsuoti kitoje kolegijoje sausio mėn.

Kitą mėnesį Europos Vadovų Taryba suteiks mums pirmą puikią progą parodyti, jog dabar daugiausia dėmesio skiriame politikos esmei, kad įrodytume, jog ji pasikeis į gera. Noriu labai trumpai sutelkti dėmesį į tris pagrindinius dokumentų rinkinius, kurie bus dėmesio centre.

Pirmas – dėl klimato kaitos. Europos Vadovų Tarybos susitikimas, vyksiantis savaitę anksčiau nei baigsis Kopenhagos aukščiausio lygio susitikimas, tikrai puikiai suplanuotas. Europos Sąjunga pasirodė kaip veiksmų kovojant su klimato kaita iniciatorė. Buvome pirmieji, įrodė, kad viršutinės ribos ir prekyba gali būti veiksmingos. Buvome pirmieji, deryboms iškėlė privalomą ir sunkų tikslą sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį. Mes parodėme iniciatyvą nustatant, kaip besivystantis pasaulis galėtų realiai padėti finansuoti besivystančių šalių kovos su klimato kaita išlaidas.

Tačiau pasirengimui Kopenhagos konferencijai artėjant prie pabaigos spaudimas didėja. Mums reikia likti vieningiems ir toliau daugiausia dėmesio skirti savo tikslui pasaulio mastu mažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir pasiūlyti reikalingą finansavimą; toks mūsų uždavinys. Privalome aiškiai pasakyti, kad šis uždavinys negali būti tik Europos, nes mums reikia, kad kiti – būtent stipriausios ekonomikos valstybės – taip pat prisidėtų prie plataus užmojo tikslų.

Kokios turėtų būti svarbiausios Europos Vadovų Tarybos žinios? Pirma, mes norime plataus užmojo ir reikšmingo Kopenhagos susitarimo, kuriame visų pirma būtų išsaugotas 2° C tikslas. Tai yra būtina. Kartais matome vedančius derybas politikus ir diplomatus. Jie gali derėtis ir mes galime derėtis vieni su kitais, tačiau negalime derėtis su mokslu. Negalime vesti derybų prieš gamtos mokslą. Negalime vesti derybų prieš mokslines rekomendacijas, todėl mažų mažiausiai turime pasiekti susitarimą, atitinkantį 2° C tikslą. Taigi, privalome išsivysčiusioms šalims nustatyti realius ir didelius išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus, taip pat sulaukti besivystančių šalių, ypač greitai augančių kylančios ekonomikos šalių, esminių veiksmų. Be to, turime būti visapusiški, aprėpdami visą klausimų, išdėstytų Balio gairėse, grupę.

Antra, net jeigu Kopenhagoje, deja, būtų neįmanoma užbaigti naujos sutarties priėmimo, joje turėtų būti sudarytas operatyvinės veiklos susitarimas, grindžiamas visų šalių įsipareigojimais, prie kurio prisidėtų visi svarbiausi dalyviai ir kuriam būtų pritarta aukščiausiu politiniu lygmeniu. Mums reikia aiškaus ir paprasto politinio dokumento, kuriuo parodytume, kad pereiname nuo kalbų apie klimato kaitos problemų sprendimą prie šiokių tokių jų sprendimo darbų. Be to, turėtų būti aišku, kad jis kuo greičiau turės būti pakeistas visaverte sutartimi.

Šis susitarimas turėtų būti tikslus. Tai reiškia, kad turėtų būti konkretūs individualūs išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo skaičiai ir išsamus finansinis paketas, kuriuo būtų siekiama padėti besivystančioms šalims ir rengti poveikio švelninimo programas, ir prisitaikyti prie klimato kaitos. Visų pirma planuojama, kad bus labai svarbus „skubios pradžios“ finansavimas.

Galiausiai, manau, lyderių dalyvavimas bus svarbiausias dalykas, nes aukščiausiu vyriausybės lygmeniu reikia priimti sudėtingus sprendimus. Man buvo malonu išgirsti, kad Ministrui Pirmininkui P. N. Rasmussenui pakvietus, jau bent apytikriai 65 valstybių ar vyriausybės vadovai planuoja dalyvauti Kopenhagoje. Aš pats ten dalyvausiu.

Kita pagrindinė sritis – Stokholmo programa, vykdoma teisingumo, laisvės ir saugumo srityje. Piliečiai nori gyventi klestinčioje, taikioje Europos Sąjungoje, kur būtų gerbiamos jų teisės ir užtikrinta apsauga. Jie nori laisvai keliauti ir laikinai arba visam laikui išsikurti kitoje Europos šalyje, kurioje galėtų mokytis, dirbti, sukurti šeimą, įsteigti įmonę arba išeiti į pensiją.

Per pastaruosius dešimt metų nuėjome ilgą kelią. Panaikinus kontrolę prie Šengeno erdvės vidaus sienų, daugiau kaip 400 mln. piliečių iš 25 šalių gali keliauti nuo Iberijos pusiasalio iki Baltijos valstybių ir nuo Graikijos iki Suomijos, netikrinami prie sienų.

Dabar Lisabonos sutartis suteikia mums naują galimybę eiti į priekį. Visi žinome, kad dėl sutarties laisvės, saugumo ir teisingumo srityje matysime vienus didžiausių pokyčių. Dėl jos visa ši politikos sritis patenka į mūsų įprastos tvarkos taikymo sritį. Joje išaiškinama, kokių veiksmų galima imtis, tačiau visų pirma, joje numačius visapusišką jūsų Parlamento dalyvavimą, sustiprinamas šių politikos sričių demokratinis pagrindas.

Stokholmo programa, kuri iš esmės grindžiama Komisijos pastangomis ir pasiūlymais, bus pagrindinis svertas, naudojamas tam įgyvendinti. Ja turėtų būti paruošta dirva visa apimančiai ir veiksmingai veiksmų programai, kuri mūsų piliečiams užtikrins realias permainas ir duos realią naudą.

Kadangi programą inicijuoja Europos Vadovų Taryba, joje reikia išdėstyti artimiausių metų pagrindinius teisingumo ir vidaus reikalų prioritetus ir parodyti, kaip jie bus įgyvendinami. Stokholmo programoje turėtų būti išdėstyta nemažai konkrečių veiksmų siekiant tikslo visose šiose srityse: didesnė pagarba pagrindinėms teisėms; geresnės galimybės kreiptis į teismus; ryžtingesni veiksmai prieš organizuotą nusikalstamumą, prekybą žmonėmis ir terorizmą; veiksmingas migracijos valdymas. Šiems veiksams reikalingas ryžtingas suartėjimas su mūsų trečiųjų šalių partneriais, kurio esu pasiryžęs siekti, kai dirbsime kartu stengdamiesi maksimaliai sustiprinti mūsų visuotinius interesus.

Galiausiai turime toliau daugiausia dėmesio skirti kovai su ekonomikos krize. Per pastaruosius metus Europos Sąjunga prie to daug prisidėjo. Dabar privalome išlaikyti tikslo patrauklumą ir dėmesio prasmingumą. Kai nedarbas vis dar didėja, visų pirma turime atidžiai stebėti savo atgaivinimo priemones. Mūsų svarbiausias prioritetas turi išlikti toks: išlaikyti žmones savo darbo vietose ir tiems iš jų, kurie neteko savo darbo, padėti sugrįžti į darbą.

Be to, turime pradėti rengti laikotarpio po krizės darbotvarkę, siekdami išnaudoti naujus augimo šaltinius ir rasti naujų galimybių kurti darbo vietas. Darbotvarkė bendrais bruožais aprašyta 2020 m. strategijos konsultaciniame dokumente, kurį vakar išplatino Komisija. Labai nekantriai laukiu, kada išgirsiu Parlamento mintis ir galėsiu įtraukti jūsų nuomones į galutinį dokumentą.

Europos Vadovų Tarybos taip pat laukia siekių išbandymas, susijęs su pažanga finansinės priežiūros dokumentų paketo atžvilgiu. Žinau, kad Parlamentas pritaria šiam tikslui, todėl raginu jus bendradarbiauti su Taryba siekiant sudaryti sąlygas priimti jį 2010 m. viduryje, kad veiksmingos naujos institucijos iki 2010 m. pabaigos galėtų pradėti veikti.

Taigi, klimato kaita, laisvė, saugumas ir teisingumas bei reagavimas į ekonomikos ir finansų krizę – trys sritys, kurios turi poveikį piliečiams jų kasdiniame gyvenime, ir trys sritys, kuriose Europos Vadovų Taryba gali įrodyti, kad Lisabonos sutartimi pradedamas naujas Europos projekto istorijos skyrius.

Kad gautume prasmingus rezultatus, turime dirbti remdamiesi tokia partneryste: Komisijos ir Parlamento, kuriam esu dėkingas už pastovią paramą politikos siekiams, kuriuos pasiūlo Komisija šiose srityse, su Taryba pirmininkaujanti Švedija, kuria iš tikrųjų didžiuojusi dėl jos atlikto sunkaus darbo, ir su mūsų draugais danais, rengiančiais Kopenhagos konferenciją.

Todėl maksimaliai išnaudokime tai, kas mūsų laukia ateityje. Dirbkime kartu bendrai Europos gerovei. Komisija ir aš esame pasirengę imtis šio uždavinio. Esu įsitikinęs, kad Parlamentas, pagal naują sutartį

turėdamas didesnius įgaliojimus, taip pat parodys savo atsakomybės jausmą ir prisiims atsakomybę už piliečių Europą.

Joseph Daul, *PPE frakcijos vardu*. – (FR) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, pagaliau esame čia.

Valstybių ar vyriausybių vadovai pasirinko H. Van Rompuy pirmuoju Europos Vadovų Tarybos Pirmininku, o C. Ashton – vyriausiąja įgaliotine. Padėkokite F. Reinfeldtui, paskutiniam ministrui pirmininkui, turinčiam pirmininkauti besikeičiančiai Europos Vadovų Tarybai. Dėkoju jums, kad pasiekėte bendrą susitarimą dėl dviejų asmenybių, kurios neš sunkią našą vykdydamos naujas funkcijas, sukurtas pagal Lisabonos sutartį.

Šiandien šioje posėdžių salėje noriu pagirti pirmuosius Pirmininko H. Van Rompuy, kuriam – cituoju – „Tarybos įvaizdis bus formuojamas pagal jos rezultatus“ ir kuris yra požiūrio „žingsnis po žingsnio“ šalininkas, pareiškimus. Taikydama šį metodą, – jį apibūdinčiau kaip Jeano Monnet metodą, t. y. būdą veikti veiksmingai, bet be politinio pozavimo, – Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija nustato savo elgseną. Būtent šiuo metodu perėjome nuo vakarykštės dienos konfliktų prie šiandieninių mainų. Būtent šiuo metodu buvome išvaduoti nuo ilgo laukimo prie Šengeno erdvės sienų ir perėjome nuo svyruojančių valiutų kursų prie stabilaus euro. Iš tiesų dėl šios laipsniškos Europos integracijos buvo padaryta didelė pažanga, kurios niekas negali nuneigti.

Norėčiau, ponai ir ponios, išpėti jus dėl skubotos kritikos, kurią girdėjome pastarosiomis dienomis. Visų pirma galvoju apie tuos, kurie tik siekdami pateikti sąmojingą pastabą diskreditavo save neatsakingais pareiškimais.

Kaip visi, PPE frakcijos nariai taip pat puoselėja svajones, tačiau nuo kitų mes skiriamės tuo, kad šias svajones stengiamės paversti tikrove. Mes taip pasiūlėme su Europos integracija, Europos suvienijimu ir Lisabonos sutartimi, kuri, nepaisant jos trūkumų, pastūmės mus šiek tiek toliau tinkama kryptimi. Ponios ir ponai, būtent to tikisi europiečiai, o ne vien sensacingų ir trumpalaikių pareiškimų.

Esame įsitikinę, kad Pirmininkas H. Van Rompuy imsis šios užduoties taip pat ryžtingai ir su tokia pat valios jėga, kokią parodė savo šalyje, – šias savybes vainikavo sėkmė ir visi jas pripažino. Pirmininkas H. Van Rompuy turi visišką PPE frakcijos paramą, todėl siūlau jam mūsų paramą atliekant užduotį, kuri neabejotinai bus labai sunki.

Iš tiesų tikiuosi, kad Taryba vystysis. Tikiuosi, kad ji išaugs į skaidresnę instituciją ir dar glaudžiau bendradarbiaus su Parlamentu ir Komisija. Tikiuosi, kad vos grįžę į savo šalis iš Briuselio ministrai baigs skelbti nacionalines pergalės prieš savo partnerius ir kaltinti Europą dėl visko, kas yra blogai. Galiausiai tikiuosi, kad Taryba liausis keitusi savo poziciją pagal tai, kas yra jos pirmininkas. Aš kartu su PPE frakcija viso to tikiuosi iš pirmojo nuolatinio pirmininkavimo Tarybai. Ponia C. Malmström, tai netaikoma jums, nes jūs jau buvote savo šalies paskirta Komisijos narė. Todėl nebeturite jokie pasirinkimo – privalote kalbėti apie Europą.

PPE frakcijos vardu taip pat sveikinu C. Ashton – naująją vyriausiąją įgaliotinę ir „J. M. Barroso I“ Europos Komisijos pirmininko pavaduotoją. Palankiai vertiname jos paskyrimą, todėl atidžiai klausysimės jos atsakymų į mūsų klausimus per kitą Komisijos narių klausymą sausio mėn.. Būtent pasibaigus šiam procesui ji bus galutinai paskirta eiti „J. M. Barroso II“ Komisijos pirmininko pavaduotojos pareigas.

Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, esu patenkintas, kad pasibaigė klausimams apie asmenybes skirtas laikas ir kad galiausiai galime imtis esminių klausimų, būdami visiškai ramūs. Žinome, kad gruodžio mėn. vyksiančioje Europos Vadovų Taryboje vyraus dvi svarbios temos. Pirmoji tema – augimo atsigavimas, kuris neturi vykti be užimtumo atsigavimo. Šiuo atžvilgiu iš Europos Vadovų Tarybos laukiame konkrečių įsipareigojimų.

Kita tema – klimato kaita. Visi žino, kad Taryba posėdžiaus įpusėjęs Kopenhagos aukščiausio lygio susitikimui, kuris turi baigtis ne tik politinių tikslų nustatymu, bet ir kiekybinių įsipareigojimų prisiėmimu. Tai yra būtina. Ši pirmoji pagal Lisabonos sutartį rengiama Europos Vadovų Taryba turi suteikti galimybę Europai iki galo suvaidinti savo vaidmenį. Todėl tikiuosi, kad ji sugebės pasinaudoti savo įtaka ir ryžtingiau nei praeityje ginti savo pozicijas.

Martin Schulz, *S&D frakcijos vardu*. – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, kelias pastarąsias dienas tiek dalyvaujantieji, tiek nedalyvaujantieji, domėdamiesi Europos Vadovų Tarybos susitikimu, daug kalbame apie žmones ir postus. Šiandien dar kartą norėčiau savo pastabas skirti jums, pone J. M. Barroso. Mums svarbu apsvaistinti žmones ir pareigas. Postų klausimu mūsų frakcija turi vieną aiškų prioritetą. Sakome, kad, kaip antra pagal dydį Parlamento frakcija, norime antrą pagal svarbą pareigų Komisijoje, kitaip tariant,

norime, kad vyriausiasis įgaliotinis, veikiantis kaip Komisijos pirmininkas, būtų iš mūsų partijos. Taip yra dėl to, kad manome, jog Komisija, kuri yra ne neutrali organizacija, o politinė institucija, turėtų atspindėti šio Parlamento tikrovę. Mums pavyko pasiekti tai, dėl ko kovojome. Žinau, kad jūs taip pat kovojote dėl to, todėl noriu nuoširdžiai padėkoti jums, nepaisydamas kritikos, kurios paprastai Parlamente susilaukiate iš manęs.

Taip pasiunčiamas pozityvus signalas, nes jis parodo, kad jūs rimtai žiūrite į mūsų, kaip socialdemokratų, Parlamente keliamus reikalavimus, nes prieš galutinį balsavimą dėl Komisijos mums dar reikia kai ką nuveikti. Be to, tikimės, kad pareigybių, kurias sukursite kiekvienam Komisijos nariui, struktūra atspindės turinį ir uždavinius, kurie laukia šių žmonių. Manau, kad tai yra daug svarbiau negu diskusijos dėl postų ir žmonių.

Žinoma, esame patenkinti, kad dabar C. Ashton užima vyriausiosios įgaliotinės pareigas. Sutinku su ankstesniais kalbėtojais, kurie pakankamai pasakė apie H. Van Rompuy. Tačiau daug svarbiau nei tai yra klausimas, už kokių užduočių atlikimą bus atsakingi šie žmonės. Nemanau, kad Europos piliečius labai domina, kaip buvo išrinktas H. Van Rompuy ir baronienė C. Ashton. Tačiau labai svarbus yra klausimas, kaip galėtume sumažinti nedarbą, kuris šiuo metu Europoje didėja, o ne mažėja. Žmones domina klausimas, ar tikrai dar galime užkirsti kelią klimato kaitai ir ar Kopenhagos konferencija pasiseks, ar nepasiseks. Vis dėlto to nepakanka. Mano nuomone, apie klimato kaitą kalbame per mažai. Mes nerengiame pakankamai diskusijų apie tai, kad, pvz., klimato kaitos įveikimas ir investavimas į aplinką tausojančias pramonės technologijas yra didžiulis potencialas darbo vietoms kurti, kad ekologiškos technologijos yra ateities projektas ir kad pramonės politika bei aplinkos apsauga viena kitai ne prieštarauja, bet gali būti derinamos viena su kita.

Idėjos apie Komisijos struktūrą, kurias pristatėte, nukreiptos tinkama linkme. Tai yra klausimas, kurį Kopenhagoje reikia išspręsti lygiai taip pat, kaip visuotinės sveikatos politikos klausimą, klausimas yra toks: ar Europa turėtų parodyti solidarumą su tokiu mirštančiu žemynu, kaip Afrika, ir kovoti su AIDS bei atverti išteklius ateičiai? Ar galima taikiai išspręsti Europos energetinio saugumo problemas? Ar mums negresia vis dažnesni konfliktai prie Europos sienų, kylantys dėl dujų, naftos ir kitų žaliavų pirkimo? Tai – Europos Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio darbas. Finansų rinkų kontrolės nustatymo klausimas – svarbiausias Europos politikos tikslas, nes iš tikrųjų skandalinga tai, kad įpusėjus tarpsniui, kai Europos mokesčių mokėtojai tebėra atsakingi už krizės išlaidų kontrolę, vėl atsiranda lošimo namai ir lošikai vėl ima keliauti aplink pasaulį. Šiuo atveju mums reikia diskutuoti ne apie postų paskirstymą, o apie aiškias Europos Sąjungos finansų rinkų taisykles. Tai yra daug svarbiau.

(Plojimai)

Todėl sakau: taip, H. Van Rompuy ir C. Ashton buvo išrinkti, tačiau dabar jiems reikia imtis savo darbų, o Komisija taip pat turi būti sudaryta. Todėl galiausiai noriu pakartoti savo pastabas J. M. Barroso. Mes, socialdemokratai, su jumis svarstėme savo idėjas. Mūsų pasitenkinimui, buvo įvykdytas vienas mūsų reikalavimų, t. y. vyriausiojo įgaliotinio pareigos. Manome, kad jūsų Komisijos aplinkos, socialinės ir finansų politikos struktūra atitiks tai, ko socialdemokratai reikalauja iš jūsų, – verčiau vadovaujant Komisijos nariams socialdemokratams, – o tada viskas bus puiku.

Guy Verhofstadt, ALDE frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, negrįšiu prie praėjusių savaitę keltų kandidatūrų. Tiesiog norėčiau pasakyti, kad buvo ir gerų, ir blogų naujienų. Bloga naujiena – pirmininko pareigas eina ne liberalas, o gera naujiena – jis belgas. Kaip sakė Komisijos pirmininkas, kalbant būtent apie Europos reikalus ir ateitį, Belgija iš tikrųjų yra bendro sutarimo šalis.

Taigi, pone J. M. Barroso, dabar tikimės kuo greičiau turėti naują Komisiją. Tikiuosi, kad joje bus daug Komisijos narių liberalų – kai kurie žmonės sako, kad per daug, tačiau man 50 proc. būtų puikus skaičius! Manau, kad beveik vienas trečdalis Komisijos narių liberalų – tinkamos asmenybės. Bet kuriuo atveju esu labai patenkintas, kad iš aštuonių Komisijos narių liberalų, kurie buvo pristatyti kaip kandidatai į Komisiją, keturios yra moterys, todėl Komisijoje dalyvaujantys abiejų lyčių liberalų atstovai yra pasiskirstę proporcingai.

Dėl prioritetų manau, kad artimiausiomis dienomis ir savaitėmis yra trys pagrindiniai prioritetai. Pirmiausia – Kopenhaga. Turime pasistengti, kad ji taptų sėkmės pavyzdžiu. Manau, kad lieka šie du klausimai: kaip spręsti besivystančio pasaulio problemas ir kaip sutartį padaryti teisiškai privalomą, nes tai yra pagrindinis klausimas? Svarbu, koks bus sutarties turinys, tačiau, mano nuomone, daug svarbesnis jos teisiškai privalomas pobūdis.

Kitas klausimas – Stokholmo programa. Mūsų frakcijai svarbiausias klausimas – saugumo ir laisvės pusiausvyra. Akivaizdu, kad turime ginti savo piliečius nuo terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo, tačiau galbūt po lapkričio 9 d. taip pat turime skirti daug dėmesio saugumui ir apsaugai? Manau, kad Stokholmo

programa – taip pat jūsų Tarybai pirmininkaujančios valstybės filosofija – tai turi pakeisti pusiausvyrą pagarbos žmogaus teisėms ir taip pat atviresnės visuomenės naudai. Manau, kad tai yra didžiulis siekis ir tai, ką padės padaryti Stokholmo programa. Mūsų, ALDE frakcijos, nuomone, ji yra daug platesnio užmojo negu Tamperės programa ir Hagos programa, tačiau joje daug daugiau dėmesio skiriama pagrindinėms žmogaus teisėms. Puiku, kad stengiatės apsaugoti ir organizuoti saugumą, tačiau tai turite daryti subalansuotai pagrindinių teisių atžvilgiu.

Trečia didžiulė užduotis artimiausiomis dienomis, kaip sakė Komisijos Pirmininkas, yra finansų priežiūra. Pone J. M. Barroso, mano manymu, galbūt vis labiau aiškėja, kad galiausiai bendra Europos finansų priežiūros institucija yra būtent tai, ko mums reikia. Mums reikia geros tarpvalstybinių finansų įstaigų priežiūros institucijos, kuri susietų mikro- ir makrolygio priežiūrą, ir galbūt reikia kuo glaudžiau susieti ją su Europos centriniu banku (kodėl gi ne?) ir, žinoma, taip pat su tuo, kas vyksta Komisijoje.

Dabar svarbu, kad Komisija nesumažintų deryboms pateiktų pasiūlymų. Šiuo metu toks mano nuogaštavimas. Parlamente atkakliai siekiame, kad būtų patvirtinti daug platesnio užmojo pasiūlymai, tačiau, manau, šiuo metu Taryboje yra pagunda eiti priešinga kryptimi. Todėl būtinai reikalinga, kad šiuo klausimu būtų geras bendras Komisijos ir Parlamento supratimas, kuris būtų susijęs su galimybe Tarybai pasakyti, kad tai yra bendrų sprendimų priėmimo procedūra, todėl jeigu jūs, Taryba, teikiate pasiūlymus ir teikiate pasiūlymus, kuriais menkinami Komisijos pasiūlymai, to padaryti Parlamente nepavyks. Mes einame priešinga kryptimi.

Manau, kad Parlamento dauguma yra už ėjimą vienos priežiūros institucijos link. Būtent to mums reikia ateityje, todėl manau, kad tai svarbi žinia, kurią reikia perduoti jums, kad perduotumėte Tarybai pirmininkaujančiai valstybei, nes gruodžio 10–11 d., kai vyks kitas Europos Vadovų Tarybos susitikimas, tikriausiai vyks įtemptos diskusijos.

Rebecca Harms, Verts/ALE frakcijos vardu. – (DE) Gerb. pirmininke, pone J. M. Barroso, jūs suprasite, kad, būdama Parlamento frakcijos lyderė, esu patenkinta, kad mums, moterims, pavyko pasiekti, kad moterys būtų labiau matomos aukščiausiu Europos Sąjungos lygmeniu. Tačiau mums svarbu, kad į moteris būtų atsižvelgiama ne tik pagal skaičius. Galite mumis pasikliauti, jog padėsime užtikrinti, kad Komisijoje šios moterys turėtų svarbias pareigas. Mes nenorime vien simbolinių veiksmų.

Buvo daug reklamos apie aukščiausias pareigas einančius žmones – H. Van Rompuy ir baronienę C. Ashton. Šio Parlamento nariai geriau pažįsta baronienę C. Ashton, o ne H. Van Rompuy. Mes turėsime progą dar geriau susipažinti su jais per klausymus. Jums patariu pasiūlyti H. Van Rompuy atvykti susitikti su Parlamento frakcijomis, kad galėtume daugiau sužinoti apie jį. Visi kalba, kad belgai juo labai didžiuojasi. Kodėl jam nepradėjus savanoriškų diskusijų su Parlamento frakcijomis, kad šios kadencijos pradžioje galėtume geriau vienas kitą pažinti?

Tokie mano prisiminimai apie praėjusią savaitę. Greitai sulauksime kito aukščiausiojo lygio susitikimo. Pone M. Schulzai, nemanau, kad per mažai kalbame apie Kopenhagą. Iš savo diskusijų darome per mažai logiškų išvadų. Šią savaitę Parlamentas balsuos dėl rezoliucijos, kurioje yra viskas, kas tiktų Kopenhagai, jeigu tikite Jungtinėmis Tautomis ir specialistais. Bėgant laikui Europos gyventojai vis labiau tolsta nuo šių rekomendacijų. Mano atlikta svarbiausios už to slypinčios problemos analizė leidžia manyti, kad klimato apsauga laikoma našta ir kad nepripažįstamos nuoseklios klimato politikos teikiamos galimybės.

Kitas kito aukščiausiojo lygio susitikimo darbotvarkės punktas – Lisabonos strategija. Vienas iš ilgalaikių šios strategijos uždavinių buvo skatinti tvarų vystymąsi, tačiau mes nesugebėjome jo išspręsti. Atskiriems Lisabonos strategijos ramsčiams visada buvo teikiama nevienoda reikšmė. Visada buvo menkinama aplinka, socialinis teisingumas ir tvarumas, o pirmenybė teikta senesniems ir, mano nuomone, pasenusiems prioritetams, susijusiems su pramonės, ekonomikos ir netgi mokslinių tyrimų politika. Jeigu kitame aukščiausiojo lygio susitikime ketinate nuspręsti, kad pavasarį turėtume patvirtinti persvarstytą Lisabonos strategiją, neturime laiko analizuoti Lisabonos strategijos, kuri, kaip suprantu, nepavyko, trūkumų. Kodėl mus ištiko tokia pragaištinga ekonomikos krizė? Kodėl Europos Sąjungoje turime tiek daug socialinių ir darbo rinkos problemų? Nemanome, kad gera mintis parengti Lisabonos strategiją ir ją persvarstyti neatlikus atidaus apgalvojimo, savikritikos ir tikro konsultavimosi proceso, – tokio, kokio reikalauja profesinės sąjungos ir socialinė platforma, – nes Lisabonos sutartis labai svarbi mums visiems ir Europos Sąjungos perspektyvai.

Galiosiausiai noriu panagrinėti Stokholmo programą. Kaip ir apie daugelį šių didelių programų, apie ją atsiliepiama kaip apie puikų dalyką, – būtent taip kalbama apie ją ir būtent taip daugiausia žmonės mano apie ją. Tačiau mano frakcija yra susidariusi įspūdį, kad nėra laisvės ir saugumo pusiausvyros. Nesutinkame su šia aplinkybe, todėl pabrėšime tai naudodamiesi SWIFT pavyzdžiu. Sprendimas neįtraukti SWIFT į darbotvarkę – didelė klaida. Pone J. M. Barroso, nepaisydamas susirūpinimo duomenų apsauga, šiuo

negalutiniu susitarimu dėl SWIFT bandote apeiti Parlamentą. Tai rodo, kad laisvė ir saugumas šiuo metu nesubalansuoti.

Timothy Kirkhope, *ECR frakcijos vardu*. – Gerb. pirmininke, visų pirma H. Van Rompuy ir baronieni C. Ashton norėčiau palinkėti geros kloties einant naujas pareigas ir tikiuosi, kad jie sugebės nustatyti savo postų modelius, kurie išliks.

Jeigu Europos Vadovų Tarybai reikia turėti pusiau nuolatinį pirmininką, juo turėtų būti asmuo, kuris laikosi santūraus, bet praktiško požiūrio į valstybių narių bendro sutarimo stiprinimą, kai tai įmanoma ir pageidaujama. Jeigu mums reikia tvirtesnio vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams, pagrindinė jo užduotis turėtų būti glaudus bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis koordinuojant bendros politikos sritis, kuriose jos turi bendrų interesų.

Šie paskyrimai turėtų būti galimybė visiems laikams nutraukti košmarišką dar labiau centralizuotos ir biurokratinės Europos užsienio ir saugumo politikos viziją dėl tokios politikos, kuri būtų grindžiama noriu mūsų valstybių narių bendradarbiavimu.

Pirmininkas J. M. Barroso turi būti ypač laimingas visų pirma dėl baronienės C. Ashton, kuri šiuo metu eina Komisijos narės pareigas, paskyrimo, nors tuo neturi būti suteikiama galimybė Komisijai savo žinion prisiimti daugiau galių, negu jų prisiima demokratinės Europos institucijos.

Tačiau dešimtmetį apie savo institucijas vis svarsčiusiai Europos Sąjungai dabar reikia sugrįžti prie reikalų. Dažnai kalbama, kad mūsų valstybių narių piliečiai nesupranta Europos, o jeigu būtų supratę ją, ji būtų populiariesnė. Tačiau taip praleidžiamas nepaprastai svarbus momentas. Mūsų piliečiai labai gerai supranta Europos tik egocentrizmą. Tačiau jie nesupranta, kodėl tiek daug laiko, pastangų ir išteklių skiriama institucijų procesams ir tiek mažai – politikos rezultatams, kurie galėtų pakeisti jų gyvenimą į gera.

Mūsų piliečiai gali suvokti, kad mūsų ekonomiką ištiko krizė, nedarbas didėja, verslui sunkiau užtikrinti augimą, klimato kaita smarkėja ir kitos pasaulio dalys vis labiau ir aiškiau tampa konkurencingesnės.

Tačiau kai pasižiūri į Europą, jie pamato Europos Sąjungą, daug metų skiriančią šiems institucijų kivirčams. Kodėl jiems turi rūpėti kvalifikuotosios balsų daugumos niuansai, jeigu jie neteko darbo? Kodėl juos turėtų dominti bendro sprendimo procedūros painumas, jeigu jų vaikų laukia neaiški ateitis?

Tikiuosi, kad praėjusios savaitės paskyrimais gali būti padėtas taškas šiems savistabos metams. Dabar Europa turi eiti į priekį ir sutelkti dėmesį į realų turimą darbą – kurti dinamišką ir konkurencingą ekonomiką, kurti stiprią pasaulinę prekybos sistemą ir – konkrečiai artimiausiomis savaitėmis – užtikrinti tikrai veiksmingą susitarimą dėl klimato kaitos.

Sutinku, kad šiuo atžvilgiu padrąsina Tarybai pirmininkaujanti Švedijos ir Pirmininko J. M. Barroso pažadai. Tikėkimės, kad dabar gali vykti praktinis įgyvendinimas kitose srityse, gyvybiškai svarbiose visiems mūsų piliečiams.

(Kalbėtojas sutiko atsakyti į klausimą, užduotą pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį pakėlus mėlynąją kortelę)

John Bufton (EFD). – Gerb. pirmininke, po puikių žodžių, kuriuos šiuo atveju pasakė T. Kirkhope apie padėtį, kurioje esame atsidūrę, mano klausimas jam būtų toks: ar nemanote, kad nesuteikėte Jungtinės Karalystės gyventojams teisės į referendumą, kurį David Cameron pažadėjo JK? Dabar jūs čia dalyvaujate be įgaliojimų, o galutinis rezultatas – JK ir daugumos Europos šalių gyventojai turėjo teisę pasakyti „ne“ Lisabonos sutarčiai.

D. Cameron turėtų gėdytis savęs. Dėl šioje posėdžių salėje dalyvaujančių konservatorių jų balsavimo būdas – nuolat pristesti ekologiją. Tai yra visą laiką vis bandyti. Jie yra ES šalininkai. Manau, kad dabar jums laikas prisipažinti ir grįžus į gimtinę žmonėms pasakyti, kokia iš tikrųjų jūsų pozicija.

Timothy Kirkhope (ECR). – Gerb. pirmininke, man labai gaila, kad šįryt čia, atrodo, turės vyrauti JK vidaus politika. Norėčiau labai aiškiai pasakyti tik tai, kad visai nesigėdiju visko, ką sako ar daro konservatorių partijos lyderis, ir visų pirma mums visiems išaiškinti, kad mes visi visada leidome suprasti, kad jeigu Lisabonos sutartis nebus ratifikuota, norėtume ją pateikti Jungtinės Karalystės gyventojams. Manau, kad toks mūsų požiūris yra garbingas.

Manau, kad tie, kurie kalba apie nerealius Europos tikslus, kurie kalba radikaliai ir lyg apsėsti, nepadarys nieko gero tiems patiems žmonėms, apie kuriuos kalbėjau savo kalboje, – ne tik Europos, bet ir mano šalies

piliečiams, kurie nori klestėjimo ir tikrumo savo gyvenimui ir ateičiai. Šios institucinės savianalizės šie žmonės imasi lygiai taip pat, kaip visos kitos Europos institucijos.

Lothar Bisky, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (DE) Gerb. pirmininke, noriu GUE/NGL frakcijos vardu pasveikinti du kandidatus. Visų pirma palankiai vertiname tai, kad išrinkta moteris. Manome, kad du kandidatai į aukštas pareigas ne tik visą dėmesį skirs savo pareigų turiniui, bet ir formuos bendradarbiavimo požiūrį į Parlamentą.

Tikimės, kad Taryba atidžiau spręs socialines problemas, kylančias dėl krizės, ir padarys tinkamas išvadas. Iki šiol buvo mokami milijardai bankininkams, tačiau faktiškai nebuvo teikiama jokia pagalba paprastiems žmonėms. M. Schulz teisus sakydamas, kad vėl atsidaro lošimo namai, tačiau kartu didėja skurdas ir visų pirma – vaikų skurdas.

Dėl krizės visoje Europoje parasti keturi milijonai darbo vietų. Komisijos pranešimais, kitais metais šis skaičius gali padidėti iki septynių milijonų. Žinome, kad tokių skaičių skaičiai dažnai mažesni negu faktiniai skaičiai. Pvz., 1,5 mln. Vokietijos gyventojų dirba sutrumpintos darbo dienos darbą, todėl tai svarbu pabrėžti.

Tačiau didėjantis nedarbas ir skurdas – pirmieji dar didesnio galimybių nevienodumą, kuris turės didelį poveikį mokymosi galimybėms, požymiai. Mums taip pat būtina apsvarstyti šį klausimą. Kyla toks klausimas: ar valstybių ar vyriausybių vadovai ras būdų išbristi iš krizės, kuriuos taikant būtų derinama Europos integracijos koncepcija ir socialinė pažanga ir kurie turėtų realų poveikį Europos piliečiams? Mums reikia politikos pokyčių, o ne pasitraukimo strategijų, taikomų ekonomikos atgaivinimo programoms ir privalomam biudžeto konsolidavimui. Tik norėčiau pasakyti tris pastabas apie tai. Pirmą, tikimės, kad Taryba pateiks pareiškimą dėl savo pozicijos dėl 2020 m. strategijos, kuria ketinama pakeisti nepavykusią Lisabonos strategiją, planų. Inovacijos ir žinios, kova su atskirtimi, ekologinės ekonomikos strategijos, skaitmeninė Europa – kaip šūkių sąrašas, tai skamba ne taip jau blogai. Tačiau mums skubiai reikia konkrečių pasiūlymų, kuriuose būtų aprašyta, kaip visa tai bus įgyvendinta.

Antra, Taryba galiausiai turi priimti atsakomybę už griežtą finansų rinkų kontrolės sistemą. Turiu keletą teisėtų klausimų dėl to, kaip Taryba galėtų suderinti tai su galiojančiomis sutartimis, nes kai kuriais atvejais laisvo kapitalo judėjimo ir mokėjimų apribojimai neleidžiami arba nepageidaujami. Mums įdomu pamatyti, kaip jūs tai pasieksite.

Trečia, noriu dar kartą pabrėžti, kad pasibaigus Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimui Taryba turi duoti aiškiai suprasti, kad būtinas privalomas susitarimas dėl klimato kaitos. Savanoriškais įsipareigojimais niekada nepasieksime trokštamo tikslo.

Nigel Farage, *EFDF frakcijos vardu*. – Gerb. pirmininke, šį rytį jūs visi esate labai pesimistiški. Maniau, kad tai bus reikšminga ir didi akimirka! Jums prireikė aštuonerių su puse bauginimo, melavimo ir demokratinių referendumų nepaisymo metų. Jums prireikė aštuonerių su puse metų šiai sutarčiai prastumti, ir gruodžio 1 d. jūs ją turėsite.

Žinoma, viso to pradininkas V. G. d'Estaing, iš šios konstitucinės sutarties norėjo, kad Europos Sąjunga turėtų reikšmingą pasaulinio masto balsą, tačiau bijau, kad lyderiai kentėjo dėl kolektyvinio drąsos netekimo. Jie nusprendė, kad aukštai pasaulio lygmeniu nori matyti savo veidus, o ne kieno nors iš Europos Sąjungos, taip pat kad paskirtume keletą politinių nykštukų.

Ar iš tikrųjų nebuvo atsakyta į H. Kissingerio klausimą, į ką kreiptis Europoje? Spėju, kad atsakymas galėtų būti tik J. M. Barroso, nes jis – vienintelis asmuo, kurį bet kas pasaulyje visada girdėjo ir kuris tikriausiai daugiausia laimėjo iš šių postų. Nieko nuostabaus, pone, kad šį rytį atrodo toks patenkintas.

Tačiau mes turime naują Europos Pirmininką H. Van Rompuy. Ar jis tikrai yra netekęs žado? Negaliu įsivaizduoti, kad dėl jo Pekine arba Vašingtone stabdomas eismas, ir abejoju, ar kas nors Briuselyje net pažintų, kas jis toks. Vis dėlto jam ketinama mokėti atlyginimą, didesnę nei B. Obamos, o tai pasako jums viską, ką turite žinoti apie šią Europos politinę klasę ir kaip ji rūpinasi savimi.

Tačiau jis bent jau išrinktas politikas, ne taip, kaip baronienė C. Ashton, kuri iš tikrųjų yra tikra šių dienų politinės klasės atstovė. Argi kai kuriais atžvilgiais ji nėra ideali? Ji niekada neturėjo tinkamo darbo ir per savo gyvenimą niekada niekur nebuvo išrinkta. Taigi, spėju, kad yra nepriekaištinga šiai Europos Sąjungai.

(Pirmininkas paprašė kalbėtojo baigti kalbą)

Ji niekada niekur nebuvo išrinkta ir niekas nežino, kas ji tokia! Netgi ministras pirmininkas apie baronienę „Ashdown“ kalbėjo kaip apie C. Ashton priešingybę. Noriu pasakyti, kad niekas niekada negirdėjo apie ją. Ji netgi mažiau žinoma nei H. Van Rompuy! Noriu pasakyti, kad tam reikia įdėti darbo. Argi ne?

Ji iškilo be įrašų apie darbą. Ji yra šio podemokratinio amžiaus dalis. Ji sėkmingai ištekėjo – ištekėjo už T. Blairo patarėjo, draugo ir rėmėjo ir pateko į Lordų Rūmus. Kai ji dirbo Lordų Rūmuose, jai buvo patikėtas didžiulis darbas – prastumti Lisabonos sutartį Lordų Rūmuose ir tai padaryti apsimitant, kad ši sutartis visiškai nepanaši į ES Konstituciją. Taigi, ji sugeba atrodyti rimta, taip pat Lordų Rūmuose energingai žlugdė bet kokius bandymus Jungtinės Karalystės žmonėms suteikti referendumo galimybę.

Taigi, štai ji: niekada nekandidavo į viešąsias pareigas, niekada neturėjo tinkamo darbo, tačiau štai – gauna vienas aukščiausių Europos Sąjungos pareigų. Jos paskyrimas – gėda Didžiajai Britanijai.

(Šūksnis iš salės)

Na, priešingai, negu ji, aš bent jau buvau išrinktas, pone! Ji nebuvo išrinkta, tačiau žmonės neturi teisės pašalinti ją.

Tačiau išklausykite dar šiek tiek informacijos. Šiuo atveju yra kai kas daug rimtesnio negu tai. C. Ashton buvo aktyvi branduolinio nusiginklavimo kampanijos dalyvė. Iš tikrųjų ji buvo branduolinio nusiginklavimo kampanijos išdininkė tuo laikotarpiu, kai branduolinio nusiginklavimo kampanija priėmė didžiules dovanojamas lėšas ir atsisakė atskleisti jų šaltinį. Žinoma tik tai, kad šias dovanojamas lėšas gavo žmogus vardu Will Howard, kuris buvo Didžiosios Britanijos komunistų partijos narys. Ar baronienė neigia, kad būdama išdininke priėmė lėšas iš organizacijų, kurios buvo prieš Vakarų tipo kapitalizmą ir demokratiją? Šį klausimą privalu užduoti.

Be to, ar tikrai esame patenkinti, kad žmogus, kuris bus atsakingas už mūsų užsienio saugumo politiką, prieš keletą metų buvo tokios kampanijos, kaip branduolinio nusiginklavimo kampanija, aktyvistas? Jeigu iš tikrųjų manome, kad, atvirai kalbant, mums būtina jausti nesėkmes! Nemanau, kad yra tinkamas ir reikiamas asmuo tam darbui ir yra tam tinkama asmenybė. Ji neturi patirties ir privalo atsakyti į šiuos klausimus. Aš ji emė pinigų iš Vakarų priešų? Į šį klausimą reikia atsakyti.

Na, turime savo du nykštukus. Turėsime silpną, vadovaujantį silpnam, tačiau netriumfuojau, nes jie darys spaudimą dėl politinės sąjungos, o mūsų lyderiai, nors šiuo metu galbūt išgelbėjo savo reputaciją tarptautiniu lygiu, visi išdavė savo nacionalines demokratijas. Europos valstybė yra čia. Dėl šios Lisabonos sutarties rengiamės priimti naujų teisės aktų laviną, tačiau man nekyla jokių klausimų, ar Jungtinėje Karalystėje turi būti surengtas visateisis, laisvas ir sąžiningas referendumas siekiant nuspręsti, ar liekame šios Europos Sąjungos dalimi, ar ne. Tikiuosi ir meldžiuosi, kad balsuotume už išstojimą, tačiau bet kuriuo atveju reikia paklausti žmonių.

(Kalbėtojas sutiko atsakyti į klausimą, užduotą pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį pakėlus mėlynąją kortelę)

Pirmininkas. – Noriu tarti žodį N. Farage'ei. Būti labai pageidautina, jeigu galėtume šiek tiek nusiraminti, nes ne visada lengva suprasti kai kuriuos žodžius ir posakius.

Edit Herczog (S&D). – Gerb. pirmininke, N. Farage pasakė, kad šie žmonės, kurie buvo išrinkti praėjusią savaitę, nėra tie žmonės, dėl kurių stabdomas eismas. Todėl ir išrinkome juos – todėl, kad norėjome išrinkti žmones, kurie privertę eisimą judėti taip, kad visi Europos piliečiai užsitikrintų geresnį gyvenimą, – kaip tik tai jie ir darys.

H. Van Rompuy ir C. Ashton išrinkti dėl žmonių, todėl 480 mln. europiečių greitai sužinos tai. Mano manymu, tai yra laimėjimas. Turime ginti juos. Turime išsaugoti jų asmens neliečiamybę. Be to, pone N. Farage, noriu pacituoti jums vengrų posakį. Gerai, kad esate čia, nes jei beždžionė lipa į medį, lengviau matyti jos užpakalį!

Nigel Farage (EFD). – Gerb. pirmininke, kad ir kaip gerbiau, bet manau, jog, kad gerbiamoji narė visiškai nesuprato minties, nes du kartus pasakė: „žmonės, kurie buvo išrinkti praėjusią savaitę“. Jie nebuvo išrinkti. Tokią mintį noriu pasakyti, o kalbant apie baronienę C. Ashton – ji per visą savo gyvenimą niekada nebuvo išrinkta į viešąsias pareigas. Ji imasi nepaprastai įtakingų pareigų, tačiau Europos, Jungtinės Karalystės ir visų kitų šalių, gyventojai neturi teisės patraukti jos atsakomybėn ir pašalinti – būtent tokie iš esmės negeri dalykai dedasi visoje šioje Europos Sąjungoje. Visa tai apie pasirinkimą – biurokratija ar demokratija. Reikalai klostosi labai negerai.

Tačiau, gerb. Pirmininke, gal galėčiau sugrįžti atgal ir užduoti jums klausimą? Atrodo, duodate suprasti, kad pasakiau kažką nederama, perdėta arba neteisinga. Ar galėtumėte paaiškinti, kas tai buvo? Noriu sužinoti.

Pirmininkas. – Tai, kaip jūs apibūdiniate tokių svarbių Europos Sąjungai žmonių parinkimą, ir tai, ką kalbate apie visą su tuo susijusią problemą, mano nuomone, visiškai netinka pagal visą situaciją.

(*Protestai*)

Tokia mano nuomonė, kolegos.

Nigel Farage (EFD). – Gerb. pirmininke, kai buvote išrinktas pirmininku, sakėte, kad veiksitate kaip neutralus pirmininkas, siekdamas užtikrinti, kad visoms diskusijų šalims būtų suteikta galimybė kalbėti. Jeigu kritikuojate mane dėl to, ką pasakiau, politinio turinio, jūs neatliekate savo neutralaus posėdžio pirmininko darbo.

Andreas Mølzer (NI). - (DE) Gerb. pirmininke, tiek prisijaudinę, galbūt turėtume pažiūrėti praktiškiau. Energijos trūkstančios kylančios ekonomikos šalys ir energiją švaistančios išsivysčiusios šalys dar buvo nepasirengusios įgyvendinti Kioto protokolo. Todėl abejoju, ar kas nors pasikeis pasibaigus Kopenhagos konferencijai. Prekybos taršos leidimais tikslas taip pat yra abejotinas, kai tam leidžiami milijonai, nors tikroms alternatyvoms, pvz., atsinaujančiai energijai, įbrukami centai. Tai tikrai nepaskatins remti atomines elektrines kaip Kioto protokolui palankią alternatyvą.

Antroji aktuali krizė, kitaip tariant, kova dėl subsidijų bankrutuojančiam automobilių gamintojui „Opel“, – nepaprastai pavojinga problema. Nebuvo pakankamai rimtai pasižiūrėta į tokius požymius, kaip užsakymų sumažėjimas, o ES aibe savo reglamentų tikriausiai prisidėjo prie kadais klestėjusios pramonės nuosmukio. Iš to turime padaryti išvadą, kad ateityje mums reikės sudaryti pagrindines sąlygas, kurias būtų galima planuoti ir numatyti visoms institucijoms, o kol neturime veikiančių gerai suformuluotų koncepcijų, būtų neatsakinga milijardus eurų mokesčių mokėtojų pinigų išmesti šiai problemai spręsti. Svarbu užtikrinti, kad galiausiai šie pinigai nepatektų į JAV. Be to, turi būti nustatytos grąžinimo taisyklės.

Jeigu nieko daugiau neatsitiks, būsime posėdyje turėtų būti numatyta galimybė padėti pagrindus „skaidriam“ Europos piliečiui. Stokholmo programa žmonėms suteikiama ne daugiau, o mažiau teisių, nes jie neturi galimybės kontroliuoti, kaip naudojami duomenys. Nėra požymių, kad būtų nutrauktas keleivių stebėjimas, ir dar neišspręstas prieštaringas duomenų apsaugos klausimas, todėl jei turime įdiegti Europos prieglobsčio sistemą, mano nuomone, turėtume taikyti griežtesnius kriterijus, pvz., tokius, kokie naudojami Danijoje.

Cecilia Malmström, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas.* – (SV) Gerb. pirmininke, dėkoju visiems frakcijų lyderiams už jų labai įkvepiantį pagalbą. Nors ir ne visiems, bet didžiajai daugumai, kaip antai Tarybai pirmininkaujanti Švedijai, atrodo, patinka, kad sugebėjome sėkmingai paskirti du asmenis – H. Van Rompuy ir C. Ashton. Abu šie žmonės prisidėjo prie Europos Sąjungos darnumo, stabilumo ir geresnio koordinavimo, tačiau kaip tik to ir reikia, jei norime būti pajėgūs sutelkti dėmesį į pagrindinius uždavinius, kurie iš dalies sutampa su šesiu mėnesių pirmininkavimu. Manau, tai labai gerai.

Kaip pasakė M. Schulz, dabar, kai yra paskirti, jie galės sutelkti dėmesį į savo užduotis, o mes galėsime baigti šias diskusijas. Galbūt kai gruodžio 1 d. Lisabonos sutartis galutinai įsigalios, diskusijas Jungtinės Karalystės vidaus politikos klausimais taip pat bus galima palikti už šios posėdžių salės durų. ES reikalingos šiuolaikinės pagrindinės taisyklės, o Lisabonos sutartis suteiks mums jas. Būsime geriau pasirengę spręsti svarbiausias problemas, su kuriomis susiduriame.

Būsimoju laikotarpiu, kuris baigs Europos aukščiausiojo lygio susitikimu, bus trys pagrindiniai klausimai, kuriais Tarybai pirmininkaujanti Švedija kartu su jumis ir Komisijos padedama tikisi pasiekti pažangą. Klimato klausimas, kuriuo darome viską, kas įmanoma, kad sudarytume plataus užmojo politinį susitarimą su tvarkaraščiu, kuris galiausiai taptų teisiškai privalomas. Turėsime susitaikyti su Kopenhagos konferencijos rezultatais ir tuo, kas per ilgą laiką vėliau įvyks, ir turėsime pamažu keisti savo visuomenes, kad taptume klimato požiūriu pažangesni.

Kalbant ekonomikos klausimais, net jei finansų rinkose reikalai, atrodo, klostosi geriau, daugelyje šalių mato didelį nedarbo lygį, kuris daug metų į priekį bus mūsų ekonomikų skiriamasis požymis.

Dėl G. Verhofstadto klausimo dėl priežiūros noriu pasakyti, jog esu patenkinta, kad vis dėlto darome pažangą šiuo klausimu. Problema, kurią iki šiol turėjome dėl finansinės priežiūros, buvo ta, kad ši priežiūra buvo per daug orientuota į pavienes bendroves ir per mažai – į visą finansų sistemą. Taip pat nevyko įvairių priežiūros institucijų bendradarbiavimas. Esant veikiančioms naujoms Europos priežiūros institucijoms, sugebėsime tai ištaisyti. Jos laikysis visapusiško požiūrio ir glaudžiau bendradarbiaus. Žinoma, jos taip pat bus atskaitingos

Tarybai ir Europos Parlamentui. Išsamiau šis klausimas bus svarstomas gruodžio 2 d. Ekonomikos ir finansų tarybos (ECOFIN) susitikime, kuriame, tikiuosi, padarysime tolesnę pažangą.

Galiausiai dėl Stokholmo programos: tai labai svarbus sprendimas, su kuriuo per ilgą laiką taip pat turėsime susitaikyti ir kuriam ateityje Europos Parlamentas turės labai didelę įtaką. Kaip daugelis sakė, tai yra klausimas, ar rasime šurpių problemų, su kuriomis susiduriame dėl tarpvalstybinių nusikaltimų, prekybos žmonėmis ir terorizmo grėsmės, sprendimus ir ar suderinsime tai su politika, kurioje piliečiams būtų skiriama daugiausia dėmesio ir būtų užtikrinamas asmens privatumo gerbimas.

Tikiuosi, kad galime parengti ilgalaikę programą šioms problemoms spręsti pagal Stokholmo programą. Šie trys klausimai, taip pat daugelis kitų, buvo Tarybai pirmininkaujantios Švedijos prioritetai, todėl būsiu labai patenkinta matydama, kad mes, tikėkimės, gruodžio mėn. būsime sėkmingai juos išsprendę. Labai jums ačiū. Žinoma, diskusijų pabaigoje vėl kalbėsiu.

José Manuel Barroso, Komisijos Pirmininkas. – Gerb. pirmininke, buvo pateiktas konkretus klausimas dėl SWIFT, todėl noriu paaiškinti savo poziciją šiuo klausimu, nes, mano manymu, jis neparastai svarbus. Be to, jis turi daug bendro su Stokholmo programa.

SWIFT programa tikrai yra valstybėms narėms labai naudinga priemonė joms kovojant su terorizmu. Ja buvo sudarytos sąlygos valstybių narių institucijoms užkirsti kelią Europoje rengiamiems teroristų išpuoliams. Kalbame ne apie teorinius atvejus. Kalbame apie tikrus atvejus.

Šiuo metu svarstomas Europos Sąjungos ir Jungtinių Valstijų susitarimo projektas yra laikinasis susitarimas, kurio maksimali trukmė 12 mėnesių. Jo reikia siekiant teisėtai pakeisti galiojantį susitarimą perkėlus duomenų saugyklą iš Jungtinių Valstijų.

Jeigu laikinasis susitarimas bus patvirtintas anksčiau nei gruodžio 1 d. ir bus pakeistas teisinis pagrindas, bus išvengta saugumo spragos ir smarkaus smūgio Europos Sąjungos ir Jungtinių Valstijų šios srities santykiams.

Paskutiniame mūsų surengtame susitikime, kuriame dalyvavo Europos Sąjunga ir Prezidentas B. Obama, pirmasis jo iškeltas klausimas – Jungtinių Valstijų ir Europos bendradarbiavimas kovojant su terorizmu. Jis išvardijo konkrečias Europos šalis, kurios neseniai išvengė teroristų išpuolių dėl to, kad vyko mūsų ir jų bendradarbiavimas šiuo klausimu.

Jei pageidaujate, galiu pateikti kai kurią informaciją apie tai. Iki šios dienos Europos vyriausybėms pagal Terorizmo finansavimo sekimo programą buvo perduota daugiau nei 5 450 atvejų, iš jų daugiau nei 100 naujų surinktų duomenų komplektų Europos šalims perduota nuo šių metų sausio iki rugsėjo mėnesio.

Galiu pateikti konkrečių pavyzdžių. Ši informacija labai padėjo Europos vyriausybėms tiriant Al-Qaidai vadovaujant rengtą sąmokslą – buvo siekiama užpulti transatlantinių oro linijų orlaivius, skraidančius tarp JK ir Jungtinių Valstijų.

2009 m. rugsėjo mėn. viduryje buvo apkaltinti trys asmenys, kurie visi buvo nuteisti kalėti ne mažiau nei 30 metų. 2009 m. pradžioje ši sistema buvo naudojama Europoje įsikūrusių Al-Qaidos asmenų, kurie dalyvavo planuojant įtariamus išpuolius orlaiviuose, finansavimo veiklai nustatyti. Informacija buvo perduota Europos ir Artimųjų Rytų šalių vyriausybėms.

2007 m. vasarą ta pati sistema buvo naudojama Vokietijoje įsikūrusių Islamo džihado sąjungos narių finansinei veiklai nustatyti. Ši informacija padėjo atlikti tyrimą ir galiausiai suimti Islamo džihado sąjungos narius, kurie planavo užpulti Vokietijos vietas. Vėliau jie prisipažino dėl šios veiklos.

Taigi, šia sistema jau buvo išgelbėta daug gyvybių Europoje ir kitur. Kalbame apie nepaprastai rimtą problemą. Visiškai sutinku, kad visa kova su terorizmu turi būti vykdoma visiškai atsižvelgiant į mūsų atvirų ir laisvų visuomenių pagrindines teises ir garantijas. Buvome pirmieji pasaulyje, Prezidentui G. W. Bushui pasakę, kad jis turi uždaryti Gvantanamo kalėjimą, – būtent mes, europiečiai. Mes remiame tai. Tačiau turime vertinti tai taip, kad liktume vieningi ir įsipareigoję kovoti su terorizmu.

Todėl noriu jus visus patikinti, kad, remdamiesi nauja Lisabonos sutartimi, suteiksime jums naujus įgaliojimus kaip tik spręsti šį klausimą, kuriuo Europos Parlamentas turės visas savo galias.

Taigi, 2010 m. pradėsime turėdami naują pagrindą, kuriuo bus atsižvelgta į Lisabonos sutartį, pagal kurią, žinoma, Parlamentui bus suteiktos visos galios veikti šiuo klausimu, nes norime, kad Parlamentas taip pat būtų šių veiksmų prieš terorizmą ir už saugumą pagrindinėse pozicijose, bet, žinoma, visiškai paisydamas pagrindinių teisių ir mūsų teisinių garantijų.

Galiausiai, kadangi tiek daug jūsų kalbėjo – dėkoju už jūsų pastabas – lyčių lygybės klausimu, kuris toks svarbus man, Komisijai ir Europos institucijoms, norėčiau jums leidus pažymėti, kad šiandien yra 10-osios Tarptautinės smurto prieš moteris panaikinimo dienos metinės. Mano manymu, tai darbotvarkė, pagal kurią mes Europoje taip pat turime ką padaryti. Deja, Europoje vis dar pasitaiko daug atvejų, kai moteris užpuola jų partneriai arba buvę partneriai. Noriu pasinaudoti šia galimybe pademonstruoti mūsų nuolatinį dėmesį šiai labai svarbiai darbotvarkei, kuri taip pat rodo mūsų Europos visuomenė.

Mario Mauro (PPE). - (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, komentuoju paskyrimus, atliktus siekiant pradėti naują Europos Sąjungos laikotarpį, tarptautinėje spaudoje labai dažnai buvo vartojami pasakymai „kandidatai, kurie netinka pareigoms“ arba „nepatenkinami kandidatai“.

Norėčiau paprieštarauti šiai tendencijai. G. Verhofstadt niekada nebuvo pasakęs teisingesnių žodžių, kai pareiškė, kad stiklinę galima matyti kaip pusiau pilną arba pusiau tuščią. Todėl man įdomu, koks buvo loginis pagrindas Tarybai pasirinkti šiuos asmenis. Manau, kad tai buvo Bendrija paremtas loginis pagrindas, ir pabandysiu paaiškinti, ką tu noriu pasakyti. Tai, kad kadenciją baigianti Europos Komisijos narė pasirinkta Europos užsienio reikalų ministro funkcijoms, pasiunčiamas aiškus signalas: juo pasakoma, kad ketinama vykdyti Bendrijos užsienio politiką, o ne užsienio politiką, kurią vykdančią pirmą tvirtai laikomasi kurios nors vienos šalies filosofijos. Todėl, manau, naujiena ne tai, kad C. Ashton yra britė, o tai, kad ji ateina iš Komisijos. Kitaip tariant, ji perima Bendrijos požiūrį į užsienio politikos reikalus, kuris nesusijęs su konkrečiu vienos šalies požiūriu.

Dėl Belgijos ministro pirmininko iškėlimo kandidatų reikia pasakyti, kad dėl jo buvo abejojama lyginant jį su turinčiomis didesnę autoritetą asmenybėmis. Manau, kad iš Europos Vadovų Tarybos Pirmininko, kuris liks eiti pareigas pustrėčių metų, reikalaujame ne šaukti garsiau nei kiti arba parodyti savo autoritetą labiau nei kiti, o įtikinti kitus kalbėti vienu balsu. Todėl manau, kad H. Van Rompuy pasiūlymas buvo geras pasirinkimas.

Turime vadovautis Bendrijos požiūriu, nes jei tikrai norime kurti Europą, teisingai elgiamės, kad pasirenkame šiuos asmenis remdamiesi šiais kriterijais. Galėsime stebėti šio pasirinkimo efektyvumą ir veiksmingumą, kai pamatysime šiuos asmenis veikiančius, tačiau raginu visus tvirtai palaikyti jų veiklą, nes kitaip tikrai būsime praleidę puikiausią savo gyvenimą progą.

PIRMININKAVO: G. PITTELLA

Pirmininko pavaduotojas

Juan Fernando López Aguilar (S&D). - (ES) Gerb. pirmininke, vakar plenariniame posėdyje kalbėjau, norėdamas pabrėžti, kokia svarbi Stokholmo programa, esanti Europos Vadovų Tarybos gruodžio 10 d. darbotvarkėje. Taip pasielgiau siekdamas atkreipti dėmesį į jos turinį ir visų pirma paraginti Parlamentą suteikti kuo didesnę paramą, kad būtų imta svarstyti šį pranešimą, kurį kartu dirbdami parengė trys komitetai. Kalbu apie Teisės reikalų komitetą, Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą bei Konstitucinių reikalų komitetą. Todėl vakar daugiausia dėmesio skyriau piliečiams skirtos Europos, taip pat rinkos sukūrimui.

Manau, kad dabar tinkamas laikas pabrėžti šio klausimo reikšmę konstituciniu požiūriu Europos Vadovų Tarybos, kuri susitinka gruodžio 10–11 d., darbotvarkėje. Šiaip ar taip, Parlamentas bus stiprinamas pagal Lisabonos sutartį.

Parlamentas bus ypač stiprinamas laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje ir parengiant veiksmų planą, kuris turi būti patvirtintas Ispanijos pirmininkavimo Tarybai metu. Taip yra dėl to, kad toks bendradarbiavimas reikalingas pagal Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 295 straipsnį. Šiuose straipsniuose esame raginami ištraukti į tarpinstitucinį bendradarbiavimą ir iš mūsų reikalaujama sudaryti tarpinstitucinį susitarimą, kad galėtume bendrai parengti Lisabonos sutarties įgyvendinimo strategiją. Be to, tai turime padaryti laikydamiesi kuo didesnio skaidrumo, subsidarumo ir bendradarbiavimo su nacionaliniais parlamentais principų. Todėl nacionaliniai parlamentai bus įtraukiami į Lisabonos darbotvarkės rengimą.

Tai reiškia, kad turėsime dirbti daug įtemčiau. Gyvenimas mums nebus lengvas. Priešingai, jis taps daug sudėtingesnis. Be to, būsime priversti išpareigoti vertinimo tvarkos pasimokyti iš patirties. Pagrindinis šio uždavinio tikslas – užtikrinti, kad atitiktume Europos modelį ir pagrindines teises. Be to, Europos Parlamentas bus daugiau susijęs su duomenų apsauga. Kalbu apie tolesnius veiksmus priėmus SWIFT susitarimą, kuris buvo minimas šiandien ir kuris toks svarbus atsižvelgiant į mūsų dvišalius santykius su Jungtinėmis Valstijomis.

Tačiau svarbiausia, kad Europos Parlamentas planuoja dalyvauti vertinant ir stebint, kaip Europos institucinėje struktūroje veikia agentūros. Kalbu apie Europolą, Europos prieglobsčio paramos biurą, Eurojustą ir FRONTEX.

Dėl visų šių priežasčių norėčiau, kad Europos Vadovų Tarybos darbotvarkėje būtų išdėstyta, kaip svarbu įtvirtinti įsipareigojimą veikti ir dirbti bendradarbiaujant su Europos Parlamentu, ypač rengiant ir kontroliuojant veiksmų planą, kuris turi būti patvirtintas per artėjančius šešis Ispanijos pirmininkavimo Tarybai mėnesius.

Alexander Graf Lambsdorff (ALDE). – (DE) Gerb. pirmininke, mes padarėme tai – Lisabonos sutartis įsigaliojo. Noriu padėkoti C. Malmström, Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai ir visai komandai – visi jie dirbo labai įtemptai. Tai labai svarbus laimėjimas.

Šiomis aplinkybėmis noriu trumpai pakalbėti dviem klausimais, kurie yra šios diskusijos tema. Pirmasis klausimas – Tarybos Pirmininkas. Pone J. M. Barroso, jūs ką tik pasakėte, kad norite dirbti kartu su H. Van Rompuy. Manau, tai labai gera mintis. Teisinga, kad turėtumėte dirbti kartu su Taryba. Tačiau yra vienas dalykas, kurį noriu pasakyti visiškai aiškiai: Tarybos Pirmininkas neatsakingas nei Europos Parlamentui, nei jokiam kitam parlamentui. Tai reiškia, kad jūs, vykdydamas Komisijos Pirmininko funkcijas, esate teisėta demokratinė institucija ir teisėtas demokratinis Europos Pirmininkas. Todėl visais būdais dirbkite kartu, tačiau prašome užtikrinti, kad būsite priekyje ir vairsosite šią priemonę.

Mano antras klausimas susijęs su tuo, kad Tarybos atstovas pasakė, jog 2009 m. gruodžio 1 d. C. Ashton turėtų užimti abejas pareigas – vyriausiojo įgaliotinio ir Komisijos pirmininko pavaduotojo. Pirma, yra tik vienos pareigos – vyriausiojo įgaliotinio (Komisijos pirmininko pavaduotojo), o antra, ji negali užimti pareigų be Parlamento sutikimo. Nuo gruodžio 1 d. pirmosios J. M. Barroso vadovaujamos Komisijos padėtis nuo Nicos sutarties galiojimo pabaigos iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo pradžios bus teisiškai neapibrėžta. C. Ashton galutinai užims pareigas tik 2010 m. sausio mėn. pabaigoje gavusi Parlamento sutikimą.

Viena paskutinė pastaba dėl šio Parlamento diskusijų kultūros. Mums tereikėjo pasiklausti N. Farage's. Jeigu jis ir jo partija kada nors būtų buvę Jungtinės Karalystės vyriausybėje, britams tikrai būtų tekę vertinti įsisteigimo Europos Sąjungoje laisvę, nes daugybė jų būtų persikėlę į Prancūzija, Vokietiją, Ispanija ir Italiją, taip pat į Portugaliją, pone J. M. Barroso.

Jill Evans (Verts/ALE). – Gerb. pirmininke, Tarybos susitikimas vyks mažiau nei po dviejų savaitių nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo, tačiau, kaip sakė ministrė, mums teko įveikti ilgą ir sunkų procesą, kad pasiektume šį tašką. Tačiau daugelis iš mūsų mano, kad praleidome lemiamą galimybę. ES ir Europos gyventojų santykiuose vis dar trūksta grandies, nepaprastai svarbaus demokratinio elemento, t. y. žemesnio lygmens arba regioninio vyriausybės lygmens.

Daug rinkėjų Europą laiko tokia pat tolima, kokia ji buvo visada, todėl turime skubiai spręsti šią problemą. Ne visų mūsų šalyse vyko referendumai ir ne visi turėjome galimybę pareikšti savo nuomonę dėl būsimo Europos vystymosi, tačiau visoje ES vyksta dalykai, kurie turi tiesioginį poveikį mūsų darbui sprendžiant mūsų laukiančius uždavinius ir visus šiuos politikos klausimus, kuriuos jau minėjau – užimtumo, socialinių teisių, ekonomikos reguliavimo, kovos su terorizmu, taikos ir teisingumo, todėl didžiuojuosi turėdamas galimybę kalbėti, beje, kaip Velso branduolinio nusiginklavimo kampanijos dalyvis.

Tik kelios savaitės mus skiria nuo Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo – didžiausio iššūkio iš visų. Vietos ir regioniniu lygiais bus įgyvendinta iki 80 proc. klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos politikos. Be to, daugelis regioninių vyriausybių, pvz., Velso vyriausybė, rodys pavyzdį patvirtindamos radikalią kovos su klimato kaita politiką. Būtent čia bus vykdomi bet kokie sudaryti tarptautiniai susitarimai. Taigi privalome pažvelgti į anapus valstybių narių lygmens esančius Europos gyventojus.

Gruodžio 13 d., sekmadienį, daugiau nei 150 Katalonijos savivaldybių rengiami referendumai dėl nepriklausomumo nuo Ispanijos. Kaip ES reaguoja į tai? Ar tai bus Tarybos darbotvarkėje? Labai abejoju tuo, tačiau turėtų būti. Europa keičiasi, todėl tikiuosi, kad naujasis Pirmininkas tai pripažins ir reaguos į tai.

Peter van Dalen (ECR). – (NL) Visų pirma noriu išsakyti komplimentus Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už jos pastangas, dėtas pastaruosius kelis mėnesius. Ji nusipelno ypatingo pripažinimo už tai, kaip išsprendė Rubiko kubo tipo galvosūkį, susijusį su H. Van Rompuy ir C. Ashton paskyrimais.

Esu labai patenkintas šiais paskyrimais, nes H. Van Rompuy jau pasakė, kad jo asmeninės pažiūros yra visiškai nesvarbios. Jo žodžiai – išminties ir puikaus įžvalgumo liudijimas. Didžiuojuosi H. Van Rompuy dėl jo eurorealistinio požiūrio ir priminsiu jam jį ateityje, nepaisydamas to, ar šie priminimai bus laukiami arba reikalingi.

Deja, taip pat girdėjau išreikštą nepritariamą tų, kurie baiminasi, kad pirmasis nuolatinis Tarybos Pirmininkas neturi pakankamai kompetencijos šioms pareigoms. Akivaizdu, kad kai kurie tikėjosi kokio nors Europos supermeno. Tikrai nepritariu tokiai nuomonei, o išgirdus pirmuosius H. Van Rompuy pareiškimus man palengvėjo. Jis niekada nedavė suprasti, kad nori tapti tokio pobūdžio Europos supermenu.

Gerb. pirmininke, per būsimą Tarybos susitikimą Europos vyriausybių vadovai turės savo Kopenhagos strategijoje uždėti visus taškus ant „i“ ir brūkšnelius ant „t“, kad būtų galima pasiekti kuo geresnį rezultatą. Linkiu Pirmininkui H. Van Rompuy ir einančiam Tarybos Pirmininko pareigas A. M. Bildt visokeriopo sėkmės atliekant procedūras, susijusias su šia labai svarbia užduotimi. Be to, linkiu mums visiems pozityvių ir visų pirma įžvalgių rezultatų.

Takis Hatziogeorgiou (GUE/NGL). – (EL) Gerb. pirmininke, kita Taryba susidurs su labai svarbiu klausimu – plėtros klausimu. Kai kalbame apie plėtrą, suprantame, kad Turkija – didžiulė diskusijos dalis. Mes, Kipras ir mano partija, – noriu labai aiškiai pasakyti tai Europos Parlamente, – esame visiškai už Turkijos įstojimą į Europos Sąjungą. Tačiau mes nepavargdami kartosime, kad šis įstojimas negalės įvykti, jeigu Turkijai nepasiseks įvykdyti, kaip pasisekė įvykdyti visoms kitos įstojusioms šalims, visų išipareigojimų Kiprui ir Europos Sąjungai.

Kipre vyksta dviejų lyderių derybos, ir jeigu jose bus rastas sprendimas, tai bus pergalės simbolis visai Europos Sąjungai. Ši pergalė paskatins Europos Sąjungą užimti savo vietą šiuolaikiniame pasaulyje. Tačiau privalome išdėstyti visą tiesą, kuri yra tokia: Turkija yra okupavusi pusę Kipro, o jos, kaip spėjama, 40 000 karių gina 80 000 Kipro turkų. Tai prilygsta dviem Turkijos kariams prie kiekvieno Kipro turko namo. Nepažįstu nė vieno Europos Parlamento nario, kuriam būtų užtikrintas toks saugumas. Taigi, kalbame apie Kipro turkų izoliaciją ir viešai pritariame okupacinės kariuomenės vykdomos Kipro turkų izoliacijos pašalinimui.

Baigdamas norėčiau atkreipti dėmesį, kad nors ir palaiko Turkijos stojimą, Kipras negali sutikti, kad būtų pradėtos derybos dėl energetikos skyriaus, kol Turkija neįvykdys savo išipareigojimų Europos Sąjungai bei Kiprui ir kol nepašalins kliūčių, kurių sudaro Kipro Respublikai dedant pastangas išplėsti savo ekonominę zoną.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Laikantis Lisabonos sutarties labai neseniai buvo priimti du svarbūs sprendimai dėl personalo. Dabar Europos Sąjunga turi nuolatinį pirmininką ir vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams. Ar šiais sprendimais dėl personalo mums perteikiama svarbi žinia? Iš tiesų žinia jais perduodama. Šioje posėdžių salėje daug kalbame apie pusiausvyrą, nusistovėjusią tarp Europos Komisijos, Tarybos ir Parlamento. Mano nuomone, pusiausvyros nėra, nes ES vyriausybė, t. y. Komisija, turi teisės aktų iniciatyvos teisės monopoliją. Kai kuriais atvejais ji elgiasi beveik kaip teisėja. Ji kontroliuoja pagrindinę valdžią, o mes šiame Parlamente uždedame guminių demokratijos antspaudą. Lisabonos sutartimi neapibrėžiamos nuolatinio pirmininko pareigos. Jos aiškiai priklauso nuo to, kiek charizmatiška ir ryžtinga yra asmenybė, kuri atsiduria šiame poste. Tai galima suprasti iš sprendimo, kad valdžia ir kontrolė turėtų likti – jūsų žodžiais – Komisijoje, atstovaujančioje bendrajam viršvalstybiniam interesui. Tačiau norime pasakyti, kad valdžia ir kontrolė liko imperijos, centralizuotai kontroliuojančios 500 mln. gyventojų, vadovo rankose.

Kita vertus, taip pat būtų labai svarbu įsitikinti, kad kalbėdami apie konferenciją klimato kaitos klausimais veikiame ryžtingai, kai tai siejama su skubia mūsų užduotimi. Tačiau tai siejama su lemiamu žingsniu prieš Jungtines Valstijas. Esu beveik įsitikinęs, kad priešzastis, kodėl Pirmininkas J. M. Barroso ką tik išėjo, – paskambinti telefonu šiuo klausimu.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Gerb. pirmininke, svarbu, kad Lisabonos sutartis galutinai įsigaliojo. Žinoma, Europos piliečiai dešimt metų stebėjo, kaip Europos Sąjungai nesisekė rasti būdų užtikrinti, kad po plėtros, susijusios su dvylikos naujų valstybių narių įstojimu, institucijos dirbtų veiksmingai. Tačiau šiuo metu padėtis pasikeitė. Turime Tarybos Pirmininką – visi mus tikina, kad tai yra asmuo, kuris siekia bendro sutarimo ir susitarimo, – ir vyriausiąją įgaliotinę užsienio politikos reikalams.

Aiškinimas *ex ante*, ar jie tinkami, ar netinkami, palyginti su tais, kurių pavardės buvo pirma laiko svarstomos, arba palyginti su tais, kurie galbūt specializuojasi šiais klausimais, yra nesvarbus. Svarbu tai, kaip bus taikoma sutartis. Šiuo atveju nepaprastai svarbus Europos Komisijos ir Europos Parlamento bendradarbiavimas. Parlamento vaidmuo buvo sustiprintas, tačiau kad jis būtų sustiprintas iš esmės ir kad Europos piliečiai tai pastebėtų, Europos Komisijai būtina skubiai iškelti klausimus atsižvelgiant į tai, kad ji turi iniciatyvos teisę Europos Vadovų Taryboje.

Taryba tariamai veiks greičiau atsižvelgiant į tai, kad ji nebeveiks kaip anksčiau, kai jai pirmininkaudavo valstybės narės, todėl vyriausybės nebeturės galimybės manipuluoti Taryba siekdamas įrodyti, kad visus gerus dalykus daro vyriausybės, o visus blogus ir nemalonus dalykus – Briuselis.

Akivaizdu, kad gruodžio mėn. Taryboje bus klausimų dėl plėtros, tačiau nei ministras, nei Komisijos Pirmininkas nepateikė mums jokios išsamios informacijos – jie apskritai kalbėjo apie kitus reikalus. Akivaizdu, kad plėtra į Vakarų Balkanus ir Turkiją remiantis Europos Komisijos pasiūlymais susiduria su daugybe abejonių ir klausimų, nepaisant tikslo integruoti šias šalis į Europos Sąjungą.

Catherine Trautmann (S&D). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ketvirtadienį Europos Sąjunga paskyrė H. Van Rompuy pirmuoju nuolatinio Tarybos Pirmininku ir C. Ashton, kuri bus atsakinga už Europos diplomatiją. Ponios ir ponai, noriu grįžti prie diskusijos, kuri mūsų institucijose vyko nuo to laiko, kai buvo paskelbta apie šiuos paskyrimus.

Iš tikrųjų, mano nuomone, be pavardžių ir funkcijų, pagrindinis yra valstybių klausimas. Leiskite paaiškinti, ką noriu pasakyti. Matome tai, kas galėtų būti baisiausi košmaru tiems, kurie perdavė Europos Bendrijos idealą ir išreiškė troškimą sukurti sąjungą. Tuo metu buvo manoma, kad Europos Sąjungos pagrindas turi būti valstybės teisėtumas ir kad jos ateitis priklausys nuo nacionalinio egoizmo ribų peržengimo. Dėl dviejų prieštarų aplinkų įtampos, kuri kartais būna skausminga, dažnai sukuriama originalūs mechanizmai, tačiau visų pirma dėl jos susiformuoja politinis požiūris, kuris yra vienintelis pasaulyje.

Šis košmaras, ponios ir ponai, atitiktų Europą, kuri apsiribotų tarpvyriausybiniu komplektavimo bendrija. Kaip šiandien galime pastebėti, rezultatas būtų įtarinėjimas nekompetencija, prielaidų kėlimas dėl teisėtumo ir įtampa tarp giminingų politinių partijų grupių.

Sakydama šią kalbą neketinu, kaip suprasite, grįžti prie vien tik ketinimų vertinimo. Labiau norėčiau kartu su jumis prisiminti Europos Parlamento narių teises ir pareigas. Mūsų pareiga – abejoti nesuprantamais ginčais, kylančių dėl paskyrimų į postus, kurie yra Lisabonos sutarties padarinys. Mūsų pareiga ateityje priversti Tarybą atsisakyti šio nedemokratiško ir archajiško skyrimo metodo, kuriuo puoselėjama mintis, kad kurdamasi Europa yra atsivėrusi nuo savo gyventojų.

Mūsų pareiga pasinaudoti visomis savo naujomis Parlamento prerogatyvomis, kurių atsirado dėl naujų galių, garantuojamų mums pagal Lisabonos sutartį, kad galėtume daryti įtaką politikai.

Parlamentui, esančiam tarp susilpnintos Komisijos ir sustiprinto tarpvyriausybiniu centru, reikia tapti instituciniu pusiausvyros tašku. Šiuo klausimu tikiuosi, kad Komisijos pirmininko pavaduotojai bus taikomas tas pats Europos Parlamento klausymo procesas, kaip kitiems Komisijos nariams. Iš tikrųjų mes turime teisę vykdyti šį procesą, nes ji suteikiama pagal sutartis. Be to, palaikau R. Harms pasiūlymą – ji pasiūlė surengti naujo Pirmininko ir visų frakcijų susitikimą.

Mūsų pareiga – pagreitinti Europos integraciją, kurios padėtis tikrai yra bloga. Niekas negali pagrįstai norėti, kad H. Van Rompuy arba C. Ashton patikėti įgaliojimai apviltų, todėl ypač linkiu visokeriopos sėkmės C. Ashton, nes didžiuojusi, kad į šį vyriausiojo įgalotinio postą buvo paskirta moteris.

Marielle De Sarnez (ALDE). – (FR) Gerb. pirmininke, visų pirma dėkoju jums, Tarybai pirmininkaujantčiai Švedijai, kad metų pabaigoje paliekate mus padarę viską, ką galėjote. Tai gera žinia Komisijai ir gera žinia mūsų Parlamentui.

Tai pasakiusi, dabar aptarsiu keletą klausimų. Pirma, paskyrimų klausimas. Man kelia abejonių ne žmonių klausimas, o procedūrų. Be to, tikrai tikiuosi, kad šis kartas bus paskutinis, kai tai vyks tokiu būdu. Europiečiai tikėjosi diskusijų skaidrumo, demokratijos ir aiškumo, o iš esmės sulaukė štai ko: neaiškumo ir paskutinę akimirką slapta Europos Vadovų Taryboje surengtų derybų. Tai neturi pasikartoti, todėl, manau, mūsų Parlamento pareiga bus pasiūlyti naujas procedūras ir naujas taisykles ateičiai.

Dėl klimato kaitos linkiu, kad pasibaigus Kopenhagos konferencijai Europos Sąjunga kalbėtų vienu balsu ir veiktų bendrai, kad ir kokia būtų konferencijos baigtis. Tad ženkime toliau! Siekime faktinio išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinimo 30 proc.! Kai sakau „faktinio“, tai reiškia, kad galiausiai vieną dieną bus būtina iškelti laikinų išimčių ir prekybos taršos leidimais klausimą. Ženkime toliau ir vėl prisiimkime tvirtą finansinį įsipareigojimą besivystančioms šalims. Mes joms esame skolingi.

Galiausiai dėl ekonominės ir socialinės padėties: privalome kurti naują ekonomikos modelį, pagal kurį prioritetas būtų teikiamas užimtumui, socialinei pažangai ir ilgalaikiam, kitaip tariant, visų formų tvarumui. Todėl mums reikia priežiūros ir reguliavimo, politikos, kuri būtų palankesnė mažoms ir vidutinėms įmonėms,

ir bendro mąstymo apie mokesčių sistemą, kurioje pirmenybė būtų teikiama ilgajam, o ne trumpajam laikotarpiui.

Gerald Häfner (Verts/ALE). – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, kokioje padėtyje esame dabar rengdamiesi šiam Europos aukščiausiojo lygio susitikimui? Kai kurios kalbos skambėjo taip, tartum viskas būtų gerai, jeigu paprasčiausiai turėtume pakankamai Komisijos narių socialdemokratų arba liberalų – taip, pone M. Schulzai. Manau, kad tai klaida. Viskas bus gerai, kai susitarsime dėl pagrindinių Europos laukiančių uždavinių.

Prieš 20 metų Europoje sugriovėme geležinę uždangą, taip pat, mano manymu, svarbu tai, kad tai padarė žmonės, piliečiai, o ne ginkluotosios pajėgos, vyriausybės arba slaptosios tarnybos. Manau, kad ateityje taip pat sugebėsime kurti Europą tik kartu su piliečiais.

Antra, yra kitų sienų, kurias reikia nugriauti, įskaitant tas, kurios yra mūsų galvose. Pvz., daugelis žmonių vis dar mano, kad laisvę galime priešpriešinti saugumui, nors žinome, kad laisvė veiksminga tik tada, kai ją puoselejame. Tačiau ši apsauga neturėtų būti užtikrinama pakenkiant pagrindinėms žmogaus teisėms ir skatinti kurti sekimo valstybę, žinant SWIFT pavyzdį ir kitas problemas.

Daugelis žmonių taip pat mano, kad galima Europą priešpriešinti demokratijai. Tačiau tik demokratinei Europai gali ilgainiui pasisekti. Daugelis žmonių mano, kad aplinka ir ekonomika yra priešingos sąvokos, o vienintelis būdas užtikrinti ilgalaikį klestėjimą – sukurti ekologinę ekonomiką.

Galiausiai norėčiau pasakyti vieną dalyką. Šiuo metu rengiamės Kopenhagos konferencijai, todėl jeigu joje nepadarysime visko, kas įmanoma, nepaisydami išlaidų, – daugelis žmonių yra pasirengę išleisti šimtus milijonų bankams gelbėti, tačiau šykšti klimatui, – ir jeigu neveiksime greitai ir nuosekliai, tada tai, kiek tai susiję su manimi kaip kalbėtoju, bus teisinga ir kalbant apie žmonių giminę. Jos laikas bus praėjęs.

Roberts Zīle (ECR). – (LV) Ačiū, gerb. pirmininke. Praėjusią savaitę Europos visuomenė patyrė du įvykius. Futbolo bendruomenė matė, kaip teisėjas pasirinko komandą, kuri dalyvaus pasaulio taurės finalinėse varžybose, tačiau visa visuomenė nematė arba nesuprato, kaip ir kodėl tam tikri arbitrai renka Europos įstaigos čempionus. Tačiau jeigu kas nors paklaus, kam ateityje skambins Baltųjų Rūmų arba Kremliaus valdytojas, atsakymas bus toks: jie skambins tiems patiems žmonėms, kuriems skambindavo anksčiau. Dėl Tarybos gruodžio mėn. priemonių turiu pasakyti, kad, žinodamas, kokia yra ekonominė, finansinė ir užimtumo padėtis, kviečiu Tarybai pirmininkaujantią Švediją nepamiršti gerai žinomos Baltijos valstybių situacijos šiais aspektais. Įvertinus agresyvų investavimą į šias šalis, jos buvo priverstos žūtbūt tvirtai laikytis savo nacionalinės valiutos ir investuotojams palankaus susiejimo su euru. Tikrovėje tai reiškia jų ekonomikų nuvertinimą, todėl Baltijos šalių gyventojai tampa nedarbo čempionais, o jų demografinė visuomenė baigia nukraujuoti. Apie koki Europos solidarumą galime kalbėti savo piliečiams, jeigu jų socialinė ir ekonominė padėtis nuo Europos vidurkio atsilieka dar labiau negu buvo prieš jiems įstojant į Europos Sąjungą?

Andrey Kovatchev (PPE). – (BG) Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, sprendimų priėmimo procesas turėtų tapti skaidresnis, demokratiškesnis ir veiksmingesnis. Tačiau, kaip gerai žinome, veiksmingumas ir demokratija ne visada krypta į tą pačią pusę, ypač tada, kai yra institucijų koordinavimo ir ryšių su piliečiais trūkumas. Nekyla abejonių, kad būtų daug demokratiškiau surasti tinkamą būdą įtraukti Europos piliečius į Tarybos Pirmininko rinkimus, kad Europos Sąjunga galėtų iš tikrųjų priartėti prie savo piliečių. Manau, tai bus užduotis ateičiai. Nepaisydamas viso to, linkiu visokeriopos sėkmės tiems, kurie buvo paskirti Tarybos Pirmininku ir vyriausiąja įgaliotine.

Dėl būsimo gruodžio 10–11 d. Tarybos susitikimo labai tikiuosi, kad jame bus patvirtinta plataus užmojo institucinių klausimų, susijusių su Lisabonos sutartimi, programa. Galvoju apie Europos išorės veiksmų tarnybą. Mums turi būti aiškūs pagrindiniai duomenys apie jos sudėtį, teisinį statusą ir įgaliojimus. Šia prasme mūsų Parlamentas balsuoja dėl savo pozicijos dėl E. Broko pranešimo. Be to, tikiuosi gauti aiškų Tarybos paaiškinimą dėl koordinuojamų strategijų, taikomų ir siūlomų siekiant išbristi iš krizės, įskaitant bet kokias ekonomines ir finansines priemones, rezultatų. Visų pirma norėčiau žinoti, kokia Tarybos nuomonė apie būsimas Europos finansų priežiūros institucijas, kurios ateityje turėtų sumažinti finansinių nusižengimų, kurie iš esmės prisidėjo prie dabartinės krizės, riziką.

Kitas svarbus klausimas, kuriuo tikiuosi išgirsti Tarybos sprendimą, yra, pvz., integruota strategija po Lisabonos sutarties įsigaliojimo, kurią, girdėjome, tikimasi patvirtinti 2010 m. kovo mėn. Tikiuosi, kad Parlamentas aktyviai prisidės prie šios strategijos. Europos piliečiai turi būti šios strategijos pagrindas. Darbo vietų kūrimas taikant investicijas, mokslinius tyrimus, ekologiškas technologijas ir ekologinį veiksmingumą turi būti veiksnys, padedantis tvariai ekonomikos plėtrai, o ne atvirksčiai. Dėl Stokholmo strategijos, taip pat norėčiau,

kad Šengeno erdvė būtų plečiama, žinoma, siekiant kuo greičiau įtraukti Bulgariją ir Rumuniją. Dėkoju jums ir linkiu visokeriopos sėkmės susitikime.

Glenis Willmott (S&D). – Gerb. pirmininke, visų pirma noriu pasakyti, kad palankiai vertinu naują H. Van Rompuy paskyrimą ir ypač didžiuojuosi, kad turime pirmąją vyriausiąją įgaliotinę – nepaprastai gabią ir talentingą britę C. Ashton.

Dėl gruodžio mėn. Tarybos susitikimo: šią savaitę matėme nepalankių orų poveikį šiaurės vakarų Anglijoje esančioje Kambrijoje, kuri patyrė didžiulį potvynį, tačiau ne tik Europoje orai sudaro netikėtų sunkumų. Nepalankūs orai sukelia kitų nenumatytų žmonių tragedijų visoje planetoje.

Neigimas yra lengvas pasirinkimas, tačiau aš neinu į politiką tam, kad kovočiau dėl lengvo pasirinkimo. Nenoriu, kad mano vaikai arba vaikaičiai paklaustų, kodėl nesiėmiau veiksmų. Mano regione konservatoriams atstovauja R. Helmer, kuris žmogaus veiklos sukeltą klimato kaitą apibūdina kaip mitą. Nepaisant konservatorių lyderio D. Camerono tvirtinimų, kad jie yra aplinkos partija, R. Helmer simbolizuoja konservatyvios aplinkos politikos pavojingumą ir nepatikimumą.

Mums reikia veikti, tačiau kovoti su tuo vieniems nebus veiksminga. Mums reikia veiksmų visais lygmenimis, kurie apimtų mūsų sukuriama anglies dioksido kiekio sumažinimą bent 2 proc. Palaikau tokius kaip mūsų ministras pirmininkas, kuris įsipareigojo iki 2050 m. išmetamo anglies dioksido kiekį sumažinti 80 proc. JK leiboristų vyriausybė nori sandėrio, kuris būtų plataus užmojo, veiksmingas ir teisingas, ir remti skurdžiausias šalis, kad jos galėtų sumažinti savo išmetamųjų teršalų kiekį ir prisitaikyti prie klimato kaitos.

Bet koks sutartas klimato priemonių finansavimas turi būti skirtas papildant esamus plėtros pagalbos tikslus, o ne iš esamų biudžetų. Bet koks Kopenhagoje sutartas finansavimas turi būti konkrečiai skirtas klimato kaitos poveikio problemai spręsti besivystančiame pasaulyje ir neturėtų pakeisti kitų vertingų pagalbos srautų. Šiuo metu, atrodo, daugiausia dėmesio bus skiriama trumpalaikiam skubios pradžios finansavimui, tačiau mums taip pat reikalingi ilgalaikiai įsipareigojimai. Ar J. M. Barroso gali užtikrinti, kad finansinius įsipareigojimus po 2012 m. padarys bet kokio Kopenhagos susitarimo prioritetu?

Diana Wallis (ALDE). – Gerb. pirmininke, esame priartėję prie naujos eros pradžios ir galbūt turėtume užduoti sau šiuos tris klausimus: kas, kaip ir ką? Į klausimą „kas“ daugiau ar mažiau atsakyta praėjusią savaitę, kuo niekas nebūtų galėjęs būti labiau patenkintas nei aš. Savaitės pradžioje Komisijoje buvo tik trys moterys, o pabaigoje jų yra devynios.

Kai kurioms iš jų galiu pranešti, kad Europos Parlamento narės moterys su kostiumais ir kaklaraiščiais šiuo metu nusileidžia, tačiau jos sugrįš atgal po penkerių metų, jeigu procesas nepagerės. Gal kitą kartą galėtų būti toks procesas, kad visos valstybės narės moteris ir vyrus kandidatais siūlytų taip, kad mums nereikėtų paskutinę akimirką skubėti.

Taip pat dar noriu pakalbėti klausimu „kaip“. Šis procesas buvo neskaidrus. Buvo minėta, kad dabar turime pagalvoti apie praktinę Lisabonos sutarties reikšmę. Padarykime skaidrumą mūsų trijų institucijų, mūsų tarpusavio elgesio ir mūsų atvirumo visuomenei šūkiu. Ateityje turi viešpatauti skaidrumas.

Klausimas „ką“ turi būti dėmesys mūsų piliečiams. Nauja Stokholmo programa yra gera pradžia, nes ji daug labiau orientuota į pilietį nei jos pirmtakės, tačiau turime toliau ginti savo piliečių teises ne tik užtikrindami piliečių apsaugą, bet ir užtikrindami, kad jų kasdienis gyvenimas būtų lengvesnis visoje Europoje.

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Gerb. pirmininke, artėjančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime vis dar vyraus nesenu Tarybos Pirmininko ir ES diplomatijos vadovės rinkimų tema. Daugeliui staigmena buvo ne tik šių konkrečių žmonių išrinkimas, bet ir nepakankamai aiškiai nurodytos jų pareigos. Ilgą laiką mums buvo sakoma, kad dėl naujosios Lisabonos sutarties pagerės ES darbas, tačiau dabar, pradžioje, ji, atrodo, skatins konfliktus dėl personalo. Nė vienas iš kandidatų nepristatė programos, pvz., skirtingai nei J. M. Barroso, kuris prieš jo išrinkimą pristatė programą.

Pereiname į bandymų etapą, kuriame labai daug kas priklausys nuo naujųjų lyderių asmenybės ir vaizduotės. Galime tik tikėtis, kad imdamiesi spręsti tokius klausimus kaip Komisijos pertvarkymas ir cikliniai pakeitimai, kurie nemažai priklauso nuo žmonių veiklos, jie taip pat ims spręsti konkrečias ES piliečių problemas, pvz., ekonomikos krizės, skurdžiausiems ES regionams skirtos pagalbos ir kovos su terorizmu.

Gunnar Hökmark (PPE). – Gerb. pirmininke, manau, kad po to, kai Lisabonos sutartis tapo tikrove, po praėjusios savaitės Europos Vadovų Tarybos susitikimo ir kandidatų į Komisijos narius iškėlimo, laikas nustatyti naujas perspektyvas ir išsiaiškinti, kokie nauji iššūkiai laukia mūsų.

Vienas iš jų akivaizdus – darbas pasibaigus Kopenhagos konferencijai bus toks pat įtemptas, kaip ir anksčiau. Jis toliau bus vienas pagrindinių Europos Sąjungos ir naujosios Komisijos uždavinių. Tačiau taip pat atsižvelgiame į tai, kad dabar laikas pamiršti senas Europos Rytų ir Vakarų koncepcijas arba sena ir nauja ir pagalvoti, kad tai yra viena Europa.

Be to, laikas suprasti, kad dabar, po visų diskusijų apie Lisabonos sutartį, laikas pagalvoti apie naują impulsą plėtros procesui.

Kroatija ir Islandija – norėčiau, kad jos konkuruotų, kuri bus 28-oji. Tačiau taip pat reikia apsvarstyti Vakarų Balkanus ir, žinoma, derybas su Turkija. Tokie klausimai dabar laukia mūsų, kurie taip pat yra būdas padidinti Europos Sąjungos jėgą naujajame pasaulyje, kuriame mums reikia būti stipriems ir pirmauti idėjų ir vertybių srityje.

Tačiau taip pat yra klausimas, kaip dabar užtikrinti, kad turėtume naują socialinės Europos darbotvarkę, – kalbama apie darbo vietas, inovacijas ir klestėjimą, – ir vienintelis būdas tai pasiekti – užtikrinti, kad pasibaigus krizei galėsime tapti konkurencinga ir pirmaujančia ekonomika.

Be to, norėčiau pabrėžti, kad naujosios Komisijos pareiga – užtikrinti, kad nebūtų protekcionizmo, kad mažoms ir vidutinėms įmonėms būtų lengva augti, iškilti bei veikti visoje Europoje ir kad galėtume užtikrinti, kad Europa būtų dinamiška ekonomika. Tai yra svarbu, todėl Komisijos Pirmininkui ir visiems Komisijos nariams sakau: norint, kad Europa būtų socialinė, mums reikia užtikrinti, kad būtų konkurencinga Europos ekonomika.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Gerb. pirmininke, ponai M. Wallström, Lisabonos sutarties ratifikavimo procesas dabar jau užbaigtas, o valstybių ar vyriausybės vadovai išrinko Komisijos narę C. Ashton pirmąją ES užsienio reikalų ministrę, nors tai nėra oficialus jos titulas.

Dabar kita užduotis bus įsteigti Europos Sąjungos užsienio reikalų tarnybą. Yra viena aplinkybė, kurios svarbu nepamiršti steigiant šią tarnybą, – todėl prašau Tarybai pirmininkaujančios Švedijos ir konkrečiai C. Malmström užtikrinti, kad užsienio reikalų tarnyboje tam būtų skiriama dėmesio, – būtent, kad Išorės ryšių ir Plėtros generaliniuose direktoratuose yra labai žemas atstovavimo naujosioms valstybėms narėms lygis. Nustatant kvotas valstybėms narėms būtina atsižvelgti į tai, kad naujosioms valstybėms narėms šiuose dviejuose generaliniuose direktoratuose tikrai prastai atstovaujama. Todėl neturėtų būti taikoma jokia diskriminacija, nes, kad užsienio reikalų tarnyba įgytų pasitikėjimą žmonių akyse, reikia atkreipti dėmesį į šį proporcingumą. Labai svarbu, kad užsienio reikalų tarnyboje šis proporcingumas ir vienodas vertinimas būtų įgyvendinti. Tai atitinka mūsų bendruosius interesus.

Raginu Europos Komisiją, taip pat Tarybą atidžiai išnagrinėti šį aspektą. Iš 143 asmenų, užsienyje atstovaujančių ES, tik vienas ambasadorius yra iš naujosios valstybės narės. Tai akivaizdus faktas.

Charles Goerens (ALDE). – (FR) Gerb. pirmininke, tai, ką ketinu pasakyti, nesusiję su Tarybai pirmininkaujančia Švedija, kuri buvo puiki pirmininkaujanti valstybė ir kurią dėl to noriu pasveikinti. Tiksliau kalbant, mano pastabos susijusios su visa Europos Vadovų Tarybos kolegija.

Ko nebuvo padaryta siekiant išsaugoti Lisabonos sutartį? Daug metų kovojome, kad Europą padarytume skaidresnę, veiksmingesnę, labiau matomą ir artimesnę piliečiams.

Mūsų samprotavimu, Tarybos Pirmininką ir vyriausiąją įgaliotinę paskirdama tik įsigaliojus naujajai sutarčiai, 2009 m. lapkričio 19 d. neeilinė Europos Vadovų Taryba nebūtų išsižadėjusi Lisabonos sutarties esmės. 10 metų kovojome, kad ši sutartis būtų, tačiau Taryba neparėjo palaukti 10 dienų, kad galėtų įvykdyti naujas nuostatas, susijusias su paskyrimais į du postus.

Lisabonos sutarties, dėl kurios taip atkakliai kovojome, iš esmės nebūtų buvę išsižadėta, jeigu Pirmininko postas būtų buvęs patikėtas J.-C. Junckeriui, ištikimam europiečiui, puikiam mokytojui ir Europos entuziastui, turinčiam puikią patirtį ir kompetenciją. Retai sutinkamas toks asmuo, turintis tiek daug gerų savybių. Iki šiol mums nebuvo paaiškinta, kaip šios neginčijamos geros savybės tapo kliūtimi jį paskirti, nes iš tikrųjų, atrodo, taip buvo. Esu ne vienintelis, kuris norėtų būti informuotas šiuo klausimu.

Nei įprastinė Europos Vadovų Taryba, nei neeilinė Europos Vadovų Taryba, taip pat praėjusio ketvirtadienio posėdžio dalyviai nepajėgė užmaskuoti prarajos tarp tarpvyriausybinių nusistatymo ir Bendrijos metodų. Nesu vienintelis, smerkiantis tokią padėtį. Po Airijos referendumo daugelis žmonių manė, kad Europai buvo suteikta galimybė gyvuoti toliau, tačiau lygiai tiek pat žmonių apgailestavo dėl gana neįtikimos šios Parlamento kadencijos pradžios.

Keletas žodžių pabaigoje: man telieka tikėtis, kad paskirtasis Pirmininkas, kurio žmogiškosios geros savybės ir politiniai įgūdžiai gerai žinomi, sugebės kiek įmanoma greičiau duoti naują impulsą Europai, kuriai jo labai reikia.

Simon Busuttil (PPE). – (MT) Kartais būname taip išitraukę į savo kasdienes darbus, kad nesugebame iki galo įvertinti savo praleidžiamų istorinių momentų. Lisabonos sutarties įsigaliojimas yra viena iš tokių progų, kuri įeis į istoriją ir kurią galiausiai mūsų vaikai bei ateities kartos nagrinės ir apie kurią mokysis. Tačiau tokiomis progomis kaip ši taip pat turime pagalvoti apie tokio istorinio momento prasmę. Norėčiau pateikti du trumpus pamąstymus.

Pirma, dėl sutarties mes galiausiai sulauksime, mano manymu, nenaudingų diskusijų dėl Europos institucijų ir dėl Europos Sąjungos Konstitucijos pabaigos. Taigi, dabar siekiame būti geresnėje pozicijoje, kad būtume pasirengę realijoms, kuriomis turi užsiimti Europa, pvz., tai yra ekonomine padėtimi, užimtumu, klimato kaita ir imigracija. Tai yra mūsų uždaviniai, kuriuos savo rinkėjų pageidavimu turime spręsti.

Kitas apmąstymas susijęs su Parlamento vaidmeniu. Tai paskutinis kartas, kai Parlamentas šiame plenariniame posėdyje susirinks turėdamas galias, kurias turėjo iki šiol. Šis Parlamentas atsirado prieš penkiasdešimt metų, o jo narius skyrė nacionaliniai parlamentai. Šiandien tai yra Parlamentas, kuris įgaliojimais spręsti, leisti ir rengti teisės aktus dalijasi su Ministrų taryba. Manau, kad dėl to bus kuriami Europos Sąjungos teisės aktai, kuriuose bus geriau išreiškiami mūsų piliečių interesai. Šis Parlamentas įsipareigoja mūsų priimamuose teisės aktuose ginti piliečių interesus.

Pranašauju, kad Taryba, kuri susitinka kitą savaitę, aptars šio momento istorinę reikšmę ir kad dirbsime kartu, siekdami įveikti sunkumus, su kuriais susiduriame.

Jörg Leichtfried (S&D). – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, man, mums visiems ir ateityje visai Europos Sąjungai yra vienas aiškus prioritetas – tai darbo rinka. Privalome daug daugiau dėmesio skirti naujų darbo vietų kūrimui ir turimų darbo vietų išsaugojimui. Ši labai svarbi sritis gali būti kelias į sėkmingą ir tvarią Europą, tačiau ji, mano nuomone, pastaraisiais mėnesiais buvo smarkiai apleista. Turime žinoti, kad mažas nedarbo lygis turi teigiamą poveikį daugeliui kitų sričių. Įsitikinkime, kad svertus taikome tinkamoje vietoje.

Be to, nesuprantu daugelio Parlamento kalbėtojų, kurie skundžiasi, kad kai kurie Europos politikai prieš savo išrinkimą neturėjo pasaulinės šlovės. Kodėl jie turėtų būti žymūs? Mums reikia būti pakankamai pasitikinčiais savimi europiečiais, kad galėtume pasakyti, kas mums patinka ir kas, mūsų manymu, yra tinkamas ir paskui išrinkti šiuos žmones, o ne spręsti remdamiesi tuo, ar kiti žmonės girdėjo, ar negirdėjo apie juos, arba ar jie tinka, ar netinka mūsų viso pasaulio partneriams. Bet koks kitoks požiūris būtų absurdiškas, t. y. toks pat absurdiškas, kaip daugelis kalbų, išgirstų iš daugelio žmonių, kurie, jeigu jie apskritai čia dalyvauja, slepiasi už ryškiai spalvotų vėliavų.

Tunne Kelam (PPE). – Gerb. pirmininke, laukti, kada įsigalios Lisabonos sutartis – gera advento pradžia.

Tačiau tai nėra vien Dievo dovana. Mums reikia ryžtingai dėti pastangas, kad gautume papildomos naudos mūsų Europos projektui. Pirmiausia dabar atviras kelias bendroms Europos politikos sritims. Nebėra jokių formalių dingsčių susilaikyti dėl jų. Dabar Tarybos eilė pradėti energingą bendrą užsienio saugumo ir energetikos politiką, kuri galėtų tapti tikrai įtikima mūsų partneriams. Viena iš skubiausių užduočių baigti kurti bendrą energetikos rinką, sukurti visos Europos energijos tiekimo tinklus ir saugyklas, taip pat įgyvendinti energetinio solidarumo sąlygas.

Antra problema kyla dėl ekonomikos krizės. Tiesą sakant, euro zonai nepriklausančios šalys labiausiai nukentėjo dėl staigaus investicijų sumažėjimo ir didėjančio nedarbo. Be to, jos tapo labiau pažeidžiamos dėl konkurencijos atžvilgiu nepalankios padėties, palyginti su euro zonos narėmis. Todėl aiškiai yra reikalingos laikinos ES priemonės, pvz., papildomos galimybės skolintis siekiant paremti MVĮ bei energetikos ir infrastruktūros projektus. Be to, geresnės sąlygos pasinaudoti Europos fondais galėtų būti sudarytos laikinai sumažinus nacionalinius bendro finansavimo reikalavimus.

Kaip jūs žinote, pirmininke, mano šalis, Estija, ryžtingai deda pastangas, kad 2011 m. galėtų prisijungti prie euro zonos. Estijos užsienio skolos lygis yra vienas žemiausių, ir jai pasisėkė sukontroliuoti biudžeto deficitą. Tai, kad neseniai EBPO ir Komisijos narys J. Almunia pripažino Estijos pastangas, – drąsinantys požymiai, kad esame teisingame kelyje.

Zoran Thaler (S&D). – (SL) Gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba spęs labai svarbius klausimus. Tai bus pirmas Tarybos susitikimas po Lisabonos sutarties ratifikavimo, o mano kolegės Parlamente jau kalbėjo apie tai, kokie bus šie klausimai.

Aš pats norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į vieną labai svarbų klausimą, kurio kartais linkstama nepastebėti ir kuris vis dėlto yra susijęs su Europos ir visos Europos Sąjungos stabilumu – tai Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos (angl. FYROM) klausimas.

Pastaruosius ketverius metus BJRM buvo šalis kandidatė ir paskutinius 18 metų – išaldyto konflikto su savo pietine kaimyne ir ilgalaikė Europos Sąjungos nare Graikija dalyvė. Tai reiškia, kad galėtume sakyti, jog Europos viduryje yra išaldytas konfliktas.

Šie metai BJRM buvo labai sėkmingi. 2009 m. BJRM padarė didelę pažangą. Ji gavo pozityvų Komisijos pranešimą, kuriame rekomenduojama Tarybai leisti šiai šaliai pradėti derybas dėl visateisės narystės. Gruodžio 20 d. jai bus panaikintas vizų režimas, o Graikijoje ką tik buvo rinkimai.

Raginu, viena vertus, Tarybos ir Komisijos atstovus ir, kita vertus, valstybes nares suteikti paramą ministrams pirmininkams G. Papandreou ir N. Gruevskiui, šiems dviem drąsiems vyrams, kad jie galiausiai galėtų surasti sprendimą ir kad BJRM galėtų prisijungti prie didžiulės šeimos – Europos.

Andrzej Grzyb (PPE). – (PL) Gerb. pirmininke, Europos Vadovų Taryba, kuri susitinka gruodžio 11–12 d., apibendrins vaisingą Švedijos pirmininkavimą Tarybai. Noriu pasveikinti ministrę ir visą vyriausybę, nes jos užbaigė labai sunkų ratifikavimo procesą. Antra, prasideda Lisabonos sutarties įgyvendinimas. Be to, įsteigiamos tokios naujos institucijos, kaip Europos Vadovų Tarybos Pirmininko ir vyriausiojo įgalotinio užsienio reikalams. Žinome, kad šie paskyrimai sukėlė diskusijų ir ginčų, taip pat ir čia, šioje posėdžių salėje.

Linkime iškeltiems kandidatams geros kloties, tačiau norėtume pasakyti, kad, be kita ko, tikras išbandymas bus Rytų politikos kokybė ir Europos išorės veiksmų tarnybos steigimo procesas. Tačiau apgailestaujame, kad komandoje nėra nei vieno atstovo, kuris atstovautų Vidurio ir Rytų Europai. Manau, kad ateityje kito persikirstymo metu šis reikalavimas tikrai galėtų būti patenkintas.

Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikime klimato klausimais, be kita ko, turi būti patvirtinti plataus užmojo tikslai, kuriuos pasiūlė Europos Sąjunga. Tai taip pat klausimas būsimajai Tarybai. Tokiu klausimu yra Stokholmo programa, kuri svarbi saugumo, piliečių ir naujųjų Lisabonos sutarties nuostatų požiūriu. Be to, yra viskas, kas siejama su ekonomikos krize.

Mūsų lūkesčiai, siejami su Lisabonos sutarties įgyvendinimu, visų pirma yra veiksmingesnė ES, sugebanti vykdyti tolesnę plėtrą ir duodanti naudos tiek piliečiams, tiek valstybėms narėms. Tikimės, kad Lisabonos sutartimi bus sudarytos sąlygos naujai kuriai bendrajai rinkai, pašalinus politinės ir ekonominės integracijos prarają. Be to, norėtume, kad naujoji Europos Komisija būtų skiriama atsižvelgiant į Europos Parlamentą ir jo teises, taip pat į naujo nacionalinių parlamentų vaidmens įgyvendinimą, kartu išsaugant subsidiarumo principą, ir į diskusijas, kaip kurti Europą įgyvendinus Lisabonos sutartį. Tačiau praktinis Lisabonos sutarties įgyvendinimas reiškia pripažinimą, kad solidarumas ir energetikos politika taip pat yra klausimai, reglamentuojami dabartiniais teisės aktais, pvz., reglamentu dėl dujų tiekimo saugumo.

Ivari Padar (S&D). – (ET) Gerb. pirmininke, pirmiausia norėčiau pakalbėti apie praėjusią savaitę paskirtą vyriausiąją įgalotinę. Kai kurie ankstesni kalbėtojai kritikavo tiek Pirmininką, tiek vyriausiąją įgalotinę, tačiau aš tokią kritiką laikau visiškai nederama. Niekas niekada nebūna visiškai patenkintas, tačiau aš pats abiejų atstovų paskyrimą vertinu pozityviai, nes buvo rasta visų šių subjektų interesų pusiausvyra: mažų ir didelių šalių, vyrų ir moterų, taip pat įvairių politinių polių.

Galbūt vienintelis dalykas, kuris mane erzina, yra tai, kad jokie naujųjų valstybių narių atstovai negavo jokio iš šių postų, nors galbūt tai bus įmanoma kitą kartą. Bet kuriuo atveju noriu padėkoti kiekvienam kandidatui iš mano regiono, ypač Estijos Prezidentui T. H. Ilvesui ir Latvijos Prezidentei V. Vikei-Freibergai. Tačiau manau, kad dabar turėtume tęsti būtiną darbą ir liautis švaistyti laiką dėl asmenybių.

Antras svarbus klausimas, apie kurį noriu pakalbėti, – kova su finansų krize, kuri, manau, Taryba paskelbė prioritetiniu. Europos piliečiai tikisi, kad spėsime nedarbo problemas ir užsiimsime finansų priežiūros teisės aktų paketu. Kalbant šiuo klausimu, labai svarbu, kokia bus naujoji Komisija ir kiek veiksminga ji bus. Tai galioja ir mano šaliai, Estijai, nes mums aiškiausias tikslas – išlaikyti naują ekonomikos augimą, kad taptume visateise euro zonos nare, o tai mes beveik baigiame padaryti, nes yra didelė tikimybė, kad įvykdysime Mastroichto kriterijus. Ačiū.

Alojz Peterle. (PPE). – (SL) Esu patenkintas, kad priartėjome prie pirmojo Tarybos susitikimo, kuris bus surengtas pagal Lisabonos sutarties taisykles. Linkiu pirmajam Tarybos Pirmininkui H. Van Rompuy visokeriopos sėkmės. Mūsų požiūris į tai, kaip turėtume vieningai veikti, nors ir atsižvelgdami į mūsų įvairovę, gana panašus.

Nauja institucinė tvarka buvo patvirtinta siekiant priartinti mūsų sprendimų priėmimą prie piliečių ir padaryti jį paprastesnį, demokratiškesnį, skaidresnį ir veiksmingesnį. Šiuo atžvilgiu girdėjome daug kalbų apie galingą Europą. Tačiau esminis klausimas, kurį reikia užduoti šiuo momentu, – kokią galios koncepciją turėtume plėtoti arba koku pagrindu galėtume kurti galingą Europą. Europos Sąjungos galia ir sėkmė iki šiol buvo paremta šiomis dviem pagrindinėmis Europos įkūrėjų idėjomis: pirma, pagarba žmogaus orumui ir, antra, bendradarbiavimu. Tai reiškia, kad nors dirbame siekdami apsaugoti savo interesus, taip pat turėtume atsižvelgti į kitus – ar būtų kalbama apie asmenis, gyventojus, mažumas, ar šalis.

Šiandien mums reikia dar kartą visai rimtai savęs paklausti, ką reiškia gerbti žmogaus orumą ir ką reiškia įtraukti žmogų į mūsų rūpesčių sūkurį. Šis klausimas labai glaudžiai susijęs su Stokholmo programa. Daugelis iš jūsų čia ragino atkreipti dėmesį į pagrindines laisves ir būtinybę apsaugoti jas, tačiau pasirodė, kad turime gana skirtingas nuomones apie tai, kur iš tikrųjų prasideda žmogaus teisės. Tikiuosi, jog pagaliau galime sutikti, kad žmogaus teisės prasideda anksčiau, negu asmeniui suteikiama tos šalies pilietybė.

Esu su tais, kurie tvirtai tiki, kad Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 1 straipsnį reikia taikyti visam žmogaus gyvenimui, t. y. nuo žmogaus gyvenimo pradžios iki pabaigos. Visų pirma reikia apsaugoti tuos, kurie negali patys apsisaugoti. Kol galėsime apsaugoti žmogaus laisves, privalome apsaugoti žmogaus gyvenimą.

Man buvo malonu girdėti, kiek daug jūsų vartoja žodžius „veikimas kartu“ ir „veikimas partnerystės pagrindu“. Europos galia – jos bendros pastangos, ar kalbėtume apie humanitarinį, ar apie tarpvyriausybinių metodą. Mūsų galbūt laukia vis daugiau iššūkių, kurie pareikalautų iš mūsų pademonstruoti bendrą politinę valią, tačiau glaudesnis bendradarbiavimas nereiškia mūsų tapatumo praradimo.

Göran Färm (S&D). – (SV) Gerb. pirmininke, mes girdime kritikuojant, kad du visiškai nežinomi politikai paskirti į aukščiausias ES pareigas. Manau, kad ši kritika neteisinga. Bent jau mes Parlamente pažįstame C. Ashton kaip puikią lyderę. Tačiau kritiką reikia nagrinėti, nes dabar daugelis daro išvadą, kad valstybės narės nori matyti ES veikiančią tik kaip tarpvyriausybinių koordinavimo instituciją, o ne atskirą politinį lygmenį, kurio užduotis – ieškoti bendrų sprendimų pagrindiniams iššūkiams, pvz., augimui, darbo vietoms, taikai ir aplinkai. Jei tai būtų tiesa, tai būtų visiškai absurdas.

Atsižvelgiant į tai, kelia nerimą tai, kad Komisijai ir Tarybai buvo taip sunku parodyti kokį nors gebėjimą veikti sprendžiant vieną didžiausių ES laukiančių vidaus uždavinių – būtent ilgalaikio ES biudžeto reformos. Dabar mes turime skirti reikalingus išteklius investuoti į vidaus rinką. Ginčas vyksta dėl transporto ir energetikos infrastruktūros. Privalome skirti išteklius, reikalingus tam, kad galėtume paremti tai, ką nustatome naujoje 2020 m. Lisabonos strategijoje. Mums reikia nors iš dalies išspręsti klimato kaitos politikos finansavimo klausimą panaudojant ES biudžetą ir pasirengti būsimai plėtrai.

Todėl mano klausimas pirmininkaujančiai valstybei ir Komisijai būtų toks: kada sulauksime konkrečių pasiūlymų dėl laikotarpio vidurio peržiūros, kuri turėtų poveikį nesamoms maržoms, taikytinoms likusiems trejiems šios finansinės perspektyvos metams, nes dabartinės viršutinės ribos neleidžia imtis jokių pagrįstų veiksmų siekiant spręsti uždavinius, kurių negalima atidėti po 2013 m., ir pasiūlymo dėl ilgalaikio biudžeto reformos gairių parengimo?

Seán Kelly (PPE). – (GA) Gerb. pirmininke, norėčiau Airijos vardu tarti keletą žodžių apie šią istorinę Europos Sąjungos progą.

– Lisabonos sutartis, įsigaliojanti visų pirma remiantis 67 proc. Airijos gyventojų balsų už, yra didžiulė paskata visiems, gyvenantiems Europos Sąjungoje. Manau, kad tai atspindi piliečių paramą dėl gero darbo, kuris pagal Europos projektą buvo padarytas per daugelį metų.

Deja, Pirmininko ir vyriausiosios įgaliotinės paskyrimas susilaukė labai daug neigiamos kritikos, kuri, mano manymu, yra iš dalies neteisinga.

Pirma, kai žmonės skiriami į pareigas, jiems turėtų būti duodama šiek tiek laiko apsiprasti ir apie juos turėtų būti sprendžiama pagal rezultatus, o ne pagal išankstinę nuomonę apie jų gebėjimą dirbti darbą.

Antai apie H. Van Rompuy buvo sakoma, kad jis yra bendro sutarimo formuotojas ir veiksmingas derybininkas, tartum tai būtų neigiamos savybės. Mūsų gyvenamais laikais šios savybės labai svarbios. Ko mes norime? Prezidento tipo guru, kuris pasaulyje elgiasi pasipūtėliškai ir kelia problemų? Griovėjo ar žlugdytojo? Ne, dabar mums reikia gero, veiksmingo ir jautraus pirmininko, todėl manau, kad tokį mes turime. Aš linkiu jam geros kloties.

Dėl baronienės C. Ashton buvo pasakyta, kad ji niekada nebuvo išrinkta į pareigas, ir tai tiesa, tačiau tai savaime vienaip ar kitaip nemenkina jos kaip asmenybės ar veiksmingos politikės savybių. Nuo to laiko, kai patekau čia, ją mačiau tik užsiėmusią veikla, o konkrečiai – klausinėjau ją apie prekybos susitarimą su Pietų Korėja ir pamaniau, kad ji labai gerai atsakinėjo.

Manau, kad kai kurios šiandien N. Farage's pareikštos pastabos, deja, buvo perdėtos, tačiau šiame etape baigiu įsitikinti, kad N. Farage primena ilgai grojančią plokštelę. Jis toliau kartoja tą pačią politinę darbotvarkę, grįždamas į „Valdyk Britaniją!“ ir tautos kovos su tauta laikus. Tie laikai baigėsi. Europos Sąjunga yra didžiausias taikos procesas koks tik žinomas. Taip turi būti ir toliau, o mes, parlamentarai, turime įtemptai dirbti siekdami užtikrinti, kad tai būtų kryptis, kurios nuo dabar ji laikysis.

Diogo Feio (PPE). – (PT) Gerb. pirmininke, tai svarbi diskusija, nes manau, kad tai paskutinė diskusija, kurioje svarstysime pavardes. Tiesą sakant, atėjo laikas atversti kitą puslapį, svarstyti politiką ir uždavinius, kurie laukia Europos Sąjungos. Norėčiau nurodyti vieną tokį uždavinį – krizės įveikimo klausimą. Tai yra vienas iš tų klausimų, kuriais Europos politinės institucijos labiausiai susivienijusios.

Tai laikas, tinkamas padėkoti Tarybai ir visų pirma Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už jų rūpestingumą. Tai laikas, tinkamas pasveikinti Komisiją ir jos Pirmininką, kuriam visada labai rūpėjo, kaip įveikti krizę, ir pabrėžti, kad pats Parlamentas, įsteigdamas specialų komitetą, įrodė esąs tinkamai pasirengęs svarstyti šį klausimą.

Tačiau tai taip pat yra laikas, kai esama nesutapimų tarp to, ką tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmeniu sako politiniai lyderiai, ir to, ką sako centrinių bankų valdytojai.

Visų pirma mums reikia būti apdairiems kalbant apie krizės pabaigą. Tai netinkamas laikas atsisakyti paramos priemonių valstybių ekonomikoms ir bendrovėms. Tačiau tai taip pat yra laikas, tinkamas iš anksto planuoti kursą. Centrinų bankų vadovai perspėjo vyriausybes dėl plataus užmojo planų siekiant koreguoti biudžetų deficitus.

Laikai keičiasi. Be to, kelioms vyriausybėms adresuotame pranešime jie atskleidė savo nepritarimą kai kurioms politikos kryptims, pvz., toms, pagal kurias siekiama mažinti mokesčius. Apgailestauju, kad Portugalijos vyriausybė nesirenka krypties mažinti mokesčius. Tai turi būti konkurencingumo kryptis, todėl žinia apie šią koncepciją turi būti aiški – konkurencingumo, paskatų, augimo, paramos bendrovėms ir Europos paramos augimui ir darbo vietoms didinimas.

János Áder (PPE). – (HU) Gerb. pirmininke, Kopenhagos konferencija nurodoma kaip ketvirtas Europos Vadovų Tarybos darbotvarkės klausimas. Yra du ginčytini klausimai, kurie kliudo Europos Sąjungai pasiekti, kad būtų nusistatyta bendrą poziciją šiuo klausimu. Vienas susijęs su anglies dioksido kvotų pardavimu po 2012 m. Komisija ir kai kurios senosios ES valstybės narės nori uždrausti kvotų pardavimą po 2012 m. Tačiau devynios šalys – Čekija, Lenkija, Vengrija, Rumunija, trys Baltijos valstybės, Slovakija ir Bulgarija – primygtinai reikalauja, kad joms būtų leista pardavinėti savo kvotas ir po 2012 m.

Minėtos šalys, įskaitant Vengriją, savo įsipareigojimus pagal Kioto protokolą įvykdė, jų neįvykdė arba juos įvykdė su perviršiu. Pvz., Vengrija, kuri įsipareigojo pasiekti 8 proc. sumažėjimą, pasiekė 23 proc. sumažėjimą. Todėl Vengrija laiko Komisijos poziciją visiškai nepriimtina ir kuo ryžtingiausiai primygtinai reikalauja, kad jai būtų leista pardavinėti savo anglies dioksido kvotas ir po 2012 m. Be to, noriu paraginti savo kolegas Parlamento narius iš Bulgarijos, Lenkijos, Čekijos, Slovakijos ir Baltijos valstybių, nepaisant partinės priklausomybės, lygiai taip pat, kaip anksčiau, ryžtingai laikytis šio požiūrio.

Othmar Karas (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, pirmiausia norėčiau perduoti savo nuoširdžius sveikinimus jums, ponai C. Malmström, dėl perėjimo, taip sakant, iš Parlamento į vyriausybę ir iš vyriausybės į Europos Komisiją. Linkiu jums visa ko geriausio.

Praėjęs posėdis vyko pagal Nicos sutartį, o dabar kalbame apie pirmą posėdį pagal Lisabonos sutartį. Šis kokybinis šuolis, šis pokytis, šis naujas skyrius pirmajame aukščiausiojo lygio susitikime turi būti pastebėtas. Europa pasikeitė. Baigėsi diskusijos apie institucijas, taip pat, tikiuosi, apie personalą. Pereiname prie politikos formavimo naujomis sąlygomis. Bus didinamos piliečių ir parlamentų teisės bei Europos Sąjungos ir institucijų

galimybės veikti, o mums, visoms trims institucijoms, bus suteiktos teisės, dėl kurių mums bus lengviau atstovauti savo žemynui pasaulyje.

Popieriuje galite rašyti ką norite. Tačiau ar galėsime įtikinti žmones, kad turime politinę valią veikti, formuluoti naujus tikslus ir įtraukti piliečius į projektus, priklausys nuo visų šių susitikimų, vykstančių per kelias kitas savaites. Tikiuosi, kad šiame aukščiausiojo lygio susitikime bus suformuota nauja varomoji jėga, naujas atsakomybės jausmas ir rimtesnis požiūris į įvairių klausimų sprendimą. Pastarąsias kelias dienas matėme, kaip ieškoma mažiausio bendro vardiklio – nacionalizavimo ir politizavimo. Kita vertus, Lisabonos sutartis yra kvietimas imtis sprendimus perkelti į Europos lygmenį ir formuoti politiką.

Todėl tikiuosi, kad žinome, ką darysime su socialinės rinkos ekonomikos modeliu. Kaip tvarkysimės su finansų ir ekonomikos krize? Tai daryti galime ne gindami turimas teises, o ieškodami visuotinių sprendimų. Taip pat tikiuosi, kad persvarstysime savo finansus. Mums būtina žinoti, kiek pinigų reikia išleisti įvairiai mūsų politikai. Aukščiausiojo lygio susitikime pareiga atlikti šį finansų persvarstymą turi būti perduota Komisijai. Privalome rimtai, sąžiningai ir atvirai apsvarstyti įvairias temas ir nusistatyti naujus tikslus. Linkiu jums visa ko geriausio.

Jean-Pierre Audy (PPE). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, šiandien turėtume būti laimingi, nes išbrendame iš keblios institucinės padėties. Turime Lisabonos sutartį, turime paritetą ir turime „veidus“, vis dėlto kaip galėčiau paaiškinti tą nesmagumą, kurį jaučiu?

Šiandien šioje beveik tuščioje posėdžių salėje neįsivaikau gyvybės; mes dalyvaujame keliančioje nusivylimą diskusijoje apie pasirengimą šiai Europos Vadovų Tarybai. Negaliu paaiškinti šio nesmagumo jausmo, susijusio su pasirengimu šiai paskutinei Europos Vadovų Tarybai, vadovaujamai besikeičiančių pirmininkaujančių valstybių.

Kaip jis skiriasi nuo žmonių džiaugsmo 2004 m., kai buvusios komunistinės šalys įstojo į Europos Sąjungą! Kaip jis skiriasi nuo jausmo per iškilmes minint dvidešimtąsias Berlyno sienos griuvimo metines! Taip, dabar žinome, kad sprendimas kils ne iš valstybių narių. Sprendimas kils iš žmonių – jis kils iš Europos Parlamento.

Taigi, žiūriu į Komisiją, kuri turi ne pasitraukti į nuošalę, o sudaryti politinį aljansą su Europos Parlamentu, kad žmonių aljansas užtikrintų, kad galėtume svajoti apie tai, ko trokštame šiai Europos Sąjungai, žmonių Europos Sąjungai.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Gerb. pirmininke, sutinku su dauguma ankstesnių kalbėtojų, kad Lisabonos sutarties įsigaliojimas reiškia naują istorinį Europos integracijos etapą. Tačiau žmonės, visos Europos piliečiai, ne visada yra nusiteikę švęsti, kai pagalvoja apie sutartį. Daugelis žmonių bijo, kad dėl Lisabonos sutarties Europoje galėtų padidėti centralizmas.

Daugelis žmonių baiminasi, kad mažos ES valstybės narės, pvz., mano gimtoji valstybė Austrija, turės mažesnę įtaką, nes didelės valstybės narės, esant naujiems balsavimo metodams, turės galimybę spręsti viską. Be to, žmonės yra susidarę įspūdį, kad žmonių parinkimas užimti aukščiausias Europos Sąjungoje pareigas grindžiamas švelniausiais ir menkiausiais bendrais standartais. Negalima nieko blogo pasakyti prieš asmenines H. Van Rompuy ir baronienės C. Ashton savybes. Tačiau žmonės suprato, kad procesas nebuvo susijęs su demokratiniu pasirinkimu.

Jeigu norime Europos Sąjungą vesti į daug žadančią ateitį, šiame Parlamente privalome siekti daugiau demokratijos, įskaitant žmonių parinkimo užimti aukščiausias pareigas procesą.

Rachida Dati (PPE). – (FR) Gerb. pirmininke, ponias C. Malmström, Komisijos nary, ponios ir ponai, Europos Sąjunga sugrįžo prie 2009 m. trečiojo ketvirčio augimo, todėl tai galėtų paskatinti mus patikėti, kad jau išgyvenome blogiausius laikus.

Tačiau išlieka kelianti nerimą padėtis, kurios priežastis – nedarbo protrūkis, todėl privalome ir toliau būti nepaprastai atsargūs. Be to, lapkričio 23 d. pranešime Komisija tvirtina, kad nuo 2008 m. antro ketvirčio iki 2009 m. vidurio finansų krizė sunaikino daugiau nei 4 mln. darbo vietų.

Šiandien nepaprastai svarbu, kad kitoje Europos Vadovų Taryboje užimtumo klausimas būtų apsvarstytas atsižvelgiant į Lisabonos strategiją po 2010 m. Į ją turi būti įtraukti plataus užmojo tikslai ir inovacinės priemonės.

Manau, kad nuo šiol diskusijose daugiausia dėmesio turi būti skiriama šios Lisabonos strategijos pritaikymui šiam painiam laikotarpiui. Mūsų bendrapiliečiai laukia, kada Europa – tai galime kasdien matyti vietoje – pasiūlys sprendimus dėl užimtumo krizės. Nenuvilkite jų.

Tačiau mano pastabos ir nusivylimas panašūs kaip ir mano kolegos J.-P. Audy stebint beveik tuščią posėdžių salę ir stebint itin didelį nerimą mūsų Europos bendrapiliečiams keliančią padėtį.

Aldo Patriciello (PPE). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, visų pirma noriu padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už per šiuos mėnesius dėtą didžiulę pastangą, dėl kurių, be kita ko, buvo patvirtinta Lisabonos sutartis.

Pagaliau po 10 metų institucinės aklavietės Europos Sąjunga gali atnaujinti savo augimo tendenciją, kuri prieš tam tikrą laiką buvo netikėtai nutraukta stiprinant bendro sprendimų priėmimo procedūrą.

Visiškai nepaisant diskusijų apie pasirinktų asmenų savybes, pastarųjų dienų paskyrimai tikrai parodė, kad paskyrimo procedūros yra labai toli nuo Europos Sąjungos puoselėjamų skaidrumo ir atsakomybės jos piliečiams principų. Parlamentas privalo įsipareigoti garantuoti, kad ateityje aktyviau dalyvaus derybose, kurių valstybės negali ir neturi vesti Taryboje slapčia.

Galiausiai tikiuosi, kad 2009 m. sugebėsime užbaigti sudarę plataus užmojo susitarimą Kopenhagos konferencijoje, kurioje Europos Sąjunga privalo kalbėti vienu balsu, kad išreikštų savo nuomonę apie klimato kaitą.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Gerb. pirmininke, svarbiausias – svarbesnis nei bet kuris kitas – Tarybai pirmininkaujančios Švedijos darbas buvo Lisabonos sutartis, kuria sudaromos naujos galimybės Europai. Mums reikia parengti jos įgyvendinimo veiksmų planą. Laisvų vietų užpildymas – tik pradžia. Antra, mums reikia patvirtinti ekonomikos atsinaujinimui skirtą planą. Mums reikia neužmiršti ne tik pagalbos bankams, bet ir pagalbos paprastiems gyventojams, ypač nedarbo ribojimo srityje. Trečia, rengiame kovos su klimato kaita strategiją – tai puiku. Sprendžiame, ką turėtume padaryti šioje srityje, tačiau nepamirškime, kad finansinės pagalbos požiūriu kova su krize yra pirmoje vietoje. Ketvirta, Stokholmo programa reiškia saugią ir atvirą Europą, laisvą Europą – tik tokiu atveju ji yra bendra Europa. Šiuo atveju būtina tam tikra šių svarbių vertybių pusiausvyra. Galiausiai Baltijos šalių regiono vystymuisi reikalingas glaudesnis valstybių narių bendradarbiavimas, todėl Švedija labai daug padarė šioje srityje.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Noriu pradėti pasveikindamas Tarybai pirmininkaujančią Švediją su tuo, kaip ji pasirengė perėjimui prie Lisabonos sutarties. Šis Tarybai pirmininkaujančios Švedijos darbotvarkės prioritetas buvo sėkmingai įgyvendintas. Manau, kad gruodžio mėn. Taryba privalo ieškoti, kaip išspręsti dvejopą problemą, su kuria susiduria Europa: ekonomikos krizės ir klimato kaitos.

Šiuo metu reikia atkurti pasitikėjimą finansų rinkose ir tuo tikslu sukurti stebėsenos sistemą, numatytą panašioms krizėms valdyti ir neleisti joms kilti ateityje. Klimato kaitos klausimu manau, kad aplinkos apsaugos politikos projektas neturi turėti įtakos kitokių rūšių politikai arba Europos lėšų skyrimui tokiai politikai, kaip regioninės plėtros politika.

Cecilia Malmström, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Gerb. pirmininke, atsakysiu į keletą trumpų klausimų. Buvo klausimas dėl Turkijos. Žinoma, esame patenkinti, kad Turkija Europos integraciją toliau laiko kompleksiniu tikslu. Derybose su Turkija daroma pažanga – galbūt ne taip greitai, kaip norėtume, tačiau pažanga daroma, todėl tikimės, kad metų pabaigoje galėsime atidaryti aplinkos skyrių.

Suprantama, mes taip pat palaikome Turkijos ir Kipro derybas, taip pat derybas, rengiamas saloje siekiant rasti sprendimą jos padalijimo klausimu. Už šį procesą atsako suinteresuotosios šalys, pagalbą taip pat teikia JT, o ES neabejotinai palaiko tai, todėl labai neseniai buvau Kipre pasikalbėti su visomis su šiuo reikalu susijusiomis šalimis, nes būtų nuostabu, jeigu greitai galėtų būti rastas sprendimas. Be to, šią popietę su užsienio reikalų ministru C. Bildtu vyks diskusija dėl plėtros, susijusios su Turkija ir kitomis šalimis kandidatėmis, per kurią Parlamento nariai turės galimybę užduoti klausimus šiuo ir kitais klausimais.

Trumpai pakalbėsiu apie Baltijos jūros strategiją. Noriu dar kartą padėkoti Europos Parlamentui už paramą, kurią šiuo klausimu suteikė Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai. Žinoma, kad Baltijos jūros strategija atsirado būtent čia, Parlamente, todėl esame labai patenkinti, kad dabar ji patvirtinta ir galioja. Ji bus labai svarbus veiksnys ne tik sudarant sąlygas spręsti regiono aplinkos apsaugos problemas, bet ir plečiant bendradarbiavimą, be kita ko, klestėjimo, inovacijų ir saugumo tikslais.

Europos išorės veiksmų tarnyba – vienas didžiausių ir svarbiausių pokyčių, kurie yra Lisabonos sutarties padarinys. Spalio mėn. aukščiausiojo lygio susitikime Europos Vadovų Taryba patvirtino bendrą šios tarnybos struktūrą. Dabar C. Ashton darba šios struktūros klausimu tęs kartu su Europos Parlamentu ir ne vėliau kaip kitų metų balandžio mėn. pateiks galutinį pasiūlymą. Žinoma, Išorės veiksmų tarnyba bus steigama etapais, taip pat svarbu, kad tai būtų daroma kompetentingai ir konstruktyviai. Europos Parlamentas turės galimybę apsvarstyti, kokią formą ji tai įgis.

Kalbant apie biudžeto persvarstymą, pone G. Färmai, visiškai pritariu jūsų nuomonei, kad dabar, kai po savaitės pagaliau bus veikianti Lisabonos sutartis su naujomis šiuolaikinėmis pagrindinėmis taisyklėmis, taikomomis Europos Sąjungai, mums aiškiai taip pat reikės šiuolaikinio biudžeto, dėl kurio būtume pajėgūs spręsti atitinkamus uždavinius. Tikiuosi, kad naujoji Komisija sugebės kuo greičiau pateikti tokią pasiūlymą. Manau, kad Pirmininkas J. M. Barroso taip pat užsiminė apie tai vakar per klausimų valandą.

Praėjus aštuoneriems metams nuo Lakene vykusios Europos Vadovų Tarybos susitikimo, dabar esame prie naujos sutarties įsigaliojimo slenksčio. Tai yra istorinis momentas, naujos Europos Sąjungos eros pradžia. Man labai malonu, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija sugebėjo prisidėti prie šios sutarties įgyvendinimo. Dabar galime iš dalies pamiršti institucinius klausimus ir sutelkti dėmesį į pagrindinius politinius uždavinius, kurie, kaip mums žinoma, rūpi Europos piliečiams, nes, savaime aišku, dėl ko mes visi kovojame, jeigu ne dėl Europos piliečių.

Daugelis šių klausimų bus svarstomi gruodžio mėn. vyksiančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime. Kalbant apie klimatą – pagrindinį mūsų kartos klausimą, reikia pasakyti, kad Europos Vadovų Taryba susitinka tuo pat metu, kaip ir Kopenhagos susitikimas klimato klausimu, todėl aukščiausiojo lygio susitikimas suteiks mums galimybę prireikus pakoreguoti savo derybinę poziciją Kopenhagoje.

Finansų klausimais ir apie ekonomikos krizę turiu pasakyti, kad galime panaudoti nemažai priemonių, taip pat parengti ilgalaikes gaires, kaip galėtume vėl padaryti Europą konkurencingą, kad užtikrintume klestėjimą ir socialinę sanglaudą, o visų pirma atsižvelgti į naująją Lisabonos strategiją, kuri ilguoju ir vidutiniu laikotarpiu šiuo atžvilgiu galėtų būti labai naudinga Europai.

Galiausiai Stokholmo programa bus užtikrintas Europos piliečių saugumas ir apsauga, todėl nepaprastai svarbu, kad įgyvendintume šią programą. Visi šie klausimai liks po aukščiausiojo lygio susitikimo, taip pat visais šiais klausimais mums reikia labai glaudžiai bendradarbiauti su Europos Parlamentu. Ministras Pirmininkas F. Reinfeldt dalyvaus gruodžio mėn. posėdyje, paskui praneš aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatus, be to, pateiks bendrą Tarybai pirmininkaujančios Švedijos parengtą santrauką. Labai dėkoju už labai geras ir naudingas diskusijas.

Margot Wallström, Komisijos pirmininko pavaduotoja. – Gerb. pirmininke, tą pačią dieną, kai džiaugiamės tuo, kad kitoje Komisijoje akivaizdžiai bus bent devynios moterys, – tai taip pat vertinu kaip visų mūsų, kurie aktyviai kovoja dėl to, pergalę, – šįryt iš naujų pranešimų sužinoje, kad vien Prancūzijoje per praėjusius metus dėl smurto šeimoje buvo nužudytos 156 moterys. Kadangi tai yra Tarptautinė smurto prieš moteris panaikinimo diena, tai turėtų priversti stabtelėti, pagalvoti ir, tikėkimės, ateityje veikti Europos lygmeniu, taip pat tarptautiniu lygmeniu. Galbūt turėtume kelti šį klausimą ir įvairiuose susitikimuose, vyksiančiuose likusią šios dienos dalį.

Tai svarbus žingsnis į priekį. Tuo taip pat daug pasakoma apie nuo šiol taikomas procedūras, kurios skiriant Komisijos narius turėtų būti atviresnės. Tikiuosi, kad ateityje valstybės narės ir vyriausybės siūlys ir vyrų, ir moterų kandidatūras. Manau, tai puiki idėja.

Be to, norėčiau pateikti pastabų apie naujosios vyriausiosios įgaliotinės ir naujojo Tarybos Pirmininko paskyrimus. C. Ashton paskirta į Komisiją turėdama visišką JK vyriausybės pasitikėjimą. Jeigu neklystu, prieš metus Parlamente už ją iš tikrųjų balsavo labai didelė dauguma – 538 balsavusieji. Kaip girdėjome sakant kai kuriuos iš jūsų, ji labai glaudžiai bendradarbiavo su Parlamentu ir visada ieškojo, kaip Parlamentui įsitraukti į įvairius reikalus. Ją vienbalsiai buvo paskyrę 27 valstybių ar vyriausybių vadovai, todėl, mano manymu, ji turi visas teises dirbti savo darbą ir įgyti Europos Sąjungos užsienio partnerių pagarbą. Man patiko čia pateikta metafora, kad, užuot turėję tą, dėl kurio būtų stabdomas eismas, – arba turimi omenyje raudoni šviesoforo signalai, – turėtumėte ramų operatorių – tą, kuris Europos Sąjungoje iš tikrųjų padėtų eismo srautui arba demokratiškai ir tinkamai priimti sprendimus. Aš pažįstu ją kaip labai puikią kolegę ir noriu pasakyti, kad ji taip pat yra tikra europietė. Tai iš tikrųjų yra svarbus išėjties taškas.

Čia vykusioje diskusijoje jau išgirdome malonių pastabų. Manau, kad ši diskusija buvo rezultatyvi ir naudinga, ir dėkoju visiems už dalyvavimą joje. Taip pat norėčiau pateikti pastabų apie tiesioginį G. Färmo klausimą

dėl biudžeto persvarstymo. Galiu tik pakartoti tai, ką jums jau sakė Komisijos Pirmininkas – kad šis klausimas bus perduotas naujai Komisijai. Tai reikia padaryti pirmiausia, nes naujojoje Lisabonos sutartyje bus nuostatų, kurioms reikalinga nauja institucinė struktūra, todėl tai taip pat bus tinkamas pagrindas priimti sprendimus dėl biudžeto. Antra, naujoji Komisija turės apsispręsti dėl politinių prioritetų ir paskui skirti pinigų pagal jų poreikį, kad iš tikrųjų politiniai prioritetai būtų paremti biudžetu. Noriu pasakyti, kad tai svarbi naujovė ir galimybė kitai Komisijai. Tai bus perduota C. Malmström kartu su nuoširdžiais mūsų visų rankų paspaudimais. Komisija gali tik pasakyti, kad kitų metų pradžioje bus pateiktas pasiūlymas dėl biudžeto persvarstymo, kuris bus skubi užduotis kitai Komisijai.

Taip pat norėčiau pakalbėti vienu klausimu, susijusiu su Stokholmo programa. Stokholmo programos patvirtinimas sutampa su Lisabonos sutarties įsigaliojimu, po kurio Europos Parlamentas turės lemiamą vaidmenį formuojant šias politikos sritis. Taip vėl bus padidintas demokratinis svarbių sprendimų, kurie turi būti priimti teisingumo ir vidaus reikalų klausimais, teisėtumas. Tai gera žinia Europos piliečiams, taip pat visoms ES institucijoms.

Kalbant apie klimato kaitą girdžiu, kad yra bendras požiūris į aktyvų vaidmenį, kurį Europos Sąjunga turėtų vaidinti Kopenhagoje ir ateityje.

Taigi, dar kartą labai ačiū už diskusiją. Turėdami naują Lisabonos sutartį, dabar turėsime dokumentą, kuris padės mums spręsti visus svarbius klausimus, kurie čia buvo išskirti – klimato kaitos, kovos su finansų krize ir jos socialiniu bei kitokiu poveikiu, ir, žinoma, taip pat užtikrinti, kad ateityje mūsų Europos Sąjunga bus demokratinė.

Pirmininkas. – Diskusijos baigtos.

Raštiški pareiškimai (Darbi tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

João Ferreira (GUE/NGL), raštu. – (PT) Artėjančioje Europos Vadovų Taryboje ketinama sukurti būsimoje Lisabonos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos pagrindus. Tai daroma tuo metu, kai nedarbas Europoje siekia istorinį lygį ir ekonomika išgyvena nuosmukį, grimzdama į gilią krizę. Praėjus aštuoneriems metams turime pripažinti tikrovę – nustatyti tikslai visiškai žlugo. Šios nesėkmės priežastys slypi greitai išaiškėjusioje tikroje šios strategijos darbotvarkėje: darbo santykių reglamentavimo panaikinimas ir su tuo susijęs darbo nuvertinimas, puolimas prieš socialines teises, pagrindinių viešųjų paslaugų sužlugdymas, pagrindinių ekonomikos sektorių privatizavimas ir liberalizavimas ir rinkos, kaip viršenybės, primetimas viešojo gyvenimo sritims, kurių daugėja. Darbuotojai ir gyventojai turi pakankamai priešasčių tikėtis radikalaus šios darbotvarkės atsisakymo – krypties pakeitimo, kurį nepaprastai svarbu įgyvendinti. Be kita ko, tokiam pokyčiui reikia: pripažinti švietimą kaip teisę, o ne kaip paslaugą ar tiesiog kitą rinkos sektorių; demokratizuoti teisę į žinias ir kultūrą; branginti darbą ir darbuotojų teises; apsaugoti našius sektorius ir labai mažas, mažas ir vidutines įmones; kokybiškų viešųjų paslaugų visiems; teisingesnio turto paskirstymo.

András Gyürk (PPE), raštu. – (HU) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, tikimasi, kad artėjančiame Europos Vadovų Tarybos susitikime valstybės narės susitarės dėl pagrindinių principų, pristatomų Kopenhagos klimato kaitos konferencijoje. Mano manymu, svarbu, kad išmetamųjų teršalų kvotos ir besivystančioms šalims skiriama finansinė parama neatitrauktų nuo energijos vartojimo efektyvumo klausimo. Kitaip tariant, Europos Sąjunga yra linkusi pamiršti apie šį lengvą prizą. Tai būtų ypač pražūtinga dėl to, kad kai kuriuose Europos regionuose galime daug pigiau sumažinti išmetamųjų teršalų lygį didindami energijos vartojimo efektyvumą, negu kokiais nors kitais sprendimais. Iš to, kas minėta, galima daryti dvi išvadas. Pirma, patvirtindama naują klimato apsaugos sistemą Europos Sąjunga privalo stengtis užtikrinti visuotinę energijos vartojimo efektyvumo standartų konvergenciją. Antra, būsime ES ilgalaikiame biudžete energijos vartojimo efektyvumo subsidijoms turi būti teikiama didesnė reikšmė, o ypatingas dėmesys turi būti skiriamas buvusių socialistinių šalių pastatų rekonstravimo programoms. Taip yra dėl to, kad šioje srityje galima pasiekti išpūdingų taupymo rezultatų palyginti nedidelėmis finansinėmis išlaidomis.

Marian-Jean Marinescu (PPE), raštu. – (RO) Pagrindinė Stokholmo programos tema bus „Kurti piliečių Europą“. Man tai reiškia, kad nuo šiol Europos institucijos kartu su valstybėmis narėmis turi daryti pažangą siekdamas panaikinti sienas ES viduje, nes piliečiai toliau susiduria su administracinėmis ir teisinėmis kliūtimis, kurios, atrodo, trukdo jiems naudotis savo teise gyventi ir dirbti pasirinktoje valstybėje narėje. Todėl vykdant Stokholmo programą ši pagrindinė tema turi tapti tikrove, taip pat joje turi būti pateikiamos aiškiai apibrėžtos priemonės visų ES darbuotojų patekimui į Bendrijos darbo rinką palengvinti, kurios būtų svarbus Europos pilietybės simbolis.

Be to, dabartinės ekonomikos krizės sąlygomis dar labiau išryškėja būtinybė skatinti visiškai išnaudoti laisvo judėjimo teisę. ES gerinant judumo sąlygas, bendroje laisvės, teisių ir pareigų erdvėje, konsoliduojama Šengeno erdvė, todėl iškyla būtinybė kuo greičiau integruoti likusias valstybes nares. Be to, tai apima ir tinkamą ES išorės sienų valdymą, kuris turi būti vykdomas kuo nuosekliau.

Sirpa Pietikäinen (PPE), raštu. – (FI) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, noriu padėkoti Tarybai pirmininkaujanti Švedijai už jos indėlį rengiant naują teisingumo ir vidaus reikalų darbo programos projektą.

Dėl Stokholmo programos Europos Sąjunga galės pagerinti kasdienį visų ES piliečių gyvenimą. Saugumas, gerovė ir lygybė – nuoseklus teisinės valstybės, solidarumo ir nediskriminavimo principo laikymosi įvairiose politikos srityse ir rengiant teisės aktus rezultatas.

Norėčiau sulaukti, kada daug daugiau dėmesio bus skiriama imigrantų, mažumų ir tų, kurie dėl vienos ar kitos priežasties susiduria su diskriminacija, kasdienio gyvenimo gerinimui. Kalbama ne vien apie išstūmimo į užribį reiškinį – naujų Eurobarometro tyrimų duomenimis, vienas iš šešių europiečių sako, kad per pastaruosius penkerius metus patyrė diskriminaciją.

Todėl noriu pabrėžti, kokia svarbi dabar Tarybos svarstoma direktyva dėl diskriminavimo teikiant prekes ir paslaugas draudimo. Deja, direktyvos pažanga Taryboje buvo labai lėta, taip pat dėl jos buvo susidurta su nemažu kai kurių valstybių narių pasipriešinimu. Europos Sąjungos vertybių pagrindą sudaro pagarba žmogaus teisių ir lygybės principams. Šie principai taip pat turi būti iki galo įgyvendinti visos Europos teisės aktų lygmeniu.

(Posėdis sustabdytas 11.40 val.)

(11.45–12.05 val. Parlamentas susirinko įteikti apdovanojimo LUX.)

(Posėdis atnaujintas 12.05 val.)

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

7. Balsuoti skirtas laikas

Pirmininkas. – Kitas klausimas yra balsuoti skirtas laikas.

(Balsavimo rezultatus ir kitą informaciją apie balsavimą žr. protokole)

7.1. 2007 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimas. Bendrasis ES biudžetas. Taryba (A7-0047/2009, Søren Bo Søndergaard) (balsavimas)

- Prieš balsavimą:

Nicole Sinclaire (EFD). – Gerb. Pirmininke, remdamasi 173 straipsniu kalbu apie Darbo tvarkos taisyklių 2 straipsnį. Cituoju: „Europos Parlamento nariai, vykdydami savo įgaliojimus, veikia nepriklausomai.“ Šįryt vykusioje diskusijoje apie Tarybos ir Komisijos pareiškimus jūs, gerb. Pirmininke, pasakėte, kad N. Farage's pastabos nepriimtinos. Kaip naujas Parlamento narys norėčiau, kad išaiškintumėte, ar, atsižvelgiant į 2 straipsnį, šio Parlamento narys gali laisvai reikšti savo nuomonę be jokios cenzūros.

Pirmininkas. – Jums leidus susitiksiu su N. Farage ir mudu draugiškai pasikalbėsime apie tai. Štai ką aš siūlau. Labai jums ačiū.

Martin Schulz (S&D). – (DE) Gerb. Pirmininke, šįryt aš taip pat dalyvavau diskusijoje. Aš nesusidariau įspūdžio, kad buvote neteisingas arba kokiu nors būdu piktnaudžiavote savo pareigomis. Priešingai...

(Šurmulys)

Norėčiau pasakyti, kad iš tikrųjų jūs labai kantriai ir pagarbiai klausėtės, kaip tos vadinamosios frakcijos pirmininkas mums demonstravo, kad jis yra profesionalus šmeižikas. Tokia iš tikrųjų yra N. Farage's kalba.

(Plojimai)

Søren Bo Søndergaard, pranešėjas. – Gerb. Pirmininke, noriu paprašyti vardinio balsavimo dėl Tarybos 2007 m. biudžeto vykdymo. Mano manymu, svarbu, kad Taryba pastebėtų didelę Parlamento paramą, slypinčią už mūsų reikalavimų Tarybai kitoje biudžeto vykdymo patvirtinimo procedūroje glaudžiau bendradarbiauti su Parlamentu ir jo kompetentingais komitetais.

7.2. Padangų ženklimas atsižvelgiant į degalų naudojimo efektyvumą (A7-0076/2009, Ivo Belet) (balsavimas)

- Prieš balsavimą:

Ivo Belet, pranešėjas. – Gerb. Pirmininke, tiesiog norėčiau padėkoti Tarybai pirmininkaujančiai Švedijai už puikų bendradarbiavimą. Manau, kad šis susitarimas yra plataus užmojo ir realistiškas. Juo būsime įtikinti rinktis degalų vartojimo efektyvumą, mažą triukšmą ir, be abejo, saugumą. Dėkoju Komisijai ir pagalbiniais pranešėjams M. Grootei ir J. Chatzimarkakiui už jų padarytą didžiulį darbą.

7.3. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų mobilizavimas: Belgijoje – tekstilės sektoriuje, Airijoje – Dell (A7-0044/2009, Reimer Böge) (balsavimas)

7.4. Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių suderinimas su Lisabonos sutartimi (A7-0043/2009, David Martin) (balsavimas)

- Prieš balsavimą:

Bruno Gollnisch (NI). – (FR) Gerb. Pirmininke, mano kompiuteris neveikia, tačiau ne tai yra pagrindinis dalykas, kurį norėjau pasakyti.

Šiame pranešime, gerb. Pirmininke, buvo pakeitimas, kuris buvo išbrauktas – 86 pakeitimas. Mano klausimas dėl darbo tvarkos grindžiamas mūsų Darbo tvarkos taisyklių 24 straipsnio 2 dalimi. Kaip jau turėjau garbės jums paaiškinti daugelio savo kolegų vardu, šiuo straipsniu *Nepriklausomų narių frakcijai* suteikiama teisė skirti vieną iš jų pačių delegatų į Pirmininkų sueigą. Blokavus administracijai, šio įpareigojimo nebuvo laikomasi nuo liepos mėn.

Tačiau pagal šį 86 pakeitimą buvo numatyta, kad ši nuostata būtų pakeista siekiant jums leisti nuspręsti, kuris *Nepriklausomų narių* atstovas turėtų dalyvauti Pirmininkų sueigoje. Tai, gerb. Pirmininke, tikra gėda – aš gerai apgalvoju, ką kalbu. Tą pastebi visi mano kolegos. Atrodytų, kad esame vieninteliai, kuriems primetamas mūsų atstovų paskyrimas į Pirmininkų sueigą.

Tikiuosi, gerb. Pirmininke, kad jūs ryžtingai sieksite atmesti šį variantą, kurį jums pasiūlė socialistų frakcija ir Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija, kuriai jūs priklausote.

Pirmininkas. – Aš suprantu, ką norite pasakyti. Ar pranešėjas norėtų ką nors pasakyti apie tai? Ar galėčiau paprašyti pranešėją pateikti pastabas?

David Martin, pranešėjas. – Gerb. Pirmininke, mes neturime eikvoti daug laiko šiam klausimui, nes *Nepriklausomi nariai* nėra verti, kad jiems būtų eikvojama daug laiko. Mes nebalsuojame šiuo klausimu. Jeigu jiems būtų rūpėję atvykti į komitetus, į kuriuos atvykti jiems suteikta teisė, būtų žinoję, kad šiuo klausimu balsuojame ne šiandien, o ketiname balsuoti sausio mėn. Aš būsiu ištikimas savo patarimui, kad jūs, gerb. Pirmininke, turėtumėte *Nepriklausomus narius* pakviesti dalyvauti Pirmininkų sueigoje.

7.5. Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimo dėl klimato kaitos rengimas (balsavimas)

- Prieš balsavimą:

Satu Hassi (Verts/ALE). - Gerb. Pirmininke, balsavimo tvarkos 43–54 pakeitimų klausimu mano frakcija mano, kad ši balsavimo tvarka, įtraukta į šį sąrašą, yra neteisingas aplinkinis būdas.

Dėl priimto 43 pakeitimo neturėtų atkristi 54 pakeitimas, nes 54 pakeitime taip pat yra kitų klausimų, kurių nėra 43 pakeitime.

Jeigu dėl kai kurių pakeitimų atkrenta kitas pakeitimas, tokiu atveju pirmiausia turėtume balsuoti dėl 54, o paskui – dėl 43 pakeitimo.

Kalbu ne apie pirmąjį balsavimą, o apie antrame puslapyje nurodytą balsavimą. Tiesiog norėjau tai pranešti, kad žinotumėte, kai balsavime prieisime šią vietą.

Pirmininkas. – Ar komiteto atstovas norėtų ką nors pasakyti apie tai? Galbūt norėtų J. Leinen? Ar jūs siūlote keisti balsavimo tvarką? Turiu pasakyti, kad mes nesitikėjome šio pakeitimo. Tokių pasiūlymų nebuvo pateikta.

Jo Leinen, Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pirmininkas. – (DE) Gerb. Pirmininke, taip, S. Hassi teisi. Mes galime laikytis jos pasiūlytos tvarkos.

(Pasiūlymas buvo priimtas)

Markus Ferber (PPE). – (DE) Gerb. Pirmininke, ką tik vertėjas žodžiu paprašė 20, o ne 22 straipsnio, todėl bus sunku padaryti tai, ką ketinate padaryti. Todėl tikiuosi, kad dabar vertėjai žodžiu teisingai vers lenkiškus skaičius.

Pirmininkas. – Galbūt aš suklydau. Apgailestauju.

Jo Leinen (S&D). – (DE) Gerb. Pirmininke, Kopenhagoje Parlamentui atstovauja oficiali delegacija. Jūs taip pat dalyvausite. Pirmą kartą, užuot nuomojėsi biurą mieste, turėsime oficialią atstovybę ES paviljone. Tai puiku, todėl esame dėkingi. Todėl 61 straipsnis nereikalingas.

Lisabonos sutartimi užtikrinama, kad Parlamentas ne tik bus išklausomas tarptautinių sutarčių klausimu, bet ir turės pritarti joms. Mums tai yra naujos eros pradžia, todėl, vadovaudamiesi 60 straipsniu, prašome, kad būtume įleidžiami į ES koordinavimo posėdžius, o ne paliekami stovėti už durų. Komisija privalo elgtis su mumis lygiai taip pat, kaip elgiasi Taryba, kai mums pateikia informaciją apie derybas dėl sutarčių arba mes prašome jos imtis Kioto susitarimo. Toks būtų mūsų reikalavimas Komisijai. Galbūt V. Reding norėtų ką nors pasakyti šiuo klausimu.

(Plojimai)

Viviane Reding, Komisijos narė. – (DE) Gerb. Pirmininke, aš atkreipiau dėmesį į šią žinią, kurią perduosiu Komisijos Pirmininkui ir kitiems Komisijos nariams.

Jeanine Hennis-Plasschaert (ALDE). – Gerb. Pirmininke, norėčiau jūsų labai maloniai paprašyti šiek tiek paskubėti, nes jeigu tęsime darbą tokiu tempu, balsavimą plenariniame posėdyje baigsime vidurnaktį.

7.6. 2010–2014 m. daugiametė laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės programa (Stokholmo programa) (balsavimas)

Alexander Graf Lambsdorff (ALDE). – (DE) Gerb. Pirmininke, tai, dėl ko teisėtai skundėsi M. Ferber, vėl įvyko. Man pateikti trys skirtingi skaičiai, susiję su dalimi, dėl kurios tuoj turime balsuoti. Aš nežinau, ar taip atsitiko dėl to, kad buvo neteisingai perskaityti arba neteisingai išversti skaičiai. Girdėjau 33, paskui 30, tada 43, todėl labai neišku.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Gerb. Pirmininke, galiu jums garantuoti, kad balsavimo greitis puikus. Jūs esate labai mandagus žmogus, esame labai dėkingi už tai, tačiau galėtume judėti į priekį dar greičiau, jeigu dėkotumėte ne po kiekvieno balsavimo, o tik balsavimo pabaigoje!

Ačiū, gerb. Pirmininke!

Pirmininkas. – Ačiū už šią pastabą!

– Prieš balsavimą dėl 131 dalies pakeitimo:

Carlo Casini (PPE). – (IT) Gerb. Pirmininke, klausimas – žodinis 131 dalies pakeitimas, dėl kurio sutariu su kitais dviem pranešėjais – J. F. López Aguilariu ir G. Berlingueriu.

Dabartinis tekstas formuluojamas taip: „ragina Tarybą, Komisiją ir valstybes nares įvertinti ir persvarstyti galiojančius tarptautinius, Europos ir nacionalinius teisės aktus ir politiką dėl narkotikų ir skatinti žalos mažinimo politiką, ypač atsižvelgiant į vykstančias JT konferencijas šia tema“.

Žodiniame pakeitime siūloma įterpti žodžius „prevencijos“ ir „gydymo“, norint pasakyti, kad raginimas įvertinti ir persvarstyti teisės aktus būtų susijęs su „žalos mažinimo, prevencijos ir gydymo politika“.

(Žodinis pakeitimas buvo priimtas)

7.7. Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zonos projekto padėtis (balsavimas)

7.8. Žalos atlyginimas keleiviams oro linijų bendrovės bankroto atveju (balsavimas)

7.9. „made in“ (kilmės žymėjimas) (balsavimas)

PIRMININKAVO: M. A. MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Pirmininko pavaduotojas

8. Paaiškinimai dėl balsavimo

Žodiniai paaiškinimai dėl balsavimo

– **Pranešimas: Søren Bo Søndergaard (A7-0047/2009)**

Daniel Hannan (ECR). – Gerb. pirmininke, svarbiausia bet kokios asamblėjos pareiga – priversti vykdomąjį subjektą atsakyti. Čia mes esame liaudies tribūnai. Tarp mūsų ir vykdomojo subjekto, t. y. Komisijos, turėtų būti kūrybinė įtampa.

Tačiau kalbant šiais biudžeto klausimais Europos Parlamentas vienintelis iš išrinktų pasaulio asamblėjų dėl gilesnės integracijos palaiko vykdomąją instituciją prieš savo rinkėjus.

Kiekvienais metais Europos biudžetas didėja, tačiau kiekvienais metais gauname Audito Rūmų ataskaitas, kuriose parodoma, kad veltui išleidžiama arba pavagiama dešimtys milijardų eurų. Tačiau iki šiol nedarome vieno dalyko, kurį daryti esame įpareigoti – sulaukyti išteklių arba, kitaip tariant, pasakyti, kad daugiau neskirsime jokių pinigų, kol apskaitos procedūros nebus sutvarkytos.

Tačiau ir vėl patvirtiname biudžetą, nepaisydami visų jame esančių klaidų, ir kartu išduodame tuos, kurie paskyrė mus čia, kurie yra mūsų rinkėjai ir mūsų mokesčių mokėtojai, nes dauguma šiame Parlamente laikosi „Europos atžvilgiu teisingo arba klaidingo požiūrio“, todėl greičiau pastebėtų dalykus, kuriuos blogai daro Briuselis, negu dalykus, kuriuos kompetentingai daro valstybės narės.

– **Pranešimas: Reimer Böge (A7-0044/2009)**

Miguel Portas, GUE/NGL frakcijos vardu. – (PT) Gerb. pirmininke, Europos vieningųjų kairiųjų jungtinė frakcija / Šiaurės šalių žalieji kairieji balsavo už 24 mln. EUR panaudojimą siekiant paremti darbuotojus, atleistus iš darbo Belgijoje.

Mes balsavome už, nes esame už tuos, kuriems reikia pagalbos, kurie lieja prakaitą ir atiduoda savo protą bendrovėms ir kurie, deja, yra nesąžiningos ekonominės sistemos ir nekontroliuojamos konkurencijos dėl pelno, turinčios sukrečiantį socialinį poveikį, aukos.

Kaip sakoma, turi būti įvertinta Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo paskirtis.

2009 m. iš galimų 500 mln. EUR buvo panaudoti tik 37 mln. EUR. Fonde neatsispindi priežastis, dėl kurios jis buvo įsteigtas.

Antra, užuot rėmęs bedarbius tiesiogiai, šis fondas remia nacionalines užimtumo apsaugos sistemas. Kadangi jos labai skiriasi viena nuo kitos, dėl fondo galiausiai atsiranda aiški mūsų pačių paskirstymo sistemų nelygybė.

Portugalijoje fondas bedarbiui suteikia 500 EUR paramą. Airijoje jis bedarbiui suteikia 6 000 EUR paramą.

Trečia, bendrovės „Dell“ atvejis rodo, kaip įmanoma tuo pat metu remti darbuotojus, kurie atleisti Airijoje, ir tą pačią tarptautinio verslo bendrovę, kuri juos atleido ir kuri šiuo metu Lenkijoje gauna kitos rūšies viešųjų lėšų.

Bendrovei „Dell“ buvo skirta pinigų naujai gamyklai Lenkijoje įsteigti, nors ji įgijo naujas pozicijas JAV rinkose ir šių metų trečiajame ketvirtyje paskelbė apie apytikriai 337 mln. USD pelną.

Todėl reikia atidžiai įvertinti visus Prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo aspektus.

Daniel Hannan (ECR). – Gerb. pirmininke, aš daug kartų anksčiau sakiau ir neabejodamas vėl pasakysiu štai ką: kad ir kokie būtų buvę jos įkūrėjų motyvai, Europos Sąjunga jau seniai liovėsi būti ideologiniu projektu ir tapo reketu – būdu sistemos išorėje gyvenančių žmonių pinigus perskirstyti joje gyvenantiems žmonėms. Taigi, dalykas, apie kurį šiandien kalbame – tai kyšiai išrinktosioms mėgstamoms bendrovėms.

Palikime ramybėje įtartina laiko parinkimą, kada skirti paramą Airijoje įsteigta bendrovei „Dell“, apie kurią vargu ar laikantis procedūrinio padomumo buvo paskelbta rengiantis Airijos referendumui Europos Konstitucijos arba Lisabonos sutarties klausimu. Tiesiog išplėskime mintį, kad mes tai jau bandėme anksčiau kaip žemynas – praėjusio šimtmečio aštuntajame dešimtmetyje ėjome nekonkurencingų pramonės sektorių rėmimo keliu ir to padariniai buvo katastrofiški. Mes žinome, kur tas kelias veda. Jis baigiasi stagnacija, infliacija ir galiausiai kolektyviniu bankrotu. Neikime ten antrą kartą.

Syed Kamall (ECR). – Gerb. pirmininke, man buvo įdomu perskaityti pirmą sakinį, kuriame sakoma, kad fondas įsteigtas siekiant teikti papildomą pagalbą darbuotojams, kurie nukentėjo nuo esminių struktūrinių pasaulio prekybos tendencijų pokyčių padarinių.

Tačiau ar mes ne visada patirdavome pasaulio prekybos tendencijų pokyčius? Mano Londono rinkimų apygardoje buvo tekstilės bendrovių, kurios reagavo į globalizaciją ir pasirengė jai taip: užsakė kai kurias savo funkcijas skurdesnėse šalyse ir taip sukūrė darbo vietas besivystančiose šalyse, tačiau išlaikė didelės vertės mokslinių tyrimų ir plėtros bei rinkodaros darbo vietas Londone, rinkimų apygardoje ir Europos Sąjungoje.

Tuomet kodėl, jeigu šios bendrovės gali reaguoti, premijuojame neefektyvias tekstilės ir IT bendroves, kurios elgiasi tartum stručiai ir tikisi, kad globalizacijos neliks?

Šiuos pinigus tikrai reikėtų grąžinti mokesčių mokėtojams, kad jie juos galėtų išleisti taip, kaip, jų manymu, derėtų. Vyriausybėms tikrai laikas daugiausia dėmesio skirti tinkamoms sąlygoms sudaryti, kad tada, kai prarandamos darbo vietos, verslininkai galėtų žengti į priekį ir kurti naujas darbo vietas.

– **Pranešimas: David Martin (A7-0043/2009)**

Bruno Gollnisch (NI). – (FR) Gerb. pirmininke, aš grįžtu prie šio tikro piktnaudžiavimo oficialiais įgaliojimais, kai vos nebuvo prisiimti išsipareigojimai – būtent Darbo tvarkos taisyklių pakeitimo, skirto pritaikyti jas Lisabonos sutarties sąlygoms, pretekstu – dėl šio 86 pakeitimo, kuriuo administracija sau būtų suteikusi teisę skirti Nepriklausomų narių atstovą į Pirmininkų sueigą.

Visiška gėda, kad šis paskyrimas, kuris turėtų vykti, kaip visose mūsų Parlamento institucijose, rinkimų arba bendro sutarimo būdu, arba rinkimų būdu nepavykus bendrai susitarti, dar neįvyko dėl sąmoningo pareigūnų, kurie priešinosi paskyrimui, laviravimo.

Be to, kelia nerimą tai, kad šie pareigūnai savo motyvu turbūt patraukė į savo pusę frakcijas, kurios priešiškos mums ir kurios aiškiai nepateikia *de facto* arba *de jure* nuomonės mūsų atstovo paskyrimo klausimu. Mes užginčysime šį sprendimą, jeigu jis vėl bus svarstomas, Teisingumo Teisme.

– **Pasiūlymas dėl rezoliucijos (B7-0141/2009) Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimo dėl klimato kaitos rengimas**

Marisa Matias, GUE/NGL frakcijos vardu. – (PT) Gerb. pirmininke, siekiant užtikrinti, kad kovos su klimato kaita rezultatai būtų tikri ir įpareigojantys, būtina užtikrinti keturis principus, kuriuos norėčiau pabrėžti. Dėl jų šiandien čia taip pat buvo balsuojama.

Pirmas principas – mums reikia sudaryti teisiškai įpareigojantį susitarimą.

Antras principas – būtina užtikrinti griežtus politinius tikslus, įskaitant tikslus mažinti išmetamųjų teršalų kieki. Šiuo atžvilgiu mums reikia turėti plataus užmojo tikslus. Manau, kad būtume galėję siekti daugiau, negu siekėme šiandien.

Trečias principas – turėtų būti užtikrintas reikalingas viešasis finansavimas, kuris suteiktų galimybę mums spręsti šią klimato kaitos problemą.

Ketvirtas ir paskutinis principas – į kurį, manau, labai svarbu atsižvelgti, – turėtų būti ne tik tam tikrų regionų susitarimas, bet ir visuotinis susitarimas, kuris būtų sudarytas pasinaudojant procesu, grindžiamu visais šalimis apimančiu demokratišku dalyvavimu.

Manau, kad šiandien čia patvirtinta rezoliucija – turėtume pasakyti – nėra tokia gera, kokia buvo anksčiau patvirtintoji Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitete.

Tačiau manau, kad turime išsaugoti čia pasiektą rezultatą ir tam per visą procesą dėtis pastangas, kad į Kopenhagą išvyktume Parlamente padarę gana gerą darbą. Nuoširdžiai tikiuosi, kad kovosime atkakliai ir galėsime įgyvendinti tai, ką šiandien čia patvirtiname.

Zigmantas Balčytis (S&D). – Gerb. pirmininke, aš palaikiau šią rezoliuciją. Klimato kaita – Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimo pasaulinis politinis prioritetas. Jame turėtų būti ne tik priimti politiniai įsipareigojimai, bet ir sudaryti susitarimai bei numatytos sankcijos už reikalavimų nesilaikymą.

Kova su klimato kaita – visuotinė veikla, todėl būtina, kad tiek išsivysčiusios, tiek besivystančios šalys aktyviai dalyvautų joje. Tačiau turtingosios šalys turi vaidinti pagrindinį vaidmenį. Jos privalo susitarti dėl privalomų tikslų mažinti savo išmetamųjų teršalų kiekio ir kartu rasti pinigų, kad būtų galima padėti besivystančioms šalims spręsti klimato kaitos problemą.

Jan Březina (PPE). – (CS) Šiandien patvirtindamas Kopenhagos aukščiausiojo lygio susitikimui klimato apsaugos klausimu skirtą rezoliuciją Parlamentas pasiuntė aiškų signalą, kad šiam klausimui teikia didžiulę reikšmę. Tai atspindi autentiškame požiūryje, pagal kurį Parlamentas nustato bendros, tačiau skirtingos, atsakomybės principą. Pagal šį principą pramonės šalys imsis pagrindinio vaidmens, o besivystančioms šalims ir ekonomikoms, pvz., Kinijai, Indijai ir Brazilijai, bus teikiama atitinkama parama teikiant technologijas ir stiprinant gebėjimus. Kita vertus, privalau pasakyti, jog prielaida, kad Kopenhagoje sudarytas sandėris galėtų duoti impulsą *Naujojo ekologinio plano* iniciatyvai, mano nuomone, yra per daug optimistiška ir ideologiškai vienašališka. Neturime užmerkti akių ir žengti per pramonės įmonių lavonus, siekdami idealistinėmis pastangomis sumažinti išmetamųjų CO₂ dujų kiekį. Nemanyčiau, kad toks nerealistiškas požiūris būtų tvari alternatyva visai Europai.

Bruno Gollnisch (NI). – (FR) Gerb. pirmininke, pranešimas, kuris ką tik buvo priimtas mūsų Parlamente, tikrai susijęs su „politiškai teisinga“ kryptimi, kuri čia viešpatauja, netrukdoma nusistovėjusių politinių dogmų.

Tačiau vien tai, kad kas nors pakartojama tūkstančius kartų, nereiškia, kad tai yra pateisinama. Visada vyko visuotinis atšilimas. Pvz., visuotinis atšilimas vyko nuo paskutinio apledėjimo, tačiau juk ankstesniais atvejais ne neandertaliečių naudojami automobiliai sukeldavo visuotinį atšilimą.

Nėra debatų ir nekeliama klausimų dėl to, kas mums kartojama šimtus ar tūkstančius kartų. Tačiau kodėl? Galime aiškiai pastebėti, kad yra bent viena labai svarbi priežastis – pasirengti pasaulinės vyriausybės atsiradimui. Antra priežastis – dar kartą pabandyti įskiepyti kaltės jausmą europiečiams ir vakariečiams, kurie klaidingai laikomi atsakingais už visas pasaulio bėdas.

Tuo ir baigiu, gerb. pirmininke, nes neturiu teisės į šešiasdešimt vieną sekundę. Ačiū jums, kad atkreipėte dėmesį į tai, ką sakiau.

Daniel Hannan (ECR). – Gerb. pirmininke, savo, kaip naujojo Pirmininko arba kaip paskirtojo asmens, spaudos konferencijoje H. Van Rompuy pareiškė, kad Kopenhagos procesas būtų žingsnis mūsų planetos visuotinio valdymo link. Negaliu būti vienintelis, kuriam kelia nerimą tai, kaip prie aplinkos darbotvarkės prisideda tie, kurie turi kitą darbotvarkę – galių atėmimo iš nacionalinių demokratinių valstybių.

Aplinkos apsaugos veikla pernelyg svarbi, kad būtų galima tik vienai politinių diskusijų šaliai palikti priimti sprendimus dėl jos. Aš, kaip konservatorius, save laikau gamtosaugininku. Būtent K. Marx mokė, kad gamta yra ištekliai, kurie turi būti eksploatuojami. Ši doktrina Ekonominės savitarpio pagalbos tarybos šalių buvo brutaliai įgyvendinta vadinamojoje aukštųjų kaminų pramonėje, tačiau mes niekada nebandėme laisvosios rinkos sprendimų taikyti nuosavybės teisėms išplėsti ir, siekiant turėti švarų orą ir švarų vandenį, sudarydami sąlygas nuosavybės teisei, o ne tragiškas pasekmes sukeliančiai bendrai nuosavybei, kuriai esant tikėtės šiuos tikslus pasiekti dėl valstybės veiksmų ir globalinės technokratijos.

Apskritai aplinkos apsaugos veikla pernelyg svarbi, kad būtų galima ją pamiršti.

– Pasiūlymas dėl rezoliucijos (B7-0155/2009) 2010–2014 m. daugiamečių laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės programa (Stokholmo programa)

Clemente Mastella (PPE). – (IT) Gerb. pirmininke, rezoliucija dėl Stokholmo programos, dėl kurios šiandien balsavo mūsų Parlamentas, – didelių bendrų pastangų ir visiškai naujos procedūrinės tvarkos, kurios taikymo patirties dar neturime daug, rezultatas.

Šia tvarka iš tikrųjų nustatomi tikrai plataus užmojo tikslai, tačiau jeigu norime Europos, kuri būtų atvira, tačiau kartu ir saugi, turime sugebėti rasti tinkamą, viena vertus, vis veiksmingesnio bendradarbiavimo kovojant su nusikalstamumu ir terorizmu ir, kita vertus, tvirto išpareigojimo apsaugoti visuomenės privatumo teises pusiausvyrą.

Esame išpareigoję geriau kontroliuoti savo sienas įgyvendinti bendrą prieglobsčio politiką, atsižvelgti į pagrindinių žmogaus teisių apsaugą ir bendrą imigracijos politiką.

Kita užduotis – sukurti Europos teisminę erdvę. Kad pasiektume šį tikslą, privalome skatinti visų formų bendradarbiavimą siekiant skleisti bendrą Europos teisminę kultūrą. Šio bendradarbiavimo pavyzdžiai: bendrų teismo sprendimų ir normų abipusis pripažinimas, *exequatur* procedūros panaikinimas ir priemonių, kuriomis būtų siekiama sudaryti palankesnes sąlygas kreiptis į teismą ir skatinti teismo pareigūnus keistis informacija, įgyvendinimas.

Be to, yra daugiamečių programa, kurioje pabrėžiama Europos pilietybės, kuri turėtų būti laikoma papildančia, o ne ribojančia nacionalinę pilietybę, koncepcija.

Manau, kad šiems tikslams reikalingas didesnis visų išpareigojimas...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Lena Ek (ALDE). – (SV) Gerb. pirmininke, šiandien balsavau už ES laisvės, saugumo ir teisingumo strategiją, kitaip tariant, Stokholmo programą, tačiau tikrajam Tarybos teisės akto pasiūlymui sugrįžus į Parlamentą per Komisiją ketinu būti labai griežta ir tvirta, kai bus kalbama atvirumo ir skaidrumo teisėkūros darbe klausimu.

Tai ypač svarbu prieglobsčio suteikimo procedūros atžvilgiu. Galimybė prašyti prieglobsčio – pagrindinė teisė, o Europos bendradarbiavimu siekiama griauti, o ne statyti naujas sienas. Todėl valstybės narės privalo atsižvelgti į pabėgėlio ir prieglobsčio prašytojo apibrėžtį pagal Konvenciją dėl pabėgėlių statuso, kurią dabar tuo tikslu pateikiau kaip pakeitimą. Galutinėje Stokholmo programoje turi būti palaikomos tokios Europos vertybės, kaip laisvė ir pagarba žmogaus teisėms. Dėl jų verta kovoti, todėl kaip tik tai ketinu daryti.

Daniel Hannan (ECR). – (ES) Gerb. pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti jums ir jūsų pareigūnams už kantrybę pateikiant šiuos paaiškinimus dėl balsavimo.

– Gerb. pirmininke, buvęs Jungtinės Karalystės vidaus reikalų ministras W. Whitelaw šių pareigų perėmėjui kartą pasakė, kad ministrų kabinete šis darbas buvo pats geriausias, nes jį dirbant nereikėjo turėti reikalų su jokiais užsieniečiais.

Šiandien to negalėtų pasakyti joks bet kurios valstybės narės vidaus reikalų ministras. Teisingumo ir vidaus reikalų srityje vyko nepaprastas suderinimas. Visas klausimais – imigracijos ir prieglobsčio, vizų, civilinės teisės, baudžiamojo teisingumo ir teisėtvarkos palaikymo – sėkmingai atiduodame Europos Sąjungai šį pagrindinį valstybingumo atributą – monopoliją prieš savo piliečius panaudoti prievartinę teisinę jėgą arba, kitaip tariant, baudžiamojo teisingumo sistemą.

Ar kada nors mes nusprendėme tai daryti? Ar kada nors buvo tariamasi su mūsų rinkėjais? Pripažįstu, kad tai nebuvo daroma slapčia. Šiuo klausimu konspiracijos nebuvo arba bent jau ji galbūt buvo ta, kurią H. G. Wells vadino atvira konspiracija, tačiau nė viename etape nebuvo tokie mandagūs, kad žmonių paklaustume, ar jie nori būti valstybės, turinčios savo teisinę sistemą, piliečiais.

Philip Claeys (NI). – (NL) Kaip daugelis Europos piliečių, kuriems nebuvo suteikta galimybė pareikšti nuomonę apie Lisabonos sutartį, aš taip pat susirūpinau dėl pokyčių laisvės, saugumo ir teisingumo srityse. Vis daugiau prieglobsčio ir imigracijos galių perduodama Europos Sąjungai, taip pat šie klausimai vis labiau išstumiami iš piliečių demokratinės kontrolės jurisdikcijos. Viso to rezultatas bus dar didesnė imigracija ir visos problemos, kurias ji sukelia.

Dėl teisių suteikimo nenumatant jokių įpareigojimų problemos – kitos aplinkybės, kuri išaiškėja iš šios rezoliucijos, – imigrantams suteikiama dingstis neprisitaikyti prie savo priimančiųjų šalių normų. Mane erzina pavyzdys yra fragmentas, kuriame nagrinėjama tai, kas formuluojama kaip „daugeriopa romų tautybės moterų diskriminacija“, nes jame neužsimenama, kad daugeliu atvejų tokia diskriminacija yra pačių nusistatyta. Tiesiog pagalvokime apie tai, kad reikalaujama, kad daugelis romų moterų ir nepilnamečių vaikų lankytų...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Bruno Gollnisch (NI). – (FR) Gerb. pirmininke, aš prašiau leisti pakalbėti apie Stokholmą.

Gerb. pirmininke, kaip buvo sakyta, šiame pranešime yra du keliantys susirūpinimą klausimai.

Pirmasis – labai aiški jo imigraciją skatinanti perspektyva. Antrasis klausimas neatskleidžiamas nei pranešimo turinyje, nei išvadose. Mes paprasčiausiai sužinojome apie jį dėl Komisijos nario J. Barrot'o ketinimų – tai yra minties, tyrimų ir saviraiškos laisvės laikymas nusikaltimu.

Šiandien daugelyje Europos šalių yra žmonių, kurie persekiojami baudžiamąja tvarka, suimami, griežtai baudžiami ir sulaikomi paprasčiausiai dėl to, kad nori išreikšti, pvz., kritišką požiūrį į Antrojo pasaulinio karo istoriją, šiuolaikinę istoriją arba imigracijos reiškinį. Jiems ši teisė nepripažįstama, o jie baudžiami labai griežtomis bausmėmis. Tokia pagrindinė susirūpinimo priežastis, kuri visiškai neatitinka Europos dvasios.

– Pasiūlymas dėl rezoliucijos (B7-0153/2009) Žalos atlyginimas keleiviams oro linijų bendrovės bankroto atveju

Aldo Patriciello (PPE). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, prieš keletą mėnesių matėme, kaip staiga ir netikėtai bankrutavo keletas pigių skrydžių oro linijų, pvz., „Myair“ ir „Sky Europe“, ir paskui buvo skubiai panaikinti visų planiniai jų maršrutai. Tai sukėlė neapsakomų nepatogumų tūkstančiams keleivių, kuriems buvo nesuteikta teisė skristi tinkamai rezervuotais lėktuvais. Dar rimtesnis faktas, kad kai kuriems vartotojams taip pat nebuvo suteikta galimybė gauti kompensaciją už skrydžius, kurie buvo atšaukti dėl bankroto priemonių, turinčių poveikį šioms oro linijoms.

Dėl šių priežasčių, matyt, labiau nei kada nors anksčiau reikia, kad Komisija, kuri vartotojų klestėjimą ir gerovę laiko vienu iš savo principų ir vertybių, skubiai patvirtintų atitinkamas priemones, kad būtų galima neleisti susiklostyti panašioms situacijoms, kenkiančioms Europos piliečiams.

Visų pirma mums reikia paspartinti Direktyvos 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų persvarstymą, taip pat mums reikia, viena vertus, apsirūpinti...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Siiri Oviir (ALDE). – (ET) Per pastaruosius devynerius metus 77 oro linijos paskelbė apie bankrotą. Apie jį paskelbė ne tik viena, dvi ar trys oro linijos ir ne tik vakar – kartoju, kad tai įvyko per pastaruosius devynerius metus. Dėl to tūkstančiai keleivių liko užsienio oro uostuose be jokios apsaugos. Jie negavo jokios kompensacijos arba bent jau laiku negavo tinkamos kompensacijos. Atsižvelgdama į tai, balsavau už šią rezoliuciją, ir sutinku su mintimi, kad oro linijų sektoriuje taip pat turime reglamentuoti šią mūsų teisės sistemos spragą – tai, kas šiandien yra paplitę.

Be to, pritariu rezoliucijoje pasiūlytam terminui, t. y. 2010 m. liepos 1 d., todėl gana greitai, kai Europos Komisija turės pateikti konkrečius ir realius pasiūlymus, kaip spręsti šią problemą, ir ateityje oro keleivių teisės taip pat turėtų būti apsaugotos...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

Zigmantas Balčytis (S&D). – Gerb. pirmininke, tai labai svarbus klausimas, todėl balsavau už šią rezoliuciją, nes manau, kad mums reikia turėti teisės aktą, kuriuo mūsų piliečiai būtų apsaugoti oro linijos bankroto atveju. Kasdien milijonai mūsų piliečių naudojami pigių skrydžių oro linijomis. Tačiau didelis pigių skrydžių oro linijų bankrotų Europos Sąjungoje nuo 2000 m. skaičius ir nesenas oro linijos „Sky Europe“ atvejis aiškiai parodė pigių skrydžių vežėjų nepajėgumą reaguoti į kintančias naftos kainas ir dabartines sunkias ekonomines sąlygas.

Privalome ištaisyti šią padėtį, todėl prašome Komisijos apsvaistinti tinkamiausias mūsų piliečiams skirtas kompensavimo priemones.

Lara Comi (PPE). - (IT) Gerb. pirmininke, po paskutinių atvejų, susijusių su daugelio oro linijų licencijų sustabdymu ir panaikinimu, nemažai keleivių ir įsigijusių bilietus asmenų, kuriems nebuvo nei sumokėta, nei kompensuota, patyrė didelių nuostolių.

Todėl manau, kad reikia pasiūlyti specialų reglamentą, kuriame būtų apibrėžti geriausi problemų, kylančių dėl bankrotų tiek finansinių nuostolių, tiek parskraidinimo namo, sprendimai.

Todėl svarbu numatyti kompensacijas keleiviams bankroto atveju ir nustatyti atitinkamas finansines ir administracines procedūras. Kalbu apie savitarpio atsakomybės principą – apsaugoti visų oro linijų, kurios skraido tuo pačiu maršrutu ir turi laisvų vietų, keleivius. Taip būtų sudarytos sąlygos parskraidinti namo keleivius, įstrigusius užsienio oro uostuose. Šiuo požiūriu patarimai oro linijoms taikyti garantinį fondą arba privalomąjį draudimą galėtų būti patikimais sprendimais, kurie turėtų būti subalansuoti su kompromisu, kuriuo būtų kainų vartotojams padidėjimas.

Hannu Takkula (ALDE). – (FI) Gerb. pirmininke, labai svarbu pakalbėti apie oro linijų keleivių saugumą ir visų pirma apie kompensavimą jiems tais atvejais, kai bendrovės bankrutuoja, kaip ką tik minėjo S. Oviir. Per pastaruosius devynerius metus įvyko 77 bankrotai, taip pat įtariama, kad oro linijų pramonė susiduria su didesniais neramumais negu kada nors anksčiau.

Nuožmi konkurencija yra tartum lemiamos varžybos. Naujas reiškinys – pigių skrydžių oro linijos, kurios šiuo metu, atrodo, atsigauna ir gauna milžinišką pelną. Jos daugelį kitų oro linijų stumia į pavojingą konkurencinę padėtį. Kaip buvo pasakyta, labai svarbu užtikrinti, kad nesikartotų ankstesni nesėkmingi atvejai ir kad oro linijos prisiimtų tam tikrą atsakomybę už savo keleivius ir būtų atsakingos už kompensavimą, jeigu skrydis būtų atšauktas dėl bankroto. Siekiant užtikrinti, kad...

(Pirmininkas nutraukė kalbėtoją)

– Pasiūlymas dėl rezoliucijos: „made in“ (kilmės žymėjimas)

Siiri Oviir (ALDE). – (ET) Lisabonos darbotvarkė Europos Sąjunga siekė sustiprinti ekonominę sąjungą. Todėl taip pat svarbu padidinti ekonomikos pajėgumą konkuruoti. Tačiau šiuo atveju itin svarbu, kad rinkoje įsigalėtų sąžininga konkurencija. Tai reiškia, kad aiškios taisyklės turėtų veikti visiems gamintojams, eksportuotojams ir importuotojams. Aš palaikiau šioje rezoliucijoje pateiktą pasiūlymą, nes įpareigojimo nurodyti iš trečiųjų šalių į Europos Sąjungą importuojamų prekių kilmės šalį nustatymas yra patikimas būdas pasiekti skaidrumą, suteikti vartotojui tinkamą informaciją ir, be to, užtikrinti tarptautinės prekybos taisyklių laikymąsi. Ačiū.

Lara Comi (PPE). - (IT) Gerb. pirmininke, diskusijoje dėl kilmės žymėjimo jokių būdu neteikiama pirmenybė vienos ar keleto valstybių narių interesams, kaip kartais klaidingai manoma. Užuo tai darius, joje išreiškiamas pagrindinis ekonominis sąlygų suvienodinimo principas.

Pagal Lisabonos sutartį šiuo principu siekiama tarptautiniu lygiu įgyvendinti Europos konkurencingumą, tuo tikslu diegiant aiškias ir subalansuotas taisykles, taikomas mūsų gamybos bendrovėms ir bendrovėms, kurios importuoja produktus iš trečiųjų šalių.

Todėl svarstome klausimus, kurie rūpi visai Europai. Todėl manau, kad būtina sudaryti susitarimą dėl kilmės žymėjimo, kuriame nebūtų apsiribota individualiais nacionaliniais arba frakcijų interesais ir palikta erdvės valiai skatinant konkurencingumą ir skaidrumą įgyvendinti bendrąją rinką.

Šiuo požiūriu pasiūlymo dėl reglamento dėl kilmės žymėjimo, kurį 2005 m. parengė Europos Komisija, pateikimas Parlamentui yra svarbus žingsnis į priekį.

Todėl pagal Lisabonos sutartį Parlamento ir Tarybos bendro sprendimo procedūra bus sudarytos visos sąlygos paspartinti ekonomikai ir Europos vartotojams tokio svarbaus reglamento patvirtinimą.

Rašytiniai paaiškinimai dėl balsavimo

– Pranešimas: Søren Bo Søndergaard (A7-0047/2009)

Robert Atkins (ECR), raštu. – Didžiosios Britanijos konservatoriai nepavyko patvirtinti 2007 m. Europos biudžeto Europos Tarybos skyriaus įvykdymo. Keturioliktus metus iš eilės Europos Audito Rūmai galėjo pateikti tik kvalifikuotą Europos Sąjungos sąskaitų patikinimo pareiškimą.

Pasak auditorių, apie 80 proc. visų ES sandorių atlieka agentūros, dirbančios valstybėse narėse pagal jungtinės veiklos sutartis. Auditoriai nuolat praneša, kad ES fondų naudojimo kontrolės ir tinkamumo lygis valstybėse narėse nepakankamas.

Siekdama išspręsti šią nuolatinę problemą, 2006 m. Taryba pasirašė tarpinstitucinę sutartį, pagal kurią įsipareigojo tvirtinti sandorius, už kuriuos jie yra atsakingi. Mums kelia nerimą tai, kad šiandien dauguma valstybių narių šiuos savo įsipareigojimus vykdo nepatenkinamai, todėl, nepaisant tradicinio Parlamento ir Tarybos „džentelmeniško susitarimo“, mes nepritarsime biudžetui, kol valstybės narės neįvykdys savo įsipareigojimų pagal tarpinstitucinį susitarimą.

Jean-Pierre Audy (PPE), raštu. – (FR) Aš balsavau už 2007 m. Tarybos biudžeto finansinio įvykdymo patvirtinimą, tačiau, nepaisant to, pabrėžiu, kad nesutinku su tuo, kaip Biudžeto kontrolės komitetas pasinaudojo šiomis aplinkybėmis, kuriomis pranešėjas S. Bo Søndergaard parengė du prieštarigus pranešimus, o pozicijos pasikeitimas pasiūlymuose atidėti įvykdymo patvirtinimą iki 2009 m. balandžio mėn. ir patvirtinti įvykdymą pateisinamas posėdžių teiginiais neatlikus jokio audito, nors Europos Audito Rūmai ir nėra pateikę jokių pastabų apie Tarybos valdymą. Apgailestauju, kad nebuvo atliktas teisinis tyrimas siekiant išsiaiškinti, kokias galias turi Europos Parlamentas ir atitinkamai kokias galias turi Biudžeto kontrolės komitetas, pirmiausia Tarybos išorės ir karinės veiklos atžvilgiu. Tuo metu, kai iš dalies taikydami Lisabonos sutartį vesime derybas dėl politinių santykių su Taryba, svarbu, kad institucijų darbas būtų grindžiamas teisinės valstybės principu.

João Ferreira (GUE/NGL), raštu. – (PT) Teisėkūros institucijos paskutinės kadencijos pabaigoje, balandžio mėn., Parlamentas atidėjo 2007 m. Tarybos biudžeto įvykdymo patvirtinimą iš esmės dėl nepakankamo Bendrijos biudžeto naudojimo skaidrumo. Visų pirma Parlamentas laikėsi nuomonės, jog svarbu, kad Tarybos lėšų panaudojimas bendrajai užsienio ir saugumo politikai (BUSP) ir Europos saugumo ir gynybos politikai (BUSP/ESGP) būtų skaidresnis ir kad jam būtų taikoma griežtesnė Parlamento kontrolė.

Šiandien patvirtintu pranešimu galutinai patvirtinamas Tarybos biudžeto įvykdymas, nes jame atsižvelgiama į tai, kad Parlamentas iš Tarybos gavo patenkinamą atsakymą į prašymą, pateiktą pastarojo balandžio mėn. rezoliucijoje. Tačiau joje taip pat pateikiama keletas perspėjimų dėl kitos įvykdymo patvirtinimo procedūros. Visų pirma joje bus patikrinta Tarybos padaryta pažanga siekiant uždaryti visas biudžete nenumatytas sąskaitas, paskelbti visus administracinius sprendimus (kai jie naudojami kaip biudžeto punktų teisinis pagrindas) ir perduoti Parlamentui savo metinę veiklos ataskaitą. Nors Taryba žengė nedidelį žingsnį į priekį pristatydama, kaip naudojamos Bendrijos biudžeto sąskaitos, manome, kad BUSP/EEPP išlaidų požiūriu gaunama informacija dar toli gražu nėra pakankama, todėl dar turime abejonų.

– Rekomendacijos antrajam svarstymui: Ivo Belet (A7-0076/2009)

Liam Aylward (ALDE), raštu. – (GA) Aš balsavau už šią rezoliuciją dėl padangų žymėjimo degalų naudojimo atžvilgiu. Energijos vartojimo efektyvumas nepaprastai svarbus aplinkos tvarumui ir ribotų išteklių išsaugojimui. Akivaizdu, kad informacinis žymėjimas nuo šiol padės Europos vartotojams geriau pasirinkti. Šis pasirinkimas bus grindžiamas ne tik kaina, bet ir degalų naudojimo efektyvumu. Kitas šio padangų žymėjimo pranašumas tas, kad žymint su šlapia danga sukimbančias padangas padidės kelių saugumas.

Jan Březina (PPE), raštu. – (CS) Aš balsavau už I. Beletto pranešimą dėl padangoms skirtų degalų naudojimo efektyvumo etikečių, kuriame pritariama Tarybos bendrajai pozicijai. Atsižvelgiant į tai, kad 25 proc. viso CO₂ dujų kiekio išmeta kelių transportas ir kad 30 proc. viso transporto priemonių sunaudojamų degalų kiekio yra susiję su jų padangomis, įpareigojimo žymėti padangas nustatymas yra pagrindinė kovos dėl sveikesnės aplinkos priemonė.

Dėl šiandien Parlamento priimto sprendimo išmetamojo anglies dioksido kiekis bus sumažintas beveik keturiomis tonomis per metus. Kad būtų aiškiau – tai prilygsta 1 mln. automobilių pašalinimui iš ES kelių. Neginčytina patvirtinto teisės akto nauda gaunama gerinant padangų kokybę, taigi ir saugumą. Dėl to neturėtų būti jokio kainų padidėjimo, todėl vartotojai tai tikrai įvertins, ypač tie, kurie ką pirkti sprendžia pagal produkto kainą. Mano nuomone, tai patvirtina rinkos tyrimų rezultatus, įrodančius, kad vartotojai yra suinteresuoti pirkti ekologiškesnius produktus. Mano nuomone, patvirtinto reglamento pranašumas gamintojų atžvilgiu yra tas, kad dėl suvienodintų informacijos apie padangų efektyvumą perdavimo standartų vartotojai turės daugiau galimybių rinktis remdamiesi kitais veiksniais, o ne vien produkto kaina.

Maria Da Graça Carvalho (PPE), raštu. – (PT) Naujasis reglamentas dėl padangų žymėjimo yra Bendrijos CO₂ dujų strategijos, kuria nustatomi tikslai, kurie turi būti pasiekti mažinant transporto priemonių išmetamų

teršalų kiekį, dalis. Nuo 2012 m. lapkričio mėn. ES padangos bus žymimos pagal jų degalų naudojimo efektyvumą, sukibimą su šlapia danga ir keliamą triukšmą. Padangoms tenka 20–30 proc. energijos, kurią transporto priemonės sunaudoja dėl pasipriešinimo riedėjimui. Reglamentuodami energijos vartojimo požiūriu efektyvumu pasižyminčias padangas, kurios yra saugios ir kelia mažai triukšmo, padedame ir sumažinti žalą aplinkai, mažindami degalų naudojimą, ir padidinti vartotojo apsaugą rinkos konkurencijos priemonėmis. Todėl palankiai vertinu tai, kad sukurta kita priemonė, kuri yra dar vienas žingsnis energijos požiūriu tvarios Europos link.

Lara Comi (PPE), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, aš pritariu Parlamento sprendimui galutinai patvirtinti reglamentą, kuriuo padidinamas kelių transporto saugumas, taip pat aplinkosauginis ir ekonominis efektyvumas. Rezoliucijos tikslas – skatinti naudoti saugesnes ir mažiau triukšmo keliančias padangas. Kai kurių tyrimų duomenimis, galima gerokai sumažinti (iki 10 proc.) transporto priemonių sunaudojamų degalų dalį, kuri priklauso nuo padangų eksploatacinių savybių.

Suderinant su mano išipareigojimu vartotojų apsaugos atžvilgiu, šiuo reglamentu nustatoma veiksminga reglamentavimo tvarka, tam naudojant aiškų ir tikslų žymėjimą bei informaciją. Juo sudaromos sąlygos užtikrinti skaidrumą ir vartotojams suteikiama daugiau informacijos apie jų pirkimo pasirinkimą, tam panaudojant brošiūras, skrajutes ir žiniatinklio reklamą.

José Manuel Fernandes (PPE), raštu. – (PT) Palankiai vertinu tai, kad, užuot turėję direktyvą, turime reglamentą dėl padangų žymėjimo, kuris yra Parlamento pasiūlymo padarinys.

Nuo 2012 m. lapkričio mėn. padangos bus žymimos pagal jų degalų naudojimo efektyvumą, sukibimą su šlapia danga ir keliamą triukšmą. Europos piliečiai turės daugiau informacijos, kaip pasirinkti tinkamas padangas, kad būtų galima sumažinti išlaidas degalams ir padėti sumažinti energijos vartojimo efektyvumą. Taigi jie galės priimti ekologiškesnį sprendimą ir sumažinti savo išmetamą anglies dioksido kiekį.

Be to, dėl žymėjimo padidės gamintojų konkurencija. Šis žymėjimas naudingas ir aplinkosaugos požiūriu. Reikėtų pažymėti, kad Europoje kelių transportui priskiriami 25 proc. išmetamo anglies dioksido kiekio.

Padangos gali suvaidinti svarbų vaidmenį mažinant išmetamųjų CO₂ dujų kiekį, nes joms tenka 20–30 % visos transporto priemonių suvartojamos energijos.

Energijos vartojimo požiūriu efektyvesnėmis padangomis galima sutaupyti iki 10 proc. keleivinių automobilių degalų išlaidų.

Todėl aš balsavau už.

Ian Hudghton (Verts/ALE), raštu. – Aš balsavau už kompromisinį teisės aktų dėl padangų žymėjimo paketą. Parlamentas sprendžia daug klausimų, kurie atrodo nepaprastai techniškai ir iš pirmo žvilgsnio daugelio žmonių politinėje darbotvarkėje nėra svarbūs. Galimas daktas, šis klausimas yra vienas iš tokių. Tačiau atidesniu tyrimu atskleidžiama, kad beveik ketvirtadalis išmetamųjų CO₂ dujų kiekio tenka kelių transportui ir kad padangos vaidina svarbų vaidmenį lemiant degalų vartojimo efektyvumą. Todėl siūlomas teisės aktas vaidiną svarbų vaidmenį ES dedant daugiau pastangų sustabdyti visuotinį atšilimą.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Aš balsavau už šį pranešimą visų pirma dėl to, kad juo prisidedama prie dviejų esminių dalykų: gaunamos informacijos, kuri palengvins pasirinkti ekologiškesnes padangas, pagerinimo ir prie to, kad darydami tokį pasirinkimą mes prisidėsime prie efektyvesnio energijos vartojimo, įvertinę tai, kad padangoms tenka 20–30 proc. visos transporto priemonių suvartojamos energijos.

Aldo Patriciello (PPE), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, šiandien Parlamento patvirtintas pasiūlymas dėl reglamento dėl padangų žymėjimo yra lemiamas žingsnis siekiant, kad būtų parduodami saugūs ir mažai triukšmo keliantys produktai, kuriais taip pat sudaromos sąlygos iki minimumo sumažinti degalų naudojimą. Ypač palankiai vertinu tai, kad teisinė pasiūlymo forma buvo pakeista iš direktyvos į reglamentą.

Taip bus suteikta galimybė mums pasiekti, kad visos nuostatos būtų vienodai ir skubiai pradėtos taikyti visose valstybėse narėse, užtikrinant veiksmingesnį Europos padangų rinkos suderinimą. Be to, Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto pastangomis, dedamomis derybose dėl lankstumo pateikiant etiketę, vartotojams bus suteikta atitinkama apsauga, kartu užtikrinant, kad gamintojams nebūtų užkrauta per didelė biurokratijos našta.

Laikina nuostata dėl iki 2012 m. pagamintų padangų atleidimo nuo reglamentu nustatomų įpareigojimų taip pat yra reikalinga priemonė siekiant užtikrinti laipsnišką naujų Europos reglamentų įgyvendinimą rinkoje. Todėl dėl šių priedasčių galime sakyti, kad esame patenkinti pasiekta bendra pozicija, nes esame tikri, kad ji atitinka pirminiame Komisijos pasiūlyme nustatytus tikslus.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), raštu. – (RO) Aš balsavau už šį reglamentą dėl padangų ženklavimo atsižvelgiant į degalų naudojimo efektyvumą. Šis reglamentas yra teisės aktų paketo, susijusio su energijos vartojimo efektyvumu, dalis. Jis padės sumažinti transporto sektoriaus išmetamų teršalų kiekį. Pagal šį reglamentą padangų tiekėjai privalo naudoti etiketes ir lipdukus, kad vartotojams suteiktų informaciją apie degalų sunaudojimą ir pasipriešinimą judėjimui, sukibimą su šlapia danga ir išorinį riedėjimo triukšmą. Kalbant praktiškai, etiketėse pagal šiuos parametrus bus nurodyti A–G lygiai, pagal kuriuos bus klasifikuojamos padangos. Be to, savo interneto svetainėje padangų gamintojai privalo pateikti šių rodiklių paaiškinimus ir rekomendacijas, kaip vairuotojui elgtis. Prie šių rekomendacijų priskiriami šie reikalavimai: ekologinis važiavimo būdas, reguliarius padangų slėgio tikrinimas ir stabdymo atstumo laikymasis. Iki 2011 m. lapkričio 1 d. valstybės narės paskelbs visas nuostatas, nustatytas pagal teisinius ir administracinius veiksmus, kurie reikalingi siekiant reglamentą perkelti į nacionalinę teisę. Šio reglamento nuostatos bus pradėtos vykdyti nuo 2012 m. lapkričio 1 d. Transporto sektoriui tenka apytikriai 25 proc. išmetamųjų teršalų kiekio. Todėl šiuo reglamentu padėsime sumažinti šį išmetamųjų teršalų kiekį.

– Pranešimas: Reimer Böge (A7-0044/2009)

Regina Bastos (PPE), raštu. – (PT) Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (angl. EGAF) siekia paremti darbuotojus, asmeniškai nukentėjusius dėl atleidimo iš darbo dėl labai svarbių pasaulio prekybos pokyčių. Konkrečiau kalbant, EGF finansuoja pagalbą ieškantiems darbo asmenims, specialų perkvalifikavimą, verslumo skatinimą, pagalbą savarankiškai dirbantiems asmenims ir specialius laikinus priedus prie uždarbio.

Ilgesniu laikotarpiu šiomis priemonėmis siekiama padėti šiems darbuotojams susirasti ir išsaugoti naują darbą.

Mano šalis, Portugalija, dukart pasinaudojo EGF – 2008 m., kai 1 549 automobilių pramonės darbuotojai buvo atleisti iš darbo Lisabonos regione ir Alenteže, ir 2009 m., kai 1 504 49 tekstilės įmonių darbuotojai buvo atleisti iš darbo šiaurės ir vidurio regionuose.

Itin svarbus šio fondo vaidmuo akivaizdus. Tačiau P. Berès užduotuose klausimuose pabrėžiama, kad yra susiklosčiusi situacija, kurią turėtų išaiškinti Europos Komisija. Turime neleisti skirti lėšų arba valstybės pagalbos valstybėje narėje, kai dėl tokio skyrimo prarandamos darbo vietos kituose ES regionuose.

Todėl sutinku, kad reikia užtikrinti veiksmingą Europos finansinės pagalbos koordinavimą siekiant neleisti bendrovėms siekti pelno kuriant darbo vietas ir mažinant jų skaičių.

Proinsias De Rossa (S&D), raštu. – Aš palaikau šį Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (angl. EGAF) 14,8 mln. EUR skyrimą Limeriko bendrovės „Dell“ 2 840 darbuotojams, kurie neteko darbo uždarius jų gamyklą, paremti, nes, užuot padėjus bendrovei „Dell“, bus tiesiogiai padedama atleistiems iš darbo darbuotojams. Iš tikrųjų aiškėja, kad nors bendrovė „Dell“ uždarė savo gamyklą Airijoje, ji gavo 54,5 mln. EUR dydžio valstybės pagalbą iš Lenkijos vyriausybės naujai gamyklai Lodzėje atidaryti. Šią valstybės pagalbą patvirtino Europos Komisija. Kokia logika vadovaudamasi Komisija vykdo šią politiką? Šitaip bendrovė „Dell“ iš esmės yra gelbėjama nuo socialinių savo strategijos padarinių ir, palaikant valstybei narei bei ES fondams, bendrovėms leidžiama ištraukti į nuolaidų lenktynes. Skubiai reikia aiškumo Europos Komisijos valstybės pagalbos politikos ir socialinės politikos koordinavimo klausimu.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Kaip jau turėjau progą anksčiau pasakyti, netgi prieš kylant dabartinei finansų krizei, kuri sustiprino ir išryškino kai kuriuos ankstesnius požymius, didžiulis globalizacijos poveikis ir dėl jo vykstantis verslo subjektų perkėlimas daugelių žmonių gyvenime jau buvo aiškiai juntamas. Nepaprasti sunkumai laikais, kuriais gyvename, ir išskirtinis poreikis naudoti išskirtinius mechanizmus siekiant padėti bedarbiams ir skatinti jų reintegraciją į darbo rinką tampa akivaizdūs, kai prie šių problemų pridedame dabartinį pasitikėjimo rinkose trūkumą ir mažėjančias investicijas.

Šiuo atžvilgiu Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas jau keletą kartų buvo naudojamas, visada siekiant sušvelninti pasaulinės rinkos poveikį Europos darbuotojams. Verta dar kartą apsvarstyti atvejus, aprašytus R. Böge pranešime, nors lieka kai kurių abejonių dėl žinojimo, ar visi jie tikrai atitiks keliamus reikalavimus. Todėl būtų geriau, jeigu ateityje paraiškos būtų pateikiamos atskirai.

Noriu vėl pareikšti, kad esu įsitikinęs, jog Europos Sąjunga turi imtis veiksmų, siekdama remti tvirtesnę, laisvesnę ir kūrybingesnę Europos rinką, kuri kurtų investicijas ir darbo vietas.

José Manuel Fernandes (PPE), raštu. – (PT) Balsavau už šį pranešimą, nes dėl to, kad Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (angl. EGAF) yra priemonė, skirta reaguoti į konkrečias globalizacijos sukeltas Europos krizes, tai tinka dabartiniai padėčiai. Šis fondas suteikia individualią, vienkartinę ir ribotos trukmės paramą tiesiogiai atleistiems iš darbo darbuotojams. Įrodinėjama, kad skiriant šias lėšas darbuotojams neturėtų būti jokios disproporcijos, kuri buvo pastebima.

Be to, Europos socialinis fondas (ESF) remia Europos užimtumo strategiją ir valstybių narių visiško užimtumo, darbo kokybės ir našumo politiką, skatina socialinę įtrauktį, ypač nepalankioje padėtyje esančių asmenų teisę į užimtumą, ir mažina užimtumo nelygybę nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Šis fondas itin svarbus ekonominės ir socialinės sanglaudos stiprinimui. Esant dabartinei padėčiai, reikia energingai, tinkamai ir skubiai panaudoti ESF.

Akivaizdu, kad EGF ir ESF turi skirtingus vienas kitą papildančius tikslus ir kad nė vienas negali pakeisti kito. Esant nepaprastajai priemonei, ją EGF turėtų finansuoti savarankiškai, – ir tai yra labai rimta EGF daroma klaida, – o trumpalaikė priemonė turi būti finansuojama ESF arba kokio nors kito struktūrinio fondo lėšomis.

Pat the Cope Gallagher (ALDE), raštu. – Palankiai vertinu Europos Parlamento sprendimą patvirtinti pagalbą bendrovės „Dell“ darbuotojams iš Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo. Iš darbo atleisti bendrovės „Dell“ darbuotojai turėjo didžiulį poveikį Limeriko vietos ekonomikai ir aplinkiniams regionams. Turime pradėti naudoti atitinkamas perkvalifikavimo priemones, siekdami užtikrinti, kad darbo bendrovėje „Dell“ netekę darbuotojai galėtų gauti darbą artimiausioje ateityje. Patvirtinus Airijos pagalbos paraišką pagal Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo priemonę, bus prisidedama prie minėtų darbuotojų perkvalifikavimo ir kvalifikacijos tobulinimo.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Balsavau už Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo panaudojimą Belgijos ir Airijos atvejams, nes manau, jog turėtume išnaudoti visas įmanomas priemones, kad padėtume darbuotojams, kurie yra globalizacijos ir ekonomikos ir finansų krizės daromos žalos aukos.

Vis dėlto abejoju Europos politikos nuoseklumu, kai Europos Komisija, mobilizuodama šį fondą, kartu leidžia Lenkijai suteikti valstybės pagalbą bendrovei „Dell“, kad atidarytų gamyklą savo teritorijoje, nors bendrovė uždaro gamyklą Airijoje. Kaip Europos piliečiai gali tikėti Europos „privilegijomis“, kai ji patvirtina tokį „triuką“?

Bet kas galėtų suabejoti viešųjų lėšų naudojimo šiomis aplinkybėmis teisėtumu ir apgailestauti, kad mūsų bendrovėms trūksta socialinės atsakomybės – vadovaudamosi išskirtiniu rūpinimusi pelnu, jos nekreipia dėmesio į panaikinamas darbo vietas.

Jacky Hénin (GUE/NGL), raštu. – (FR) „Dell“ įmonių grupė, informacinių technologijų srityje vakar buvusi pirma pasaulyje, o šiandien esanti trečia, turinti 18 mlrd. USD apskaičiuotą vertybinių popierių rinkos vertę, skelbianti, kad turi 337 mln. USD pelną 2009 m. trečiajame ketvirtyje ir numato dar didesnį pelną ketvirtajame ketvirtyje...

Taip, aš esu bendrovės „Dell“ darbuotojų pusėje!

Taip, aš tikiuosi, kad jie susiras darbą ir kiek įmanoma greičiau vėl gyvens oriai!

Tačiau ne, aš neprisidėsiu prie Europos mokesčių mokėtojų plėšimo. Jokiomis aplinkybėmis neprisidėsiu prie tų, kurie rodo bet kokią didesnę panieką visiškai sutrikusiems darbuotojams.

Kaltiesiems laikas mokėti, o Europai laikas įgyvendinti tvirtą pramonės politiką, pagal kurią prieš leidžiant paskirstyti dividendus būtų patenkinami gyventojų poreikiai!

Alan Kelly (S&D), raštu. – Šiandien Europos Parlamentas patvirtino 14 mln. EUR fondą, kurio lėšos bus skiriamos 1 900 bendrovės „Dell“ darbuotojų, atleisti iš darbo priėmus sprendimą perkelti gamyklą iš Airijos į Lenkiją, mokymui. Šio fondo lėšos gali būti numatomos netekusiems darbo asmenims persikvalifikuoti ir įgyti kvalifikaciją siekiant sugrįžti į darbuotojų gretas. Šio fondo lėšos bus skiriamos ne kaip pašalpos, o kaip pagalba, nes pinigai bus nusiųsti į Mansterio regiono trečiojo lygmens koledžus, kad būtų galima apmokėti buvusių bendrovės „Dell“ darbuotojų mokymo mokesčius. Šio fondo patvirtinimas yra itin svarbus Europos išpareigojimo padėti Airijai baigti nuosmukį pavyzdys. Fondas turėtų padėti sulėtinti nedarbo didėjimo

Mansterio regione tendenciją, taip pat užtikrins didžiulį augimą vietos ekonomikai, kai tie, kurie nukentėjo uždarius bendrovės „Dell“ gamyklą, sugrįš į darbuotojų gretas.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), raštu. – (FR) Galvodami apie Airijos ir Belgijos darbuotojus kaip apie neoliberalios globalizacijos aukas, balsuojame už šį pranešimą ir už pagalbos suteikimą iš Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo.

Tačiau labai smerkiame samprotavimą, kad Europos darbuotojų išgyvenamos socialinės ir žmoniškosios tragedijos turėtų būti laikomos paprasčiausiais „prisitaikymais“, kurie reikalingi sklandžiai neoliberalios globalizacijos veiklai. Visiškai nepriimtina ES remti tas pačias šalis, kurios yra atsakingos už šias tragedijas, ir teikti joms politinę ir finansinę paramą, kad jos galėtų vykdyti perkėlimo ir pervedimo procesus, kuriuos vykdo vien siekdamas pelno.

Negalima pataikauti kapitalizmo grobuonių, pvz., Teksaso bendrovės „Dell“, antros pagal dydį telekomunikacijų sektoriaus bendrovės, komerciniam apetitui neatsižvelgiant į bendrus Europos piliečių interesus. Bet kuriuo atveju tai ne mūsų Europos vizija.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) ES yra solidarumo erdvė, o Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas priklauso šios koncepcijos sričiai. Ši parama itin svarbi siekiant padėti bedarbiams ir įmonių perkėlimų, įvykusių dėl globalizacijos, aukoms. Vis daugiau bendrovių perkeliama pasinaudojant daugelio šalių, ypač Kinijos ir Indijos, mažesnių darbo jėgos sąnaudų teikiama pranašumais ir taip padaroma žala šalims, kurios gerbia darbuotojų teises. EGF numatytas tam, kad padėtų darbuotojams, kurie tapo bendrovių perkėlimų aukomis, nes tai yra būtina norint padėti jiems gauti naują darbą ateityje. Praeityje kitos ES šalys jau pasinaudojo EGF, visų pirma Portugalija ir Ispanija, o dabar laikas suteikti tokią pagalbą Belgijai ir Airijai.

Marit Paulsen, Olle Schmidt ir Cecilia Wikström (ALDE), raštu. – (SV) ES nustatė teisėkūros ir biudžetines priemones, kuriomis būtų galima suteikti paramą tiems darbuotojams, kurie neteko darbo dėl „esminių struktūrinių pasaulio prekybos tendencijų pokyčių padarinių, ir padedama tokiems darbuotojams vėl integruotis į darbo rinką“.

Esame įsitikinę, kad laisvoji prekyba ir rinkos ekonomika duoda naudos ekonomikos vystymuisi, todėl mes iš esmės buvome prieš finansinę pagalbą šalims arba regionams. Tačiau finansų krizė labai smarkiai smogė valstybių narių ekonomikoms, o ekonominis nuosmukis šįkart gilesnis negu bet kuris kitas nuosmukis, Europos patirtas nuo praėjusio šimtmečio ketvirtojo dešimtmečio.

Jeigu ES nesiims veiksmų, labai nukentės bedarbiai tuose Belgijos ir Airijos regionuose, kurie kreipėsi į ES dėl pagalbos. Socialinės atskirties ir nuolatinės atskirties pavojus labai didelis, tačiau būtent su tuo mes, būdami liberalai, negalime sutikti. Labai užjaučiame visus nukentėjusius nuo ekonominio nuosmukio poveikio žmones, todėl norėtume pasirūpinti tokiomis priemonėmis, kaip mokymas, kurios padėtų žmonėms įveikti jį. Todėl palaikome pagalbą bedarbiams, atleistiems iš darbo Belgijos Rytų ir Vakarų Flandrijos bei Limburgo regionų tekstilės sektoriuje, ir iš kompiuterių gamybos pramonės Airijos Limeriko, Klero ir Šiaurės Tipererio grafystėje bei Limeriko mieste.

Czesław Adam Siekierski (PPE), raštu. – (PL) Pritariau Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų mobilizavimui, nes masiniai darbuotojų atleidimai, be abejo, yra ekonomikos krizės pasekmė ir, nepaisant populiaros nuomonės, vis dar patiriame krizę. Nekyla abejonių, kad reikėtų padėti tiems svarstomose šalyse gyvenantiems žmonėms, kurie neteko darbo. Darbo netekimas yra didžiulė šių žmonių ir jų šeimų gyvenimo tragedija. Todėl manau, kad Europos prisitaikymo prie globalizacijos fondo vaidmuo sunkiais krizės laikais yra ypač svarbus. Mano nuomone, ateityje fondo biudžetas turėtų būti gerokai padidintas, kad jis galėtų patenkinti socialinius poreikius. Ekonomikos krizė toliau renka savo duoklę – tai yra kolektyviniai darbuotojų atleidimai, kurie lemia žmonių dramas, socialinių problemų daugėjimą ir daug kitų beprasmių reiškinių. Todėl manau, jog turėtume daryti viską, kas įmanoma, kad kuo veiksmingiau padėtume žmonėms, kenčiantiems nuo ekonomikos krizės padarinių.

– **Pranešimas: David Martin (A7-0043/2009)**

Maria Da Graça Carvalho (PPE), raštu. – (PT) Palankiai vertinu pasiūlytus Darbo tvarkos taisyklių pakeitimus atsižvelgiant į Lisabonos sutarties įsigaliojimą. Noriu pabrėžti vieną iš aspektų, kuris, mano manymu, turės itin didelę reikšmę tuo metu, kai stebėsime derybas dėl naujo susitarimo, kuriuo 2013 m. sausio mėn. bus pakeistas Kioto protokolas. Pagal Lisabonos sutartį tarptautinė kova su klimato kaita yra konkretus ES aplinkos politikos tikslas. Pagal Lisabonos sutartį tarptautiniai veiksmai siekiant kovoti su klimato kaita įtraukiami į ES aplinkos politiką sudarančių tikslų sąrašą. Be to, Lisabonos sutartimi Europai suteikiamos

naujos galios energetikos, mokslinių tyrimų ir kosmoso politikos srityse. Dabar energetika yra bendra atsakomybė, kuria kuriamas pagrindas bendrai Europos politikai.

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už D. Martino pranešimą dėl Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių suderinimo su Lisabonos sutartimi, nes reikia iš dalies pakeisti kai kurias Parlamento vidaus taisykles atsižvelgiant į įsigaliojus Lisabonos sutarčiai įgytus didesnius įgaliojimus ir ypač didesnius teisėkūros įgaliojimus, kuriais jam suteikiami įgaliojimai dėl daugiau klausimų rengti teisės aktus vienodomis sąlygomis su valstybių narių vyriausybėmis.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Pakeitimai, dėl kurių šiandien balsavome, bus įtraukti į Europos Parlamento darbo tvarkos taisykles, nes šias taisykles reikia suderinti su Lisabonos sutartimi, kurios įsigaliojimas paskelbtas, kaip planuota, gruodžio 1 d. Manau, kad nemažas Parlamento įgaliojimų – jų reikalauja visi Europos Parlamento nariai, kad galėtų spręsti naujus uždavinius, – padidinimas yra svarbus jo gebėjimo siūlyti teisės aktus ir jo atsakomybės jausmo išbandymas.

Todėl galiu tik pritarti Darbo tvarkos taisyklių pakeitimams, kuriais Parlamento darbo metodai bus labiau suderinti su Sutarčių nuostatomis.

Ypač esu patenkintas tuo, kad vis svarbesnį vaidmenį vaidina nacionaliniai parlamentai ir valstybių narių iniciatyvos Europos integracijos požiūriu.

Tikiuosi, kad visi Europos sprendimus priimančiosios asmenys vis griežčiau laikysis subsidiarumo principo, kuriam Europos teisės aktų leidėjas skiria ypatingą dėmesį.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Balsavau už D. Martino pranešimą dėl Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių reformos, nes jos leis mūsų Parlamentui tvirtai laikytis naujų pagrindinių taisyklių, pradedančių veikti kartu su Lisabonos sutartimi.

Reforma visų pirma apima: pritarimą naujiems „stebėtojams“, kurie turėtų kuo greičiau įgyti galimybę savarankiškai tapti Europos Parlamento nariais, naujų taisyklių, susijusių su nauju nacionalinių parlamentų vaidmeniu teisėkūros procedūroje, tiriant subsidiarumo principo laikymąsi, nustatymą – reforma, kuriai mielai pritariu, nes ji padeda demokratinis debatus padaryti turiningesnius, ir visų pirma svarbesnio vaidmens suteikimą Europos Parlamentui rengiant Europos teisės aktų projektus.

Galiausiai šiame dokumente išaiškinta, kokių veiksmų turi imtis Europos Parlamentas, jeigu valstybės narės padaro pagrindinių principų pažeidimą, o tai ypač pozityvu jam ginant pagrindines teises.

Ian Hudghton (Verts/ALE), raštu. – Pagal senąjį šio Parlamento darbo tvarkos taisyklių 36 straipsnį iš mūsų buvo reikalaujama ypač atkreipti dėmesį į tai, ar laikomasi pagrindinių žmogaus teisių. Naujame 36 straipsnyje nustatyta, kad privalome „griežtai laikytis“ šių teisių, išdėstytų Pagrindinių teisių chartijoje. Tai yra vos pastebimas pakeitimas, tačiau jis, mano manymu, bus svarbus ir juo visi Europos Parlamento nariai bus įpareigoti puoselėti visų piliečių teises.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Lisabonos sutarties įsigaliojimas 2009 m. gruodžio 1 d. reiškia, kad būtina pritaikyti Darbo tvarkos taisykles siekiant suderinti jas su naujomis Parlamento taisyklėmis ir įgaliojimais.

Šiais Darbo tvarkos taisyklių pakeitimais Parlamentas rengiasi didesniems įgaliojimams, kuriuos jis turės įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, atsižvelgiant į 18 naujų Europos Parlamento narių atvykimą, didesnes teisėkūros galias ir naują biudžeto sudarymo procedūrą. Šiuo atveju taip pat svarbus bendradarbiavimas su nacionaliniais parlamentais.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Liaupsinamas demokratijos padidėjimas ir svarbesnė parlamentų nuomonė, numatomi įgyvendinti pagal Lisabonos sutartį, bus labai mažai pastebimi. Yra vos kelios naujos procedūros. Jokiomis aplinkybėmis neturi būti piktnaudžiaujama pagrindinių teisių laikymosi procedūra siekiant privalomai primesti politinį korektiškumą arba dėl kovos su diskriminavimu manijos.

Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai demokratijos stoka ES liko nepakitusi. Ne tiek daug kas pasikeitė, jei Europos Parlamentas turi rinktis Komisijos Pirmininką iš keleto patyrusių nesėkmę politikų, kurie pralaimėjo rinkimus. Tai, kad Stokholmo programa stumiamą taip greitai, kad negalime išreikšti savo susirūpinimo duomenų apsauga, rodo, kiek iš tikrųjų svarbi mūsų nuomonė. Tikrovėje dėl Darbo tvarkos taisyklių pakeitimų, kuriuos lėmė Lisabonos sutartis, skaidrumas arba parlamentų nuomonės svarba nėra nepadidėjo. Dėl šios priežasties balsavau prieš.

Nuno Teixeira (PPE), raštu. – (PT) Dėl Lisabonos sutarties Europos Sąjungos, kuri yra atsakinga už piliečių kasdieniam gyvenimui turinčias poveikį priemones, sprendimų priėmimo procesas bus spartesnis, labiau teisėtas ir demokratiškesnis.

Visų pirma Parlamentas sulauks teisėkūros galių padidėjimo, nes jis dauguma institucijų sprendžiamų klausimų vienodai dalysis atsakomybę su Europos Vadovų Taryba. Iš tikrųjų pagal Lisabonos sutartį vadinamoji bendro sprendimo procedūra taps taisykle ir įprastu teisėkūros procesu.

Man, kaip Europos Parlamento nariui, rūpi dėl šių pokyčių keliami uždaviniai.

Šiame pranešime visų pirma perimamas darbas, kurio buvo imtasi ir kuris buvo beveik užbaigtas ankstesnės kadencijos Parlamente, – suderinti Darbo tvarkos taisykles, kuriomis reglamentuojamas Parlamento darbas, atsižvelgiant į naują sutartį, kuri turėtų įsigaliooti kito mėnesio pradžioje.

Kai kurie pakeitimai yra grynai techninio pobūdžio, o kiti yra susiję su atnaujinimais, kuriems įgyvendinti šiuo atveju Parlamentas pasinaudojo proga. Visas pranešimas yra kompromisas, kuris tenkina giminingų politinių partijų grupę, kuriai priklausau, t. y. Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakciją, nes į ją subalansuotai įtraukti tokie klausimai, kaip subsidiarumas ir proporcingumas, taip pat Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų bendradarbiavimas.

Dėl minėtų priežasčių balsavau už šį pranešimą.

Georgios Toussas (GUE/NGL), raštu. – (EL) Graikijos komunistų partija nepritarė pakeitimams, kuriais siekiama Europos Parlamento darbo tvarkos taisykles suderinti su Lisabonos sutarties nuostatomis, ir balsavo prieš juos. Pakeitimais palaikomas ir stiprinamas Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklių reakcingumas ir nedemokratiškumas, ir taip formuojama bet kokios nuomonės, kuri išreiškiama priešinantis politinių kapitalo atstovų aukščiausiai valdžiai, slopinimo sistema.

Melas, kad Lisabonos sutartimi „ES suteikiamas demokratiškesnis aspektas“, nes ja tariamai padidinamas Europos Parlamento vaidmuo. Europos Parlamentas yra reakcingos ES struktūros dalis. Jis įrodė savo ištikimybę reakcingai ES politikai, savo paramą monopolijų interesams, savo kaip institucijos, suteikiančios tariamai teisinį pasitikėjimą prieš paprastus žmones nukreiptai ES politikai, vaidmenį. Europos Parlamentas neatstovauja žmonėms – jis atstovauja kapitalo interesams. Žmonių interesus atitinka pasipriešinimas, prieš paprastus žmones nukreiptos ES ir Europos Parlamento politikos, kurią jis palaiko, atsisakymas ir Europą vienijančios struktūros nuvertimas.

– Pasiūlymas dėl rezoliucijos (B7-0141/2009) / REV 1: Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimo dėl klimato kaitos rengimas

Luís Paulo Alves (S&D), raštu. – (PT) Aš balsavau už šią rezoliuciją, kuria siekiama plataus užmojo ir teisiškai privalomo susitarimo Kopenhagoje, nes manau, kad priėmus šį susitarimą bus galima sukurti naują tvarų modelį, pagal kurį būtų skatinamas socialinis ir ekonominis augimas, aplinkos požiūriu tvarių technologijų kūrimas, taip pat didinamas atsinaujinančios energijos ir energijos vartojimo efektyvumas ir mažinamas energijos suvartojimas bei sudaromos sąlygos kurti naujas darbo vietas.

Manau, kad patvirtindami šią rezoliuciją – kurioje pabrėžiama, kad tarptautinis susitarimas turėtų būti grindžiamas bendros, bet diferencijuotos atsakomybės principu, pagal kurį išsivysčiusios šalys rodo pavyzdį mažindamos savo išmetamųjų teršalų kiekį ir prisiima atsakomybę už finansinės ir techninės paramos teikimą besivystančioms šalims, – prisidėsime prie tikros pasaulio pusiausvyros.

Todėl būtina, kad Europos Sąjunga rodytų pavyzdį šiuo klausimu, kad apsaugotume ateities kartų gerovę.

Dominique Baudis (PPE), raštu. – (FR) Balsavau už rezoliuciją dėl Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimo, nes mūsų, kaip išrinktų Parlamento narių, pareiga išsaugoti planetą ateities kartoms. Artimiausiais mėnesiais pasaulis rizikuos savo ateitimi. Sunku įsivaizduoti, kad tarptautinė bendruomenė nesugebėtų sudaryti susitarimo, kuriuo valstybės būtų įpareigosios rinktis protingą kryptį. Valstybių ar vyriausybių vadovai, jūsų rankose atsakomybė už rytdienos Žemę. Įstenkite atsakyti savo nacionalinių interesų ir trumpalaikių klausimų, nes žmonija nebegali švaistyti laiko.

Frieda Brepoels (Verts/ALE), raštu. – (NL) Šiandien Europos Parlamento patvirtintos rezoliucijos konkrečiame skyriuje straipsnyje pabrėžiama didžiulė regionų ir vietos valdžios institucijų reikšmė, ypač konsultavimosi procese, skleidžiant informaciją apie klimato politikos įgyvendinimą ir ją įgyvendinant. Regioniniu arba vietos lygiu bus įgyvendinta iki 80 proc. prisitaikymo prie klimato kaitos ir klimato kaitos

švelninimo politikos. Keletas regioninių vyriausybių jau rodo pavyzdį ir laikosi radikalaus požiūrio į kovą su klimato kaita.

Kaip Europos laisvojo aljanso, atstovaujančio Europos tautoms ir regionams, narys, aš visiškai palaikau tiesioginių regioninių vyriausybių dalyvavimą skatinant tvarų vystymąsi ir veiksmingą reagavimą į klimato kaitą. Šiomis aplinkybėmis būtina pabrėžti regionų vyriausybių tinklo tvaraus vystymosi labai (angl. nrg4SD) darbą. Šis tinklas jau ėmėsi glaudžios partnerystės, susijusios su Jungtinių Tautų vystymo programa (JTVP) ir Jungtinių Tautų aplinkos programa (JTAP). Todėl ELA nariai reikalauja aiškiai pripažinti regionines vyriausybes atsižvelgiant į Kopenhagos susitarimą, taip pat pripažinti jų vaidmenį, kurį jos vaidina vykdant klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos politiką.

Maria Da Graça Carvalho (PPE), raštu. – (PT) Itin svarbu, kad Kopenhagos konferencija baigtųsi politiškai privalomu susitarimu. Šiame susitarime turi būti operatyvinės veiklos nuostatos, kurias būtų galima įgyvendinti nedelsiant, ir tvarkaraštis, kuriuo būtų sudarytos sąlygos per 2010 m. parengti teisiškai privalomą susitarimą. Į susitarimą turi būti įtrauktos visos konvenciją pasirašiusios šalys, taip pat itin svarbu, kad būtų aiškiai nustatyti bet kokie įpareigojimai ar išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo, ar finansavimo požiūriu. Nors, viena vertus, pramonės šalys turėtų rodyti pavyzdį mažinant išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, ekonomiškai pažangesnės besivystančios šalys taip pat turi atlikti savo vaidmenį prisidedamos pagal savo atsakomybę ir atitinkamas galimybes. Pramonės šalys ir kylančios ekonomikos šalys, turinčios pažangesnę ekonomiką, turėtų būti įpareigtos dėti panašias pastangas. Tik tada bus galima sumažinti tarptautinės konkurencijos iškraipymus. Be to, itin svarbu, kad nustatytume finansavimo struktūrą, tai būtų tvaru vidutiniu ir ilgu laikotarpiu. Finansavimas turi būti gaunamas iš pramonės šalių ir ekonomiškai labiau pažengusių besivystančių šalių privataus sektoriaus, anglies dioksido išmetimo leidimų prekybos rinkos ir viešo sektoriaus.

Nessa Childers (S&D), raštu. – Itin svarbu, kad artėjant Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimui ES imtųsi veiksmų ir taptų pasaulio lydere mažinant anglies junginių išmetamųjų teršalų kiekį. Anglies junginių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo srityje Parlamentas jau pademonstravo platesnį užmojų negu valstybės narės, o šiandieninė rezoliucija turi būti palankiai vertinama dėl reikalavimų užtikrinti: realų finansavimą, griežtus galutinius tikslus nuo 25–40 proc., kaip reikalaujama pagal mokslą, ir teisiškai privalomą susitarimą.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Aš susilaikiau, pirma, dėl to, kad buvo patvirtintas 13 pakeitimas, kuriame laikomasi nuomonės, kad branduolinė energija turi būti svarbus veiksnys mažinant išmetamo anglies dioksido kiekį, ir, antra, dėl to, kad buvo atmetas mano frakcijos pateiktas 3 pakeitimas, kuriame išsivysčiusios šalys raginamos iki 2050 m. sumažinti savo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 80–95 proc., palyginti su 1990 m. lygiu. Vis dėlto rezoliucijoje yra nemažai pozityvių nuostatų, pvz., ES įsipareigojimas iki 2020 m. suteikti 30 mlrd. EUR per metus siekiant patenkinti besivystančių šalių poreikius klimato kaitos poveikio švelninimo ir prisitaikymo prie jos srityje. Tačiau manau, kad grįžimas prie branduolinės energijos kaip šiltnamio efekto priešnuodžio nėra tinkamas sprendimas kovojant su klimato kaita, – atvirkščiai, tai pavojingas pasirinkimas. Kopenhagoje susirems trys išsivysčiusių, besivystančių ir neišsivysčiusių šalių stovyklos ir trys vyriausybių, pagrindinių judėjimų ir žmonių stovyklos, atsižvelgiant į tai, kad klimato kaita iš dalies kenkia pastangoms mažinti skurdą ir badą pasaulyje. Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimas yra tikras iššūkis, į kurį privalome reaguoti, taip pat neturime leisti pramonės ir branduolinės energijos lobistams tapti šlovingais nugalėtojais.

Jürgen Creutzmann, Nadja Hirsch, Holger Krahmer, Britta Reimers ir Alexandra Thein (ALDE), raštu. – (DE) Europos Parlamento nariai, priklausiantys Vokietijos laisvajai demokratinei partijai, susilaikė nuo balsavimo dėl Kopenhagos rezoliucijos dėl toliau minimų priežasčių. Rezoliucijoje pateikiama teiginių apie klimato kaitos priemonių finansavimą trečiosiose šalyse, bet nenustatyti konkretūs finansavimo kriterijai arba tikslas. Mes negalime pasiteisinti dėl to rinkėjams. Be to, manome, kad perdėta Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (angl. ICAO) kritika yra neteisinga.

ICAO – organizacija, kuri užsiima aviacijos reikalais tarptautiniu mastu. Tiek kritiški atsiliepimai, tiek pareiškimai apie tariamą ICAO derybų nesėkmę yra neteisingi ir netinkami. Reikalavimas nustatyti specialią CO₂ dujų taršos leidimų prekybos sistemos tvarką aviacijos pramonei prieštarauja dabartiniams ES teisės aktams ir nerealiais reikalavimas per daug apsunkina ES derybinę poziciją derybose dėl klimato kaitos susitarimo.

Proinsias De Rossa (S&D), raštu. – Klimato kaitos poveikis jaučiamas jau dabar – kyla temperatūra, tirpsta ledo kepurės bei ledynai ir tampa dažnesni bei intensyvesni pavojingi orų atvejai. JT duomenimis, 2007 m.

visi skubūs kreipimaisi dėl humanitarinės pagalbos, išskyrus vieną, buvo susijęs su klimatu. Mums reikalinga pasaulinė energetikos revoliucija siekiant sukurti tvarų ekonomikos modelį, kuriuo būtų užtikrinta, kad aplinkos apsaugos kokybė neatsiliktų nuo ekonomikos augimo, gerovės kūrimo ir technologijų pažangos. Airijos anglies junginių išmetamųjų teršalų kiekis vienam gyventojui yra 17,5 tonos per metus. Iki 2050 m. šį kiekį reikės sumažinti iki 1 ar 2 anglies junginių tonų. Akivaizdu, kad tai reiškia radikalius energijos gamybos ir vartojimo srities pokyčius. Pirmasis žingsnis būtų visapusiškas Kopenhagos susitarimas, įpareigojantis tarptautinę bendruomenę privalomai mažinti taršą ir tarptautiniu lygiu numatyti sankcijas už įsipareigojimų neįvykdymą. Iš tiesų tarptautinė bendruomenė turėtų parodyti įsipareigojimą, viršijantį tą, kurį parodė siekdama įveikti finansų krizę. Reakcija į klimato kaitą priklauso nuo ryžtingo tarptautinio valdymo ir finansinio įsipareigojimo. Pagalba besivystančiam pasauliui turi būti teikiama papildant užjūrio vystymosi pagalbą, kitaip grės pavojus, kad nebūs įvykdyti Tūkstantmečio vystymosi tikslai. Iš tiesų klimato kaitai įveikti reikia didesnių investicijų viešajame sektoriuje.

Marielle De Sarnez (ALDE), raštu. – (FR) Bendra rezoliucija, kuri ką tik buvo patvirtinta, Parlamentas siunčia aiškų signalą. Pasibaigus Kopenhagos konferencijai Europos Sąjungai reikia kalbėti vienu balsu ir veikti bendrai, kad ir kaip pasibaigtų konferencija. Turime siekti faktinio 30 proc. išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo. Kai sakau „faktinio“, tai reiškia, kad galiausiai vieną dieną bus būtina iškelti laikinų išimčių ir prekybos taršos leidimais klausimą. Parlamentas tikisi, kad Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimas bus proga pristatyti Europos Sąjungą, kuri yra stipri ir prisiima finansinį įsipareigojimą besivystančioms šalims, nes joms esame skolingi.

Anne Delvaux (PPE), raštu. – (FR) Nuo gruodžio 7 iki 18 d. Kopenhagoje beveik 200 šalių derėsis dėl naujos tarptautinės kovos su klimato kaita sutarties, t. y. Kioto protokolą pakeičiančios sutarties, kuri įsigalios nuo 2013-ųjų...

Rezoliucija, dėl kurios buvo balsuojama, Europos Sąjungai pravers kaip derybų gairės. Kaip dabartinė Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto narė, prisidėjau pakeitimais, kuriais visų pirma palaikomas teisiškai privalomas susitarimo pobūdis.

Mano reikalavimai balsuojant buvo tokie: sudaryti visuotinį politinį susitarimą, kuris būtų plataus užmojo ir privalomas ir kuriuo būtų greitai sukurtas pagrindas tikrai teisinei sutarčiai; pasiekti, kad iki 2020 m. išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis būtų sumažintas 30 proc., palyginti su 1990 m., kartu kitiems teršėjams, pvz., Jungtinėms Valstijoms ir Kinijai, prisiėmus plataus užmojo, tačiau kiekybiškai įvertinamą įsipareigojimą, o iki 2050 m. – būtų sumažintas 80 proc., kaip reikalauja ekspertai; išsiaiškinti itin svarbų bendrą pramoninių šalių įsipareigojimą finansų ir pagalbos besivystančioms šalims požiūriu. Krizės sąlygomis sunku nustatyti tikslų kiekį, tačiau bus būtina užtikrinti, kad jis bent atitiktų prisiimtus įsipareigojimus!

Nesėkmė Kopenhagoje būtų aplinkos, politinė ir moralinė katastrofa!

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už pasiūlymą dėl rezoliucijos dėl Kopenhagos konferencijos klimato kaitos klausimu, nes manau, kad juo siekiama parlamentinio kompromiso esminiais aspektais, kuriais turėtų būti vadovaujama derybose dėl būsimo tarptautinio susitarimo šiuo klausimu, visų pirma atsižvelgiant į prisitaikymo, finansavimo mechanizmų ir miškų naikinimo klausimus. Norėčiau pakartoti, kad teisiškai privalomo tarptautinio susitarimo, kuris būtų plataus užmojo, realistiškas ir apimtų visas šalis, sudarymas Kopenhagoje taip pat yra socialinio teisingumo klausimas.

Jill Evans (Verts/ALE), raštu. – EP patvirtintos rezoliucijos konkrečiame skyriuje pabrėžiama didžiulė regionų ir vietos valdžios institucijų reikšmė, ypač konsultavimosi, informavimo apie klimato politiką ir jos įgyvendinimo srityse. Regioniniu ir vietos lygiu bus įgyvendinta iki 80 proc. klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos politikos. Keletas regionų vyriausybių jau rodo pavyzdį laikydamosi radikalių kovos su klimato kaita politikos.

Kaip Europos laisvojo aljanso, atstovaujančio Europos tautoms ir regionams, nariai visiškai palaikome tiesioginių regionų vyriausybių dalyvavimą skatinant tvarų vystymąsi ir veiksmingą reakciją į klimato kaitą. Šiomis aplinkybėmis turi būti pabrėžtas regionų vyriausybių tinklo tvaraus vystymosi labai (angl. nrg4SD) darbas. Šis tinklas jau ėmėsi partnerystės, susijusios su Jungtinių Tautų vystymo programa ir Jungtinių Tautų aplinkos programa. Todėl mes reikalaujame aiškiai pripažinti regionų vyriausybes atsižvelgiant į Kopenhagos susitarimą, taip pat pripažinti svarbų vaidmenį, kurį jos vaidina vykdant klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos politiką.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Kaip jau sakiau anksčiau, itin svarbu, kad būtų sudarytas teisiškai privalomas, visuotinis, politinis susitarimas dėl klimato kaitos, kad neįstumtume Europos pramonės į konkurenciją ribojančią padėtį. Europos pastangos turi būti nukreiptos į siekį susitarti, tačiau tam reikia bendrų, o ne vien ES pastangų.

Mano nuomone, tarptautinių finansinių operacijų mokesčio, kaip sprendimo finansuoti besivystančių šalių prisitaikymą prie klimato kaitos ir jos poveikio švelninimą, idėja nėra tinkama, jeigu ji bus įgyvendinama pakenkiant ekonomikai (ypač krizių, pvz., tokių, kokią šiuo metu išgyvename, sąlygomis), prekybai ir materialinės gerovės kūrimui.

Negalima nepaisyti, kiek tas mokestis apskritai kainuotų visuomenei (mokesčių naštos padidėjimas, turintis pasekmių visiems mokesčių mokėtojams ir vartotojams) ir koks būtų jo poveikis finansų rinkai (būtinio likvidumo ir kreditų verslui ir namų ūkiams srauto sumažėjimas).

Manau, kad šis būdas netinka rinkai reguliuoti ir kad galima rasti kitų alternatyvų, darančių mažesnę žalą pasaulio ekonomikai.

José Manuel Fernandes (PPE), raštu. – (PT) Balsavau už pasiūlymą dėl rezoliucijos, nes manau, kad ES turėtų toliau rodyti pavyzdį kovoje su klimato kaita. Svarbu paminėti, kad ES padarė daugiau nei Kiote nustatyti tikslai.

Manau, kad Kopenhagos susitarimas turėtų būti privalomas. Atsižvelgdamas į tai, pateikiu Parlamento rezoliucijos šiuo klausimu pakeitimą, kuriame prašoma į galutinį tekstą įtraukti tarptautines sankcijas.

Manau, kad susitarimas turėtų būti visuotinis, plataus užmojo ir su aiškiu tvarkaraščiu. Jeigu nesame ambicingi, liksime su simboline priemone, kuri bus dar mažiau veiksminga negu Kioto protokolas, pagal kurį jau užtikrinamos tarptautinės sankcijos. Todėl tikėkimės, kad reglamentas bus veiksmingas ir kad į susitarimą bus įtraukta persvarstymo sąlyga, kad jį būtų galima lengvai atnaujinti.

Be to, manau, kad Kinija ir Indija negali būti atleistos nuo bet kokios atsakomybės, jeigu išmeta didelę procentinę pasaulyje išmetamų teršalų kiekio dalį, tuo tarpu mūsų pramonė daro viską, ką gali, kad sumažintų savo išmetamų teršalų kiekį.

JAV tenka didžiulė atsakomybė už šio aukščiausio lygio vadovų susitikimo sėkmės užtikrinimą. Tikiuosi, kad Jungtinių Valstijų Prezidentas B. Obama įrodys, jog nusipelnė Nobelio taikos premijos, nes kovojant su klimato kaita bus prisidedama prie taikos ir visų tautų laimės.

Elisa Ferreira (S&D), raštu. – (PT) Patvirtintoje rezoliucijoje yra teigiamų aspektų, kaip antai: tarptautinių įsipareigojimų išsaugojimo po 2012 m. svarba; būtinybė tikslus mažinti išmetamųjų teršalų kiekį suderinti su naujausiais moksliniais duomenimis; reikalavimas, kad JAV per paskutinę rinkimų kampaniją pažadėtus tikslus (nors nepriėmus atsakomybės dėl jų) padarytų privalomus; pramonės šalių istorinės atsakomybės už išmetamas šiltnamio efektą sukeliančias dujas pabrėžimas; energijos vartojimo efektyvumo skatinimas ir MTTV veiklos intensyvinimas.

Tačiau svarba, teikiama vadinamiesiems rinkos sprendimams ir prekybai anglies dioksido taršos leidimais yra neginčijama. Iš esmės tai yra politinis ir ideologinis pasirinkimas, kuris ne tik negarantuoja, kad pasieksime nustatytus mažinimo tikslus, bet ir pats yra rimčiausia grėsmė siekiamiems nustatytiems aplinkosauginiams tikslams. Tai iliustruoja nuo 2005 m. veikiant Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų taršos leidimų prekybos sistemai įgyta patirtis. Prekyba anglies dioksido taršos leidimais siekiama Žemės gebėjimą perdirbti anglies dioksidą paversti preke ir taip reguliuoti klimatą. Dėl to šiam gebėjimui – būtent tam, kuris, kaip žinome, užtikrina gyvybę Žemėje, – gresia pavojus tapti valdomam tų pačių korporacijų, kurios teršia planetą, jos gamtinius išteklius ir atmosferą.

Robert Goebbels (S&D), raštu. – (FR) Susilaikiau nuo balsavimo dėl rezoliucijos dėl klimato kaitos, nes Europos Parlamentas, kaip yra įpratęs, vadovaujasi pelnytais sentimentais, neatsižvelgdamas į tikrovę. Europos Sąjunga išmeta apytikriai 11 proc. pasaulyje išmetamo CO₂ dujų kiekio. Ji negali rodyti pavyzdžio ir taip pat mokėti likusiam pasauliui. Nelogiška riboti valstybes nares naudojant švarios plėtros mechanizmą (angl. CDM), nors jis ir numatytas pagal Kioto protokolą, ir tuo pat metu prašyti 30 mlrd. EUR per metus pagalbos besivystančioms šalims nenustačius sąlygų arba neatlikus tinkamo vertinimo (tai tik vienas rezoliucijos neatitikties pavyzdžių).

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Kalbant klimato kaitos klausimu turiu pasakyti, kad reikia skubiai veikti ir nepalikti besivystančių šalių bejėgiškos būklės. Nors būtent jos nukentčia pirmos, tačiau neturi

pakankamai atitinkamų išteklių, kad galėtų daryti poveikį išsivysčiusių šalių sukeltam reiškinii! Jeigu šiandien nebus imamasi visuotinių veiksmy, susidūrusios su klimato kaitos padariniais ateities kartos bus bejėgės. Todėl mūsų vyriausybėms svarbu parodyti, kad yra politinės lyderės, ir taip paskatinti kitas valstybes, pvz., Jungtines Valstijas ir Kiniją, sudaryti susitarimą. Šis išipareigojimas turi taip pat apimti išipareigojimą nustatyti finansinių operacijų mokestį, kuris būtų naudojamas ne bankininkystės sektoriaus priežiūrai, o besivystančioms šalims ir viso pasaulio viešosioms gėrybėms, pvz., klimatui, finansuoti.

Ian Hudghton (Verts/ALE), raštu. – Kitą mėnesį pasaulio dėmesys bus sutelktas į Daniją. Kitoje Šiaurės jūros pusėje, panašaus dydžio šalyje, Škotijos vyriausybė nepaprastai daug prisideda prie pastangų kovoti su klimato kaita. Kopenhagos aukščiausio lygio vadovų susitikimo oficialioje interneto svetainėje teigiama, kad Škotija imasi „pasaulio lyderės vaidmens klimato apsaugos srityje“. Škotijos vyriausybės pastangos turi būti visokeriopa palai komos, todėl privalome tikėtis, kad kitą mėnesį kitos šalys savo įnašu prisidės prie visuotinių pastangų.

Astrid Lulling (PPE), raštu. – (FR) Balsavau už šią rezoliuciją dėl Europos Sąjungos strategijos dėl Kopenhagos aukščiausio lygio vadovų susitikimo dėl klimato kaitos, nes esu tikras, kad visapusišku tarptautiniu susitarimu iš tikrųjų galima pakeisti nekontroliuojamo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio didėjimo tendenciją.

Apskritai aplinkos politika ir visų pirma klimato politika taip pat yra technologinių inovacijų varomoji jėga, kuri gali atverti naujas augimo perspektyvas mūsų bendrovėms.

Esu labai patenkinta, kad Europa atlieka pagrindinį vaidmenį numatydamą energetikos ir klimato politiką, pagal kurią siekiama iki 2020 m. išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti 20 proc., palyginti su 1990 m. Esu griežtai prieš papildomų ribojančių užduočių nustatymą nesudarius visa apimančio tarptautinio susitarimo. Viena vertus, Europa, kuriai tenka 11 proc. viso pasaulio išmetamųjų teršalų kiekio, neprisiima pakankamos naštos, kad pati galėtų pakeisti šią tendenciją, o kita vertus, baiminuosi daug energijos suvartojančių ir didelį CO₂ dujų kiekį išmetančių pramonės šakų perkėlimo.

Tik visapusišku susitarimu, kuriame daugiausia dėmesio būtų skiriama vidutiniam ir ilgam laikotarpiui, būtų užtikrintas nuspėjamumas tam, kad būtų galima imtis svarbių mokslinių tyrimų ir plėtros projektų ir išipareigoti skirti dideles investicijas, kurių reikia tam, kad būtų galima visam laikui atsieti ekonomikos augimą nuo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio didėjimo.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Labai svarbu, kad Kopenhagos konferencijoje būtų sudarytas plataus užmojo ir teisiškai privalomas susitarimas dėl klimato kaitos.

Tačiau taip pat svarbu, kad būtų įtrauktos visos šalys, ypač Kinija, Indija ir Brazilija, atsižvelgiant į svarbų jų ekonominį vaidmenį ir intensyvią pramoninę veiklą. Šios šalys taip pat turi išipareigoti siekti plataus užmojo tikslų, palyginamų su kitų šalių tikslais, nors ir pagal galimybes padedant kitoms turtingesnėms bei labiau išvystytoms pramonės šalims. Be to, būtina, kad Jungtinės Valstijos atliktų savo vaidmenį šiuo itin svarbiu klausimu.

Andreas Mōlzer (NI), raštu. – (DE) Pernelyg ilgai ES bandė vien savo jėgomis sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų koncentraciją, nors energijos trūkstančios kylančios ekonomikos šalys ir energiją švaistančios išsivysčiusios šalys dar buvo nepasirengusios įgyvendinti Kioto protokolą. Turime palaukti ir pasižiūrėti, kiek šią padėtį pakeis Kopenhagos konferencija. Atsižvelgiant į tai, reikia finansavimo proceso taisyklių, taikomų kartu su sankcijomis už išipareigojimų nesilaikymą.

Siekiant pradėti pokyčius, mums reikia pertvarkyti savo aplinkos politiką, kad ji būtų siejama ne tik su milijonais, pervedamais pirmyn ir atgal vykstant prekybos taršos leidimais procesui, bet ir sudarytų sąlygas paremti realias alternatyvas, pvz., atsinaujančią energiją, ir mažinti prekių vežiojimą po visą Europą, kuris subsidijuojamas ES pinigais. Šiame pranešime ši problema sprendžiama nepakankamai išsamiai, todėl balsavau prieš jį.

Rovana Plumb (S&D), raštu. – (RO) Balsavau už šią rezoliuciją, nes Kopenhagoje turi būti sudarytas privalomas visuotinis teisinis susitarimas, kuriuo remdamosi išsivysčiusios šalys arba besivystančios šalys išipareigos siekti išmetamųjų teršalų lygio mažinimo tikslų, palyginamų su tais, kuriuos yra prisiėmusi ES. Tikslą visuotinį atšilimą išlaikyti ne didesnį nei 2° C ir sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį mes galėsime pasiekti tik tuo atveju, jeigu investuosime į švarias technologijas bei mokslinius tyrimus ir inovacijas. Be to, turi būti skiriama papildomų lėšų, paimtų iš visuotinių susitarimą pasirašančių šalių įnašų, kurie turi atitikti šių valstybių ekonominį išsivystymą ir mokumą.

Daciana Octavia Sârbu (S&D), raštu. – Ši rezoliucija – aiški ir realinė strategija, kaip elgtis su svarbiausiose srityse, kuriomis reikia užsiimti, kad kitą mėnesį Kopenhagoje būtų pasiektas veiksmingas susitarimas. Turime tekstą, kuriame platūs užmojai derinami su realistiniais tikslais ir kuriame nagrinėjamos sudėtingos problemos, kurias privalo išspręsti derybininkai. Dabar Europos Parlamentas paragino ES derybų grupę ir valstybes nares paspausti, kad būtų imtasi veiksmų tokiais klausimais: prekyba taršos leidimais; pasaulinė anglies dioksido rinka; teisinga prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos poveikio švelninimo finansavimo sistema; miškai; aviacija ir jūrų transportas.

Parlamentas tebesilaiko savo ankstesnių įsipareigojimų dėl išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo iki 2020 m. ir dabar, atsižvelgdamas į naujas mokslo bendruomenės rekomendacijas, nustato dar platesnio užmojo tikslus 2050 m. ES noras šiuo klausimu būti lydere kuo puikiausiai gali pasirodyti esąs svarbiausias veiksnys sudarant tarptautiniu mastu privalomą susitarimą siekiant išspręsti klimato kaitos problemą.

Bogusław Sonik (PPE), raštu. – (PL) Europos Parlamento rezoliucija dėl ES strategijos dėl Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimo dėl klimato kaitos yra reikšmingas teisinis dokumentas bei svarbi nuomonė tarptautinėje diskusijoje ir derybose prieš aukščiausiojo lygio vadovų susitikimą dėl klimato ir yra skirta Europos Sąjungos pozicijai šiuo klausimu papildyti. Europos Sąjunga, jeigu nori likti lydere kovojant su klimato kaita, turėtų nusistatyti plataus užmojo tikslus mažinti taršą ir įvykdyti anksčiau prisiimtus įsipareigojimus mažinti taršą. Taip ji parodytų pavyzdį kitoms šalims, nepaisant su tuo susijusių sunkumų.

Šiuose debatuose itin svarbi Europos Parlamento, kaip vienintelės demokratinės ES institucijos, nuomonė, todėl tai yra dar viena priežastis, kodėl mūsų rezoliucijoje turėtų būti nurodyta tinkama kryptis, kurią reikėtų rinktis, ir suformuluoti prioritetai, kurie tikrai būtų svarbūs. Pats rezoliucijos tekstas ne tik neturi būti neturinčių jokio pagrindo reikalavimų ir norų rinkinys, bet ir turėtų būti nuoseklus ir visų pirma bendras ES piliečių balsas, paremtas bendros, bet diferencijuotos valstybių narių atsakomybės kovos su klimato kaita srityje principu.

Europos Sąjunga, kaip rimta derybų partnerė, turi užimti savo vietą Kopenhagoje kaip bendra institucija, kuri atsižvelgia į visų savo valstybių narių interesus. Europos Sąjunga turėtų parodyti, kad yra pasirengusi padidinti taršos mažinimo tikslus iki 30 proc., jeigu kitos šalys taip pat pareikštų, kad yra pasirengusios nusistatyti tokius didelius taršos mažinimo tikslus. Be to, reikėtų nepamiršti, kad ES prisiėmė ne kokius nors besąlyginius, o tik sąlyginius įsipareigojimus.

Bart Staes (Verts/ALE), raštu. – (NL) Balsavau už rezoliuciją, nes Europos Parlamentas ragina ES derybininkus pažadėti besivystančioms šalims 30 mlrd. EUR jų kovai su klimato kaita. Taip Parlamentas siunčia aiškų signalą derybininkams, kurie po dviejų savaitių Europos vardu dalyvaus Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikime. Iki šiol jiems visada buvo neaišku, koks bus jų finansinis įnašas aukščiausiojo lygio susitikime. Tačiau dabar Parlamentas paragino juos būti tikslesnius kalbant apie faktinius kiekius ir procentus. Ir taip kamuolys grąžinamas į Jungtinių Valstijų aikštelės pusę. Yra signalų, kad amerikiečiai įtemptai nustato išmetamųjų CO₂ dujų tikslus, kuriuos nori pateikti derybose. Šia rezoliucija padidinamas spaudimas Prezidentui B. Obamai pateikti konkrečius pasiūlymus, nes dėl to šiek tiek padidės Kopenhagos sėkmės tikimybė.

Dėl to taip pat padidės tikimybė, kad tokios šalys, kaip Kinija, Indija ir Brazilija, įsitrauks į visuotinę kovą su klimato kaita. Todėl aš, kaip ir mano kolegos iš Žaliųjų frakcijos / Europos laisvojo aljanso, su dideliu entuziazmu balsavau už šią tvirtą rezoliuciją. Vienintelis jos trūkumas tas, kad į ją kažkaip pakliuvo branduolinės energijos gamyba. Tačiau dabar svarbu tai, kad Komisija ir valstybės narės vestų sunkias derybas Kopenhagoje.

Konrad Szymański (ECR), raštu. – (PL) Per šiandieninį balsavimą dėl ES strategijos dėl Kopenhagos konferencijos klimato kaitos klausimu, Europos Parlamentas patvirtino radikalią ir nerealią poziciją. Reikalaujamas dvigubai padidinti išmetamų CO₂ dujų kiekio apribojimus ES valstybėse, Parlamentas kenkia klimato teisės aktų paketui, dėl kurio neseniai buvo taip sunkiai susitarta (33 punkte reikalaujama 40 proc. mažinimo). Tuo tarpu reikalaujamas 30 mlrd. EUR per metus išlaidų švarioms technologijoms, diegiamoms besivystančiose šalyse, Parlamentas planuoja, kad šalys, kurios turi anglimi kūrenamų elektrinių, pvz., Lenkija, turės du kartus sumokėti už išmetamas CO₂ dujas: vieną kartą kaip mokesčių pagal prekybos taršos leidimais sistemą ir antrą kartą kaip įnašą padedant besivystančioms šalims kovos su klimato kaita srityje (18 punkte rašoma apie įnašą, kuris turėtų būti ne mažesnis nei 30 mlrd. EUR kasmet). Reikalaujamas, kad valstybių narių įnašų švarioms technologijoms, diegiamoms besivystančiose šalyse, skaičiavimai būtų grindžiami išmetamų CO₂ dujų lygiu ir BVP, Parlamentas neatsižvelgė į pajėgumo prisiimti šias išlaidas kriterijų. Lenkijai per kitus 10 metų tai atsies 40 mlrd. EUR (tai 31 ir 27 pakeitimų atmetimo padarinys). Dėl šios priežasties

vienintelė Lenkijos delegacija balsavo prieš visą rezoliuciją dėl ES strategijos Kopenhagos konferencijoje klimato kaitos klausimu (angl. COP 15).

Georgios Toussas (GUE/NGL), raštu. – (EL) Didesnis pavojus aplinkai ir sveikatai ir ypač pavojinga klimato kaita, susijusi su planetos perkaitinimu, yra pramonės plėtros, pagrįstos kapitalistų pelnu ir žemės, oro, energijos ir vandens pavertimu preke, rezultatas. Kapitalo lyderiai negali tinkamai kovoti su šiais reiškiniais, nes kaip tik šiems žmonėms tenka atsakomybė už jų atsiradimą.

Kelią į Kopenhagos aukščiausiojo lygio vadovų susitikimą užkirto imperialistinių nesutarimų paastrėjimas. Pasiūlymais dėl „perspektyvios ekologinės ekonomikos“ ir „mažai anglies dioksido išskiriančių technologijų“ ekonomikos augimo ES bando paruošti dirvą dar didesnėms Europą vienijančių monopolijų investicijoms ir kartu patenkinti spekuliacinius kapitalo lūkesčius dėl „taršos mainų“.

Norint suplanuoti ir įgyvendinti vystymosi eigą, kuri padėtų subalansuoti žmogaus ir gamtos santykius bei patenkinti paprastų piliečių poreikius, mums reikia galiausiai panaikinti kapitalistinius gamybos santykius. Graikijos komunistų partija balsavo prieš Europos Parlamento rezoliuciją. Ji siūlo derinti paprastų piliečių poreikių tenkinimą su mūsų valstybės kuriama materialine gerove. Politinės prielaidos įgyvendinti šį tikslą yra pagrindinių gamybos priemonių suvisuomeninimas ir centralizuotas ekonominės veiklos planavimas, kuriuos kontroliuotų paprasti piliečiai ir darbininkų klasė, kitaip tariant, liaudies valdžia ir liaudies ekonomika.

Thomas Ulmer (PPE), raštu. – (DE) Balsavau prieš pasiūlymą dėl rezoliucijos, nes jame iš anksto nusprendžiama, kad ES nuo pat pradžių, nelaukdama kitų partnerių, skirs didžiules finansavimo sumas. Negaliu pasiteisinti savo rinkėjams dėl tokio jų pinigų naudojimo. Klimato apsauga svarbus tikslas, tačiau panikos skleidimas prieš Kopenhagoje įvyksiantį aukščiausiojo lygio vadovų susitikimą yra piktingas ir neatspindintis mokslinių faktų.

– Pasiūlymas dėl rezoliucijos (B7-0155/2009) 2010–2014 m. daugiametė laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės programa (Stokholmo programa)

Luís Paulo Alves (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už šią rezoliuciją, nes joje atkreipiamas dėmesys į pagrindiniuose skyriuose, pvz., laisvės, saugumo ir teisingumo, nurodytus prioritetus, visų pirma susijusių su imigrantų priėmimo ir integracijos sąlygomis, kova su diskriminacija, ypač dėl seksualinės orientacijos, teise į teisingumą ir kova su korupcija bei smurtu.

Kova su diskriminacija, kad ir kokių pagrindu – lyties, seksualinės orientacijos, amžiaus, negalios, religinės priklausomybės, odos spalvos, kilmės ir tautinės ar etninės kilmės – vyktų, yra itin svarbi, pvz., kova su rasizmu, antisemitizmu, ksenofobija, homofobija ir smurtu.

Be to, visiems ES piliečiams ir jų šeimoms turėtų būti garantuojama judėjimo laisvė.

Galviausiai taip pat turėtų būti garantuojama piliečių apsauga nuo terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo, todėl turėtų būti stiprinama reglamentavimo sistema, kad būtų galima įveikti šias labai aktualias grėsmes, atsižvelgiant į tai, kad jos yra pasaulinio masto.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Graikijos komunistų partija kategoriškai nepritarė Lisabonos programai – lygiai taip pat, kaip nepritarė ankstesnėms programoms, kurias siekiama įgyvendinti apgaulingai pavadinus laisvės, saugumo ir teisingumo erdve. Jos tikslas, demagoginis ES abejingumo pasireiškimas – suderinti arba suvienodinti nacionalinius teisės aktus, kad būtų imta vienodai taikyti prieš paprastus piliečius nukreiptą ES politiką ir būtų sustiprinti turimi bei sukurti nauji mechanizmai, ES lygiu taikomi persekiojimui ir represijoms terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo pretekstu.

Prie pagrindinių Stokholmo programos prioritetų priskiriamas antikomunistinės isterijos skleidimas Europos Sąjungoje, jau vykdomas visu pajėgumu ir pasiekęs kulminaciją istoriškai klaidingai ir nepriimtina komunistų lyginant su nacionalsocializmu. ES laisvės, saugumo ir teisingumo erdve ir jos įgyvendinimo programomis piliečių interesai neginami. Atvirkščiai, jomis kuriamos priemonės, kuriomis siaurinama asmeninės ir socialinės teisės bei demokratinės laisvės, pasinaudojant darbuotojais, imigrantais ir pabėgėliais intensyvinamas autoritarizmas ir spauda, saugoma politinė sistema bei monopolijų suverenitetas ir siekiama smogti darbininkų klasės ir paprastų piliečių judėjimui. Tokie yra parengiamieji veiksmai siekiant įgyvendinti aršų kapitalo puolimą darbininkų klasės ir paprastų piliečių užimtumo bei socialinių teisių atžvilgiu.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), raštu. – (LT) Esu įsitikinusi, kad labai svarbi Stokholmo programos sudėtinė dalis – vaikų teisių apsauga. Atkreipiu dėmesį, jog pastaraisiais metais vis daugiau nerimo kelia smurtas prieš vaikus, įskaitant vaikų seksualinį išnaudojimą ir jų sekso turizmą, prekybą vaikais ir vaikų darbą. Atsižvelgiant

į tai, jog vaiko teisių apsauga yra Europos Sąjungos (ES) socialinis prioritetas, kviečiu Tarybą ir Komisiją skirti daugiau dėmesio pažeidžiamiausių asmenų teisių apsaugai.

Vaiko teisės yra dalis žmogaus teisių, kurias ES ir valstybės narės yra įsipareigojusios gerbti pagal Europos žmogaus teisių konvenciją ir Jungtinių Tautų (JT) vaiko teisių konvenciją. ES turi didinti savo įsipareigojimus gerinant vaikų padėtį Europoje ir visame pasaulyje, kad galėtų tinkamai užtikrinti vaiko teisių rėmimą ir jų apsaugą. Norėčiau pabrėžti, jog tik koordinuotais ir bendrais veiksmais pagrįsta strategija paskatintų valstybes nars gerbti bei laikytis JT vaiko teisių konvencijos principų visoje Europos Sąjungoje ir už jos ribų. Norint tinkamai užtikrinti vaikų teises, siūlyčiau priimti privalomojo pobūdžio normas visose ES valstybėse narėse. Deja, pagarba vaiko teisėms iki šiol nėra visuotinai užtikrinta, todėl įgyvendinant Stokholmo programą kviečiu Tarybą ir Komisiją imtis konkrečių priemonių, kurios užtikrintų tinkamą vaiko teisių apsaugą.

Carlo Casini (PPE), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, balsavau už rezoliuciją, nes joje nurodomas teisingas būdas stiprinti Europos vienybę remiantis pagrindinėmis vertybėmis, kurios priskiriamos jos pačios tapatybei.

Negalime savęs apgaudinėti, kad bus įmanoma pasiekti susitarimą dėl vadinamųjų bendrųjų vertybių. Vis dėlto galime tikėtis, kad argumentų taikymas galėtų padėti atidžiau pasižiūrėti į įvairius politinius aspektus, kas teisinga ir sąžininga, kai kalbama apie žengimą Europos vienybės link.

Aiškus skirtumas tarp, viena vertus, teisės į laisvą judėjimą ir nediskriminavimo principo ir, kita vertus, šeimos, kaip įprastos santuoka grindžiamos bendrijos, vertybių paskatino suformuluoti pastraipą, kuria puoselėjama kiekvienos valstybės nepriklausomybė šeimos teisės srityje ir draudžiama bet kurio žmogaus diskriminacija.

Tiems, kurie, kaip aš, visapusiškai skatina lygybės principą, vaikų, kurie yra gimę, ir vaikų, kurie dar nėra gimę, lygybės patvirtinimu įvairių seksualinių polinkių turinčių žmonių nediskriminavimo principas gali būti tik palaikomas, tačiau juo negali būti pripažįstamas santuokos ir šeimos idėjos griovimas. Šios idėjos svarba, kaip pripažįstama pagal Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 16 straipsnį, yra kartų tęstinumo ir heteroseksualių porų švietėjiško potencialo pagrindas.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), raštu. – (EL) Balsavau prieš pasiūlymą dėl daugelio motyvų. Pagrindiniai mano motyvai išdėstyti toliau. Iš esmės pagrindinis jų aspektas yra „saugumo“ ir baimės filosofija, įgyvendinama sumenkinant pagrindines teises ir laisves. Tačiau pagal teisinės valstybės principą šis saugumas užtikrinamas būtent ginant ir gerbiant šias teises. Pasiūlymu stiprinamas Europos tvirtovės – Europos, kuri laiko imigrantus potencialiais teroristais bei nusikaltėliais ir geriausiu atveju „sutinka“ su jų buvimu ne kaip lygias teises turinčių žmonių, bet dėl ES darbo rinkos poreikių, – suvokimas ir didinamos galimybės ją įgyvendinti.

Juo skatinamas pasibjaurėtinas masinis atleidimas iš darbo, nestiprinama teisė gauti prieglobstį, ruošiamas dirva aktyviam ES dalyvavimui pabėgėlių stovyklose už jos ribų ir grobuoniškų susitarimų su trečiosiomis šalimis primetimui, tačiau nekreipiama dėmesio į žmogaus teisių apsaugą. Galiausiai, nors būtų galima nurodyti gerokai daugiau motyvų, rezoliucijoje siūloma politika, kurią vykdant padaugėtų įvairių institucijų, kurios kontroliuotų ir rinktų piliečių asmens duomenis bei keistųsi jais, taip pažeisdamos jų asmeninį orumą ir paniekindamos teisę į žodžio laisvę. Ši rezoliucija skirta visuomenei, kuri turi tik priešus ir kuriai visi yra įtariamieji. Ne tokios visuomenės mes norime.

Anna Maria Corazza Bildt (PPE), raštu. – (SV) Manome, jog itin svarbu, kad moterys nepatirtų smurto arba sekso vergijos. Taip pat savaime aišku, kad turėtume gerbti žmogaus teises ir laikytis tarptautinių konvencijų, kurios priimtos dėl pabėgėlių. Mums, kaip ES piliečiams, turintiems stabilią teisinę sistemą, kurioje prieš įstatymą visi lygūs, bandoma įrodyti, kad galime pasitikėti valdžios institucijų elgesiu mūsų privatumo atžvilgiu.

Žinoma, verta palaikyti daugelį iš 144 pasiūlymo dėl rezoliucijos punktų ir pateiktus 78 Parlamento rezoliucijos pakeitimus. Rezoliucijoje ir pakeitimuose taip pat yra keletas punktų, kurie susiję su, pvz., žmogaus teisėmis, diskriminacija ir privatumu ir kurie jau yra įtraukti į ankstesnes programas, taip pat į Lisabonos sutartį. Apsisprendėme balsuoti prieš keletą pakeitimų, kad turėtume rezoliuciją, kuri būtų netgi griežtesnė tais klausimais, kurių ankstesnės programos ir sutartys dar neapima. Nors rezoliucijoje yra punktų, kurie buvo patvirtinti balsavimu ir kurie neturėjo būti įtraukti, apsisprendėme balsuoti už rezoliuciją, nes jos nauda nusveria neigiamus aspektus. Daug svarbiau pasiūsti aiškią žinią apie Europos Parlamento paramą Stokholmo programai.

Marije Cornelissen ir Bas Eickhout (Verts/ALE), raštu. – (NL) Iš esmės Europos Parlamento rezoliucija, kurioje reikalaujama laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės piliečių labui, yra pažangi rezoliucija ir ja patikrinamas Ministrų tarybos noras leisti laisvai keistis piliečių asmens duomenimis. Be to, tai yra rezoliucija, kuria užtikrinama pabėgėlių ir migrantų apsauga.

Ši rezoliucija – žingsnis pažangios Europos teisėkūros migracijos klausimais link. Kai kurie iš itin svarbių pakeitimų, įskaitant susijusius su negražinimo principo nustatymu, FRONTEX, kuri neturės dalyvauti perkeltiant migrantus į trečiąsias šalis, vaidmens mažinimu, pozityviu požiūriu į *en masse* nelegalių migrantų įteisinimą ir tvirtinimu, kad saugumas turėtų tarnauti laisvei, turi lemiamą reikšmę. Pastraipos apie kovą su nelegalia migracija gali būti įvairiai aiškinamos, nors, mano nuomone, jos nėra per daug represyvos. Labai apgailestauju, kad kovos su diskriminacija dokumentų rinkinio klausimu rezoliucija buvo susilpninta.

Anne Delvaux (PPE), raštu. – (FR) Kai kuriais laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės aspektais iki šiol pažanga buvo nedidelė, o teisė judėti ir laisvai gyventi ES dabar suteikta daugiau nei 500 mln. piliečių! Svarbu tai suvaldyti. Šiuo atžvilgiu padeda šiandien patvirtinta Europos Parlamento rezoliucija.

Palankiai vertinu šią rezoliuciją, nes ji visų pirma susijusi su piliečiais ir mano prioritetais: teisės ir teisingumo Europa (pagrindinių teisių apsauga ir kova su visų rūšių diskriminacija), Europa, kuri apsaugo viską, tačiau nesielgia kaip didysis brolis (Europolio ir policijos stiprinimas ir teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose tiek operatyviniu, tiek administraciniu požiūriu, policijos ir informacinių tarnybų tarpvalstybinio bendradarbiavimo plėtojimas, Europos baudžiamojo teisingumo erdvės kūrimas remiantis savitarpio pripažinimo principu, asmens duomenų apsauga), ir Europa, kuri dėl tikro visų valstybių narių solidarumo ir kovos su prekyba žmonėmis bei žmonių seksualiniu ir ekonominiu išnaudojimu prieglobsčio bei migracijos požiūriu yra vieninga, atsakinga ir teisinga.

Kitas etapas – Europos Vadovų Taryba, susitikianti 2009 m. gruodžio 9–10 d.!

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už pasiūlymą dėl Europos Parlamento rezoliucijos dėl Stokholmo programos, nes manau, kad pasiūlymais, kurie jame pateikiami, aiškiai ir tiksliai nustatomi artimiausių metų prioritetai dėl Europos teisės aktų laisvės, saugumo ir teisingumo srityse, atsižvelgiant į Lisabonos sutarties taikymą.

Itin svarbu pasiekti tikslesnę piliečių saugumo ir jų asmens teisių apsaugos pusiausvyrą. Todėl noriu pabrėžti savitarpio pripažinimo principo taikymo tos pačios lyties poroms Europos Sąjungoje, Europos kompiuterinių reikalų teismo įsteigimo ir priemonių, kuriomis kaliniams suteikiamos naujos teisės, pritaikymo svarbą.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Parlamente buvo nusistovėjusi praktika skatinti nagrinėti ginčytinus klausimus, kuriais gerokai peržengiamos Europos Sąjungos kompetencijos ribos, įtraukus juos į dokumentus platesniais klausimais, kurie paprastai garantuotų plačią paramą. Privalau dar kartą pasmerkti šio slapto metodo taikymą, nes juo tik diskredituojamas Parlamentas ir didinamas atotrūkis tarp Europos Parlamento narių ir rinkėjų.

Laimė, klausimai, susiję su šeimos teise, priklauso valstybių narių kompetencijai, todėl Parlamento reiškiamą subsidarumo principo kritika siekiant primesti joms bendrą supratimą šiais klausimais stengiantis skleisti radikalias darbotvarkes, yra visiškai neteisėta ir akivaizdi.

Parlamento pripažintų tos pačios lyties asmenų santuokų, kurios galioja tik keturiuose valstybėse narėse, negalima primesti likusioms valstybėms narėms, nes tai yra šturkštus bandymas daryti poveikį teisės aktų leidėjams ir nacionalinei viešajai nuomonei, kuris turi būti kuo griežčiau pasmerktas.

Kaip buvo patvirtinta Pagrindinių teisių chartija, buvo baiminamasi, kad ateityje ja bus piktnaudžiuojama ir kad ji nesiderins su nacionaline teise. Dabartinė padėtis patvirtina, kad šie spėjimai buvo teisingi.

Carlo Fidanza (PPE), raštu. – (IT) Šia rezoliucija galutinai patvirtinami kai kurie svarbūs principai: bendra atsakomybė kovojant su nelegalia imigracija, paskirstant prieglobsčio prašytojus ir repatrijuojant sulaikytus užsieniečius. Kita vertus, manau, kad dalis, kurioje minima pagarba mažumų ir ypač romų mažumos teisėms, yra labai netinkama ir politiškai per daug teisinga. Dokumente visiškai pro pirštus žiūrima į degradaciją skatinančias sąlygas, kuriomis romų bendruomenė kai kuriose valstybėse, pvz., Italijoje, gyvena ne dėl integracijos politikos nebuvimo, o, priešingai, dėl sąmoningo apsisprendimo nepripažinti jokių civilizuoto gyvenimo normos.

Nepasmerkta nelegali veikla (vagystės, rankinių grobimas, įkyrus išmaldos prašymas ir nepilnamečių prostitucija), kuri vis dažniau siejama su nelegaliomis romų gyvenvietėmis didelių Italijos miestų pakraščiuose ir kitur. Rezoliucijoje, netgi skyriuje apie mažumų apsaugą, neužsimenama apie būtinybę apsaugoti kaip tik

tuos vaikus nuo pavergimo veikslių, kurių prieš juos imasi kai kurios romų šeimų galvos. Nieko neužsimenama net apie tai, kaip iš tiesų turėtų būti taikoma Direktyva 2004/38/EB dėl Bendrijos piliečių, kurie, tris mėnesius išbuvę ES valstybėje narėje, nesugeba įrodyti turintys tam tikrų pajamų, perkėlimo. Integracija negali vykti nesilaikant taisyklių, todėl romų mažumos neatleidžiamos nuo šio principo laikymosi.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), raštu. – (PT) Parlamento dauguma patvirtino Europos Komisijos pasiūlymo dėl vadinamosios Stokholmo programos, kuri yra smarkus išpuolis prieš tokį svarbų valstybių narių suvereniteto elementą kaip teisingumas, esmę. Bendrų veiksmų politinio ir teismo bendradarbiavimo bei slaptyjų tarnybų bendradarbiavimo srityje skaičius didinamas, taip pat vidaus saugumo strategija ir naujos keitimosi duomenimis ES viduje priemonės įgyvendinamos sumenkinant tų, kurie gyvena ES šalyse, teises, laisves ir garantijas.

Plėtojant bendrą migracijos politiką, grindžiamą imigrantų klasifikavimu pagal pageidaujiamumo skalę labiausiai represyvia forma – panaudojant FRONTEX, pažeidžiamos migrantų teisės ir nepaisoma daugelyje šalių vykstančių žmonių tragedijų.

Vis intensyvesnis gyventojų sekimas ir kontrolė kelia nerimą, nes tai yra charakterizavimo praktika, grindžiama duomenų gavimo metodais ir visuotiniu duomenų rinkimu, neatsižvelgiant į tai, ar piliečiai nekalti, ar kalti, vadinamosios prevencijos ir kontrolės tikslais. Be to, nerimą kelia tai, kad daugybė lėšų skiriama kariniam pramoniniam kompleksui ir jo tyrimų veiklai vidaus saugumo srityje.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (S&D), raštu. – (PL) Gerb. pirmininke, politinė strategija dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės – Stokholmo programa – Tarybos bus patvirtinta šių metų gruodžio mėn., iškart po Lisabonos sutarties įsigaliojimo. Šiuo ypatingu momentu, labai padidėjus Europos Parlamento sprendimų priėmimo galiai, taip pat padidės nacionalinių parlamentų vaidmuo Bendrijos teisės aktų rengimo procese. Taip sustiprintam piliečių balsui taip pat bus suteikti didesni įgaliojimai inicijuoti Stokholmo programos principų įgyvendinimą.

Mano nuomone, ypač svarbi ir skubi yra būtinybė imtis veiksmų siekiant užtikrinti vienodą požiūrį į visus Europos Sąjungos gyventojus, nepaisant jų lyties, seksualinės orientacijos, amžiaus, negalios, religinės bendrijos, pasaulėžiūros, odos spalvos, biografijos faktų arba etninės kilmės. Norint tai padaryti, būtina, kad Taryba patvirtintų išsamią direktyvą dėl nediskriminavimo – tokią, kuri apimtų visas mano ką tik paminėtas sritis. Kaip dažnai sakome Europos Parlamente, ES neturi tokio teisės akto.

Tikiuosi, kad ši spraga bus užpildyta įgyvendinant Stokholmo programą. Tačiau nepakanka tik parengti teisės aktą. Jeigu Stokholmo programa pasisektų, ES piliečiai turėtų žinoti savo teises. Todėl naujos Europos Komisijos darbas taip pat būtų geriau informuoti visuomenę apie teisės aktus dėl kovos su diskriminacija ir apie lyčių lygybę.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Balsavau už šią rezoliuciją, nes ja suteikiama galimybė geriau subalansuoti pagarbą atskiroms laisvėms ir daugiausia represinį požiūrį, kuris papildomas saugumo priemonėmis, apie kurių veiksmingumą šiandien būtų sunku spręsti. Nors šia programa vėl patvirtiname savo prierašumą solidarumo ir vertybių Europai, kurios pareiga – ginti religijos laisvę, lygias galimybes, moterų teises, mažumų teises ir homoseksualų teises.

Štai kodėl tvirtai pritariu, kad būtų priimta direktyva dėl kovos su diskriminacija, kuri šiuo metu užlaikoma Taryboje ir kurios Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija nenorėjo priimti per paskutinę Parlamento kadenciją. PPE frakcija vėl pareiškė nepritarianti dokumentui. Be to, palankai vertinu tai, kad buvo patvirtinti pakeitimai, kuriuose raginama pašalinti kliūtis įgyvendinti teisę į šeimos susijungimą ir reikalaujama uždrausti sulaikyti nepilnamečius užsieniečius ir suaugusiųjų nelydimus nepilnamečius.

Tačiau apgailestauju, kad vėl buvo neatsižvelgta į migracijos politikos tikslus ir nusileista kovos su nelegalia imigracija ir FRONTEX agentūros stiprinimo klausimu. Prieglobsčio klausimu reikia pasakyti, kad pasiūlymus dėl bendros prieglobsčio sistemos Europos Parlamentas išnagrinės pagal savo, kaip teisės akto projekto bendraautorio, kompetenciją ir atidžiai kontroliuos, ar yra tikra politinė valia daryti pažangą šioje srityje.

Timothy Kirkhope (ECR), raštu. – Nors ECR frakcija palaiko didžiąją dalį to, kas įtraukta į Stokholmo programą, pvz., bendradarbiavimą ir solidarumą, laikomus svarbesniais už policines priemones, kovą su tarpvalstybiniais nusikaltimais ir korupcija, pagrindinių teisių apsaugą ir sprendimų imigracijai ieškojimą, stengiantis padėti toms pietinėje Europos dalyje esančioms šalims, kurios susiduria su rimtomis imigracijos problemomis, tačiau nepalaikome pasiūlymų dėl Europos saugumo strategijos arba priemonių, kuriomis mūsų baudžiamojo teisingumo sistemos ir prieglobsčio politikos kontrolė būtų perduota ES, arba privalomo

ir neatšaukiamo solidarumo reikalavimų. Mes bendradarbiavimu tikime labiau negu prievarta, todėl balsavome prieš šį pranešimą.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Stokholmo programa susijusi su saugumo stiprinimu, ypač kovos su tarptautiniais nusikaltimais ir terorizmu srityje, tačiau gerbiamos piliečių teisės. Pastangos, kurios taip pat yra naujos Lisabonos sutarties tikrovės rezultatas, leistų jums tikėtis atsakingos diskusijos esminiais laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės piliečių labai klausimais.

Gaila, kad yra keletas narių, kurie norėjo suteršti diskusiją tokiu itin svarbiu klausimu, kaip Stokholmo programa, tos paties lyties asmenų santuokų klausimu, kuris netinka pagal temą ir nėra su ja susijęs, net nekreipiant dėmesio į teisėtus kiekvienos Europos Sąjungos šalies vidaus teisinių sprendimų skirtumus. Tiems, kurie taip elgėsi vien dėl politinio laviravimo, Stokholmo programos likimas nerūpėjo.

Atvirkščiai, mano balsavimas atspindėjo diskusijos dėl šios laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės piliečių labai reikalingumo svarbą. Be to, juo išreiškiamas tų, kurie norėjo suteršti šią diskusiją kurstančia nesantaiką darbotvarke, kuri neturi nieko bendro su šiuo klausimu, strategijos pasmerkimas.

Judith Sargentini (Verts/ALE), raštu. – (NL) Iš esmės Europos Parlamento rezoliucija, kurioje reikalaujama laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės piliečių labai, yra pažangi rezoliucija ir ja patikrinamas Ministrų tarybos noras leisti laisvai keistis piliečių asmens duomenimis. Be to, tai yra rezoliucija, kuria užtikrinama pabėgėlių ir migrantų apsauga.

Ši rezoliucija – žingsnis pažangios Europos teisėkūros migracijos srityje link. Kai kurie iš itin svarbių pakeitimų, įskaitant susijusius su negrąžinimo principo nustatymu, FRONTEX, kuri neturės dalyvauti perkeliant migrantus į trečiąsias šalis, vaidmens mažinimu, pozityviu požiūriu į *en masse* nelegalių migrantų įteisinimą ir tvirtinimu, kad saugumas turėtų tarnauti laisvei, turi lemiamą reikšmę. Pastraipos apie kovą su nelegalia migracija neapsaugotos nuo kai kurių aiškinimų, nors, mano nuomone, jos nėra per daug represyvos. Labai apgailestauju, kad kovos su diskriminacija dokumentų rinkinio klausimu rezoliucija buvo sušvelninta.

Czesław Adam Siekierski (PPE), raštu. – (PL) Noriu pasidalyti keliomis pastabomis dėl 2010–2014 m. daugiametės laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės programos (Stokholmo programos). Užtikrinti laisvę, saugumą ir teisingumą Europos Sąjungos piliečiams – viena pagrindinių valstybių narių pareigų. Europos Sąjungos valstybės turi plėsti bendradarbiavimą teisminiais klausimais, nedarydamos žalos valstybių narių tradicijoms ir pagrindiniams įstatymams. Mums reikia didinti valstybių narių savitarpio pasitikėjimą, susijusį su kitos valstybės narės valdžios institucijų priimtų sprendimų tinkamumu, ypač priimtų srityse, susijusiose su legalia ir nelegalia imigracija, ir susijusių su policijos ir teismų bendradarbiavimu baudžiamosiose bylose. ES privalo intensyviai pastangas, susijusias su kova su tarpvalstybiniais nusikaltimais ir terorizmu. Šiuo tikslu turėtų būti imamasi veiksmų siekiant keitimąsi informacija padaryti veiksmesnę, tačiau nepamirštant privatumo, asmens duomenų ir pagrindinių laisvių apsaugos klausimo. Kadangi yra viena bendroji rinka, Europos saugumas yra mūsų bendras reikalas, todėl turėtume daryti viską, ką galime, kad ES teritorijoje visi piliečiai jaustųsi saugūs, nes saugumas yra viena pagrindinių mūsų vertybių.

Renate Sommer (PPE), raštu. – (DE) Palankiai vertinu pasiūlymo dėl rezoliucijos dėl Stokholmo programos patvirtinimą. Svarbu, kad šis Parlamentas, kaip Europos piliečių atstovas, pasiūlytų kryptį, kurios turėtų būti laikomasi teisingumo ir vidaus reikalų politikoje. Pasiekėme puikų rezultatą. Be to, Lisabonos sutartimi mums suteikiamas saugumas. Ateityje Europos Parlamentas ne tik vykdys patariamąją funkciją šiose politikos srityse, bet ir dalyvaus sprendimų priėmimo procese. Mes radome tinkamą saugumo ir piliečių teisių pusiausvyrą.

Gyventojams reikalingas aukštesnis saugumo lygis. Tačiau privalome nuolat atsakinėti į klausimus, ar gali ir kiek gali būti ribojamos piliečių teisės ir laisvės įgyvendinant saugumo priemones. Manau, kad pasirinkime aukso vidurį. Tačiau siekdami užtikrinti, kad šis aukso vidurys iš tiesų būtų įtrauktas į teisingumo ir vidaus reikalų politiką, reikalaujame įgyvendinant Stokholmo programą daugiau kontrolės teisių suteikti šiam Parlamentui ir ES nacionaliniams parlamentams. Deja, plenariniame posėdyje mano raginimas suteikti policijai prieigą prie sistemos „Eurodac“ nebuvo palaikytas.

Tai būtų kita naudinga priemonė kovojant su terorizmu ir nusikaltimais. Tačiau mano pasiūlymas, kuriame Komisija raginama pateikti pasiūlymus, kaip kovoti su prieglobsčio sistemos piktnaudžiavimais visoje Europoje, buvo sėkmingai įgyvendintas. Bet koks prieglobsčio sistemos piktnaudžiavimas sumažina galimybę suteikti prieglobstį tiems, kurie pagrįstai pretenduoja į ją.

– Pasiūlymas dėl rezoliucijos: Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zonos projekto padėtis

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už šį pasiūlymą dėl bendros rezoliucijos dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zonos projekto padėties.

Nors tam tikra pažanga buvo padaryta, man gaila, kad nebuvo pasiekti pagrindiniai Europos ir Viduržemio jūros šalių partnerystės tikslai ir dėl to kyla pavojus, jog 2010 m. jie nebus pasiekti, kaip suplanuota. Itin svarbu, kad Europos ir Viduržemio jūros regiono šalių integracijos procesas būtų atnaujintas kaip politinis ES prioritetas, nes šio proceso ir laisvosios prekybos zonos sėkmė galėtų prisidėti prie viso regiono taikos, klestėjimo ir saugumo.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Kaip žinome, Viduržemio jūros regionas – civilizacijos lopšys. Šios jūros pakrantėse atsirado, vystėsi ir tapo veiksmingos idėjos ir institucijos, kurios apibūdina Europos civilizacijos esmę ir sudaro neatskiriamą regiono istorijos dalį ir būsimus jo planus.

Be to, jos pakrantėse atsirado didžiulių nesutarimų, kurie dažnai buvo sprendžiami ginklais, todėl tai lėmė skausmingą politinį susiskaldymą, didėjančią atotrūkį tarp regiono gyventojų ir vis didesnį atsiskyrimą, jeigu nebūtų priešinamasi, nuo to, kas anksčiau buvo pasaulio centras.

ES, kuri nori atsiverti pasauliui ir plėtoti savo narių ir trečiųjų šalių dialogą, turėtų puoselėti Europos ir Viduržemio jūros šalių laisvosios prekybos zonos idėją, kuri sudarytų sąlygas vėl užmegzti glaudesnius santykius abiejose Viduržemio jūros pusėse ir pagal kurią taip pat skatinama didesnė Pietų konvergencija su Pietumis.

Būtina pripažinti, kad iki šiol pasiekti rezultatai neatitinka šioje idėjoje slypinčių užmojų. Dar yra daug ekonominių ir finansinių kliūčių, nors akivaizdu, kad rimtesni neišspręsti klausimai aiškiai yra politinio pobūdžio. Privalome primygtinai reikalauti ir padėti sudaryti sąlygas atkurti Viduržemio jūros regiono masto rinką, kuri paskatintų gyventojus daugiau bendrauti ir atkurti tuos ryšius, kurie tuo metu buvo nutraukti.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Apgailėstauju, kad vis dar ieškoma abiejų Viduržemio jūros pusių ekonominės, socialinės ir demografinės pusiausvyros. Todėl balsavau už tai, kad būtų suteiktas naujas postūmis Viduržemio jūros regiono pietinės ir rytinės dalių šalių integracijai tarptautinės prekybos srityje, kad jos galėtų pajvairinti savo ekonomikas ir teisingai pasidalyti su tuo susijusias privilegijas.

Turime sumažinti Viduržemio jūros šiaurinės ir pietinės pusių šalių atotrūkį išsivystymo požiūriu. Be to, šioje laisvosios prekybos zonoje turėtų būti laipsniškai ir sąlygiškai įgyvendintas dar ir laisvas darbuotojų judėjimas atsižvelgiant į dabartinę diskusiją dėl migracijos ir vystymosi sąsajų.

Willy Meyer (GUE/NGL), raštu. – (ES) Balsavau prieš pranešimą dėl Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių, nes neįmanoma prekybos klausimo atsieti nuo politinio dialogo, vykstančio Viduržemio jūros šalių sąjungoje. Šiame pranešime daugiausia dėmesio skiriama Europos Sąjungos interesų Viduržemio jūros šalių sąjungoje esmei. Kalbu apie abu regionus apimančios laisvosios prekybos zonos sukūrimą. Esu prieš tokią laisvosios prekybos zoną.

Prekybos skyrius turi būti grindžiamas sąžiningos prekybos principais atsižvelgiant į pusiausvyros tarp Europos Sąjungos šalių ir Viduržemio jūros regiono šalių nebuvimą. Tačiau kalbant apie politinį skyrių reikia pasakyti, jog nesutinkame su tuo, kad Europos Sąjunga suteiktų Monakui aukštesnį statusą, nors jis toliau pažeidinėja žmogaus teises. Kiek tai yra susiję su Europos Sąjunga, Sacharos konfliktas turi būti prioritetas Viduržemio jūros šalių sąjungos klausimas, kaip ir parama referendumo dėl laisvo apsisprendimo pagal JT rezoliucijas vykdymo procesui. Iš to matyti, kad mes taip pat negalime sutikti su vadinamuoju santykių atnaujinimu, kaip Europos Sąjunga padarė su Izraeliu. Taip yra dėl to, kad Izraelis nuolat pažeidinėja tarptautinę teisę, ir dėl mūsų politinių įsipareigojimų Palestinei.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Labai palankiai vertinu tai, kad bus gerinami ir stiprinami daugiašaliai ryšiai su Viduržemio jūros regiono ir ypač Viduržemio jūros pietinės ir rytinės pakrančių šalimis (VJPRPŠ). Be to, palaikau Europos Sąjungos pastangas pradėti šių šalių ekonomikų modernizavimo procesą ir taip padėti gyventojams. Tačiau labai abejoju, ar šį tikslą galima pasiekti planuojamos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zonos priemonėmis.

Mančesterio universiteto atliktame poveikio tvarumui vertinime perspėjama dėl neigiamų socialinių ir aplinkosauginių pasekmių atitinkamoms VJPRPŠ. Bijau, kad šiuo susitarimu bus suteiktos naujos pardavimo rinkos ES šalims, tačiau bus smarkiai pakenkta VJPRPŠ ekonomikoms. Tuo pat metu įgyvendinamas laisvas

darbuotojų judėjimas, kurio reikalaujama pasiūlyme dėl rezoliucijos, taip pat paskatintų didžiulę migracijos į Europą bangą ir darbuotojų, kurių skubiai reikia VJPRPŠ, nutekėjimą. Todėl, siekdamas padėti užtikrinti pozityvią ateitį VJPRPŠ, balsavau prieš šią rezoliuciją.

Cristiana Muscardini (PPE), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, po 1995 m. Barcelonos konferencijos iki šiol neišplėtoti visi galimi esminiai įprasti Viduržemio jūros baseino šalių santykiai.

Plataus užmojo planas užmegzti naujus ir glaudesnius politinius, socialinius ir kultūrinius Viduržemio jūros šiaurinės ir pietinės pakrančių šalių ryšius turi likti vienu prioritetinių Europos Sąjungos tikslų, kad būtų užtikrintas trokštamas ir strateginis laisvosios prekybos zonos įgyvendinimas. Ši Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zona gali reikšmingai prisidėti prie viso regiono taikos, klestėjimo ir saugumo.

Palaikau priemones ir pastangas, kuriomis siekiama pašalinti prekybos kliūtis, ir suprantu, kad Europos ir Viduržemio jūros šalių partnerystės sėkmė priklauso ne tik nuo Europos šalių noro. Laisvosios prekybos zonių įgyvendinti reikalingos ryžtingos, nuolatinės ir viena kitą papildančios visų šalių pastangos.

Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga taip pat turi plėsti bendradarbiavimo, vykdomo Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių struktūroje, formas, kad būtų sudarytos sąlygos visoms šalims partnerėms dalyvauti Europos Sąjungos regioninėse programose ir atitinkamoje politikoje. Kalbėdamas šiuo klausimu turiu pažymėti, kad rengiant planus pagal 2008 m. liepos mėn. Paryžiuje nustatytą sistemą, taikomą strateginiuose sektoriuose, pvz., naujos infrastruktūros kūrimo, mažų ir vidutinių įmonių bendradarbiavimo, ryšių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo, galima konstruktyviai prisidėti prie siekio plėsti ir palengvinti Europos ir Viduržemio regiono šalių mainus ir investicijas, nes to labai reikia Viduržemio jūros pietinės pakrantės valstybėms. Visos šios sąlygos skatina siekti taikos ir užmegzti draugiškus santykius.

Dėl visų šių priežasčių pritariu šiai rezoliucijai ir tikiuosi, kad galima atsivėlgti į Komisijos parengtas gaires, kuriose siūloma mūsų visų laukiama nauda.

– Pasiūlymas dėl rezoliucijos (B7-0153/2009): Žalos atlyginimas keleiviams oro linijų bendrovės bankroto atveju

Richard Ashworth (ECR), raštu. – ECR atmetė kitų frakcijų Transporto komitete pateiktą pasiūlymą dėl rezoliucijos dėl žalos atlyginimo keleiviams oro linijų bendrovės bankroto atveju. Mes ECR pateikėme savo pasiūlymą dėl rezoliucijos, kuriuo daug esminių trūkumų, esančių patvirtintame dokumente, būtų buvę ištaisyta dėl toliau nurodytų priežasčių.

Nors ir labai svarbu sustiprinti keleivių teises, be abejo, yra daugiau veiksmingų priemonių, kurių būtų galima imtis neapsunkinant keleivių dar didesnėmis išlaidomis.

1. Turėtume palaukti poveikio vertinimo, kurį spalio 7 d. plenarinėje sesijoje pasiūlė Komisijos narys A. Tajani.
2. Dokumente, kuriam pritaria, raginama įsteigti vadinamąjį garantijų fondą, kuris būtų naudojamas žalai keleiviams atlyginti oro linijų bendrovės bankroto atveju. Tačiau tokį įsteigtą fondą neišvengiamai turėtų finansuoti vartotojai, todėl tai reiškia, kad keleiviams reikėtų dar daugiau mokėti už bilietus. Šiame etape šiuo nereikalingu žingsniu būtų papildytas didokas esamų oro uosto mokesčių, saugumo mokesčių ir kitų rinkliavų, kuriuos jie jau yra priversti mokėti, sąrašas.

(Paaiškinimas dėl balsavimo sutrumpintas pagal 170 straipsnį)

Liam Aylward (ALDE), raštu. – (GA) Palaikiau šią rezoliuciją, kurioje prašoma, kad Komisija persvarstytų galiojančius teisės aktus ir parengtų naujus teisės aktų projektus siekiant užtikrinti, kad keleiviai dėl oro linijų bendrovės bankroto nebūtų palikti keblioje padėtyje.

Šiuo metu Europos teisės aktuose nėra nuostatų, pagal kurias būtų ginami Europos keleiviai, jeigu bankrutuotų oro linijų bendrovė, kurioje jie yra rezervavę vietas. Tvirtai palaikau Transporto komiteto pirmininko, kuris pasakė, kad keleiviai neturi lėšų tokiems nuostoliams padengti, poziciją. Todėl turėtų būti nustatytas paramos mechanizmas arba įsteigtas kompensavimo fondas siekiant padėti tiems, kurie dėl tokio bankroto paliekami keblioje padėtyje.

Turi būti atnaujintos ir sugriežtintos taisyklės, susijusios su keleivių teisėmis, siekiant juos apsaugoti ir suteikti jiems pagalbą oro linijų bendrovės bankroto arba įvykių, kurių keleiviai negali kontroliuoti, atveju.

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už pasiūlymą dėl rezoliucijos dėl žalos atlyginimo keleiviams oro linijų bendrovės bankroto atveju, nes manau, kad būtina stiprinti Europos keleivių apsaugą oro linijų bendrovės bankroto atveju – priimti naujus arba persvarstyti galiojančius teisės aktus ir įsteigti rezervinį žalos atlyginimo fondą.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Po 2001 m. rugsėjo 11 d. puolimų komercinės oro linijos kovojo su rimta krize, kurią apsunkino dabartinė ekonomikos ir finansų krizė. Daugėja bankrotų ir nemalonių situacijų, dėl kurių keleiviai, kurių didelė dalis skrenda tranzitu, atsiduria tikrai keblioje padėtyje.

Šis vartotojų apsaugos trūkumas tikrai nepriimtinas, todėl Europa turi į tai reaguoti – turi būti numatomas oro linijų bendrovių vertinimas, remiama pagalba keleiviams, patekusiems į šią situaciją, ir nustatomas žalos atlyginimas.

Atsižvelgiant į tai, nustatant šias priemones turi būti atsižvelgiama į finansinių oro linijų bendrovių pažeidžiamumą, kad jos nebūtų nereikalingos kliūtys jų veiklai. Priemonės turėtų apsiriboti tuo, ko būtinai reikia norint užtikrinti vartotojų (keleivių) apsaugą.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Nuo 2000 m. septyniasdešimt septynios Europos Sąjungos oro linijų bendrovės paskelbė apie bankrotą. Reikia pripažinti, kad Europos teisinių nuostatų, susijusių su kainų skaidrumu ir žalos atlyginimu atsisakymo vežti atveju, yra, tačiau ES privalo panaikinti spragas, susijusias su nemokumo atvejais, ypač kai bilietai būna pirkti internetu. Vis dar yra pernelyg daug keleivių, kurie patenka į padėtį, kurioje jie neturi priemonių ką nors padaryti ir turi išleisti visas šeimos atostogoms skirtas santaupas sau. Esu už taisyklės, kuriomis būtų garantuojama, kad keleiviai neliktų įstrigę savo paskyrimo vietoje jiems nesuteikus alternatyvių priemonių keliauti namo arba alternatyvaus laikino būsto.

Jörg Leichtfried (S&D), raštu. – (DE) Balsuoju už rezoliuciją, visų pirma atsižvelgdamas į Reglamentą Nr. 261/2004, nustatantį bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisyklės atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 295/91, kuris jau buvo patvirtintas. Šiame reglamente jau buvo imtasi tinkamų veiksmų, todėl keleivių teisių stiprinimas ir apsauga paprasčiausiai yra logiška jų raida.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), raštu. – (FR) Balsuojame už šią rezoliuciją tikėdamiesi apsaugoti kuo daugiau oro linijų keleivių interesų atsižvelgiant į dabartinę reikalų padėtį (transporto paslaugų liberalizavimas ir oro linijų skaičiaus didinimas).

Tačiau norėtume pabrėžti, kad šiame pranešime siūloma žalos atlyginimo sistema yra tik laikina priemonė, kuri nekeičia pagrindinės problemos.

Tikrasis sprendimas – Europos viešųjų oro transporto paslaugų kūrimas. Viešųjų paslaugų įmonės būtų suinteresuotos bendruoju interesu, taigi ir racionalizuoti rengiamas keliones siekiant sumažinti poveikį aplinkai. Viešųjų paslaugų įmonės būtų suinteresuotos bendruoju interesu, taigi ir jų vartotojų, taip pat darbuotojų saugumu, judėjimo laisve ir gerove.

Privalome skubos tvarka atsisakyti išskirtinių interesų Europos ir kurti bendrojo intereso Europą.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Dėl pastebimo oro linijų bendrovių bankrotų skaičiaus didėjimo, turinčio poveikį tūkstančiams valstybių narių piliečių, ES būtina imtis priemonių jiems apsaugoti. Tiesą sakant, svarbu apsaugoti tų piliečių, kurie oro transportu naudojami kasdien, teises. Todėl aš balsavau už.

Robert Rochefort (ALDE), raštu. – (FR) Balsavau už rezoliuciją dėl žalos atlyginimo keleiviams oro linijų bendrovės bankroto atveju. Iš tiesių, šiuo metu pagal Europos teisės aktus oro linijų bendrovės bankroto atveju žala atlyginama tik tiems keleiviams, kurie užsisako kelionių paketą.

Tačiau akivaizdu, kad pastaraisiais metais, kalbant apie atostogų užsakymą, vartotojų įpročiai labai pasikeitė: padidėjo naudojimas pigių skrydžių Europos oro linijų bendrovių paslaugomis, staigiai sumažėjo parduotų atostogų paketų skaičius ir padidėjo tiesioginių ir individualių pardavimų internetu bei tik sėdimų vietų pardavimų skaičius.

Jeigu prie to pridėtume krizę, kurią šiuo metu išgyvena sektorius, galėtume lengvai įsivaizduoti, kiek yra Europos keleivių, kurie įstringa savo atostogų vietoje, kartais be jokio laikino būsto, ir beviltiškai laukia skrydžio atgal bankrutavus oro linijų bendrovei, kurios lėktuvu ketino skristi.

Vėliau jie už patirtus nepatogumus gaus tik simbolinę kompensacijos sumą, tačiau netgi kad ją gautum reikės kovoti... Komisija turi skubiai pasinaudoti teisės aktų leidybos iniciatyva, kad būtų atkreiptas dėmesys į šią keliančią nerimą padėtį. Kartu turėtų būti įsteigtas kompensavimo fondas, finansuojamas oro linijų bendrovių, kad būtų galima finansuoti šias kompensacijų išmokas.

Nuno Teixeira (PPE), raštu. – (PT) Europos regionai, kurie išsiskiria kaip turistų lankomos vietos, turi teikti vartotojams aukščiausio lygio ir kokybės šios srities paslaugas.

Toks pavyzdys yra Madeira, kurią Pasaulio turizmo organizacija praėjusią savaitę klasifikavo kaip vieną geriausių turistų lankomų vietų pasaulyje, pagal 13 iš 15 savo vertinimo kriterijų suteikusi regionui aukščiausius įvertinimus. Kad išsaugotų šią poziciją labai konkurencingoje rinkoje, viešosios ir privačios institucijos privalo tęsti jau padarytą darbą, atsižvelgdamos į aplinkos, ekonomikos ir socialinį tvarumą. Šis tikslas taip pat susijęs su didžiausių oro kelionių ir apgyvendinimo sąlygų garantijų suteikimu turistams, kurie lankosi saloje.

Pasiūlymas dėl rezoliucijos, dėl kurios šiandien balsavome, yra žingsnis šia kryptimi, nes juo siekiama bankrutavusių oro linijų bendrovių keleivius apsaugoti nustatant privalomąjį draudimą ir garantijų fondus šioms oro linijų bendrovėms, taip pat neprivalomąjį draudimą jų keleiviams.

Taip pat pozityvus yra raginimas, kad Europos Komisija pateiktų pasiūlymą, kuriuo būtų siekiama atlyginti žalą bankrutuojančių oro linijų bendrovių keleiviams ir užtikrinti jų parsikraidinimą namo, jeigu jie būtų įstrigę oro uoste.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), raštu. – (RO) Balsavau už Europos Parlamento rezoliuciją dėl žalos atlyginimo keleiviams oro linijų bendrovės bankroto atveju. Šiuo metu yra keletas Europos norminių teisės aktų, reglamentuojančių šias situacijas: žalos atlyginimas keleiviams ir jų parsikraidinimas namo kelionių bendrovių, jiems suteikusių atostogų paketą, bankroto atveju; oro linijų operatorių atsakomybė už nelaimingus atsitikimus ir žalos atlyginimo keleiviams tvarką; žalos atlyginimas ir pagalba keleiviams, kuriuos buvo atsisakyta vežti, arba keleiviams, kurių skrydžiai atšaukti ar atidėti ilgam laikui.

Tačiau nėra teisinių nuostatų, pagal kurias būtų galima apsaugoti keleivius oro linijų operatoriaus bankrutavimo atveju. Per pastaruosius devynerius metus bankrutavo 77 Europos oro linijų bendrovės. Todėl manau, kad ši direktyva būtinai reikalinga. Todėl Europos Parlamentas paprašė Komisiją sustiprinti keleivių padėtį oro linijų bendrovės bankroto atveju. Tiesą sakant, Europos Parlamentas paprašė, kad Komisija iki 2010 m. liepos mėn. pateiktų teisės akto pasiūlymą, pagal kurį turėtų būti: atlyginama žala keleiviams, susijusiems su oro linijų bendrovėmis, kurios bankrutuoja; įgyvendinamas savitarpio atsakomybės už visų oro linijų, kurių lėktuvai skrenda į tą pačią paskirties vietą ir kurių lėktuvuose yra laisvų vietų, keleivius principas; numatomas privalomasis draudimas oro linijoms; įsteigiamas garantinis fondas; pasiūlomos savanoriškojo draudimo paslaugos keleiviams.

– Pasiūlymas dėl rezoliucijos: „made in“ (kilmės žymėjimas)

Edite Estrela (S&D), raštu. – (PT) Balsavau už bendrą pasiūlymą dėl rezoliucijos dėl kilmės žymėjimo, nes jis grindžiamas principu, pagal kurį vartotojų apsaugai reikalingos skaidrios ir pastovios prekybos taisyklės, įskaitant kilmės žymėjimą. Šiuo atžvilgiu palaikau Komisijos, taip pat valstybių narių veiksmus ginant vartotojų teises ir teisėtus lūkesčius, kai yra įrodymų, kad buvo sukčiaujama arba ne ES importuotojai ir gamintojai naudoja klaidinančius ar apgaulingus kilmės ženklus.

Diogo Feio (PPE), raštu. – (PT) Atsižvelgdamas į tai, kad reikia garantuoti vartotojams atitinkamą informaciją jiems apsisprendžiant, ar įsigyti tam tikrus produktus, ypač informaciją apie produktų kilmės šalį ir atitinkamus saugumo, higienos arba aplinkos apsaugos standartus, taikomus jų gamybai, t. y. informaciją, kuri reikalinga norint sąmoningai ir remiantis informacija nuspręsti, ką įsigyti, balsavau už šį pasiūlymą dėl rezoliucijos, kuriame Komisija raginama pakartotinai pateikti savo pasiūlymą Parlamentui, kad jį būtų galima apsparstyti taikant teisėkūros procesą, nustatytą Lisabonos sutartimi.

Tačiau privalau paminėti, kad vertinant Komisijos pasiūlymą dėl kilmės žymėjimo daug dėmesio skiriu atitinkamai paramai, teikiamai tradiciniams produktams, kad geresnė vartotojo apsauga – kuri yra būtina ir pageidaujama – nepadarytų nepataisomos žalos mažiems tradicinių produktų gamintojams. Taip pat skiriu ypatingą dėmesį mechanizmams, naudojamiems kilmei nustatyti, kad Europos gamintojams tai netaptų konkurencijos atžvilgiu nepalankia padėtimi, palyginti su jų konkurentais.

João Ferreira (GUE/NGL), raštu. – (PT) Manome, kad patvirtinta rezoliucija nėra tokia gera, kokia, mūsų nuomone, turėtų būti rezoliucija dėl kilmės žymėjimo, nes, be kita ko, ji yra priemonė darbo vietoms Europoje apsaugoti, ypač mažose ir vidutinėse įmonėse, ir priemonė socialiniam ir aplinkosaugos dempingui įveikti. Todėl susilaikėme.

Be to, šioje rezoliucijoje nekreipiama dėmesio į poveikį, kurį pasaulio prekybos liberalizavimas turi darbo vietoms ir pramonės struktūrai įvairiose valstybėse narėse. Joje nekalbama apie daugybę įmonių perkėlimų ieškant lengvesnės naudos, dėl kurių, pvz., didžiulių teritorijų deindustrializacijos, padarinių didėja nedarbas ir blogėja ekonominės ir socialinės sąlygos. Šioje rezoliucijoje apsiribojama tik tuo, kad Parlamentas ragina Komisiją ir Tarybą „imtis visų priemonių, būtinų siekiant užtikrinti vienodas prekybos sąlygas“.

Galiausiai apgailestaujame, kad Parlamento dauguma atmetė mūsų pateiktus pasiūlymus, kuriais, be kita ko, reikalaujama išsaugoti darbo vietas, gerbti darbuotojų ir vartotojų teises, kovoti su vaikų darbu arba vergija ir priešintis produktų importui iš okupuotų teritorijų ir kuriuose primygtinai reikalaujama atsiimti Europos pagalbą iš bendrovių ir investuotojų, perkeliančių savo gamybą.

Sylvie Guillaume (S&D), raštu. – (FR) Ekonomikos krizės, kuri smogia mūsų Europos verslo subjektams, sąlygomis, dabar Europos Sąjunga privalo labiau nei kada nors anksčiau apsirūpinti privaloma kilmės žymėjimo sistema, taikoma nors kai kurioms importuojamoms prekėms, pvz., tekstilei, juvelyriniams dirbiniais, aprangai ir avalynei, odos gaminiams ir rankinėms, lempoms ir žibintams bei stiklo dirbiniais, nes tai yra galutiniam vartotojui skirta vertinga informacija. Be to, ji suteiktų galimybę Europos vartotojams tiksliai sužinoti, iš kokios šalies importuota jų perkama prekė. Taigi jie turės galimybę atpažinti šias prekes pagal socialinius, aplinkosauginius ir saugumo standartus, paprastai susijusius su ta šalimi. Kitaip tariant, mūsų piliečiai, kaip atsakingi vartotojai, turės tiek skaidrumo, kiek jiems reikia.

Jacky Hénin (GUE/NGL), raštu. – (FR) Sąvoka „made in“ turi ne tik reikšti žymėjimą, bet ir tapti išraiškinga sąvoka, reiškiančia pagarbą pažangiausioms taisyklėms, susijusioms su žiniomis, darbuotojų teisėmis, tvariu vystymusi ir aplinkos apsauga, taip pat išreiškiančia atsakingą ekonominę požiūrį.

Įdiegę sąvoką „made in Europe“ („pagaminta Europoje“), suteiktume vartotojams galimybę renkantis naudotis informacija ir imtis veiksmų siekiant įgyti naujų teisių.

Tačiau ir vėl apsiribojome pareiškimais apie gerus ketinimus, tarsi paprasčiausiai kalbant, kad esame geriausi ir stipriausi, tai taptų tiesa.

Tai yra gėda, todėl susilaikau.

Elisabeth Köstinger (PPE), raštu. – (DE) Suprantu, kad reikia diskusijos apie Europos teisinio pagrindo žymėti komercinių galutinių produktų kilmę sukūrimą, visų pirma atsižvelgiant į vartotojui skirtą informaciją ir skaidrumą tarp prekybos partnerių. Naudojant standartizuotą žymėjimo sistemą vartotojams būtų pateikiama išsamesnė ir tikslesnė informacija, taip pat būtų nurodomi socialiniai ir aplinkosauginiai standartai, kuriuos šie produktai atitinka. Be to, kilmės žymėjimas yra svarbus žingsnis siekiant parengti nuoseklius prekybos reglamentus su trečiosiomis šalimis.

Tačiau svarbu rasti tinkamą pusiausvyrą gamintojų ir vartotojų požiūriu. Vartotojams siūlomas skaidrumas neturi būti užtikrinamas pakenkiant gamintojams. Mažoms ir vidutinėms įmonėms neturi būti primesta jokių papildomų išlaidų. Vykstant diskusijoms svarbu nustatyti aiškias gaires ir ginti jas, taip pat ir Austrijos vardu. Vienintelis galimas sprendimas būtų sukurti savanorišką Europos kilmės ženklą komerciniams galutiniams produktams atsižvelgiant į esamus nacionalinius ir regioninius kokybės ženklus.

Nuno Melo (PPE), raštu. – (PT) Balsavau už, nes „made in“ žymėjimas būtinas dėl rinkos skaidrumo ir dėl to, kad vartotojams būtų suteikta reikalinga informacija apie jų perkamų produktų kilmę.

Būtina stiprinti Bendrijos ekonomiką didinant ES pramonės konkurencingumą pasaulio ekonomikoje. Tikslą, kad konkurencija būtų sąžininga, pasieksime tik tada, kai ji vyks pagal aiškias gamintojams, eksportuotojams ir importuotojams taikomas taisykles, neužmirštant bendrų socialinių ir aplinkosaugos reikalavimų.

Andreas Mölzer (NI), raštu. – (DE) Labai pritariu Europos Sąjungos kilmės žymėjimo įdiegimui. Nuo šiol kilmės šalis turi būti nurodoma ant kai kurių produktų, importuojamų į ES iš trečiųjų šalių. Konkretus kilmės žymėjimo tikslas – suteikti ES vartotojams visą informaciją apie jų perkamų prekių kilmės šalį ir suteikti galimybę jiems susieti prekes su atitinkamoje šalyje taikomais socialiniais, aplinkos apsaugos ir saugumo standartais.

Tai yra pirmasis kovos su iš Tolimųjų Rytų importuojamomis prekėmis, kurias darbuotojai dažnai gamina išnaudojimo sąlygomis ir kurios vėliau parduodamos Europos rinkoje dempingo kainomis, etapas.

Cristiana Muscardini (PPE), raštu. – (IT) Gerb. pirmininke, šiandien Parlamentas tvirtai pakartojo nuomonę, kurią jau keletą kartų išreiškė per ankstesnę Parlamento kadenciją: Europa turi patvirtinti reglamentą, kuriuo nustatomas daugelio į jos teritoriją patenkančių produktų kilmės žymėjimas.

Sprendimas priimamas dėl būtinybės garantuoti, kad vartotojams būtų suteikiama daugiau informacijos, taigi, ir vartotojų apsaugą, siekiant suteikti jiems galimybę rinktis remiantis informacija. Reglamentu dėl kilmės žymėjimo pagaliau bus sudarytos sąlygos Europos verslui vienodomis sąlygomis konkuruoti su įmonėmis, veikiančiomis trečiojoje šalyse, kuriose jau kurį laiką veikia įstatymai dėl produktų, įvežamų į jų teritorijas, kilmės žymėjimo. Rinka yra laisva tik tada, kai taisyklės yra aiškios, bendros ir taikomos.

Patvirtinta rezoliucija siekiama Komisiją paraginti, kad ji po nerezultatyvių bandymų tarpininkauti derybose su Taryba dar kartą pateiktų pasiūlymą, atsižvelgdama į naują atsakomybę, kurią Parlamentas igijo įsigaliojus Lisabonos sutarčiai. Esame įsitikinę, kad Europos Parlamento frakcijų sutarimas padės nustatyti galutinį teisinį santykių su Taryba pagrindą.

Naudojuosi šia galimybe pabrėžti, kad turi būti atsižvelgiama į dabartiniame siūlomame reglamente numatytas prekių kategorijas, taip pat jos turi būti papildomos sutvirtinimo produktais, kitaip tariant, produktais, kurių kokybę ir atitiktį Europos reglamentams būtina užtikrinti, kad būtų užtikrintas saugumas statant tiltus, gaminant automobilius, buitinius elektros prietaisus ir bet kokias kitas prekes, kurios yra susijusios su sutvirtinimo produktų naudojimu. Saugumo užtikrinimas – mūsų prioritetas.

Šiandienos balsavimas – svarbi sėkmė, kurią skiriame Europos vartotojams ir gamintojams tuo metu, kai Parlamentui suteikiamas naujas politinis postūmis dėl bendro sprendimo procedūros, kuria galiausiai buvo kompensuota demokratijos stoka, su kuria taip ilgai turėjome taikstyti.

9. Balsavimo pataisymai ir ketinimai (žr. protokolą)

Pirmininkas. – Pasisakė visi sąraše esantys Parlamento nariai, kurie norėjo pateikti balsavimo paaiškinimą.

Noriu, kad būtų protokoluojama, jog W. Brons paprašė žodžio darbo tvarkos klausimu, nes mano, kad jis buvo paminėtas kai kuriose D. Martino pasakytose frazėse. Pagal Darbo tvarkos taisyklės dabar žodis turėjo būti suteiktas B. Burnsui. Todėl norėčiau, kad būtų protokoluojama, jog W. Bronsui buvo suteikta galimybė kalbėti, tačiau jis ja negalėjo pasinaudoti, nes nedalyvavo.

(Posėdis buvo nutrauktas 14.10 val. ir pratęstas 15.00 val.)

PIRMININKAVO: J. BUZEK

Pirmininkas

10. Telecom (teisės aktų pasirašymas)

Pirmininkas. – Mūsų laukia svarbus įvykis, nes netrukus Å. Torstensson ir aš pasirašysime keletą labai svarbių dokumentų, susijusių su teisės aktų paketu „Telecom“. Ponia Å. Torstensson, Komisijos nary, ponios ir ponai, kolegos Parlamento nariai, teisės aktai, kurie sudaro paketą „Telecom“, buvo priimti taikant bendro sprendimo procedūrą. Elektroninis ryšys ir internetas tampa pagrindinėmis mūsų šiuolaikinės visuomenės priemonėmis. Šis teisės aktų paketas yra puikus pavyzdys, kaip savo darbu galime padėti žmonėms ir kaip juo galima pakeisti jų kasdienį gyvenimą.

Visų pirma persvarstėme pagrindų direktyvą dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų. Jos pranešėja buvo mūsų kolegė Parlamento narė C. Trautmann, kuri šiandien yra čia kartu su mumis. Direktyva buvo priimta per trečiąjį svarstymą, todėl tai rodo, kiek daug reikėjo padaryti, kad galėtume pasiekti geriausią mūsų piliečiams skirtą susitarimą. Šios direktyvos nuostatos, kurios išlieka: veiksmingesnis ir labiau planuotas radijo dažnių valdymas, didesnė konkurencija ir lengvesnis investavimas į internetą ateityje.

Direktyva dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, kurios pranešėjas buvo mūsų kolega Parlamento narys M. Harbour, taip pat yra svarbus žingsnis geresnių paslaugų pasiūlymo link. Norėjome padidinti vartotojų teises, apsaugoti privatumą ir asmens duomenis, taip pat suteikti visiems piliečiams galimybę

lengviau išsaugoti tą patį mobiliojo telefono numerį keičiant operatorių ir užtikrinti, kad tai netruktų ilgiau nei vieną darbo dieną.

Galiausiai, siekdami geriau ir darniau įgyvendinti šiuos principus, Parlamentas ir Taryba nusprendė įsteigti Europos organizaciją, vienijančią 27 nacionalinius operatorių. Parlamento pranešėja šiuo klausimu buvo P. Del Castillo Vera.

Todėl neabejotinai norėčiau išreikšti savo didžiulę pagarbą pranešėjams, kurie visada yra svarbiausi žmonės. Be to, noriu padėkoti visiems tiems, kurie savo įtemptu darbu rengiant šias direktyvas prisidėjo prie šiandieninės sėkmės. I sėkmė – daugelio žmonių bendrų pastangų padarinys. Visų pirma tai buvo sėkmingai Tarybai pirmininkavusios šalys, daugiausia Tarybai pirmininkavusi Čekija ir dabar Tarybai pirmininkaujanti Švedija, nes jos buvo atsakingos už antrąjį ir trečiąjį svarstymus.

Šia ypatinga proga labiausiai norėčiau labai padėkoti Komisijos nariui ir Europos Komisijai už tai, kad parengė šį teisės aktų paketą, kuris buvo ne vienintelis puikus rezultatas, pasiektas per pastarąją penkerių metų kadenciją. Norėtume perduoti savo sveikinimus. Bendradarbiavimas su jumis ne tik yra didelė pagalba mums, bet ir turi įtakos piliečių supratimui, ką mes darome.

Žinoma, daugiausia pagyrimų nusipelno trys pranešėjai, taip pat Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto pirmininkas, mūsų kolega Parlamento narys, H. Reul ir Parlamento pirmininko pavaduotojas A. Vidal-Quadras, kuris pirmininkavo EP delegacijai Taikinimo komitete. Taigi prie šiandienos sėkmės prisidėjo visa grupė žmonių.

Kalbėdamas iš šios vietos ne tik visų mūsų, kolegų Europos Parlamento narių, bet ir visų pirma Europos Sąjungos piliečių vardu, noriu išreikšti didžiulę pagarbą jiems, nes tai yra puikus pavyzdys, kaip galime padaryti kažką, ką piliečiai supras kaip didžiulę sėkmę, kažką, kas palengvins jų gyvenimą. Sveikinu jus visus.

Åsa Torstensson, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Gerb. Pirmininke, pirmiausia noriu pabrėžti, jog labai džiaugiuosi, kad šiandien kartu sugebėjome pasirašyti teisės aktų paketą dėl telekomunikacijų. Šiuo teisės aktų paketu Europoje didinama konkurencija ir stiprinama vartotojų apsauga. Turėsime šiuolaikinius naujausius reglamentus srityje, kurioje vystymasis yra labai spartus.

Be to, norėčiau pasinaudoti šia proga ir visiems dalyvavusiesiems padėkoti už jų nepaprastai rimtą bei dalykišką darbą ir labai kūrybingą bendradarbiavimą. Noriu pareikšti ypatingą padėką jums, Europos Parlamento pirmininko pavaduotojui A. Vidal-Quadras, komiteto pirmininkui H. Reuliui ir trims Parlamento pranešėjams – C. Trautmann, P. Del Castillo Vera ir M. Harbourui, kurie, kaip ir mano kolegos Taryboje, padarė nepaprastai svarbų darbą, kad suteiktų mums galimybę sukomplektuoti teisės aktų paketą dėl telekomunikacijų.

Šis bendradarbiavimas reiškia, kad mums pavyko pasiekti susitarimą, kuriuo aiškiai parodoma didžiulė ir lemiamą interneto reikšmė žodžio laisvei ir informacijos skleidimo laisvei, tačiau rengdami šį paketą mes nepažeidėme sutarties.

Teisės aktų paketas dėl telekomunikacijų yra visiems Europos vartotojams itin svarbi pergalė. Dar kartą norėčiau visiems padėkoti už darbą, įdėtą stengiantis pasiekti šį susitarimą.

PIRMININKAVO: A. VIDAL-QUADRAS ROCA

Pirmininko pavaduotojas

11. Ankstesnio posėdžio protokolų tvirtinimas (žr. protokolą)

12. 2009 m. plėtros strategija dėl Vakarų Balkanų valstybių, Islandijos ir Turkijos (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl 2009 m. plėtros strategijos dėl Vakarų Balkanų valstybių, Islandijos ir Turkijos.

Carl Bildt, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, gerbiamieji Parlamento nariai, tai iš tiesų svarbi diskusija tikrai svarbiu klausimu. Vis dėlto, jeigu būčiau norėjęs, būčiau galėjęs apsiriboti tik pasakymu, kad Tarybai pirmininkaujanti šalis visiškai sutinka su pasiūlymu dėl rezoliucijos, kurį G. Albertini pateikė

Užsienio reikalų komiteto vardu. Svarbu, kad tokiu reikšmingu klausimu, kaip šis, Parlamentas, Taryba ir Komisija laikytųsi išvien.

Žvelgiant atgal, galbūt pats svarbiausias iš visų straipsnių toje sutartyje, kuri daugiau nei prieš pusę amžiaus buvo pasirašyta ant Romos Kapitolijaus kalvos, buvo tas, kuris šiandien yra Lisabonos sutarties 49 straipsnis: kiekviena Europos valstybė, gerbianti mūsų vertybes ir įsipareigojusi jas remti, gali pareikšti norą tapti Europos Sąjungos nare.

Būtent pagal jį šiandien 19 mūsų Europos Sąjungos šalių tampa mūsų Europos Sąjungos istorinio sumanymo dalyvėmis ir dalimi. Būtent pagal šį straipsnį mums pavyko puoselėti taiką ir klestėjimą bei stiprinti teisinę valstybę ir atstovaujамąją vyriausybę kaip niekada didelėje šios kadaise konfliktų taip kamuotos pasaulio dalies teritorijoje.

Kartais jums reikėtų nuvykti į kitas pasaulio dalis, kaip gana dažnai privalau daryti aš, kad neužmirštumėte, koks iš tikrųjų didžiulis yra šis laimėjimas.

Daugiau nei pusę amžiaus mūsų Europa į visą likusią pasaulio dalį eksportavo karus ir totalitarines ideologijas. Du pasauliniai karai; dvi totalitarinės ideologijos; nesantaika ir kančia.

Tačiau dabar eksportuojame taikaus susitaikymo, peržengiančios senas sienas integracijos bei bendrų taisyklių ir reglamentų, kaip įprasto būdo siekti geresnio valdymo, idėjas. Reikėtų pridurti, kad visa tai buvo pasiekta pagal 49 straipsnį, ir dėl to mūsų Europos Sąjunga pasaulyje taip pat stovi aukščiau.

6, 9, 12, 15 ar netgi 25 narių Europa būtų buvusi mažesnė kiekvienu atskiru aspektu – užmojų, padėties, galimybių ir pagarbos visame pasaulyje.

Savo rezoliucijoje jūs tikrai turėjote teisę pasakyti, jog pasirodė, kad plėtra yra viena sėkmingiausių Europos Sąjungos politikos krypčių. Bet kuriuo atveju tai pasakyta labai santūriai.

Visi žinome, kad procesas nebuvo visiškai lengvas. Prisimenu savo atėjimą į ankstesnį Europos Parlamentą, kai ėjau kitas pareigas ir atstovavau šaliai, siekiančiai įstoti, ir taip pat susitikdavau su tais, kurie baiminosi, kad tolesnė plėtra – tada nuo 12 – keltų pavojų, kad bus sumenkinti Europos Sąjungos politiniai užmojai.

Buvo sunkumų tiek naujiems nariams įgyvendinant mūsų vis plečiamas politikos sritis ir *acquis*, tiek mums prisiderinant prie savo sėkmės – naujų narių –, tačiau kai pažvelgiame atgal, lengvai pastebime, kad plėtros laikotarpiai buvo laikotarpiai, kuriais taip pat gerinome mūsų bendradarbiavimą.

Įper pastaruosius du dešimtmečius daugiau nei dvigubai padidinome valstybių narių skaičių ir greitai vieną po kitos pasirašėme Maastrichto, Amsterdamo, Nicos ir Lisabonos sutartis. Per ankstesnius tris dešimtmečius mums netgi nepavyko iki galo įgyvendinti Romos sutarties.

Norėčiau pareikšti, kad 49 straipsnis tiek pat svarbus mūsų ateičiai, kiek jis buvo svarbus mūsų praeičiai. Mūsų patrauklumas tebėra. Per pastaruosius metus gavome naujus Juodkalnijos, Albanijos ir Islandijos prašymus priimti į ES, taip yra kitų šalių, kurios – mes visi žinome – lygiai taip pat trokšta pasiekti tokį statusą, kad būtų galima pateikti prašymą.

Po paskutinės plėtros, per kurią į mūsų Europos Sąjungą buvo įsileista apytikriai 100 mln. naujų piliečių, mūsų dėmesys dabar sutelktas į Pietryčių Europos šalis – galbūt taip pat iki 100 mln. piliečių.

To nebus galima padaryti nei lengvai, nei greitai. Puikiai žinomos problemos, su kuriomis susiduriame įvairiose Vakarų Balkanų valstybėse, ir mūsų tebelaukia reikšminga didžiuliai Turkijos pokyčiai.

Visi žinome, kad tarp viešosios nuomonės reiškėjų yra tokių, kurie labiau norėtų tiesiog užtrenkti duris visoms šioms šalims, tikėdamiesi, kad problema pati dings, ir kurie renkasi uždaresnės Europos idėją.

Priklausau tiems, kurie yra įsitikinę, kad tai būtų istorinės reikšmės klaida, kurios pasekmės mūsų Europa jaustų labai ilgai.

Šalių durys į mūsų Europos Sąjungą kartai galėtų būti labai tolimos. Kai kurios iš jų turės nueiti ilgą ir sunkų reformų kelią, tačiau jeigu durys bus uždarytos, nedelsiant atsivers kitos durys kitoms jėgoms, todėl, ko gero, galėtume pamatyti, kaip kitos Europos dalys juda kryptimis, kurios bėgant laikui turėtų neigiamą poveikį mums visiems.

Todėl 49 straipsnis išlieka toks svarbus. Jis yra reformų ir susitaikymo švyturys, taip pat įkvepiantis ir orientuojantis Europos regionus, kurie dar nėra mūsų Europos Sąjungos nariai.

Komisijos narys O. Rehn išsamiau paaiškina Komisijos atliktą visų suinteresuotųjų šalių pažangos vertinimą, tačiau Tarybai pirmininkaujanti valstybė pritaria Komisijos atliktam vertinimui.

Mūsų siekis išlika vesti visas Vakarų Balkanų valstybes į priekį stojimo procese žinant, kad jos yra labai skirtinguose jo etapuose. Tikimės, kad bus priimtas bent kiek su tuo susijęs sprendimas, kad nuo gruodžio 19 d. Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos, Juodkalnijos ir Serbijos piliečių įvažiavimas į mūsų Europos Sąjungą bus bevizis. Tai yra didžiausias ir svarbiausias žingsnis į priekį.

Kartu su Parlamentu tikimės, kad Albanija ir Bosnija kiek įmanoma greičiau pasivys ir galės prisidėti prie šio svarbiausio žingsnio.

Kroatijos stojimo procese kliūtys buvo pašalintos, todėl dabar jis eina į priekį. Tai svarbu Kroatijai ir visam regionui. Komisija pateikė labai pozityvią ataskaitą Buvusiajai Jugoslavijos Respublikai Makedonijai, todėl tikiuosi, kad gruodžio mėn. Taryba galės konkrečiai nurodyti kitus žingsnius jos stojimo procese.

Juodkalnijos ir Albanijos prašymai buvo perduoti Komisijai, todėl, mano manymu, gauti jos nuomonę galime tikėtis per metus ar panašiai.

Dėl Bosnijos tikimės, kad jos politiniai lyderiai sugebės susitarti dėl reformų, kurios yra būtinos, kad šiai šaliai atsirastų galimybė taip pat pagalvoti apie paraišką įstoti į ES. Kaip šiandien sakome, vyksta netiesioginės derybos, kuriose glaudžiai bendradarbiaudamos padeda Europos Sąjunga ir Jungtinės Valstijos.

Serbija darė didelę pažangą vienašališkai įgyvendindama laikinąjį susitarimą, todėl akivaizdu, kad labai atidžiai išnagrinėsime būsimą TBBJT generalinio prokuroro ataskaitą dėl jo paramos šalies pastangoms. Tikimės, kad jį tenkins esamas pastangų lygis, nors, žinoma, taip pat bus svarbu, kad šios pastangos būtų palaikomos.

Toliau pereidamas prie Pietryčių Europos, norėčiau padėkoti už esmines reformas, vykdomas Turkijoje Kurdistano klausimu. Jei šios reformos pavyktų, šalis labiau priartėtų prie mūsų Europos standartų pačiose svarbiausiose srityse.

Yra daugybė kitų klausimų, kuriuos, mano manymu, Komisijos narys atidžiai išnagrinės. Tiesiogiai su klausimu nesusijusios, tačiau akivaizdžiai šiuo atžvilgiu reikšmingos yra vykstančios Prezidento D. Christofiaso ir M Ali Talato derybos dėl Kipro suvienijimo. Galime tik paraginti juos eiti į priekį ieškant visapusiško sprendimo remiantis politiškai lygiateisių dviejų zonų, dviejų bendruomenių federacija pagal atitinkamas JT Saugumo Tarybos rezolucijas. Vargu ar įmanoma perdėti šio sprendimo reikšmę.

Arba eisime į naują susitaikymo ir bendradarbiavimo amžių šioje Europos dalyje ir visame rytiniame Viduržemio jūros regione, arba pateksime padėti, kurioje lengva pastebėti, kad būsime susidūrę su sparčiai kylančiomis problemomis.

Daug savo dėmesio skiriame Pietryčių Europos problemoms, tačiau Islandijos paraiška priskirtina prie tų priežasčių, dėl kurių turime daugiau dėmesio skirti visoms Arktikos ir platesnės Tolimosios Šiaurės problemoms. Tai yra regionas, kuriame ateityje mūsų Europos Sąjunga taip pat turi daugiau dalyvauti ir kuriuo turėtų daugiau domėtis. Į jo reikšmę vis dažniau atkreipia dėmesį visos svarbios pasaulinio masto veikėjos, todėl Islandijos paraiška taip pat turėtų būti vertinama šiuo požiūriu.

Turėdama tūkstančio metų ar maždaug tiek senumo demokratines tradicijas ir būdama mūsų bendros rinkos narė Europos ekonominėje erdvėje, Islandija akivaizdžiai yra gana daug nukeliavusi narystės link, nors turėsime įvertinti tolesnę jos pažangą, kai iš Komisijos gausime *avis*.

Gerb. pirmininke, štai ką Tarybai pirmininkaujantieji Švedijai pavyko pasiekti svarbioje plėtros srityje. Dar turėsime keletą svarbių savaičių, per kurias tikiuosi tolesnės pažangos, tačiau norėčiau baigdamas pasakyti, jog netikiu, kad užbaigėme kurti mūsų Europą. Manau, kad turime išlikti atvira Europa ir kad turėtume likti atsakingi už plėtros procesą, kuris užtikrina gerą valdymą, teisinę valstybę, susitaikymą, taiką ir klestėjimą vis didesnėje mūsų Europos dalyje.

Tai akivaizdžiai turi itin didelę reikšmę toms šalims, tačiau turėtume pripažinti, kad tai turi itin didelę reikšmę ir mums, tačiau nepamirškime, kad, be to, plėtra suteiks mums galimybę pasaulyje užimti aukštesnę padėtį ir kad ateityje mūsų nuomonė bus dar labiau gerbiama.

Olli Rehn, Komisijos narys. – Gerb. pirmininke, pirmiausia norėčiau padėkoti Užsienio reikalų komitetui ir jo pirmininkei G. Albertini už suderintą ir visapusišką rezoliuciją. Be to, norėčiau padėkoti jums visiems už puikų bendradarbiavimą per pastaruosius penkerius metus. Europos Parlamentas labai padėjo formuoti

mūsų plėtros politiką, nes jūs rodėte demokratinės atskaitomybės pavyzdį. Tikiuosi, jog ateityje ir toliau puikiai bendradarbiausime, kad ir kokios būtų mano pareigos.

Kitą savaitę, kai įsigalios Lisabonos sutartis, ES žengs ilgai lauktą žingsnį į priekį. Juo bus pradėta nauja ES užsienio politikos era. Be to, netiesiogiai bus sustiprintas atnaujintas ES bendras sutarimas dėl plėtros, grindžiamos trimis „C“ (angl. *consolidation, conditionality, communication*), t. y. konsolidavimu, sąlygotumu ir komunikavimu, kartu su patvirtinta kompetencija integruoti naujas nares. Tai suteiks mums galimybę tęsti mūsų palaipsnių ir atsargų valdomą stojimo procesą.

Kaip aiškinama jūsų rezoliucijos projekte, šiandien plėtra yra viena galingiausių ES užsienio politikos priemonių. Tai taip pat buvo C. Bildto žinios dvasia, ir aš sutinku su ta žinia, grindžiama empiriniu patyrimu, sukauptu Švedijos pirmininkavimo Tarybai metu ir per daug metų bei dešimtmečių. Be to, tiesa, kad ES, kaip pasaulinės veikėjos, patikimumas didėja arba mažėja pagal mūsų gebėjimą formuoti savo pačių kaimynystę. Būtent čia pasiekėme savo žymiausius laimėjimus per pastaruosius 20 Europos žemyno pertvarkymo metų, vienydami Rytus ir Vakarus ir taip kurdami stipresnę Europos Sąjungą.

Plėtra buvo šio proceso varomoji jėga, kuri šiandien toliau keičia Pietryčių Europą. Albanijos ir Juodkalnijos paraiškomis įstoti į ES pabrėžiama pastovi Europos Sąjungos patrauklumo jėga. Islandijos paraiška mūsų plėtros darbotvarkę papildė nauju politiniu ir geoekonominiu aspektu. Tiek Bosnija ir Hercegovina, tiek Serbija svarsto galimybę pateikti paraišką. Atsižvelgiant į ekonomikos krizę, visos šios šalys lengvai galėtų užsisiklęsti. Tačiau jos toliau orientuojasi į Europą, taip pat visų su tuo susijusių sunkių apsisprendimų ir drąsių reformų. Po ketverių intensyvių derybų dėl narystės metų Kroatija artėja prie finišo linijos. Dabar Zagrebui reikia intensyviai savo pastangas vykdyti reformas, visų pirma teismų sistemos bei kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu srityse, kad būtų galima užbaigti derybas. Bendradarbiavimas su TBBJT lieka būtina sąlyga.

Taip pat matėme pastovią Turkijos pažangą. Turkijai tenka labai svarbus vaidmuo užtikrinant energetinį saugumą ir skatinant kultūrų dialogą. Ankaros išipareigojimas normalizuoti santykius su Armėnija yra istorinis, kaip ir pirmosios demokratinės pastangos išspęsti kurdų klausimą, tačiau Turkija dar turi nueiti ilgą kelią. Tikimės, kad, be reformų, Turkija sieks užtikrinti visišką Ankaros protokolo įgyvendinimą ir padaryti pažangą normalizuodama santykius su Kipru.

Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija neseniai padarė įtikinamą pažangą ir iš esmės ėmėsi pagrindinių reformos prioritetų. Ši šalis pakankamai gerai vykdo Kopenhagos politinius kriterijus. Šiais veiksniais buvo sudarytos sąlygos Komisijai rekomenduoti pradėti derybas dėl stojimo. Susidariau išpūdį, kad Skopjės vyriausybė teisingai suprato mūsų rekomendacijas kaip paskatinimą galutinai suderinti pavadinimą su Graikija. Dabar yra nauja situacija, naujos diskusijos ir nauja galimybė, kuria, tikiu, tiek Skopjė, tiek Atėnai tikrai pasinaudos.

Gerų naujienų buvo ir Serbijoje. Belgradas parodė esąs išipareigojęs integruotis į ES, ypač vienašališkai įgyvendindamas laikinąjį susitarimą su ES, todėl manau, kad dabar TBBJT turėtų būti patenkintas Serbijos pastangomis. Sutinku su jūsų rezoliucijos projektu, kuriuo siekiama atnaujinti susitarimo galiojimą. Dabar tinkamas laikas leisti Serbijai pereiti į kitą savo kelionės į Europą etapą.

Bosnijoje ir Hercegovinoje yra savų rimtų sunkumų, – iš dalies dėl jų karo laikų istorijos, – tačiau norėčiau aiškiai pasakyti, kad vykdant ES plėtrą negali būti daroma jokių nuolaidų. Bosnijos paraiška įstoti į ES gali būti svarstoma tik tada, kai bus uždarytas Vyriausiojo įgaliotinio biuras. Be to, Bosnijai reikia imtis įgyvendinti konstitucinius pokyčius, iš dalies siekdama atitikti Europos žmogaus teisių konvencijos reikalavimus. Pagarba žmogaus teisėms – Europos Sąjungos pagrindų principas. Kartu su Tarybai pirmininkaujančia valstybe ir Jungtinėmis Valstijomis pasiūlėme reformų paketą šiam tikslui pasiekti. Tikiuosi, kad dėl piliečių ir dėl viso regiono Bosnijos lyderiai pasinaudos proga ir sudarys susitarimą. ES ir JAV dalyvauja aukščiausiu lygiu, nes norime, kad Bosnijai pavyktų. Manau, kad jai gali pavykti.

Dėl Kosovo reikia pasakyti, kad stabilumas buvo išlaikomas, tačiau vis dar lieka pažeidžiamas. Komisija pristatė tyrimą, kaip skatinti Kosovo socialinį ir ekonominį vystymąsi ir jį įtvirtinti Europoje. Numatome galimą vizų išdavimo supaprastinimą ir prekybą kaip pavyzdines priemones, jeigu bus įvykdytos sąlygos.

Taigi prieš penkerius metus kartu nustatėme plataus užmojo, tačiau, žvelgiant į praeitį, realistinę darbotvarkę, kai ėmiausi savo, kaip už plėtrą atsakingo Komisijos nario, įgaliojimų. Per mano klausimus Parlamente pasakiau, jog iki 2009 m. norėtume sulaukti, kad ES kartu su įstojusia Bulgarija ir Rumunija sudarytų 27 valstybės narės, kad prasidėtų paskutinis Kroatijos stojimo proceso etapas, kitos Vakarų Balkanų šalys įsitvirtintų ES pagal asociacijos susitarimus, Turkija tvirtai žengtų keliu į Europą, būtų nustatytas Kosovo

statusas ir suvienytų Kipras. Esu patenkintas ir didžiuojuosi tuo, kad, nepaisant svarbios Kipro, kuriame vis dar vyksta derybos dėl padėties sureguliuavimo, išimties, beveik visi mūsų siekiai buvo įgyvendinti. Dirbome kartu dėl šių labai vertingų tikslų ir kartu pasiekėme teigiamų pokyčių. Netgi Kipro problema vis dar gali būti išspręsta visų jo piliečių ir Europos Sąjungos labui.

Be to, prieš penkerius metus net nedrįsau prognozuoti pažangos vizų režimo liberalizavimo srityje, nors dėjau į ją vilčių. Tačiau štai, matome, kad liko tik vienas mėnuo iki Serbijos, Juodkalnijos ir Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos piliečių svajonės išsipildymo. Tikimės kitais metais tą patį padaryti dėl Albanijos ir Bosnijos ir Hercegovinos, jeigu jos įvykdys sąlygas.

Todėl mums visiems, kurie dirba su Pietryčių Europa, tai yra labai svarbus priminimas, kokia patraukli Europos svajonė tebėra milijonams piliečių, gyvenančių mūsų artimiausioje kaimynystėje. Leiskime tai svajonei gyvuoti ir ilgainiui paverskime ją tikrove.

Gabriele Albertini, *PPE frakcijos vardu*. – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, pirmadienio balsavimas Užsienio reikalų komitete – tai dar vienas įrodymas, kaip sudėtinga ir kartu naudinga praplėsti mūsų šiandien žinomas Europos geografines ir politines sienas.

Dėl mano kolegų pranešėjų darbo bei pastangų ir atskirų frakcijų įnašo mums pavyko parengti dokumentą, kuriuo išplečiamas pirminis dokumentas ir kuriame patobulinama daug aspektų, iš pradžių paminėtų tik šiaip sau.

Komitete, taip pat pačiose frakcijose vykstančiose diskusijose netrūko nesutarimų, kartai smarkių, kurie būdingi visa apimančiai konfrontacijai, išeinančiai už atitinkamų politinių pozicijų ribų. Ginčiuose, kilusiuose šalims kandidatėms ir siekiančiosioms tapti šalims kandidatėms pateiktus prašymus, buvo ginčijamasi dėl istorinių kiekvienos valstybės įvykių ir dabartinės santykių su jomis padėties.

Mažiau nei per metus buvo pateikti dar trys paraiškos įstoti į ES – 2008 m. gruodžio mėn. Juodkalnijos, 2009 m. balandžio mėn. Albanijos ir 2009 m. liepos mėn. Islandijos. Tai yra ženklas, kad Europos projektas vis dar gali didžiuotis prašymų gausa ir yra laikomas itin svarbiu stabilumo veiksmu, ypač po žlugimų finansų rinkose.

Balsuojant Užsienio reikalų komitete priimtame dokumente tvirtiau pabrėžiama, kad šalims, kurios nori įstoti į Europos Sąjungą, šio perėjimo būtina imtis sąmoningai ir žinant pareigas bei pasekmes, susijusias su šiuo procesu.

Reikalaujama, kad stodamos jos laikytųsi ne tik ekonominių ir politinių, bet ir kultūrinių, socialinių ir teisinių Europos kriterijų siekiant užtikrinti, kad galutinis rezultatas būtų daugiau nei jos dalių suma.

Tikiuosi, kad dokumente, dėl kurio rytoj bus balsuojama plenariniame posėdyje, bus proporcingiau ir glausčiau nagrinėjami visi bendros plėtros strategijos aspektai. Akivaizdu, kad konkrečių rezoliucijų dėl kiekvienos šalies įnašas bus naudingas dokumentui.

Kristian Vigenin, *S&D frakcijos vardu*. – Gerb. pirmininke, plėtros strategijos dokumentas ir rezoliucija, kurią ketiname rytoj patvirtinti, rodo mūsų tvirtą pritarimą plėtros politikai, kuri pasirodė esanti viena sėkmingiausių iš visų ES politikos krypčių ir kuri naudinga senoms ir naujoms valstybėms narėms.

Plėtra prisidėjo prie neturincios precedento taikos, klestėjimo ir saugumo erdvės plėtros Europoje, todėl dabar rengiamės tolesnei šios erdvės plėtrai, kad ateityje ji apimtų Vakarų Balkanų šalis, Islandiją ir Turkiją.

Socialistų ir demokratų pažangusis aljansas išlieka viena labiausiai plėtrą palaikančių Parlamento jėgų, nors kartu jis pabrėžia, kad negalima eiti į jokių kompromisus dėl Kopenhagos kriterijų ir visų svarbių kontrolinių rodiklių, pagal kuriuos vertinamas šalių kandidačių pasirengimas, įvykdymo.

Derybų su Kroatija pabaigos tikimės sulaukti kuo greičiau – jau kitais metais. Tikimės, jog Taryba patvirtins Europos Komisijos pasiūlymą kitais metais pradėti derybas su Buvusiaja Jugoslavijos Respublika Makedonija, kad procesas galėtų prasidėti kitais metais. Tikimės naujų pokyčių derybų su Turkija procese, įskaitant energetikos skyriaus atidarymą. Taip pat manome, kad ES gali išlaikyti tempą stiprindama pozityvius pokyčius visose plėtroje dalyvaujančiose šalyse. Vizų režimo liberalizavimas – puikus žingsnis siekiant Vakarų Balkanų valstybių gyventojams parodyti, kad jie eina teisinga kryptimi.

Be to, norėčiau išreikšti viltį, kad dėl Lisabonos sutarties įsigaliojimo toliau didės ES pajėgumas integruoti naujas nares ir bus užbaigtos Europos Sąjungos institucijų reformos.

Annemie Neyts-Uyttebroeck, *ALDE frakcijos vardu.* – (NL) Kaip Liberalų ir demokratų aljanso už Europą frakcijos pirmininkas, aš turiu draugų, pažįstamų ir bendražygių visose šalyse, kurios aptariamose šiandieniniame pranešime.

Norėčiau pirmiausia palinkėti Komisijos nariui O. Rehnui visokeriopos sėkmės dirbant tais klausimais, kuriais dirbo pastaruosius penkerius metus, ir ypač pagirti už šias jo pastangas. Jis nusipelno visiško mūsų pripažinimo. Kaip jau sakiau, turiu draugų ir pažįstamų visose šiose šalyse ir galiu su tam tikru pasididžiavimu pasakyti, kad, kiek žinau, esame vienintelė didelė giminingų politinių partijų grupė, kuri susitarė dėl Kosovo statuso. Dėl vienodos pozicijos mes susitarėme dar 2006 m., ir nuo to laiko jos laikėmės. Nemanyskite, kad tai buvo tiesiog atsitiktinumas, nes būtent į tai įdėjome labai daug sunkaus darbo.

Galite įsivaizduoti, kaip nusivyliau pirmą kartą pamačiusi, kad Kosovas neįtrauktas į susitarimą dėl vizų režimo supaprastinimo. Man atrodo, jog Kosovo gyventojai baudžiami už tai, kad keletas valstybių narių dar negali susitaikyti su tuo, kad dabar Kosovas yra nepriklausoma valstybė. Mano nuomone, labai gaila, kad taip yra. Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, jums leidus taip pat norėčiau iškelti keletą klausimų, kokias, kaip įsivaizduoju, kaip, mano įsivaizdavimu, dabar turėtų klostytis reikalai Bosnijoje ir Hercegovinoje. Bijau, kad dėl pozityvios baigties daugelyje sričių esu nusiteikusi mažiau optimistiškai negu jūs, jau vien dėl to, kad yra tikimybė, jog gyventojai galėtų susidaryti išpūdį, kad staiga viskas turi pradėti vykti nepaprastai greitai ir kad nėra laiko atitinkamoms konsultacijoms, bent jau ne su kokiomis nors kitomis partijomis, išskyrus didžiausias, su kuriomis jūs palaikote ryšius.

Galiausiai savo frakcijos vardu noriu aiškiai pasakyti, jog primygtinai reikalaujame, kad šalis kandidatė laikytųsi visų Kopenhagos kriterijų, visiškai niekam nedarant jokių išimčių. Taip pat neturėtumėte manyti, kad mums nerūpi pajėgumas priimti naujas Europos Sąjungos nares. Tačiau esame nepatenkinti tuo, kad kai kurie mūsų kolegos Parlamento nariai, atrodo, nori pasinaudoti šia pajėgumo priimti naujas nares sąvoka, kad neribotam laikui būtų atidėtas naujų narių stojimas. Mes tam nepritariame.

Norėčiau baigti. Komisijos nary, manau, kad pastarieji penkeri metai tikrai buvo sėkmingi. Linkiu jums visokeriopos sėkmės ateityje. Esu tikras, kad vėl susitiksimė čia, netgi jei galbūt eisime kitas pareigas, tačiau bet kuriuo atveju labai ačiū.

Ulrike Lunacek, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – Gerb. pirmininke, Žaliųjų frakcijos / Europos laisvojo aljanso vardu turiu pasakyti, kad esu labai patenkintas, jog šioje bendroje rezoliucijoje vėl sakoma, kad Europos Parlamentas yra tvirtai palaiko plėtrą ir kad turi būti išlaikytas plėtros tempas, – būtent apie tai diskutavome Užsienio reikalų komitete.

Tai ypač teisinga kalbant apie Pietryčių Europą. Tikiuosi, kad visiems laikams bus baigta ginkluotų konfliktų ir neįsivaizduojamo žiaurumo tos Europos dalies istorija, ir manau, kad šiuo atžvilgiu Europos Sąjunga atlieka svarbų vaidmenį. Šia prasme taip pat esu labai patenkintas, kad šioje rezoliucijoje išlieka tvirtas įsipareigojimas.

Kaip jau buvo sakyta, buvo padaryta pažanga daugeliu klausimų. Buvo padaryta pažanga kai kurių ten vykstančių konfliktų klausimu, todėl, kaip pranešėjas dėl Kosovo, esu labai patenkintas, kad Tarybai pirmininkaujanti Ispanija savo pirmininkavimo metu paskelbė, jog pakvies Kosovą dalyvauti Vakarų Balkanų konferencijoje, nes manau, kad tai bus galimybė pasiekti pažangą statuso klausimu.

Yra vienas su Kosovu susijęs dalykas, kurį jau paminėjo prieš mane kalbėjęs kalbėtojas. Norėčiau, kad Kosovas būtų jo dalis, tačiau bent jau mums buvo garantuota, jog siekiant liberalizuoti vizų režimą bus pradėtas dialogas dėl vizų režimo.

Norėčiau pareikšti pastabų apie vieną pakeitimą, kurį pasiūlysimė rytojui. Jis skirtas vienai iš mažumų, kurios padėtis daugelyje Pietryčių Europos regionų, taip pat kitose Europos dalyse, tačiau pirmiausia Kosove, labai kebli, t. y. romų bendruomenei. Šiuo metu apytikriai 12 000 gyventojų romų, daugiausia vaikų, ketinama išsiųsti iš valstybių atgal, daugiausia į Kosovą, kuriame, kaip žinome, sąlygos tokios, kad jie negalės žmoniškai gyventi. Taigi noriu paprašyti Parlamento narių rytoj balsuoti už pakeitimą, kuriame siūlome, bent jau žiemos laikotarpi, sustabdyti gyventojų romų siuntimą atgal į Kosovą ir padėti Kosovui sudaryti pakenčiamas gyvenimo sąlygas romų mažumoms ten ir čia.

Tarptautinę smurto prieš moteris panaikinimo dieną taip pat esu patenkintas, kad mums pasisėkė į šį dokumentą įtraukti pakeitimus, kuriuose aiškiai leidžiama suprasti, kad moterų diskriminacija ir smurtas prieš moteris taip pat yra toks reiškinys, su kuriuo turi kovoti tiek regiono vyriausybės, tiek Europos Sąjunga.

Paskutinis dalykas – kitos etninės mažumos ir seksualinės mažumos. Manau, kad tai – svarbus kelias į demokratizaciją.

Charles Tannock, *ECR frakcijos vardu*. – Gerb. pirmininke, ECR frakcija ryžtingai palaiko Europos plėtrą. ES narystės teikiamus pranašumus taikydami ir toms šalims, kurios atitinka reikalavimus pagal 49 straipsnį, tikimės pamatyti, kaip vystosi laisvesnė ir lankstesnė Europa, kuria mes, kaip frakcija, tikime.

Esu pranešėjas Juodkalnijos klausimu, kuri yra puikus naujas pažangos siekiant narystės pavyzdys ir kuri šiomis dienomis kaip tik teisėtai pateikė prašymą. Vis dėlto taip pat greitai apsilankysiu šioje šalyje, kad galėčiau apsispręsti ir nepriklausomai vertinti.

Be to, džiaugiuosi, kad Islandija gali greitai tapti kandidate. Tačiau iki šiol Balkanuose vykstantis Kroatijos dvišalis ginčas dėl sienų su Slovėnija neturėtų būti kliūtis įstoti į ES. Tikiuosi, kad netrukus Makedonija taip pat pradės derybas.

Dėl Turkijos reikia pasakyti, kad išlieka daug problemų, susijusių su žmogaus teisėmis, vykdoma Armėnijos blokada, religinėmis laisvėmis ir atsisakymu įleisti Kipro laivus į Turkijos uostus. Be to, mano nuomone, apgailėtina tai, kad į Islamo konferencijos organizacijos konferenciją Turkija neseniai pakvietė Sudano prezidentą O. al-Bashirą – žmogų, kuriam Tarptautinis baudžiamasis teismas pareiškė kaltinimus dėl Darfūro baisių.

Galiausiai, nors Ukraina yra šalis, tiesiogiai nesusijusi su šia diskusija, taip pat tikiuosi, kad, nepaisant nepriklausomų prezidento rinkimų Ukrainoje rezultatų, ES toliau siūlys Ukrainai potencialios ES narystės galimybę, jeigu tai iš tikrųjų yra daugumos Ukrainos gyventojų nuomonė. Be to, tai taip pat turėtų būti taikoma Moldovai ir kada nors – Baltarusijai, jeigu ji taptų demokratine šalimi.

Nikolaos Chountis, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (EL) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, Tarybos Pirmininke, pradėdamas kalbėti plėtros strategijos klausimu norėčiau pasakyti, jog, sprendžiant iš ligšiolinės plėtros pavyzdžių ir iš to, kaip mes žiūrime į naujas šalis kandidates, manau, kad Europos Sąjungos politika ne visada padeda spręsti darbuotojų ir visuomenių, kurios įstojo arba įstos, ekonomines ir socialines problemas, taip pat daugeliu atvejų pagalba, finansinė ar kitokia, arba yra nepakankama, arba nukreipiama netinkama kryptimi, todėl regioninė ir socialinė nelygybė arba įamžinama, arba toliau išlieka.

Norėčiau paminėti Turkijos atvejį. Reikia panaudoti spaudimą siekiant priversti Turkiją laikytis savo pažadų ir gerbti savo įsipareigojimus, ypač Ankaros protokolo dėl Kipro Respublikos, kurios teisės pagal tarptautinę teisę ji ginčija, pripažinimo. Norėčiau Parlamentui priminti, kad iki šiol Turkijoje yra problemų, susijusių su pagarba demokratinėms teisėms ir profesinių sąjungų laisvėms, kaip parodė paskutinis Turkijos profesinės sąjungos narių patraukimas baudžiamajon atsakomybėn ir teismo procesas Izmiere.

Be to, norėčiau paminėti Kosovo atvejį. Šiuo atveju požiūris turi atitikti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1244/99. Kosove iki šiol yra problemų, pvz., Kosovo serbų, kurie gyvena izoliuoti, statusas ir susitarimų dėl pabėgėlių grąžinimo nesilaikymas.

Galiausiai BJRM: pavadinimo problema turi būti sprendžiama JT ir pagal dvišalius susitarimus, kuriais nustatomos geografinės ribos. Norėčiau paklausti jus, Komisijos nary ir Tarybos Pirmininke, ką manote apie paskutinę naujai išrinkto Graikijos ministro pirmininko iniciatyvą dėl susitikimo su Albanijos ir BJRM ministrais pirmininkais?

Nikolaos Salavrakos, *EFD frakcijos vardu*. – (EL) Gerb. pirmininke, mano nuomone, Romos sutarties 49 straipsnis nėra nerealus raginimas valstybėms narėms dalyvauti vykdam susivienijusios Europos plėtrą. Tai yra realus siekis, kad kuo daugiau Europos šalių pasirinktų Europos Sąjungos principus. Tik tada bus svarbiausios prielaidos taikyti tris „C“ (angl. *consolidation, conditionality, communication*) principus: įsipareigojimų konsolidavimą, sąlygotumą ir komunikavimą.

Rytoj Taryba išnagrins G. Albetini pasiūlymą dėl rezoliucijos, kuriame jis aiškiai tvirtina, kad nors Turkija padarė tam tikrą pažangą Kopenhagos politinių kriterijų atitikties požiūriu, jai vis dar reikia daug padaryti tiek žmogaus teisių, žodžio laisvės ir religinės laisvės sektoriuose, tiek apskritai Turkijos politinio elgesio teisingumo sistemoje srityje, ir kt.

Tačiau akivaizdu, kad neseniai Turkija bandė Artimųjų Rytų ir Kaukazo regione primesti savo viešpatavimą tokiais metodais, kurie prieštarauja įprastiems Europos Sąjungos principams. Kitas pavyzdys yra Turkijos elgesys Irano klausimu, kuris visiškai prieštarauja ES užsienio politikai ir Turkijos įsipareigojimams pagal

Ankaros protokolą. Dar yra aštuoni skyriai, kuriuos reikia išnagrinėti su Turkija, todėl manau, kad esant tokiai padėčiai Turkija dar nėra pasirengusi tiek, kad būtų galima jai pasiūlyti derybų pradžios datą.

Dėl BJRM turiu pasakyti du dalykus: pastebėjome, kad paskutiniais veiksmais ir pareiškimais ministras pirmininkas sukelia problemų kaimyninėse šalyse, todėl norėtume, kad toks elgesys būtų sušvelnintas.

Barry Madlener (NI). – (NL) H. Van Rompuy neabejotinai buvo visiškai teisus, kai 2004 m. pateikė šią pastabą: „Turkija nėra Europos dalis ir niekada ja nebus.“

Šia pastaba H. Van Rompuy pabrėžė pagrindines Europos vertybes, kurioms, jo nuomone, Turkija pakenktų. Taip H. Van Rompuy iš esmės išreiškė nepritimą Turkijos narystei. Mes, Nyderlandų laisvės partija, visiškai sutinkame su juo. Žinoma, dabar jis negali atsiimti šių principingų žodžių netgi norėdamas neprarasti pelningų Europos Sąjungos Pirmininko pareigų. Turkija parodė panieką netgi demokratijai ir žodžio laisvei, pavadinusi mano partijos lyderį G. Wildersą – demokratiškai išrinktą žmonių atstovą – fašistu ir rasistu. Koks įžeidžiantis ir nepagrįstas palyginimas! Mes neturėtume atsisakyti galimybės kritikuoti islamą. Tačiau šiuo atveju Turkija parodo savo tikrąjį veidą.

Pone O. Rehnai, užduodu jums šį klausimą: kokia jūsų reakcija į šį įžeidžiamą Turkijos elgesį? Žinoma, šiuo atveju vienintelė įmanoma reakcija būtų tokia: nedelsiant nutraukime visas derybas su Turkija. Būkime nuoširdūs su turkais. Būkime tokie pat nuoširdūs su turkais, kokie buvo A. Merkel ir N. Sarkozy, taip pat jų geras draugas H. Van Rompuy. Nutraukime visas derybas su Turkija ir kitomis islamo šalimis.

(Kalbėtojas sutiko atsakyti į klausimą, užduotą pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį pakėlus mėlynąją kortelę)

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – Jums, matyt, padarė didelį įspūdį tai, ką pasakė H. Van Rompuy. Ar nemanote, jog daugumai žmonių dar didesnę įspūdį padarytų tai, kad apskritai tik 3 proc. Turkijos sausumos ploto yra Europos žemyne ir kad šis tvirtinimas, jog Turkija turėtų tapti visateise Europos Sąjungos nare, geografiniu požiūriu yra visiškai keistas?

Barry Madlener (NI). – Ką gi, negirdėjau tikro klausimo, tačiau, be abejo, sutinkame, kad yra daugybė priežasčių pasakyti Turkijai „ne“. Paminėjau vos keletą jų, tačiau tai yra kita tinkama priežastis pasakyti „ne“, todėl dėkoju jums už tai.

Elmar Brok (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, pone A. M. Bildtai, Komisijos nary, tai galbūt paskutinė diskusija dėl plėtros, kurioje dalyvaujame kartu su jumis, pone O. Rehnai. Noriu padėkoti jums už daug puikių diskusijų, kuriose kartu su jumis dalyvavome nuo 2004 m.

Norėčiau pateikti keletą pastabų. Mano nuomone, dabar būtų tinkamas laikas greitai pašalinti sunkumus, Kroatijai sudarytus šalies išorėje, kad per kitus metus galėtume greitai priimti sprendimą kartu su Kroatija, užbaigti derybas ir ratifikuoti stojimo sutartį. Manau, kad turėtų būti greitai išspręstos šios dvišalės problemos, susijusios su keletu kitų šalių, įskaitant BJRM ir Graikiją, taip pat pašalintos priemonės, kurių nuolatos imamasi prieš Serbiją, kuri, mano manymu, yra itin svarbi šalis regiono stabilumo požiūriu.

Turi būti aiškiai pasakyta, kad apie kiekvieną šalį turėtų būti sprendžiama pagal jos gebėjimus ir kad bus laikomasi Salonikuose duoto pažado, visų pirma susijusio su Vakarų Balkanų šalimis. Kiekviena šalis turi būti vertinama pagal jos gebėjimus, taip pat turi būti atitinkamai koreguojamas jos proceso tempas.

Tačiau taip pat svarbu paaiškinti, kad Kopenhagos kriterijai galioja. Apgailestauju, kad socialdemokratai, žalieji ir kiti atsisakė komitete paminėti Kopenhagos kriterijus. Tikiuosi, kad plenariniame posėdyje šis klausimas bus persvarstytas. Lygiai taip pat perduotume klaidingą žinią šalims kandidatėms, jeigu nepaminėtume Europos Sąjungos pajėgumo priimti naujas nares.

Europos perspektyva turi būti teisinga, kad būtų galima pradėti vidaus reformų procesus. Tačiau taip pat svarbu, kad būtų įvykdytos būtinos sąlygos, kad nekiltų jokių nepagrįstų lūkesčių.

Todėl, kalbant apie Kopenhagos kriterijus, Turkijos atveju taip pat privalome užtikrinti, kad politinės sąlygos, susijusios su žodžio laisve, demokratija, teisine valstybe ir religijos laisve, būtų stojimo reikalavimas ir kad nebūtų jokių klausimų apie kompromisą šioje srityje.

Adrian Severin (S&D). – Gerb. pirmininke, galbūt svarbiausia iš praėjusio plėtros etapo padaryta išvada yra ta, kad priėmėme į Europos Sąjungą šalis, rinkas, institucijas ir pramonės turtą, tačiau palikome žmonių širdis ir protus. Manau, turime vengti, kad ateityje dar kartą nebūtų tokio pat patyrimo.

Be to, turime rengti ne tik stojančias šalis, bet ir esamas valstybes nares. Gerai žinomas nuovargis dėl plėtros pasako daugiau apie nepakankamą dabartinių valstybių – senųjų valstybių narių, nepasirengusių būti kartu su naujosiomis valstybėmis narėmis, – pasirengimą nei sunkiai suprantamas naujųjų valstybių narių būdas.

Toliau, manau, kad kalbėdami apie šalis kandidatės turėtume vengti bet kokio sąlyginumo, kuris nebūtų tiesiogiai susietas su jų gebėjimu būti sąveikiomis su mumis teisiniu, instituciniu, politiniu ir kultūriniu požiūriu ir konkuruoti su mumis vidaus rinkoje platesne šios koncepcijos prasme. Neturėtume nustatyti sąlyginumų, kurie nėra susiję su šiais kriterijais. Turėtume nepamiršti, kad plėtra susijusi su geresne ateitimi, o ne su geresne praeitimi. Pernelyg daug galvojame apie tą praeitį.

Trečia, kiekviena šalis iš tiesų turėtų įstoti pagal jos nuopelnus. Tačiau taip pat turėtume įvertinti jų gebėjimą įstojus prisidėti prie padėties regione pagerinimo, didesnio stabilumo ir didesnės integracijos regiono pagrindu.

Taip pat itin svarbus yra lūkesčių valdymas, todėl tikiu, kad galbūt ateityje turėtume būti šiek tiek lakesnės vaizduotės, bandydami leisti tam tikrą laipsnišką integraciją šaliai, kuriai visateisė integracija artimiausiu metu nenumatoma.

Galiausiai manau, kad turime persvarstyti mūsų tapatumo, t. y. mūsų kultūrinio ir geopolitinio tapatumo, problemą klausimą, kad tiksliai žinotume, kokios yra mūsų plėtros ribos.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Šiandien čia ketiname patvirtinti rezoliuciją, kurios daugelyje Pietryčių Europos šalių laukiama su dideliu susidomėjimu ir tikėjimu.

Ši rezoliucija dėstoma visiškai kitokiais žodžiais, nei tie, kurie vos prieš kelerius metus buvo vartojami Pietryčių Europoje. Iš esmės būtent šie žodžiai paskatino šiandieninę mūsų diskusiją ir buvo jos orientyras. Manau, svarbu, jog tai, ką, viena vertus, galime paimti iš Tarybos Pirmininko C. Bildto ir Komisijos nario O. Rehno ir, kita vertus, Užsienio reikalų komiteto pirmininko G. Albertini, kuris užtikrino, kad galėtume patvirtinti tokią vertingą ir svarbią rezoliuciją, kalbų, yra tai, kad mes palaikome visų suinteresuotųjų šalių numatomą galimybę tapti ES narėmis. Čia norėčiau visų pirma išskirti Turkiją.

Tik tada, kai plėtros ir įtraukties perspektyvą siūlome visoms suinteresuotosioms šalims, kai kurios šio regiono problemos, pvz., tendencijos, rodančios, kad kai kurios buvusios Jugoslavijos teisės perėmusios valstybės toliau skyla į dalis, problema dėl sienų ir kartais pasitaikančius incidentus, susijusius su religiniu arba panašiu nepakantumu, tampa kiek mažiau pavojingos visam regionui.

Todėl galime daryti išvadą, kad imamasi tęsti taikos ir pažangos užtikrinimo projektą, kuris skirtas kadaise buvusiai nestabiliai Europos daliai.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Gerb. pirmininke, mes, aš ir mano frakcija, sutinkame, kad Europos Sąjungos plėtros politika yra viena rezultatyviausių ir labiausiai įtikinamų politikos sričių.

Todėl, pone O. Rehnai, šiek tiek nerimauju dėl jūsų ateities, nes nesu visiškai įsitikinusi, kad žinau, kaip ketinate būsimoje Komisijoje susirasti tokias pareigas, kurios būtų daug patrauklesnės nei su plėtra susijusios pareigos.

Apstulbsti pamatęs, ką narystės perspektyva, kaip permainas skatinanti jėga, gali duoti demokratijos stiprinimui tokioje šalyje, kaip Turkija. Taip, žinoma, vis dar yra daug dalykų, kurių reikia siekti: teismų nepriklausomumo, nustatyto kariuomenės vaidmens, žodžio laisvės, taip pat, žinoma, kad visiems laikams būtų tikrai išspręsti visi kurdų problemos aspektai.

Tačiau manau, jog reikia pabrėžti, kad ši ES plėtros strategija naudinga ne tik šalims, kurios dalyvauja stojimo procese, bet ir mums bei mūsų Europos sprendimus priimančioms subjektams.

Būtų neatsakinga sumenkinti tokios šalies, kaip Turkija, bandymą pasikeisti ir jai palikti abejonių dėl derybų proceso baigties. Taip, derybų procesas baigsis tuo, kad Turkija įstos, – privalome tai aiškiai pasakyti.

Ryszard Antoni Legutko (ECR). – (PL) Gerb. pirmininke, Europos Sąjungos plėtra atitinka ne tik šalių, kurios įstoja į ES arba trokšta įstoti, bet ir visų mūsų interesus. priežastis ta, kad ji padidina integraciją ir saugumą. Todėl su malonumu pastebime Vakarų Balkanų šalių ir Turkijos daromą pažangą, taip pat tai, kad Islandija pateikė paraišką įstoti į ES. Yra tokia aplinkybė, kaip nuovargis dėl plėtros, tačiau nepamirškime, kad kiekviena demokratinė Europos šalis, kuri atitinka labai tiksliai nustatytus kriterijus, gali kreiptis dėl Europos Sąjungos narystės. Neturėtume pamiršti šių kriterijų, tačiau taip pat neturėtume užtrenkti durų kandidatėms. Taip pat neužtrenkime durų savo Rytų partneriams. Turėtume pasiūlyti Ukrainai aišką narystės galimybę.

Dar vienas dalykas. Europos Sąjungoje labai dažnai vartojamas žodis „solidarumas“. Būtent tas žodis traukia kitas Europos šalis į mūsų Bendriją ir kartu įpareigoja mus toliau plėsti ES. Deja, daugeliu atvejų ES nerodo solidarumo vidaus santykių srityje. Akivaizdus pavyzdys – Šiaurės dujotiekio projektas, kuriuo tiesiogiai planuojama smogti tranzito šalims ir visų pirma Lenkijai, o „Pietų srovės“ projektas – Maskvos atsakymas į energijos išteklių įvairinimo planus, susijusius su „Nabucco“. Labai neramu, kai matome, kaip konkrečios šalys taip lengvai leido Rusijai manipuluoti jomis. Todėl dėl atskirų valstybių narių ir Rusijos dvišalių interesų įgyvendinimo kyla vidaus konfliktų ir silpnėja mūsų pozicija – ES pozicija. Tai – solidarumo principo paneigimas. Plėtra turi prasmę, tačiau privalome pasirūpinti, kad žodžiai atitiktų darbus.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). – (EL) Gerb. pirmininke, Lisabonos sutartimi Europos Sąjungos valstybių narių ir šalių plėtros dalyvių gyventojams sukuriama dar nepalankesnė sistema. Deja, Balkanų regiono gyventojų padėtis dėl NATO karo, kapitalistinių pertvarkymų, susitarimų su Europos Sąjunga, užsienio karinių bazių regione, kapitalizmo krizės ir pagrindinių galingųjų valstybių konkurencijos dėl energijos pasekmių yra katastrofiška. Šių šalių stojimas atitinka stambaus verslo interesus ir imperialistų planus, kuriuose yra net šio regiono šalių sienų nustatymas iš naujo. BJRM įstojus į NATO ir Europos Sąjungą paaštrės vidaus konfliktai, nors šios šalies suverenios jėgos vis dar atkakliai laikosi savo susigrąžintų pozicijų. Turkija naudojami savo geografinę padėtį ir atkakliai tęsia didelės Kipro dalies okupaciją, reiškia pretenzijas Egėjo jūroje ir laiko tūkstančius suimtų profesinių sąjungų narių, kurdų, žurnalistų bei kitų asmenų. Islandijoje buvo demaskuotas ekonomikos stebuklo mitas, taip pat galima girdėti, kaip ji spaudžiama prisikabinti prie Europos imperialistinio sąstato. Graikijos komunistų partija yra prieš Europos Sąjungos plėtrą, nes ji yra prieš pačią Europos Sąjungą ir prieš Graikijos įstojimą į ją bei likimą joje. Mes kartu su kitais Europos gyventojais kovojame dėl taikos ir socialinio teisingumo ir su imperialistinėmis sąjungomis.

Fiorello Provera (EFD). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, Europos Sąjungos plėtra gali būti galimybė arba problema, tačiau ji vis dar yra didžiulis iššūkis.

Galimybę rodo tai, kad naujosios valstybės narės gali svariai prisidėti prie Europos politikos kūrimo. Tam nepakanka atitikti Kopenhagos kriterijus arba vien formaliai patvirtinti juos. Būtina didinti šalių kandidačių piliečių sąmoningumą panaudojant širdžių ir protų kampaniją, į kurią reikia įtraukti politikus, intelektualus ir žiniasklaidą.

Į Europą nebegalima žiūrėti tik kaip į didžiulį bendrą finansinių išteklių fondą ekonomikos, socialinėms ir infrastruktūros problemoms spręsti – ji turi būti ir institucija, kuriai kiekvienas turi pasiūlyti pradinį įnašą, kad būtų galima sukurti bendrą vertybių politiką.

Valstybėse narėse plėtra, ypač tam tikrų valstybių atžvilgiu, menkai palaikoma. Ar norime nepastebėti šios padėties, ar norime įtraukti savo bendrapiliečius ir paklausti jų nuomonės? Manau, referendumas yra tinkamiausias kelias žengti į priekį dėl to, kad jis yra tiesioginė demokratijos forma ir priartintų Europą arčiau savo piliečių bei jų apsisprendimo laisvės.

Philip Claeys (NI). – (NL) Turime liautis reikšę šias didžiules pretenzijas, kai kalbame apie Turkijos stojimą. Turime liautis slėpę ir menkinę problemas. Mums visiems reikia turėti pakankamai ryžto pripažinti tikrovę. Jau penkerius metus su Turkija vedame derybas dėl stojimo, tačiau koks buvo rezultatas? Turkija vis dažniau vykdo prieš Europą ir Vakarus nukreiptą užsienio politiką. Vadovaujama R. T. Erdogano ir Prezidento A. Gūlo Turkija savo pobūdžiu tampa vis labiau islamiška. Turkija vis dar atsisako pripažinti visas esamas Europos Sąjungos valstybes nares ir gerbti įsipareigojimus, kuriuos reikia įvykdyti pagal muitų sąjungos sistemą. Turkija vis dar tęsia vienos iš ES valstybių narių teritorijos dalies okupaciją. Tačiau nė nepaminėjau struktūrizuotos ir pastovios dar nepakankamos Turkijos pagarbos žodžio laisvei problemos.

C. Bildt ką tik pasakė, kad atmeta uždaros Europos idėją. Ką gi, kaip žinau, niekas iš mūsų, čia esančiųjų, nėra už uždaros Europos idėją, tačiau čia yra keletas narių, – ir aš esu vienas iš jų, – kurie yra už Europos europiečiams idėją. Kartoju paskirtojo Europos Vadovų Tarybos Pirmininko H. Van Rompuy žodžius: Turkija nėra Europos dalis ir niekada ja nebus!

PIRMININKAVO: R. ANGELILLI

Pirmininko pavaduotoja

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Kalbame apie plėtrą, susijusią su Vakarų Balkanų valstybėmis, Islandija ir Turkija, tačiau tai yra trys labai skirtingi atvejai. Pirma, yra Vakarų Balkanų valstybės, kurios toli gražu neatitinka Europos Sąjungos reikalaujamų ekonominių ir politinių kriterijų. Tačiau šių šalių plėčioji visuomenė ir politiniai lyderiai palaiko integracijos tikslą ir stojimo atžvilgiu yra nusiteikę itin optimistiškai.

Antras mūsų turimas atvejis yra Islandija – šalis, kuri atitinka daugelį ekonominių ir politinių kriterijų, tačiau plačioji visuomenė ir jos lyderiai dėl šio tikslo stoti į ES yra labai susiskaldę. Vakarų Balkanų valstybes ir Islandiją – tik šiuo metu – sieja tai, kad gili ekonomikos krizė suteikia jiems drąsos stoti.

Tačiau galiausiai yra Turkija, kurios siekiai įstoti į Europą nesusiję su jokių ekonomikos ciklu. Ji yra viena iš dinamiškiausios ekonominės veiklos šalių, kurioje vyksta didelės diskusijos. Visai neseniai 45 proc. turkų palaikė šį tikslą.

Noriu, kad skirtume šiuos tris atvejus, nes integracijos požiūriu Vakarų Balkanų valstybės, Islandija ir Turkija yra trys labai skirtingi scenarijai. Kita vertus, taip pat puiki mintis mums nenagriniėti šių atvejų pagal dvišalės politikos logiką.

Mano nuomone, valstybės narės arba trečiosios šalys negali naudotis valstybių narių ir perspektyvių šalių kandidačių skirtumais, kad blokuotų kelią į Europos integraciją. Manau, kad kiekvienos šalies nuopelnai ir visuomenės sutarimas – vienintelės gairės kryptį į Europos integraciją nustatyti.

Maria Eleni Koppa (S&D). – (EL) Gerb. pirmininke, nepaisant kai kurių žmonių abejonių, plėtros politika suteikė Europai stabilumą, taiką ir klestėjimą. Šiandien esame raginami tęsti derybas su šalimis kandidatėmis – Vakarų Balkanų valstybėmis, Islandija ir Turkija. Vakarų Balkanų valstybių integracija neabejotinai yra didžiausias iššūkis. Jų integracija bus užbaigtas konfliktų laikotarpis, kuris prasidėjo 1990 m., ir bus pašalinta tai, kas turi tendenciją tapti „juodąja skylė“ Europos širdyje. Kroatija integracijai bus pasirengusi po kelių mėnesių, kitos šalys taip pat sparčiai daro pažangą. Ypač dėl Serbijos mums visiems reikia suvokti, kiek toli ji nuėjo, ir palaikant jos pažangą skatinti ją žengti Europos link. Žinoma yra neišspręstų klausimų. Neišspręstas Kosovo statuso klausimas, sudėtinga padėtis Bosnijoje ir ginčai dėl buvusios Jugoslavijos Respublikos pavadinimo – neužgyjančios šio regiono žaizdos. Dėl Graikijos reikia pasakyti, kad naujoji vyriausybė stengiasi rasti sprendimą, kuriuo būtų užbaigti ginčai. Po 17 įtampos metų galų gale turi būti duotas abiem pusėms priimtinas terminas, per kurį turi būti rastas sprendimas. Apskritai kalbant, turi būti rodomi geri kaimyniniai santykiai, kurie, norime mes to ar nenorime, yra būtina integracijos sąlyga. Tad dirbkime šiais klausimais.

Alexander Graf Lambsdorff (ALDE). – (DE) Gerb. pirmininke, jūs, pone C. Bildtai, pasakėte puikią, aiškią ir glaustą kalbą. Tai, ką pasakėte apie Europos Sąjungą kaip geopolitinį stabilizuojantįjį veiksnį ir plėtros politiką kaip priemonę yra visiškai teisinga.

Tačiau manau, kad intelektualiai arba politiškai netinka elgtis taip, tartum nebūtų prieštaravimo tarp tikslo siekti vis didesnės sąjungos ir tikslo siekti vis didesnės uždaros sąjungos. Tai yra klausimas, į kurį iki galo neatsakėme. Esate teisus sakydamas, kad didesnė Europos Sąjunga turi didesnę įtaką, tačiau ji taip pat yra sudėtingesnė, o tai turi poveikį mūsų gebėjimui veikti. Todėl, kaip pasiūlė socialdemokratas A. Severin, turime pradėti naują dialogą dėl plėtros, kuris apimtų laipsnišką integraciją ir naujas narystės formas, kad būtų galima suderinti šiuos du pagrįstus tikslus.

Mums reikia institucinių reformų. Pvz., negaliu Vokietijos gyventojams paaiškinti, kodėl palaikau Salonikus ir kodėl vieną dieną valstybės Jugoslavijos teisių perėmėjos turės daugiau Komisijos narių nei visos Europos Sąjungos narės įkūrėjos kartu sudėjus. Taip neturėtų būti. Savo plėtros politikos atžvilgiu mums reikia būti teisingiems, kad vėl įgytume piliečių paramą šiai svarbiai politikos sričiai.

Peter van Dalen (ECR). – (NL) Eurobarometro apklausos duomenimis, Europos piliečiai aiškiai išreiškė savo nuomonę dėl Turkijos stojimo – 28 proc. yra už ir 59 proc. – prieš. Skaičiai akivaizdūs, todėl jokie politikai negalėtų ir neturėtų jų neigti. Jeigu neigsime juos, toliau didinsime piliečių ir politikų atotrūkį.

Turkija geografiškai nėra nei Europos, kurios religinę, kultūrinę ir politinę aplinką suformavo krikščionybė, renesansas, švietimas ir demokratinė tautų padėtis, dalis, nei Europos istorijos dalis. Kita vertus, privilegijuotos partnerystės forma sujungtų tai, kas abiejuose pasauliuose yra geriausia. Be daugelio ekonominių pranašumų, tokia partneryste būtų kuriami daug laisvesni Europos ir Turkijos santykiai ir būtume išlaisvinti nuo nemažėjančios įtampos dėl stojimo. Todėl atėjo laikas priimti aiškų sprendimą – sustabdykime derybas dėl stojimo ir pradėkime derybų dėl privilegijuotos partnerystės procesą. Tegul tai būna mūsų 2010 m. plėtros strategija.

Helmut Scholz (GUE/NGL). – (DE) Gerb. pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, mes, aš ir mano frakcijos kolegos, visada žiūrėjome į plėtrą kaip į vieną svarbiausių ES projektų ir visada ją palaikėme. Nepaisant visos mūsų pagrįstos įvairių plėtros aspektų kritikos, plėtra buvo vienas sėkmingiausių ES išorės

plėtros skyrių ir yra sudėtinga ilgalaikė užduotis tiek šalims kandidatėms, tiek ES. Tai šiandien jau buvo svarstoma plenariniame posėdyje.

Privalome savęs paklausti, ar mums tinka tolesnis plėtros procesas. Ypač ar Pietryčių Europos, turinčios ilgą valstybių ir imperijų žlugimo istoriją, atžvilgiu teisinga ir tinkama tai, kad šių šalių, sudarančių šio neramaus regiono dalį, gyventojams buvo pasiūlyta Europos Sąjungos narystės galimybė. Dėl to, kad kai kurie Europos Sąjungos valstybių narių politikai atsiribojo nuo šio pažado ta dingstimi, kad ES tapatumo ir institucijų stiprinimas yra svarbesnis nei stojimai į ES, ne tik padidėjo šalių kandidačių nepasitikėjimas, bet ir susitrukė regiono demokratinio nuomonės formavimo ir reformų procesai.

Bastiaan Belder (EFD). – (NL) Iki šiol aiškiai prisimenu, kaip viename iš mūsų susitikimų Komisijos narys O. Rehn pasakė, kad norėdamas būti Komisijos nariu, atsakingu už plėtrą, turite būti optimistas.

Privalau pridurti, kad, mano nuomone, šie žodžiai jį labai gerai apibūdina, tačiau, manau, optimisto vaidmuo jam netinka. Mano nuomone, politikoje – jai taip pat priskiriama Europos politika – optimizmas turi būti antroje vietoje po realizmo. Mane itin sukrečia tai, kad Parlamentas sutinka su tokiu perdėtai optimistiniu požiūriu. Kodėl reikėjo slopinti aiškų signalą, pirmame G. Albertni'o pranešime siūstame Turkijai ir Bosnijai? Kodėl turime sakyti komplimentus Turkijai? Kodėl žūt būtinais stengiamės rasti pozityvią pradinę žinią Bosnijai?

Ar Parlamentas gerai nežino, kad esame įpareigoti atstovauti Europos Sąjungos valstybių narių gyventojams? Nesitikėjime, kad informavimo kampanijos kuo nors padės užtikrinti tokį plėtros procesą, kurį palaikytų gyventojai. Jį užtikrinsime tik sąžiningai ir realistiškai vertindami, kiek šios šalys atitinka Kopenhagos kriterijus.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Gerb. pirmininke, Turkijos stojimo atveju nerimą kelia labai akivaizdi ES demokratijos stoka. Dauguma ES gyventojų aiškiai yra prieš Turkijos stojimą į ES. Vis dėlto bandymo pateisinti, vertinimo ir derybų procesas vyksta nekreipiant dėmesio į piliečius.

Nesąžininga elgtis taip, tartum nejudėtume visateisės narystės link. Kaip stojančioji šalis kandidatė, Turkija jau gauna 2,26 mlrd. EUR 2007–2010 m. laikotarpiui. Juos moka valstybės, kurios yra grynųjų įmokų mokėtojos ir kurių piliečiai nenori, kad Turkija įstotų.

Visa tai aiškiai susiję su JAV interesais. Turkijai įstojus būtų galima išspręsti nemažai ne Europos konfliktų. Tačiau, nors Turkija dalyvauja Eurovizijos dainų konkurse, laikais tokios pat nuomonės, kaip didžiai gerbiamas buvęs Vokietijos Prezidentas T. Heuss, kuris pateikė aiškią Europos apibrėžtį. Jis pasakė, kad Europa pastatyta ant šių trijų kalvų: Akropolio – dėl Graikijos humanizmo, Romos Kapitolijaus – dėl Europos valstybės koncepcijos ir Golgotos – dėl krikščioniškojo Vakarų pasaulio.

Doris Pack (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, ES plėtros siekiant įtraukti Vakarų Balkanų valstybes klausimas išspręstas jau Salonikuose. Šių šalių priėmimas, jeigu jos įvykdytų sąlygas, yra ne malonė, kaip mano daugelis žmonių, o paprasčiausia būtinybė atsižvelgiant į jų geografinę padėtį Europos Sąjungos viduryje.

Mūsų stabilumą lemia jų stabilumas, kaip išsiaiškinome praėjusio amžiaus dešimtajame dešimtmetyje. Žinoma, visos šalys privalo atitikti Kopenhagos kriterijų reikalavimus, taip pat – kadangi šios šalys anksčiau buvo priešės – privalo dalyvauti regioninio bendradarbiavimo programose. Tai taip pat taikoma šalims, kurios yra šių šalių kandidačių kaimynės. Tikiuosi, kad Slovėnija ir Graikija padės šalims kandidatėms greitai ir lengvai pasiekti savo tikslus.

Deja, Bosnijos ir Hercegovinos padėtis yra labai sunki, todėl nemanau, kad per pusantros minutes galimi nušviesti ją, nors esu pranešėjas šio regiono klausimu. Net nebandysiu. Tik linkiu C. Bildtui ir O. Rehnui, kad derybos ten vyktų palaikant glaudesnius ryšius su žmonėmis, o ne būtų primetamos iš išorės.

Visos regiono šalys turi nueiti skirtingą atstumą, todėl turime padėti joms įveikti jų problemas. Pone A. Lambsdorffai, mintis, kad šalys kandidatės turės daugiau Komisijos narių nei narės steigėjos, yra visiškai nevykęs argumentas. Iš tikrųjų tai netgi ne argumentas – tai pribloškiantis argumentas. Šią problemą galima išspręsti, tačiau šių šalių gyventojų nereikėtų neišleisti vien dėl to, kad jūs nenorite spręsti šios problemos.

Zoran Thaler (S&D). – (SL) Noriu padėkoti tiek Komisijos nariui O. Rehnui, tiek einančiam Tarybos Pirmininko pareigas C. Bildtui už dalykiškas ir pozityvias įžangines pastabas.

Man, kaip pranešėjui Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos (BJRM) klausimu, ypač malonu pažymėti, kad 2009 m. ši šalis padarė pažangą ir kad Komisija rekomendavo Tarybai nustatyti derybų

pradžios datą. Be to, atsižvelgiame į tai, kad ministrai pirmininkai G. Papandreu ir N. Gruevski pradėjo tiesiogiai bendrauti.

Noriu paraginti C. Bildtą ir Komisijos narį O. Rehną, taip pat visų valstybių narių, kurios suinteresuotos šiuo klausimu, paimti telefonus ir paskambinti ministrams pirmininkams G. Papandreu ir N. Gruevskiui, kad rengiantis gruodžio mėn. aukščiausiojo lygio vadovų susitikimui jiems parodytumėte savo solidarumą ir paremtumėte jų ryžtingą bandymą rasti šio ginčo, kuris tęsiasi 20 metų, sprendimą.

Tik taip Graikija, kaip sena Europos Sąjungos narė, sugebės įgyvendinti savo siekius ir įvykdyti išpareigojimus šio regiono atžvilgiu.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Per pastaruosius keletą mėnesių Serbija padarė pažangą ir, įvykdydama savo kriterijus dėl vizų režimo liberalizavimo, sau ir Europai įrodė, kad pajėgia pasiekti daugiau ir padaryti daugiau nei darė iki šiol. Už šią sėkmę ji nusipelno pripažinimo.

Serbija turi nematomą potencialą, kurį turi realizuoti kelyje į ES narystę savo interesais ir kaimynių, viso regiono ir Europos Sąjungos interesais. Žinant jos dydį ir strateginę poziciją, ji galėtų tapti varomąja jėga, kuri suartintų regioną. Būtent šiuo metu ji suprato savo vaidmenį ir dėl plėtros padarė daugiau nei iki šiol.

Belgrado vadovybė privalo nuolat rūpintis neatidėliotina politine ir ekonomine reforma ir bendradarbiavimu su visomis savo kaimynėmis. Besąlyginio bendradarbiavimo su Hagos tribunolu nepakanka, nes bendradarbiauti reikia iki sėkmingos pabaigos. Serbijai reikia gerinti savo politinę kultūrą, nes šiuo atžvilgiu iki šiol pasiekti rezultatai gali stabdyti stojimo procesą. Jai reikia skaidrumo, aktyviai formuoti kuo platesnį visuomenės bendrą sutarimą ir įveikti valdančiosios koalicijos ir opozicijos susiskaldymą svarbiausiais ES klausimais. Vis dėlto dvi svarbios išankstinės greitesnės pažangos sąlygos yra žiniasklaidos laisvė bei nepriklausomybė ir liovimasis manipuliuoti žiniasklaida.

Geoffrey Van Orden (ECR). – Gerb. pirmininke, viskas, ko norėčiau paprašyti, tai būti sąžiningesniems derybose su Turkija ir teisingai bei nešališkai aiškinti įvykius, ypač susijusius su Kipru, kurio iškraipyta nesenos istorijos versija, deja, tampa pripažintu faktu.

Nuo šio momento iki prezidento rinkimų, vyksiančių balandžio mėn. Šiaurės Kipre, bus reali galimybė, kuria reikėtų pasinaudoti, tačiau tai yra abiejų šalių reikalas. Turėtume niekada nepamiršti, kad 2004 m. balandžio mėn. Kipro turkai pritarė JT šalies susivienijimo planui. Jį atmetė pietinė dalis. Be to, turėtume nepamiršti 2004 m. gegužės mėn. Europos Sąjungos duoto pažado nutraukti Šiaurės Kipro izoliaciją – pažado, kuris niekada nebuvo įgyvendintas. Šiuo atveju ES turi moralinę pareigą. Bijau, kad jeigu taip toliau žiūrėsime į Turkijos interesus, rizikuosime prarasti svarbų sąjungininką strateginiame didžiulės svarbos regione ir paskatinsime visas netinkamas tendencijas pačioje Turkijoje.

Žinoma, daugelis iš mūsų yra labai susirūpinę dėl migracijos problemų, susijusių su mūsų tautomis. Tai yra mūsų derybų su Turkija aspektas, dėl kurio turės būti sprendžiama konkrečiai ir ryžtingai.

Jeigu turėčiau laiko, paminėčiau Kroatiją ir kitas Pietryčių Europos šalis, kurioms prieš stojant, arba būtinai reikia imtis korupcijos, organizuoto nusikalstamumo ir piktnaudžiavimo tam tikromis privačios nuosavybės teisėmis problemų (Kroatijos atveju), arba kandidatūra gali būti toliau priimama su pasitikėjimu.

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – Gerb. pirmininke, šalys, kurioms siūloma ES narystė, yra palyginti skurdžios. Jų su Europa siejama svajonė, kaip teigia Komisijos narys, – gauti subsidijų. Štai apie ką kalbama. Tiesa yra tai, kad turtingos šalys, pvz., Norvegija ir Šveicarija, tiesiog nenori stoti į ES. Pateikiu iškalbingą faktą: kol būdo turtinga šalis, Islandija nesidomėjo stojimu į Europos Sąjungą. Dabar, kai, deja, yra bankrutavusi, Islandijos vyriausybė, žinoma, yra norinčiųjų įstoti eilėje. Europos Sąjungai „Šv. Andriejaus lūžis“ yra tarp septynių valstybių narių, kurios yra didelės grynųjų įmokų mokėtojos, ir likusiųjų.

Ši padėtis yra nestabili, nepatikima ir netvari. Manote, kad šia prastai apgalvota politika plečiate ES imperiją. Iš esmės jūs stumiate ją į ekonominį chaosą, laukiantį ateityje.

Francisco José Millán Mon (PPE). – (ES) Gerb. pirmininke, plėtros procesas buvo didžiulė sėkmė. Paskutinė plėtra sudarė sąlygas mums susivienyti su tomis Vidurio ir Rytų Europos šalimis, kurioms po Antrojo pasaulinio karo nesąžiningai buvo atimta teisė į laisvę ir gerovę. Šiuo metu plėtra orientuojama į Vakarų Balkanų valstybes, Turkiją ir Islandiją.

Pritariu mintims, kurias pastaraisiais metais pasirinkome kaip pagrindinius plėtros proceso principus. Kalbu apie konsolidaciją, sąlygų laikymąsi ir komunikaciją. Kitaip tariant, turėtume vykdyti savo įsipareigojimus, tačiau neduoti skubotų pažadų dėl būsimos plėtros.

Antra, pažanga įvairiuose stojimo procesuose priklauso nuo griežto sąlygų laikymosi. Šalys kandidatės privalo dėti ryžtingas pastangas siekdamos įvykdyti būtinas reformas. Trečia, visi privalome stengtis komunikuoti su piliečiais. Rezoliucijoje, dėl kurios rytoj balsuosime, kaip labai svarbus pabrėžiamas komunikacijos klausimas.

Todėl norėčiau pakartoti bendresnio pobūdžio pasiūlymą, kurį esu pateikęs anksčiau pasitaikiusiomis progomis, – būtent kad taip pat būtų gerai pagilinti jaunų europiečių žinias apie Europos Sąjungą, padarius šią temą privaloma disciplina aukštesniųjų vidurinių mokyklų programoje.

Kita aktuali idėja, įtraukta į rezoliuciją, yra gebėjimas integruotis. Dėl plėtros reikia, kad esamos Europos Sąjungos valstybės narės imtųsi tam tikrų priemonių. Pvz., kalbant apie finansus, plėtrai reikia pakankamų finansinių išteklių siekiant užtikrinti, kad nekiltų pavojaus svarbiausioms Bendrijos politikos sritims, pvz., bendrajai žemės ūkio arba sanglaudos politikai.

Jau greitai baigsiu. Norėčiau atkreipti dėmesį, kad, kaip visi žinome, Kosovas yra specifinis atvejis. Tačiau, deja, rezoliucijoje yra skyrių, kuriuose šis specifiškumas neišaiškintas.

Pier Antonio Panzeri (S&D). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, rezoliuciją, kurią šiandien svarstome Parlamente, laikau tikrai pozityvia.

Sustodamas iš dalies ties tuo, manau, kad artimiausiais mėnesiais Europos plėtros į Vakarų Balkanų valstybes tema yra ir turi būti vienas iš Europos veiksmų ramsčių.

Noriu pagirti Tarybai pirmininkaujančią Švediją ir visų pirma Komisijos narį O. Rehną už jų darbą. Vis dėlto privalome labiau įsitraukti į plėtros procesą.

Kai kurios šalys neabejotinai turi daugiau nuveikti teisės srityje kovos su nusikalstamumu ir reformų požiūriu. Tačiau negalime pamiršti politinio tikslo – sustiprinti demokratiją šiose šalyse ir ekonomikos, socialinių ir infrastruktūros požiūriu priversti jas eiti Europos keliu.

Pvz., galvoju apie tokias šalis kaip Kosovas, – šiuo atžvilgiu sutinku su U. Lunacek pateiktu pakeitimu dėl romų problemos, – nes tai yra šalis, kurios negalime palikti užribyje vien dėl to, kad penkios Europos šalys dar nepripažino jos nepriklausomybės.

Apibendrinant reikia pasakyti, kad mums reikia pakankamai drąsos ir išvalgios politikos, kuri atitiktų uždavinį, vykstant plėtros procesui išskylantį mums visiems.

Jorgo Chatzimarkakis (ALDE). – (DE) Gerb. pirmininke, Tarybos Pirmininke, kalbu kaip delegacijos, deleguotos į Buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją, vadovas, todėl daugiausia dėmesio skirsiu šiai šaliai. Noriu labai šiltai padėkoti O. Rehnui už jo drąsą. Jo pranešimas ir jo šiai šaliai duotas leidimas yra drąsus žingsnis į priekį, kuris tapo paskata. Tuo pat metu Graikijoje buvo surengti rinkimai, todėl Atėnuose yra nauja vyriausybė, kuri sudaro mums sąlygas ir suteikia laiko, per kurį galima kai ką pasiekti. Tačiau norėčiau paprašyti savo kolegas Parlamento narius reaguoti ramiai. Penktadienį rengiamas G. Papandreou ir Ministro Pirmininko N. Gruevskio susitikimas, ir jeigu nusistatysime per didelius lūkesčius, galime padidinti spaudimą tiek, kad visas reikalas žlugtų, tačiau mes nenorime tuo rizikuoti.

Privalome padrąsinti visas šalis toliau draugiškai eiti jau pasirinktu keliu. Noriu padėkoti pranešėjui Z. Thaleriui už tai, kad taip tiksliai apibūdino šį kelią. Be to, noriu palinkėti savo draugui O. Rehnui sėkmingos kloties Komisijoje.

(Kalbėtojas sutiko atsakyti į klausimą, užduotą pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį pakėlus mėlynąją kortelę)

Alexander Graf Lambsdorff (ALDE). – (DE) Gerb. pirmininke, turiu klausimą J. Chatzimarkakiui, jeigu jis leis man jį užduoti. Akivaizdu, kad D. Pack negirdėjo manęs, kai sakiau, kad palaikome Salonikus. Norėčiau tai pakartoti dabar.

Norėjau J. Chatzimarkakio paklausti, kokių skubiausių veiksmų, jo manymu, privalo imtis Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, siedama padaryti pažangą sprendžiant ginčą dėl pavadinimo ir užtikrinti, kad dar tik prasidedančios derybos būtų kuo sėkmingesnės?

Jorgo Chatzimakakis (ALDE). – (DE) Gerb. pirmininke, labai ačiū už klausimą. Manau, kad abiem pusėms reikia keisti savo įsitikinimus, tačiau akivaizdu, kad abi pusės pasirengusios žengti žingsnį į priekį. Dabar laukiame ilgalaikio sprendimo. Todėl tikiuosi, kad penkių minučių diskusijoje pavadinimo klausimas turi būti išspręstas aiškiai ir galutinai. Tai nėra problema.

Pavadinimo vartojimas, t. y. vadinamoji taikymo sritis, yra opus klausimas, todėl abiem pusėms akivaizdžiai reikia laiko jam išspręsti. Norėčiau sulaukti ilgalaikio sprendimo, nes alternatyva yra trumpalaikis sprendimas, kuris galėtų sukelti katastrofą. Todėl visi privalome draugiškai padrašinti abi puses ieškoti ilgalaikio sprendimo, kuriuo būtų užtikrinama plati pavadinimo taikymo sritis ir platus jo vartojimas.

Mario Borghesio (EFD). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, privalome labai atidžiai apsvarstyti teiginį, kad plėtra bus stabilumo veiksnys.

Prisiminkime tai, ką prieš keletą dienų pasakė Ministras Pirmininkas T. Erdogan. Jis pasakė, kad negalėtų sugyventi su B. Netanyahu, tačiau daug patogiau jautėsi su O. al Bashiru, kuris, jei neklystu, yra Sudano prezidentas, dėl kurio vykdomas tyrimas, nes jis kaltinamas nusikaltimu žmogiskumui.

Kaimynių klausimu reikia pasakyti, kad jei Turkija įstotų į Europą, mūsų kaimynai būtų Iranas, Irakas ir Sirija. Man neatrodo, kad tokia kaimynystė būtų ideali. Mums būtų geriau, jei Turkija būtų prisijungusi prie Europos pagal privilegijuotas partnerystės išipareigojimus. Tiesiog mūsų akyse šiek tiek nerimą kelianti Turkijos tolumo nuo Vakarų tendencija tapo intensyvi. Mums tiesiog reikia prisiminti priemones, turinčias poveikį bendruomeniniam socialiniam gyvenimui, pvz., atskirus plaukimo baseinus vyrams ir moterims, opozicijos laisvės apribojimą, kurie faktiškai didinami iki 3 mln. EUR baudos skyrimo už opozicijai priklausantiems transliuotojams ir kt.

Manau, kad vis dėlto turime atsižvelgti į vieną faktą: šiame Parlamente dauguma gali būti už, tačiau Turkijos gyventojų dauguma yra prieš Turkijos stojimą. Mes primygtinai reikalaujame praplėsti mūsų sienas į Turkiją, nors patys turkai to nenori.

Italijos Respublikos prezidentas pasakė, kad paktų privalu laikytis. Sutinku, tačiau privalome atsižvelgti į tai, kad turkai yra turkai.

Georgios Koumoutsakos (PPE). – (EL) Gerb. pirmininke, pranešimu, kurį šiandien svarstome, norime pasiūsti teigiamą žinią apie numatytą galimybę tapti ES narėmis ir galiausiai apie Vakarų Balkanų valstybių, Turkijos ir Islandijos stojimą į Europos Sąjungą. Manau, kad visi mes, esantieji čia, šioje posėdžių salėje, arba bent jau dauguma mūsų, pritaria šiai teigiamai žinia. Vis dėlto kartu turi būti aiškiai pasakyta, kad prieš stojimą reikia padaryti pažangą. Tai nėra rožėmis klotas kelias. Todėl Europos Sąjungos patikimumo klausimas – žiūrėti, kad jos nustatyti kriterijai ir išankstinės sąlygos atitiktų darbus, o ne tik gerus ketinimus. Kitaip tariant, dėl visiškos integracijos reikalingas visiškas prisitaikymas.

Šiame kontekste labai svarbu pasinaudoti gerais kaimyniniais santykiais. Neturime bandyti slėpti ketinimų. Neišspręstos rimtos gerų kaimyninių šalių kandidačių ir valstybių narių santykių problemos turi poveikį pažangai siekiant įstoti toms šalims, kurios nori tapti šios šeimos narėmis. Slovėnijos ir Kroatijos precedentas tai patvirtina. Todėl neišspręstas Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos pavadinimo klausimas turi būti išspręstas iki derybų dėl stojimo pradžios, o ne po jų. Priežastis paprasta. Jeigu šiai šaliai derybų pradžios data bus pranešta neišsprendus šios problemos, jos vyriausybė nebeturės jokių stiprių paskatų laikytis konstruktyvios pozicijos siekdama galutinai susitarti su Graikija dėl priimtino sprendimo.

Dėl Turkijos reikia pasakyti, kad jos santykių su Kipro Respublika sureguliuavimas ir jos karinio lėktuvo skraidymo virš Graikijos teritorijos nutraukimas yra du svarbūs veiksniai spartinant jos pažangą siekiant įstoti. Apimti būtent šių minčių apsisprendžiamie dėl savo pozicijos per rytojaus balsavimą.

Richard Howitt (S&D). – Gerb. pirmininke, šiandieninėmis diskusijomis ir rezoliucija naujam Europos Parlamentui suteikiama galimybė iš naujo išipareigoti toliau plėsti Europos Sąjungą, atkreipti dėmesį į teigiamus pokyčius, kurių šalyse kandidatėse yra beveik kiekvienu konkrečiu atveju, ir prisiminti, kad dėl prekybos išlaisvinimo, stabilumo palaikymo, mūsų sienų kontrolės stiprinimo ir galimybių keliauti bei laisvai keistis mūsų gyventojams išplėtimo mūsų Europos Sąjungą yra stiprinama, o ne silpninama.

Šiandien Europos konservatoriai kartoja, kad jie yra už plėtrą, tačiau, **nepaisydami to**, neištraukia jos iš savo naujosios frakcijos steigimo dokumentą, o šios grupės oficialus atstovas, kalbėdamas šioje diskusijoje, pakartoja savo priešišką nuomonę apie Turkiją, taip priskirdamas juos tai pačiai, kaip ir kraštutiniai dešinieji, stovyklai – šią popietę tai visi girdėjome.

Tačiau nuoširdžiai dėkoju Komisijos nariui O. Rehnui, kurio puikų humoro jausmą parodė jo neseniai pasakyta pastaba, kad ateityje Plėtros generalinis direktoratas turėtų būti ne vienodu atstumu nutolęs nuo Tarybos ar Komisijos, o būti rue de la Loi viduryje.

Vertinu jo puikų humoro jausmą ir puikų nuovokumą. Tikiuosi, kad jo palikimas bus visų dabartinių ES šalių kandidačių įstojimas.

Pat the Cope Gallagher (ALDE). – (GA) Gerb. pirmininke, Islandijos ir Europos Sąjungos ryšys visada buvo stiprus, todėl aš, kaip delegacijos santykiams su Šveicarija, Islandija, Norvegija ir Europos ekonomine erdve pirmininkas, esu labai patenkintas, kad turiu galimybę sutikti praėjusią savaitę iš Islandijos grįžusią Parlamento delegaciją. Tikiuosi, kad greitai bus įsteigtas jungtinis parlamentinis komitetas ir kad po to, kai praėjusį liepos mėn. užsienio reikalų ministrai priėmė sprendimą, Islandijos vyriausybė dalyvauja uždaroje derybose su Komisija. Esu tikras, jog Europos lyderiais duos leidimą, kad Europos Sąjungos ir Islandijos derybos galėtų prasidėti kitą pavasarį vyksiančiame aukščiausiojo lygio vadovų susitikime. Kadangi Islandija yra Europos ekonominės erdvės narė, ji jau yra įgyvendinusi dvidešimt du skyrius iš tų skyrių, kuriuos reikia įgyvendinti. Daugybė darbų jau padaryta. Esu įsitikinęs, kad kitais skyriais bus užsiimta teigiamai, tiesiogiai ir draugiškai.

Krzysztof Lisek (PPE). – (PL) Gerb. pirmininke, kaip lenkas, tačiau kartu dabar jau penkerius metus ir Europos Sąjungos pilietis, noriu išreikšti didžiulį pasitenkinimą, kad čia kalbame būdami tokioje žymioje kompanijoje, kurioje yra žmonės, tiesiogiai dalyvaujantys plėtros procese, pvz., O. Rehn ir C. Bildt. Kalbame apie tolesnę Europos Sąjungos plėtrą ir tai darome nepaisydami tų, kurie sako, kad ES pasiekė viršutinę savo galimybių plėsti teritoriją ribą. Vienintelė gera žinia, kurią turime šiems tolesnės plėtros oponentams, yra ta, kad 2009 m. apskritai nebus jokios ES plėtros.

Norėčiau, kad į ES plėtros procesą žiūrėtume ne tik teisinių iššyų požiūriu. Norėčiau, kad į jį taip pat žiūrėtume kaip į istorinį procesą. Šiaip ar taip, istorija mus moko, kad Balkanai, pvz., buvo daugelio XX amžiaus konfliktų šaltinis. Tai buvo konfliktai, paskui išplitę į visą žemyną, pvz., Pirmasis pasaulinis karas, ir tokie kaip praėjusio amžiaus dešimtojo dešimtmečio konfliktai, kurie taip pat turėjo poveikį kitoms šalims vien dėl to, kad migravo daug milijonų gyventojų. Todėl Balkanų valstybių priėmimas į Europos Sąjungą, mano nuomone, galėtų būti svarbiausias kada nors buvęs ES įnašas į mūsų žemyno stabilizavimą ir taiką.

Jei tik galėčiau pasakyti dar vieną dalyką apie tai, ką C. Bildt pasakė apie atviras duris, norėčiau paprašyti jūsų nepamiršti, kad yra dar kitų šiame dokumente nepaminėtų šalių, kurios svajoja apie ES narystę.

Emine Bozkurt (S&D). – (NL) Visų pirma apgailestauju, kad tiesiog dabar nesugebame nupiešti Bosnijos ir Hercegovinos politinės padėties rožinio paveikslėlio.

Šioje šalyje vykstantį reformų procesą iki šiol paralyžiuoja joje esančios politinės jėgos. Du teritoriniai subjektai nesugebėjo sukurti bendros vizijos, todėl pažanga sustojo.

Dar kartą noriu pabrėžti, kaip svarbu sukurti tvarią konstitucinę sistemą, kuri būtina šiai šaliai ir jos institucijoms, kad jos galėtų veikti veiksmingiau. Todėl raginu abiejų teritorinių subjektų politinius lyderius tai laikyti darbo ta linkme išėjimo tašku.

Be to, norėčiau atkreipti dėmesį, kad esu patenkintas galėdamas sužinoti, jog Turkija tokia artima mano kolegos Parlamento nario B. Madlenerio partijos, t. y. Nyderlandų laisvės partijos, širdims ir protams. Būtent dėl Turkijos derybų su Europos Sąjunga ši šalis žengė milžinišką žingsnį pirmyn. Todėl tikėjau, kad laisvės partija labiau palaikys derybų procesą.

Galiausiai noriu atkreipti dėmesį, kad stojimo procesas turi būti orientuotas į rezultatus ir kad per jį būtų paisoma ne stojimo datos, o pasiektų rezultatų. Jeigu šalys kandidatės kartą įvykdo nustatytus reikalavimus ir taip įgyja teisę į visateisę narystę, nebegali būti jokių kalbų apie stojimą.

Arnaud Danjean (PPE). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ministre, jūs teisingai nurodėte, kad Lisabonos sutarties priėmimu mums suteikiama galimybė pradėti naują plėtros politikos erą, todėl privalome realistiškai ir išmaningai pasinaudoti šiuo nauju procesu – tokia šios rezoliucijos esmė.

Viena vertus, naujas procesas nereiškia, kad yra planų jį nutraukti. Tai būtų labiausiai užtikrintas būdas visuomenėje skatinti nesusipratimus, netgi įtarimus, taip pat geriausias būdas šalyse kandidatėse kurti klaidingas idėjas ir skatinti jas ieškoti išsigelbėjimo retorinėje ir kosmetinėje politikoje, o ne politikoje, kuria siekiama nuodugnių reformų. Privalome saugotis veiksmų, sąlygų ir vertybių, dėl kurių negalime eiti į kompromisą, todėl ypač tikiu bendradarbiavimu su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu.

Kita vertus, privalu dar kartą kuo aiškiesniais žodžiais patvirtinti, kad Vakarų Balkanų valstybių vieta, visų Vakarų Balkanų valstybių, įskaitant Kosovą, vieta iš tiesų yra Europos Sąjungoje ir kad privalome skatinti jas ir toliau dėti kuo daugiau pastangų. Nėra jokio prieštaravimo tarp, viena vertus, reikalavimų išaiškinimo ir, kita vertus, visiškos paramos plėtos procesui, kuriuo siekiama įtraukti Vakarų Balkanų valstybes, rodymo, lygiai taip pat, kaip nėra prieštaravimo tarp šios nuomonės apie kiekvieną pagal jo nuopelnus susidarymo filosofijos laikymosi ir būtinybės imtis svarbių, visoms regiono šalims skirtų, iniciatyvų, pvz., vizų režimo liberalizavimo.

Galiausiai norėčiau pasakyti keletą žodžių apie Turkiją. Užuot spekuliuavęs kokia nors labai hipotetine būsima Turkijos stojimo proceso baigtimi, paprasčiausiai pasakysiu, kad Komisija bėgant antriems metams atkreipė dėmesį į tai, kad nepadaryta jokia pažanga pagal Ankaros protokolą ir kad tai neleido atidaryti jokių naujų derybų skyrių.

Hannes Swoboda (S&D). – (DE) Gerb. pirmininke, praleidau šios diskusijos pradžią, nes, kaip pranešėja Kroatijos klausimu, turėjau daryti pranešimą ES ir Kroatijos jungtiniame parlamentiniame komitete.

Norėčiau pasinaudoti šia galimybe padėkoti C. Bildtui ir O. Rehnui už jų pagalbą inicijuojant bent jau laikiną Slovėnijos ir Kroatijos ginčo dėl sienų sprendimą. Tai yra puikus pavyzdys, kaip Tarybos, Komisijos ir Parlamento bendradarbiavimas gali padėti šalims išspręsti savo problemas. Aš taip pat prisidėjau prie užtikrinimo, kad bent jau Kroatijoje sutartis būtų beveik vienbalsiai ratifikuota.

Tačiau man kur kas daugiau nerimo kelia Bosnija ir Hercegovina. Neseniai buvau Bania Lukoje ir Sarajeve. Reikia pripažinti, kad per mūsų susitikimą M. Dodik ėjo į kai kuriuos kompromisus ir pasiūlė kai kuriuos pakeitimus, su kuriais jis galėtų sutikti. Tačiau norėčiau grįžti prie idėjos, kurią ką tik paminėjo D. Pack. Kaip galėtume palaikyti ryšį su didžiąja gyventojų dalimi? Čia yra didžiulis suinteresuotumas tuo, kad neliktų šio jų balso trūkumo, taip pat prieštaravimų, kurie apibūdina daugelį politikos sričių. Privalome kaip nors sugebėti kalbėti su žmonėmis tiesiogiai, nes priešingai nei kartą pasakė W. Earl of Dartmouth, šiame regione yra daug gyventojų, kuriuos domina ne Europos Sąjungos pinigai ir kurie nori pereiti iš neapykantos ir karų regiono į taikos ir supratimo sąjungą. Štai kokia Europos esmė. Jeigu nenorite to suprasti, niekada ir nesuprasite. Tačiau Sarajevo ir Bania Lukos gyventojai žino, kas yra Europa, ir būtent jiems reikia mūsų pagalbos.

Bernd Posselt (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, kitais metais turime priimti Kroatiją į Europos Sąjungą arba bent užbaigti stojimo derybas ir pradėti ratifikavimo procesą. 20 metų Kroatija žengė įstojimo į Europos Sąjungą ir laisvės link. Jos kelyje buvo statomos dirbtinės kliūtys, todėl esu dėkinga Tarybai pirmininkaujantčiai Švedijai už pagalbą jas šalinant.

Dabar Kroatija dviem trečdaliais balsų ratifikavo susitarimą su Slovėnija, todėl turime padaryti viską, ką galime, kad užtikrintume, jog Slovėnija taip pat įvykdys savo įsipareigojimus Europos Sąjungai. Numatyta 2010 m. data taip pat svarbi, nes tai yra pačios Europos Sąjungos patikimumo klausimas.

Kalbant apie Makedoniją reikia pasakyti, jog tikiuosi, kad Tarybai pirmininkaujantčiai Švedijai pavyks sudaryti sąlygas pradėti stojimo derybas kitais metais, kad galėtume galutinai išspręsti dvišalę problemą, kuri šiuo atveju taip pat yra. Tikiuosi, kad galime pakeisti pranešimo tekstą, kuriame gana vienašališkai per daug įpareigojama Makedonija, tačiau per mažai – kaimyninės šalys. Visos šalys privalo įvykdyti savo pareigą, įskaitant Europos Sąjungos šalis.

Manau, kad mums itin svarbu iki galo įtraukti Kosovą į Salonikų procesą, todėl G. Albertini pranešime yra svarbūs punktai. Šiai šaliai taip pat reikia numatyti galimybę įstoti į ES. Norėčiau paraginti visas valstybes nares, kurios to dar nėra padariusios, pripažinti Kosovą, kad daugiau neturėtume jokių teisinių arba techninių problemų ir kad Kosovas galėtų kaip visateisis dalyvauti integracijos procese.

(Kalbėtojas sutiko atsakyti į klausimą, užduotą pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį pakėlus mėlynąją kortelę)

Nikolaos Salavrakos (EFD). – (EL) Gerb. pirmininke, atkreipiu dėmesį, kad B. Posselt, taip pat kiti Parlamento nariai, kalbėdami apie BJRM, vartoja terminą „Makedonija“. Būtent terminas „Makedonija“ yra Graikijos, kuri yra Europos Sąjungos valstybė narė, ir šios šalies kandidatės nesutarimų priežastis. Būčiau labai dėkingas, jeigu būtų galima parengti rekomendaciją mano kolegoms Parlamento nariams vartoti tikrąjį šios šalies pavadinimą.

Bernd Posselt (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, norėčiau trumpai atsakyti cituodamas savo labai gerbiamą kolegą D. Cohn-Benditą iš Žaliųjų frakcijos / Europos laisvojo aljanso), kuris šiame Parlamente kartą pasakė:

„Makedonija yra Makedonija yra Makedonija.“ Esame lygiai tokios pat nuomonės. Kaimyninės šalies bauginimas niekada nėra naudingas.

Nikolaos Salavrakos (EFD). – (EL) Gerb. pirmininke, yra tik viena Makedonija, kuri yra graikų, todėl reikia padaryti galą šiems žaidimams. Kai kalbame šioje posėdžių salėje, mums reikia vartoti terminus, kuriuos visi pripažino, nes BJRM, šalis kandidatė, buvo pripažinta kaip „BJRM“, o ne kaip „Makedonija“.

Andrey Kovatchev (PPE). – (BG) Visų pirma noriu padėkoti G. Albertini už jo atliktą darbą rengiant šį sudėtingą pranešimą dėl įvairių šalių, esančių skirtinguose pasirengimo įvykdyti Europos Sąjungos narystės kriterijus etapuose, pažangos skatinimo strategijos. Suprantu ir palaikau G. Albertini norą užtikrinti kuo didesnę aiškumą ir pritari Europos Sąjungos plėtrai, susijusiai su Vakarų Balkanų valstybėmis, Islandija ir Turkija. Tačiau dauguma siūlomų pakeitimų rodo, kad šis klausimas sudėtingas. Gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai turėsime išanalizuoti ir padidinti mūsų Europos Sąjungos gebėjimą integruoti. Noriu pasiūlyti, kad Komisija atliktų tokią Europos Sąjungos gebėjimo integruoti analizę, nes be mūsų piliečių paramos Europos Sąjunga rizikuoja pavirsti „tuščia struktūra“.

Be to, palaikau požiūrį, kad valstybės narės neturėtų iš šalies kandidatės reikalauti neįvykdomų narystės sąlygų. Visos dvišalės problemos turi būti išspręstos vadovaujantis europietiško supratimo bei dalijimosi bendromis vertybėmis, istorija ir kultūra dvasia. Šią akimirką noriu paraginti bendrai paminėti Balkanų pusiasalio istorinius įvykius ir didvyrius.

Kyriakos Mavronikolas (S&D). – (EL) Gerb. pirmininke, noriu pakalbėti apie Turkijos interesus, kurie vertinami pažeidžiant Kipro Respublikos interesus. Noriu išreikšti nepasitenkinimą tuo, kad su Kipro Respublika susiję klausimai priskiriami antraeiliams, o klausimai, kuriais Turkija turėtų būti pasmerkta, šiandien naudojami Turkijos pozicijai pagerinti jos stojimo į Europos Sąjungą požiūriu. 2006 m. Turkija išsipareigojo pripažinti Kipro Respubliką, taikyti Ankaros protokolą ir padėti išspręsti Kipro klausimą. Ji nieko nepadarė. Priešingai, šiandien sakomos Turkijai palankios kalbos, kurias vainikuoja bandymas atidaryti energetikos skyrių, kuris neabejotinai laikomas naudingu pačiai Europos Sąjungai. Tačiau jūs suprantate, kad Kipro Respublikai, kaip mažai valstybei, reikia pasirūpinti savo interesais ir pareikalauti sankcijų Turkijai, iš kurių viena, žinoma, būtų tokia: neleisti atidaryti skyriaus.

Franziska Keller (Verts/ALE). – Gerb. pirmininke, pirmiausia mano Žaliųjų frakcija labiau norėtų, kad nebūtų nurodyta jokia Kroatijos stojimo data. Manome, jog patirtis parodė, kad praeityje sprendžiant, ar Kroatija turėtų įstoti, kai tik bus įvykdyti kriterijai, tai nebuvo geras sumanymas.

Antra, pone E. Brockai, Kopenhagos kriterijai, be abejo, galioja. Jie yra, todėl mums nereikia jų nuolat minėti. Mes laikomės susitarimų, kuriuos Europos Sąjunga sudarė dėl stojimo, ir Kopenhagos kriterijų. Stojimo pažangos tikslas – pats įstojimas.

Diskutuodami Turkijos klausimu neturėtume pamiršti stebinančios pažangos, kuri Turkijoje buvo padaryta tose srityse, kuriose prieš keletą metų atrodė, kad ji niekada nebūtų įmanoma. Tai yra akivaizdi stojimo proceso sėkmė, kurios neturėtume pamiršti.

Marian-Jean Marinescu (PPE). – (RO) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, norėčiau padėkoti jums už pasiaukojamą darbą Europos Sąjungos plėtros klausimu. Per pastaruosius dvejus metus Europos Sąjunga turėjo didžiulę įtaką demokratinėms permainoms ir ekonomikos reguliavimo panaikinimui Vakarų Balkanų šalyse. Beviziu režimu kai kurioms Vakarų Balkanų šalims ir stojimo derybų su BJRM pradžia pažymima pažanga, kuri naudinga Europos piliečiams tiek dėl teismų ir policijos bendradarbiavimo, tiek ekonomikos požiūriu.

Manau, kad dabartiniu ekonomikos krizės laikotarpiu ES plėtros procesu siūlomas sprendimas, kaip atgaivinti Europos Sąjungos ekonomiką. Tačiau neturime užmiršti neigiamų pasekmių dėl nesažiningų privilegijų, kurias Europos Sąjunga suteikia įvairioms Vakarų Balkanų regiono šalims. Be to, Komisija privalo atidžiai išnagrinėti galimybę į Vakarų Balkanų šalių grupę įtraukti Moldovą, nes kaimyninėms šalims teikiama pagalba siekiant padėti įgyvendinti būtinas reformas toliau turi būti teikiama sąžiningai. Moldova yra potenciali šalis kandidatė, pasirengusi susitarti su Europos Sąjunga iš dalies dėl politinės ir ekonominės integracijos proceso.

Corina Crețu (S&D). – (RO) Dabar Europos Sąjunga turi konstituciją – Lisabonos sutartį. Pirmininką ir vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai. Todėl imdamiesi naujo plėtros proceso, kuriame dalyvauja Vakarų Balkanų valstybės ir Islandija, o svarbiausia, Turkija, galime rinktis kitokią perspektyvą.

Žinau, kad Europos Sąjungoje yra daug tokių, kurie nesiryžta prisiimti atsakomybės dėl naujo plėtros proceso, tačiau, pvz., Rumunijos ir Bulgarijos patirtis rodo, kad stojimas į ES mūsų šalyse buvo pati veiksmingiausia priemonė keičiant reikalus į gera.

Žinoma, mums reikia labai kritiškai pasižiūrėti į procesus, vykstančius visose šiose šalyse, norinčiose įstoti į Europos Sąjungą. Visų pirma turime orientuotis į demokratinių politinių sistemų logiškumą ir funkcionalumą. Tačiau mes turime atitinkamas priemones atitikčiai stojimo sąlygoms kontroliuoti. Aiškesnės numatytos galimybės įstoti siūlymas šioms šalims būtų stabilizuojamasis veiksnys ir veiktų kaip šalių kandidačių vidaus pažangos katalizatorius.

György Schöpflin (PPE). – Gerb. pirmininke, esu labai dėkingas už šią galimybę pasidalyti keletu minčių su jumis. Plėtra teisėtai buvo pavadinta viena sėkmingiausių Europos Sąjungos politikos krypčių – šioje diskusijoje daugelis iš mūsų tai sakė. Be to, idėja, kad svarbiausios Europos vertybės – demokratija, žmogaus teisės ir solidarumas – turėtų apimti visas Europos valstybes, buvo ir liks Europos tapatumo pagrindas.

Europa, kuri yra, buvo kuriama pagal teiginį, kad dėl integracijos Europos valstybės pamažu pripažins taikų konfliktų sprendimo būdą, tačiau šis procesas nevyksta be pastangų. Stojančiosios šalys turi visiškai transformuotis, kad atitiktų ES narystės reikalavimus. Reikėtų pabrėžti, kad procesas yra savanoriškas. Jokia valstybė neverčiama stoti, tačiau norint įstoti į ES būtina įvykdyti tam tikras sąlygas.

Tačiau būtent dėl to, kad šioms sąlygoms įvykdyti reikia didelių pastangų, stojančiosios šalys taip pat turi būti skatinamos dėti su tuo susijusias pastangas ir ne tik. Įpareigojimai, kurie siejami su ES naryste, turi būti perkeltami iš dokumentų į praktiką. Jei nėra įgyvendinimo, procesas lieka tuščias.

Tai yra žinia, kuri G. Albertini rezoliucija siunčiama numatomoms kandidatėms įstoti į ES. ES pasirengusi priimti Vakarų Balkanų valstybes ir Turkiją kaip visateises nares, tačiau jų pareiga – įvykdyti ES nustatytas sąlygas.

Carl Bildt, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, norėčiau pasistengti kalbėti trumpai.

Pirma, jeigu tai tinka Tarybai pirmininkaujančios valstybės požiūriu, prisidedu prie tų narių, kurie pagerbė Komisijos narį O. Rehną už darbą, kurį jis padarė per pastaruosius penkerius metus. Pasiiekta buvo daug. Jūsų darbo tęsėjai gali būti gerai, kad dar kažkas liko daryti, tačiau daug buvo padaryta.

Be to, reiškiu mūsų dėkingumą už labai aiškią paramą plėtros politikai, kurią per diskusiją išreiškė visi visų čia dalyvaujančių pagrindinių frakcijų atstovai. Manau, kad tai yra jėgos šaltinis.

(Williamo (The Earl of) Dartmoutho šūksnis: „Ar jūs klausėtės diskusijos?“)

Aš klausiausi diskusijos. Jūs nesate vienos iš pagrindinių frakcijų dalis. Apgailestauju dėl to.

A. Severin buvo vienas iš minėjusiųjų, kad tai yra procesas, kurį mes taip pat privalome įtvirtinti žmonių širdyse ir protuose. Sutinku su tuo, tačiau taip pat turėtume pripažinti, kad tam reikalingas ryžtingas politinis kiekvieno iš mūsų vadovavimas. Jeigu prisimintumėte mūsų Europos Sąjungos istoriją, lengvai pastebėtumėte, kad Europos integracijos istorijoje labai mažai kas įvyko dėl kai kurių netikėtų viešosios nuomonės, reikalaujančios integracijos, bangų.

Beveik viskas pasiekta pagrįstu vizija, išvalgiu, dažnai sudėtingu ir reikalaujančiu pastangų politiniu vadovavimu, tačiau paskui pelnėme savo piliečių paramą tam, ką darėme.

Sakiau, kad kai įstojome į Europos Sąjungą, buvau mūsų šalies ministras pirmininkas. Kovojoje labai nuožmioje referendumo kampanijoje. Mes ją nedidele persvara laimėjome. Kurį laiką mūsų viešoji nuomonė buvo nepalanki Europos Sąjungai. Jeigu pažvelgtumėte į viešosios nuomonės apklausas, pamatytumėte, kad dabar esame viena iš pozityviausiai Europos atžvilgiu nusiteikusių Europos šalių. Reikėjo politinio vadovavimo, kad tai pasiektume. Tai neįvyksta savaime.

Norėčiau taip pat pasakyti, kad kai pereiname prie sudėtingesnių Europos sričių, tas susitaikymas nėra lengvas. Tam reikia labai daug šio vadovavimo, todėl susitaikymas turi būti iki galo įgyvendinamas visose Europos dalyse.

Vakarų Balkanų valstybių klausimą svarstė daug kalbėtojų – ir teisingai. Norėčiau jus užtikrinti, kad žinome apie Kosovo problemas ir apie būtinybę žengti į priekį kartu su juo, nepamirštant kai kurių problemų, kurių turime Europos Sąjungos viduje.

Bosnijos klausimą svarstė keletas žmonių, pvz., D. Pack ir H. Swoboda, tačiau čia norėčiau pateikti vos keletą pastabų. Šiais metais praleidau ištisus keturias dienas derėdamasis su politine Bosnijos vadovybe, bandydamas paakinti juos eiti į priekį ir mėgindamas papasakoti apie slydimo atgal, kai likusi regiono dalis žengia į priekį, pavojus. Turbūt padariau per daug, nes galiausiai, kaip sakė D. Pack, jie tai turės padaryti patys. Tai jų šalis, o ne mūsų, tačiau mes taip pat turime pareigą jiems pasakyti, kad jeigu jie to nepadarys, likusi regiono dalis žengs į priekį, todėl jų šaliai tai nebus gerai. Būtent tai mes jau kuri laiką bandėme padaryti ir tam tikru mastu iki šiol bandomė daryti.

Mūsų plėtros procesas, kaip nurodė visi, yra grindžiamas rezultatais. Jam reikia reformų. Jam reikia susitaikymo. Tai taikoma visiems be išimties. Kažkada tai buvo taikoma Švedijai, tačiau mums pavyko. Tai taikoma visiems be išimties.

Dėl pono, kuris buvo suinteresuotas ištraukti į diskusiją, atkreipiau dėmesį, kad buvo daug – daugiausia – ponų, sėdinčių nuo dešiniojo galo iki pat čia, kurie, kuo švelniau tariant, turėjo abejonių dėl Turkijos. Jeigu supratau argumentą, jis buvo toks: Turkija pernelyg didelė, pernelyg sudėtinga ir pernelyg musulmoniška.

Jeigu skaitėte 49 straipsnį, – būtent juo turime grįsti mūsų politiką, – jame nenumatoma jokių išimčių didelėms šalims, nenumatoma jokių išimčių sudėtingiems atvejams ir nėra religinių kriterijų.

(Plojimai iš centro kairiosios pusės)

Taigi būtent to mes turime laikytis. Klausiausi jaudinančių žodžių apie krikščionišką paveldą, kuriuose yra daug tiesos. Visi katalikai, stačiatikiai arba protestantai ir anglikonai gali aiškinti tai įvairiai, tačiau norėčiau perspėti dėl žydų paveldo apibūdinimo be Europos. Jie nėra krikščionys, tačiau jie taip pat yra kartu su visomis mūsų istorijos problemomis mūsų buvusios, dabartinės ir būsimos Europos dalis.

Taip pat norėčiau įrodyti, jog būtų lygiai taip pat klaida nustatyti musulmonų tikėjimo piliečius, kad ir kur jie būtų – mūsų esamose valstybėse narėse, Bosnijoje, kokioje nors kitoje vietoje ar Turkijoje, ir atsakyti jiems taikyti sutarties 49 straipsnį. Manau, kad tai būtų klaida.

(Plojimai iš centro kairiosios pusės)

Šiuo atžvilgiu susidomėjęs klausiausi, kaip Graikijai atstovaujanti E. Koppa teikė pastabas tiek dėl uždavinių Vakarų Balkanų valstybėse, tiek dėl susitaikymo su Turkija, ir paskui atkreipiau dėmesį į Ministro Pirmininko G. Papandreou veiksmus ir pareiškimus.

Norėčiau grįžti prie vieno savo mėgstamo klausimo. Kažkas minėjo, kaip kartais pasitaiko šioje diskusijoje, gebėjimo absorbuoti klausimą – kad paprasčiausiai negalime absorbuoti per daug šalių. Man nepatinka šie žodžiai. Nežiūriu į mūsų Europos Sąjungą kaip į „absorbuojančią“ valstybes. Nežinau, ar absorbavome Didžiąją Britaniją. Taip pat nežinau, ar Prancūzija nori būti absorbuota. Tikiuosi, kad Švedija niekada nebus absorbuota.

Europos Sąjungą suvokių kaip praturtinančią šalį mums įstojus, ir kol kas nemačiau plėtros, dėl kurios mūsų Europos Sąjunga būtų tapusi silpnesnė. Kiekviena atskira plėtra, nors buvo sunki, padarė mūsų Europos Sąjungą stipresnę, turtingesnę ir platesnių užmojų, tačiau esu tas, kuris nepriklauso manantiesiems, kad ši istorija baigiasi. 49 straipsnis galioja.

Galiausiai vienas ponas pasakė, kad taip pat yra kitų šalių, kurių nesvarstėme. Tai tiesa. 49 straipsnis galioja visoms be išimties Europos šalims, įskaitant tas, kurios šiandien diskusijoje dar nebuvo paminėtos.

Olli Rehn, *Komisijos narys*. – Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti jums už labai gyvą ir išsamią diskusiją apie ES plėtrą ir mūsų strategiją – dabar, kitais metais ir artimiausioje ateityje. Ši diskusija vyko pagal geriausias demokratines šio Parlamento tradicijas, todėl esu dėkingas už didelį visuotinį pritarimą mūsų atsargiai vykdomai plėtros politikai.

Jūs teisingai pabrėžėte, kaip svarbu, kad vienu metu ir kartu būtų užtikrinamas išsipareigojimas ir sąlygų laikymasis ES plėtros atžvilgiu. Sutinku ir noriu pabrėžti milžinišką buvimo sąžiningais ir kartu tvirtais reikšmę.

Turime būti sąžiningi ir laikytis išsipareigojimų, prisiimtų šalims, kurios patenka į mūsų konsoliduotą plėtros darbotvarkę Pietryčių Europoje, t. y. Vakarų Balkanų šalims ir Turkijai. Kartu galime būti tokie pat tvirti, kaip ir sąžiningi, todėl turime taikyti griežtas sąlygas, kai tvarkome reikalus su šiomis šalimis kandidatėmis ir galimomis kandidatėmis.

Tai veikia tik kartu – tandemu, unisonu – ir tai iš tiesų yra geriausias būdas skatinti reformas bei demokratinę ir ekonomikos pertvarką Pietryčių Europoje. Be to, tai geriausias būdas įtvirtinti stabilumą Vakarų Balkanuose ir skatinti reformas, kuriomis Turkijoje stiprinamos pagrindinės laisvės.

Manau, jog H. Flautre teisi, kad pagal apibrėžtį negali būti patrauklesnių pareigų nei atsakingo už plėtrą asmens pareigos. Tačiau esu nuosaikus žmogus, – tikėsite tuo ar ne, – todėl manau, kad yra tam tikros ribos, kiek žmogus gali naudotis patrauklumu ir žavesiu. Be to, kaip pageidavo C. Bildt, taip pat buvo palikta kažkiek darbo mano darbo tęsėjui, kitai Komisijai ir šiam Parlamentui.

Kad ir kaip ten būtų, dirbti su jumis buvo puiku. Kartu pasiekėme teigiamų pokyčių. Prisiminkime, kad ES plėtra daug prisidėjo prie to, kad šiandien Europa yra visa ir laisva. Išsaugokime ją tokią ir užbaikime savo darbą Pietryčių Europoje.

(Plojimai)

Pirmininkas. - Gavau vieną pasiūlymą dėl rezoliucijos⁽¹⁾, pateiktą pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. lapkričio 26 d., ketvirtadienį.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Elena Băsescu (PPE), raštu. – (RO) Manau, jog nepaprastai svarbu, kad Europos Parlamentas būtų įtrauktas į plėtos proceso vertinimą. Šis procesas buvo didžiulė Europos Sąjungos sėkmė, užtikrinusi jai taiką ir stabilumą. Atsižvelgdami į tai, privalome nepamiršti, kad Vakarų Balkanų šalys geografiškai, kultūriškai ir istoriškai yra Europos dalis. Iš šioje rezoliucijoje minimų galimų šalių kandidačių norėčiau iškirti Serbiją dėl jos sėkmingų pastangų ir akivaizdžios pažangos. Ši šalis žengė pirmyn ir vienašališkai įgyvendino laikinąjį susitarimą dėl prekybos, kurį pasirašė su ES, ir taip įrodė, kad yra pasiryžusi priartėti prie Europos Sąjungos, nepaisydama politinių ir ekonominių sunkumų, su kuriais susiduria. Europos Parlamentas turi skatinti Serbiją tęsti savo kelionę į ES. Šiuo klausimu turime paprašyti Tarybą ir Komisiją būti atviras ir dalykiškai tęsti derybas su šia šalimi. Manau, kad pažanga, susijusi su Serbijos integracijos į Europos Sąjungą procesu, neturi priklausyti nuo Kosovo nepriklausomybės pripažinimo.

Takis Hatziogeorgiou (GUE/NGL), raštu. – (EL) Paspriešinimas Turkijai yra svarbiausias klausimas, kuris gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos aukščiausiojo lygio susitikime bus svarstomas kaip plėtos klausimas. Palaikome visišką integraciją, nes manome, kad šis tikslas turi būti reformų ir politikos pokyčių svarbiais klausimais varomoji jėga. Norėtume atkreipti dėmesį, kad Turkija iki šiol nesilaikė savo sutartinių įsipareigojimų ES ir visoms valstybėms narėms. Ji privalo tučtuojau pradėti laikytis įsipareigojimų, nes kitaip gruodžio mėn. atliekant vertinimą nukentės. Įsipareigojimai, pagal kuriuos ji bus vertinama, ir terminai pateikiami 2006 m. gruodžio mėn. išvadose. Pvz., papildomo protokolo taikymas, geresni dvišaliai santykiai ir Kipro Respublika ir jos pripažinimas bei dalykiška pozicija Kipro klausimo sprendimo procedūros atžvilgiu. Absurdiška, kad nors ir siekdama integracijos bei vaidinti reguliuojamąjį vaidmenį regione, laikydama okupacinę kariuomenę valstybėje narėje Turkija toliau pažeidinėja tarptautinę teisę ir principus, kuriais grindžiama ES. Galiausiai energetikos skyriaus negalima atidaryti tol, kol Turkija trukdys Kipro Respublikai naudotis savo suverenėmis teisėmis savo išskirtinėje ekonominėje zonoje.

Cătălin Sorin Ivan (S&D), raštu. – (RO) ES yra kaip statomas pastatas, todėl nuomonė, kad reikia sustabdyti jos plėtrą, prieštarautų pačiam jos principui, kuriuo ji grindžiama. Pagal ES sutarties 49 straipsnį „kiekviena Europos valstybė <...> gali pareikšti norą tapti Sąjungos nare“. Būtent dėl to plėtos strategija dėl Vakarų Balkanų valstybių, Turkijos ir Islandijos sulaukia vis daugiau dėmesio kaip mūsų veiklos dalis. Visiškai palaikau šį didžiulį susidomėjimą. Kroatija, Turkija ir Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija turi kandidačių statusą, nes atsakingai pasirinko kelią į integraciją. Islandija, Juodkalnija ir Albanija pareiškė norą įstoti, pirmąsias dvi šiuo metu vertina Komisija. Be abejo, yra problemų, kurias dar reikia išspręsti, pvz., korupcijos, nusikalstamumo ir žiniasklaidos laisvės problemos. Bevizio režimo nustatymu nuo gruodžio 19 d. Serbijoje, Juodkalnijoje ir Buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje šiam procesui duodamas stiprus impulsas. Tačiau taip pat noriu atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad kalbėdami apie plėtrą taip pat privalome atkreipti dėmesį į Moldovos Respubliką, kuri šiuo metu išgyvena itin svarbų politinį laikotarpį kelio į demokratiją ir stojimo

(1) Žr. protokolą.

į ES pasirinkimo požiūriu. Atsižvelgdami į tai, turime palaikyti 2007–2013 m. Europos strategijos dėl Moldovos Respublikos tikslų įgyvendinimą, kad pasiektume abiejų šalių trokštamus rezultatus.

Tunne Kelam (PPE), raštu. – Norėčiau pateikti tris pastabas. Pirma, esu patenkintas, kad užsienio reikalų ministras C. Bildt atkreipė dėmesį į svarbiausią G. Albertini rezoliucijos žinią – kad ES lieka atsidavusi plėtros politikai ir vertina ją kaip vieną sėkmingiausių savo politikos sričių. Prie to savo puikiu darbu labai daug prisidėjo Komisijos narys O. Rehn. Kita svarbi žinia yra tai, kad teisinės valstybės principas laikomas pagrindiniu demokratinės pažangos principu ir viena pagrindinių tolesnių stojimų sąlygų. Taip pat turėtume toliau laikytis aiškios nuomonės dėl Kopenhagos kriterijų aktualumo. Trečia pastaba: primygtinai siūlau, kad remdamasi Komisijos rekomendacija, gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba priimtų sprendimą dėl stojimo derybų su Makedonija pradžios.

Petru Constantin Luhan (PPE), raštu. – Platesniame Europos integracijos procese Islandija jau yra aktyvi ir sena partnerė. Islandija glaudžiai bendradarbiauja su ES valstybėmis narėmis kaip NATO narė įkūrėja, Europos Tarybos, ELPA, ESBO narė ir Šengeno bendradarbiavimo dalyvė. Be to, buvo paskaičiuota, kad Islandija jau perėmė apytikriai 60 proc. didžiulio *acquis communautaire*. Šiuo požiūriu Islandijos pareikštas noras tapti ES nare yra logiškas žingsnis.

Mano nuomone, Islandija visada buvo linkusi į Europą, todėl Islandijos narystė bus abiem pusėms naudinga. Jau dabar mokomės iš Islandijos patirties tvaraus žuvų išteklių valdymo, geoterminės šilumos naudojimo ir kovos su klimato kaita priemonių srityse. Islandija įrodė savo pasiryžimą įstoti į Europos Sąjungą – gerokai anksčiau nustatyto termino pateikė atsakymus į Komisijos klausimyną, todėl dabar laikiu vertinimo, kuris turi būti atliktas gruodžio mėn. viduryje vyksiančiame aukščiausio lygio susitikime. Jeigu visi reikalavimai bus įvykdyti ir bus laikomasi pačių nuopelno principo, tikiuosi, kad Islandijos stojimą bus galima susieti su Kroatijos stojimu.

Andreas Mølzer (NI), raštu. – (DE) Reikalingas diferencijuotas požiūris į plėtros strategiją. Islandija yra Europos šalis, pasirengusi ES narystei, o Balkanų šalys, išskyrus Kroatiją, dar nėra pasirengusios. Jau įstojus sunku išspręsti neišspręstas problemas, todėl jos lieka neišspręstos daug metų. Todėl neturi būti visiškai jokių abejonių dėl Balkanų šalių pasirengimo stoti, o atlyginimai ir socialinės sąlygos jose turi atitikti Europos vidurkį. Daugelį metų pranešimus dėl Turkijos pažangos sudarė vien ilgi problemų sąrašai. Jeigu Turkija būtų buvęs automobilis, būtų seniai neperėjusi techninės apžiūros. Tiesa, kad ši šalis nei geografiniu, nei dvasiniu, nei kultūriniu požiūriu nėra Europos dalis. Tai aišku iš to, kad ji nuolat nepaiso žmogaus teisių ir žodžio laisvės, iš plano kurdų atžvilgiu, kurio ji negali nuslėpti, ir iš Kipro klausimo. Tačiau galbūt ES taip pat nori nukrypti nuo savo žmogaus teisių standartų. Tik tokiu būdu būtų galima paaiškinti jos pagarbą E. Benešo dekretams. Turkija save laiko aukščiausiaja Turkijos gyventojų valdžia. Todėl Turkijai įstojus ES problemos tik paaštrėtų, nes ji savo veiksmais ne kartą leido tai aiškiai suprasti. Teigiamų poslinkių, pvz., didesnio energetinio saugumo, galima pasiekti ir privilegijuotos partnerystės priemonėmis. Dabar pats laikas pradėti kalbėti sąžiningai ir aiškiai.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D), raštu. – (HU) Kaip Europos Parlamento narys iš Vengrijos, Vakarų Balkanų regiono kaimyninės šalies, nuoširdžiai palaikau Vakarų Balkanų šalių siekius įstoti į ES. Svarbus žingsnis šioje srityje buvo Europos Komisijos įgyvendinta iniciatyva, kuria nuo 2010 m. sausio 1 d. panaikinami vizų režimo reikalavimai Serbijai, Makedonijai ir Juodkalnijai. Tačiau Europos Parlamento pasiūlymas, kuriuo vizų režimo reikalavimai būtų panaikinti dar gruodžio 19 d., turėtų simbolinę reikšmę ir duotų praktinės naudos.

Vargu ar Europos Sąjunga galėtų pasiūlyti geresnę Kalėdų dovaną nei bevizės keliones vengrams, gyvenantiems Serbijoje esančioje Voivodinoje, turinčioje daugybę sąsajų su Vengrija, ir taip padėti šeimoms ir draugams, gyvenantiems abiejose sienos pusėse. Esu tikras, kad valstybės narės tą patį mėnesį palaimins šį sprendimą.

Bevizis režimas yra teigiamas atsakas į nuoširdžias Vakarų Balkanų šalių pastangas siekiant Europos integracijos. Neseniai Serbija padarė ypač didelę pažangą. Netgi neseniai Komisijos paskelbtame pranešime tvirtinama, kad naujoji Ministro Pirmininko M. Cvetkovičiaus vyriausybė sėkmingai ėmėsi kovos su korupcija, o ją jau kalbėti apie nepaprastai svarbią pažangą, kuri buvo padaryta mažumų teisių srityje. Serbijos parlamentas priėmė nacionalinių tarybų įstatymą. Po vilčių teikiančių pirminių diskusijų kitą savaitę Serbijos parlamentui bus pateiktas sprendimas dėl Voivodinos statuso. Nepaisant daugelio teigiamų pokyčių, turi būti toliau stengiamasi, kad Voivodinoje nebūtų daroma jokių etniniu pagrindu inicijuojamų smurtinių nusikaltimų ir nebebūtų vengrų mušimo atvejų, kurių nuolat daugėja.

Jarosław Leszek Wałęsa (PPE), raštu. – (PL) Noriu padėkoti G. Albertini už rezoliuciją dėl Europos Komisijos plėtros strategijos. Žinoma, sutinku, kad šalys kandidatės privalo tęsti reformų procesą. Daugiausiai pastangų

turėtume skirti teisinės valstybės principui ir vienodam požiūriui į etines mažumas užtikrinti, taip pat kovai su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu. Turkijos politinės padėties, įskaitant reformas, kurios buvo suplanuotos arba įvykdytos, įvertinimas atitinka Komisijos įvertinimą, pateiktą reguliariojoje ataskaitoje. Pažanga akivaizdi Kopenhagos kriterijų atitikties srityje, tačiau, deja, daug ką liko padaryti plačiai suprantamos piliečių laisvių kategorijos atžvilgiu. Tačiau visų svarbiausia tai, kad įtraukus šalis buvo išspręsti dvišaliai ginčai. Patys šie klausimai neturėtų būti kliūtimis kelyje į stojimą, tačiau ES turėtų stengtis, kad jie būtų išspręsti iki įstojimo. Europos Parlamentas turėtų būti objektyvus stebėtojas, nes norėtume, kad derybos baigtųsi susitarimu, kuris palengvintų Turkijos stojimą į ES. Kaip Lenkijos, šalies, kuri į Europos Sąjungą įstojo 2004 m., pilietis, žinau, kad plėtros strategija yra viena veiksmingiausių ES politikos sričių. Itin svarbu laikytis prisiimtų įsipareigojimų – tai galioja ir Europos Sąjungai. Stojimo derybų tikslas – visateisė narystė, todėl griežtų, tačiau aiškių sąlygų įvykdymas taip pat turėtų būti būtina sąlyga, kad jie galėtų pasiekti šį tikslą. Tai galioja visoms valstybėms, įskaitant Turkiją.

Dominique Vlasto (PPE), raštu. – (FR) Mūsų rezoliucijoje dėl tolesnės plėtros turėtų atsispindėti Europoje vyraujanti nuomonė. Turėtume nekartoti praeities klaidų ir kurti Europą kartu su jos gyventojais. Sprendimai, kurie turi būti priimti, yra labai susieti su įsipareigojimais, todėl turėtų būti gerai parengti ir išaiškinti, kad dauguma Europos piliečių galėtų juos palaikyti. Mūsų Parlamentas, atstovaujantis šiems piliečiams, šiuo klausimu turi būti ypač budrus.

Skuba būtų pati blogiausia galima politika, kuri galėtų sugrąžinti mus į institucinio nestabilumo laikotarpį, net jei išgaliojus Lisabonos sutarčiai Europos Sąjunga kaip tik užbaigia jį. Šiandien turime patikrinti naują institucinį mechanizmą, sukurtą pagal Lisabonos sutartį, kurti politinę Europą ir konsoliduoti politikos sritis, kurių mūsų piliečiai nori užimtumo, ekonomikos atgaivinimo, kovos su klimato kaita, energijos tiekimo patikimumo ir bendros gynybos požiūriu.

Užuot keitę prioritetus, prieš siekdami naujos ES plėtros turėtume didinti Bendrijos politikos nuoseklumą ir veiksmingumą. Galiausiai iki šiol esu prieš Turkijos stojimą į Europos Sąjungą ir toliau tikiuosi privilegijuotos partnerystės su šia šalimi Viduržemio jūros šalių sąjungoje.

13. Smurto prieš moteris panaikinimas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – diskusija dėl:

– žodinio E.-B. Svensson klausimo Tarybai Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto vardu dėl Tarptautinės smurto prieš moteris panaikinimo dienos (O-0096/2009 – B7-0220/2009),

– žodinio E.-B. Svensson klausimo Komisijai Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto vardu dėl Tarptautinės smurto prieš moteris panaikinimo dienos (O-0096/2009 – B7-0220/2009).

Noriu jums priminti, kad šiandien yra Tarptautinė smurto prieš moteris panaikinimo diena, todėl galimybė surengti šią diskusiją mums yra ypač svarbi.

Eva-Britt Svensson, autorė. – (SV) Gerb. pirmininke, šiandien yra lapkričio 25 d., kurią minimos dešimtosios JT Tarptautinės smurto prieš moteris panaikinimo dienos paskelbimo metinės. Per visą savo suaugusios moters gyvenimą buvau politiškai aktyvi moterų organizacijų ir kovos su šiuo smurtu prieš moteris tinklų dalyvė. Atlikdama savo darbą, mano manymu, panaudojau visus įmanomus žodžius padėčiai apibūdinti. Manau, kad pavartoju labai daug žodžių – mes tai padarėme kartu šioje kovoje. Dabar manau, kad mums iš tikrųjų reikia pasirūpinti konkrečia veikla.

Tai yra tokios rūšies smurtas, kuriuo iš moterų atimamos jų žmogaus teisės. Jis turi poveikį kasdieniam moterų gyvenimui ir yra jam būdingas. Tai yra tokios rūšies smurtas, kuris lemia moterų ir mergaičių gyvenimą ir padėtį.

Mūsų visų pareiga nutraukti šią tylą ir Parlamente bei už jo ribų pradėti bendradarbiauti su visomis jėgomis, kad būtų sustabdytas šis smurtas. Jam priskiriamas smurtas palaikant intymius santykius, seksualinis priekabiavimas, fizinis ir psichinis priekabiavimas, prievartavimas, žudymas, prekyba sekso vergėmis ir moters lytinių organų žalojimas. Per karus ir ginkluotus konfliktus bei susitaikymo laikotarpiu po konfliktų moterys smurtą patiria didesniu mastu – tiek individualiai, tiek kolektyviai.

Kai kurie žmonės tvirtina, kad smurtas palaikant intymius santykius yra privatus, šeimos reikalas. Taip nėra. Tai – sisteminis smurtas ir socialinė problema. Visuomenė privalo prisiimti atsakomybę už šio smurto sustabdymą.

Tai sisteminė ir plačiai visuose regionuose, šalyse ir žemynuose paplitusi problema. Visų formų smurto lyties pagrindu sustabdymas yra pagrindinė lygybės visuomenės nuostata. Vyrų smurtas prieš moteris, mano nuomone, aiškiai parodo, kad vyrų ir moterų santykiai pagrįsti nelygia jėga. Kartu jis padeda išlaikyti šią jėga paremtą tvarką. Darbas, kuriuo siekiama sustabdyti vyrų smurtą prieš moteris ir vaikus, turi būti grindžiamas supratimu, kad smurtas susijęs su jėga, kontrole, mintimis apie lytis ir seksualumą bei vyraujančia visuomenine sistema, kurioje vyrai laikomi pranašesniais už moteris. Vyrų smurtas prieš moteris aiškiai parodo, kad moterų ir vyrų santykiai pagrįsti nelygia jėga.

Tai yra visuomenės sveikatos problema. Tai yra socialinė problema, kuri – visiškai neatsižvelgiant į asmenines kančias – visuomenei atsieina didžiulių išlaidų. Tačiau visų pirma tai yra lygybės problema. Todėl smurto prieš moteris problemą reikia spręsti lygybės požiūriu. Tai taip pat reiškia, kad ES turi teisę imtis veiksmų, todėl aš ir mano kolegos Moterų teisių ir lyčių lygybės komitete reikalaujame būtent tokių ES veiksmų.

ES turime DAPHNE programą, pagal kurią įvairioms kovos su smurtu iniciatyvoms suteikiama tam tikra ekonominė pagalba. Tai yra gerai ir būtina, tačiau to nepakanka. Todėl Parlamento Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas Komisijos ir Tarybos klausia, ar yra planų, pagal kuriuos valstybės narės turėtų parengti nacionalinius veiksmų planus, kaip įveikti smurtą prieš moteris. Ar Komisija planuoja pateikti pasiūlymus dėl gairių dėl nuoseklesnės ES strategijos ir ar Taryba palaikys juos? Galiojančiose sutarties nuostatose yra įpareigojimas siekti moterų ir vyrų lygybės.

Kada Komisija ketina skelbti Europos kovos su smurtu prieš moteris metus? Būtent to Parlamentas ne kartą reikalavo nuo 1997 m. Dabar turėtų būti tinkamas tam laikas!

Åsa Torstensson, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Gerb. pirmininke, gerbiamieji Parlamento nariai, gerbiamoji Parlamento narė ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto pirmininkė iškėlė rimtą ir skubiai spręstiną klausimą. Pačioje pradžioje norėčiau visiškai aiškiai pasakyti, kad civilizuotoje visuomenėje nėra vietos smurtui prieš moteris.

Šiais metais švenčiame dešimtąsias Jungtinių Tautų rezoliucijos, kuria lapkričio 25 d. paskelbiama Tarptautine smurto prieš moteris panaikinimo diena, metines. Šiandien galvojame apie daugybę moterų ir mergaičių, kurios kenčia smurtą karo ir konfliktų zonose. Žinome apie kančias, kurias patiria moterys visame pasaulyje, – moterys, kurios yra prievartaujamos, užgauliojamos arba kenčia priekabiavimą arba kurios yra tradicinių žalingų papročių aukos. Mes išreiškiame savo solidarumą prievartinių vedybų ir smurto, kaip su garbe susijusių nusikaltimų, kurie gali būti siejami su bet kuo, pradedant moterų lyties organų žalojimu baigiant nužudymu, aukoms. Žinome apie nerimą keliantį daugybės įvairių rūšių smurto, kasdien įvykdomo prieš Europos moteris, mastą.

Smurtas prieš moteris – problema, susijusi su daugybe įvairių politikos sričių. Tai yra aiškiai pareikšta pasiūlyme dėl rezoliucijos dėl smurto prieš moteris panaikinimo, dėl kurio rytoj balsuosite. Smurtas prieš moteris yra ne tik nusikaltimų prieš moteris ir neteisingumo jų atžvilgiu klausimas, bet ir vyrų nusikaltėlių klausimas, ir tai yra lygybės klausimas. Geriausia kovos su šiuo smurtu strategija – laikytis holistinio požiūrio ir pirmiausia pateikti išsamią smurto prieš moteris apibrėžtį.

Visame savo darbe siekiant skatinti lygybę Taryba vadovaujasi lygybės integracijos principu. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 2 ir 3 straipsnius Taryba turi skatinti moterų ir vyrų lygybę visose savo veiklos srityse.

Taryba smurto prieš moteris problemą kėlė keliais atvejais ir keliomis skirtingomis aplinkybėmis. Norėčiau pradėti kokia nors pozityvia mintimi. Iki šios dienos vienas sėkmingiausių lygybės integracijos ES pavyzdžių – moterų ir ginkluotų konfliktų sritis, kurioje ima rasti visapusiškesnę kovos su smurtu prieš moteris politika.

Žinoma, Tarybos galimybes imtis veiksmų šioje srityje riboja sutartyje nustatytos galios, tačiau valstybės narės yra atsakingos už klausimus, kurie priklauso jų kompetencijos sritims, visų pirma klausimus, susijusius su teisingumu ir vidaus reikalais, taip pat sveikatos klausimus.

Valstybės narės turi teisę parengti savo kovos su smurtu prieš moteris planus, tačiau joms taip pat naudingas yra bendradarbiavimas. Tačiau priemonių imamasi ir Europos lygmeniu. Smurto lyties pagrindu ir prekybos žmonėmis išgyvendinimas yra viena iš šešių prioritetinių sričių, nustatytų Komisijos moterų ir vyrų lygybės gairėse 2006–2010 m. Sprendžiant pagal šią antraštę, Komisija palaiko valstybes nares palyginamųjų statistinių duomenų skelbimo, sąmoningumo didinimo, keitimosi gerosios praktikos pavyzdžiais ir bendradarbiavimo mokslinių tyrimų klausimais srityse. Dabar laukiame naujo Komisijos plano, skirto lygybei 2011–2015 m.

Stokholmo programa, kuri turi būti patvirtinta kitą mėnesį, sukuriama pagrindas spręsti daugelį Europos Parlamento iškeltų problemų, susijusių su smurtu prieš moteris. Laukiame susitarimo dėl programos ir jos paskesnio įgyvendinimo.

Tuo tarpu jau daug kas vyksta ES lygmeniu, ypač sąmoningumo didinimo, informacijos rinkimo ir keitimosi gerosios praktikos pavyzdžiais srityse. Kai kurie iš jūsų dalyvavo paskutinėje Stokholme vykusioje Tarybai pirmininkaujančios valstybės konferencijoje, kuri buvo surengta būtent kovos su vyrų smurtu prieš moteris strategijos klausimu ir kuri suteikė galimybę dalyviams pasidalyti patirtimi ir apsvarstyti būsimą politiką.

Taip pat reikšmingas buvo 2007 m. sprendimas, kuriuo parengiama programa „Daphne III“, kuri buvo tokia svarbi kovojant su smurtu prieš vaikus, jaunimą ir moteris. Palankiai vertinu poveikį, kurį programa „Daphne“ turėjo ir toliau turi mūsų visuomenėms.

Savo rezoliucijoje jūs visiškai teisingai pabrėžėte, kad nėra reguliarių ir palyginamų duomenų apie įvairių tipų smurtą prieš moteris. Taryba taip pat puikiai žino, kad, jeigu mums reikia pagerinti smurto prieš moteris problemos supratimą Europos lygmeniu, svarbu surinkti tikslus ir palyginamus duomenis. Tikiuosi, kad Europos lyčių lygybės institutas, kurį Taryba ir Europos Parlamentas įsteigė drauge, gali įnešti nemažą indėlį šioje srityje. Pati Taryba jau ėmėsi konkrečių priemonių, siekdama pagerinti sąlygas susipažinti su statistiniais duomenimis apie smurtą prieš moteris. Taryba dirbo pagal Pekino veiksmų platformą ir patvirtino specialius tris šiuo atveju tinkamus rodiklius: 1) smurtas prieš moteris namuose, 2) seksualinis priekabiavimas darbovietėje ir 3) moterų ir ginkluoti konfliktai. Padarėme pažangą, tačiau, be abejo, reikia padaryti gerokai daugiau.

Dauguma labiausiai pasaulyje pažeidžiamų moterų gyvena besivystančiose šalyse. Taryba, kuri žino tai, patvirtino keletą išvadų dėl lyčių lygybės ir moterų teisių stiprinimo vystomojo bendradarbiavimo srityje, kuriose pabrėžiame, kaip svarbu panaikinti visų formų smurtą lyties pagrindu, įskaitant tokią žalingą praktiką ir įpročius, kaip lytinių organų žalojimą. Tačiau neturėtume tuo pasitenkinti. Moters lytinių organų žalojimas, vadinamieji garbės nusikaltimai ir prievartinės vedybos taip pat yra ES tikrovė.

Europos Parlamentas nuolat buvo priekinėse pozicijose, kai buvo kalbama apie raginimą imtis priemonių prieš žalingus tradicinius papročius. Laikydamosi šio požiūrio, savo praėjusiais metais patvirtintose išvadose dėl mergaičių padėties Taryba patvirtino savo išipareigojimą ginti tas, kurios yra labiausiai pažeidžiamos. Šiose išvadose Taryba pabrėžė, – cituoju, – kad „itin svarbu panaikinti visų formų smurtą prieš mergaites, įskaitant prekybą žmonėmis ir žalingą tradicinę praktiką, kad būtų suteikiamos didesnės galios mergaitėms ir moterims bei pasiekta moterų ir vyrų lygybė visuomenėje“.

Kaip gerbiamoji Parlamento narė pabrėžė savo klausimo įžangoje, smurtas prieš moteris turi neigiamą poveikį moterų galimybei dalyvauti socialiniame, politiniame ir ekonominiame gyvenime. Moterims, kurios dėl smurto išstumiamos iš socialinės veiklos, įskaitant užimtumą, gresia socialinės atskirties ir skurdo pavojus.

Dėl to esu priverstas grįžti prie visa apimančio požiūrio, kurį minėjau pradžioje, ir sisteminio smurto pobūdžio, kurį pabrėžiau Tarybai skirname klausime. Smurto prieš moteris problema yra bendresnio pobūdžio problema – lygybės nebuvimo. Platesnė kampanija, kuria siekiama skatinti suteikti didesnes galias moterims, padeda kovoti su smurtu. Moterims, kurios turi laisvę išnaudoti visą savo potencialą, yra mažiau pažeidžiamos nei moterims, kurios jos neturi. Taryba taip pat ne kartą aiškino, kad būtina sumažinti moterų skurdą. Užimtumas dažnai yra geriausias būdas atsikratyti skurdo. Norint sudaryti geresnes sąlygas moterims dalyvauti darbo rinkoje, reikia padaryti daugiau. Dėl ekonomikos ir socialinių krizių moterims tampa labiau pažeidžiamos. Tikimasi, kad Taryba savo 2009 m. lapkričio 30 d. posėdyje patvirtins keletą išvadų dėl lyčių lygybės: augimo ir užimtumo didinimas – įnašas į Lisabonos strategiją po 2010 m. Tikslas – užtikrinti, kad būsimose strategijose būtų teikiama pirmenybė tiek lygybės integracijai, tiek specialioms lygybės priemonėms.

Kadangi švenčiame dešimtąsias Jungtinių Tautų rezoliucijos, kuria paskelbiama Tarptautinė smurto prieš moteris panaikinimo diena, metines, pripažįstame šios problemos mastą. Kartu taip pat palankiai vertiname tai, kad valstybės dirba kartu, siekdamos sustabdyti smurtą. Didelė mūsų darbo dalis siekiant įveikti smurtą prieš moteris čia, Europoje, atliekama tarptautinėje sistemoje.

Kitame savo susitikime, vyksiančiame 2010 m. kovo mėn., Jungtinių Tautų Moterų padėties komisija pateiks Pekino veiksmų platformos įgyvendinimo per penkiolika metų apžvalgą. Tarybai pirmininkaujanti Švedija jau parengė pranešimą dėl Europos Sąjungoje padarytos pažangos ir likusių uždavinių. Tikimasi, kad lapkričio 30 d. Taryba patvirtins keletą išvadų šiuo klausimu. Pekino veiksmų platforma mums suteikiama struktūra ir ilgalaikė tarptautinės lyčių lygybės politikos darbotvarkė. Taryba aktyviai dalyvauja šiame darbe, kurio nemaža dalis skiriama kovai su smurtu prieš moteris.

Smurto prieš moteris problemai nėra nacionalinių sienų. Mums ją reikia spręsti tarptautiniu lygiu – tiek Europos viduje, tiek išorėje. Mums reikia kovą su smurtu lyties pagrindu intensyvuoti savo tarptautinėse misijose, taip pat neturėtume nekreipti dėmesio į smurtą, vartojamą namuose prieš mūsų pačių piliečius.

Gerb. pirmininke ir nariai, pakartosiu tai, ką sakiau pradžioje: smurtui ne vieta civilizuotoje visuomenėje. Esu dėkinga Parlamentui, kad šiandien kelia šį klausimą. Turite visišką Tarybos, šios Tarybai pirmininkaujančios valstybės ir visų tų, kurie palaiko tai, kuo tiki, ir gina teisingumo, lygybės ir solidarumo principus, paramą.

Karel De Gucht, *Komisijos narys.* – (FR) Gerb. pirmininke, Tarptautinės smurto prieš moteris panaikino dienos proga Komisija norėtų dar kartą pasakyti, kad yra prisiėmusi tvirtą politinį įsipareigojimą kovoti su smurtu prieš moteris. Į šį įsipareigojimą atsižvelgta komunikate dėl Stokholmo programos, prie kurios prioritetų priskiriamas reikalavimas ypatingą dėmesį skirti vaikų teisėms ir apsaugoti ypač pažeidžiamas žmones, pvz., smurto aukas ir pagyvenusius žmones.

Savo moterų ir vyrų lygybės gairėmis 2006–2010 m. Europos Komisija įsipareigojo padėti panaikinti seksualinį smurtą ir smurtą, susijusį su prekyba žmonėmis. Kova su smurtu prieš moteris taip pat bus svarbus naujos strategijos, kuri pasirodys po gairių ir kuri šiuo metu rengiama, prioritetas.

Tačiau taip pat itin svarbu finansuoti vietoje taikomas praktines priemones. Komisija jau daug padarė, kad padėtų kovoti su smurtu Europoje pasinaudodama „Daphne“ programa. Dabar jos reakcija smurto prevencijos ir paramos aukoms srityje turi būti gerinama labiau praktinėmis priemonėmis.

Pirma, Komisija priemonės pagal „Daphne III“ programą nustatė siekdama įgyvendinti nuoseklesnę ES kovos su smurtu prieš vaikus, jaunimą ir moteris strategiją. Dėl to, kad 2009 m. buvo numatytas apytikriai 17 mln. EUR biudžetas, Komisija tiesiogiai iškyrė jį rizikos grupėms. Šios lėšos buvo papildė pagalbą, teikiamą pagal nacionalines programas.

Sukurti ekspertų peržiūros grupę numatyta pagal 2010 m. „Daphne III“ darbo programą. Ši grupė turės galimybę padėti nustatyti Bendrijos lygmeniu reikalingas priemones ir ugdyti bendrą valstybių narių požiūrį.

Be to, Komisija pradės rengti svarbų ekonominio pagrįstumo tyrimą, kurį atliekant bus įvertinta, ar įmanoma ir ar reikia ES lygmeniu suderinti teisės aktus dėl seksualinio smurto ir smurto prieš vaikus. Šios analizės rezultatai bus pateikti 2010 m. rudenį. Komisija ketina sukviesti valstybių narių vyriausybių, Bendrijos institucijų, frakcijų, pilietinės visuomenės organizacijų, tarptautinių organizacijų ir kitų organizacijų atstovus, kad būtų parengta aiškesnė Bendrijos politika.

Be to, keitimosi gerąja patirtimi, standartų ir intervencijos modelių tema jau buvo svarstoma diskusijose, kurias 2007 m. gruodžio mėn. organizavo ir rėmė Europos nusikalstamumo prevencijos tinklas.

Galiausiai svarbu pabrėžti, kad su kraštutinių formų smurtu prieš moteris turi būti kovojama griežčiausiomis priemonėmis. Šiuo tikslu Komisija kovo mėn. pasiūlė pakeisti Europos baudžiamąją sistemą, susijusią su kova su prekyba žmonėmis ir vaikų seksualiniu išnaudojimu, kuris turi neigiamą poveikį labiausiai pažeidžiamoms moterims ir ypač mergaitėms.

Dėl reikalavimo paskelbti Europos smurto prieš moteris panaikinimo dieną Komisija, remdamasi išsamium tyrimu, padarė išvadą, kad kol nėra parengta tikra kovos su smurtu strategija, būtų per anksti imtis tokios iniciatyvos.

Dabar norėčiau suteikti žodį savo kolegei B. Ferrero-Waldner.

Benita Ferrero-Waldner, *Komisijos narė.* – (FR) Gerb. pirmininke, gerbiamieji nariai, kaip visi žinote, visada – aišku, pati būdama moteris, – buvau ištraukusi į kovą su smurtu prieš moteris, taip pat apskritai į reikalus, susijusius su didesnių galių suteikimu moterims, – ne tik pastaruosius penkerius savo, kaip Komisijos narės, atsakingos už užsienio reikalus, kadencijos metus, bet ir pirma, kai buvau ministrė. Todėl norėčiau pridurti keletą žodžių šiuo klausimu.

Kalbant apie išorės pasaulį, – be konkrečių įsikišimų besivystančiose šalyse, apie kuriuos šiek tiek vėliau kalbės mano kolega, – kova su smurtu prieš moteris tampa svarbiausiu ES žmogaus teisių politikos klausimu, o veiksmai sustiprinami konkrečiomis 2008 m. gruodžio mėn. patvirtintomis gairėmis.

Šių gairių įgyvendinimas ypač pastebimas vietos lygiu trečiojoje šalyse, kuriose atstovaujama Europos Sąjungai. Apytikriai 90-yje trečiųjų šalių ES valstybių narių ambasados ir Europos Komisijos delegacijos parengė savo veiksmų planus, kuriais siekiama įgyvendinti šias gaires ir pasiūlyti visą sąrašą iniciatyvų, kurios turi būti įgyvendintos 2009–2010 m.

Sistemiškai siunčiame aiškiai žinią šiuo klausimu: moterų teisių pažeidinėjimo negalima pateisinti prisidengiant kultūrinio reliatyvizmu ar tradicijomis.

Atsižvelgdami į šias derybas taip pat pasiūlysiame pagalbą – mūsų bendradarbiavimą siekiant, pvz., įgyvendinti ypatingosios pranešėjos smurto prieš moteris klausimais rekomendacijas, stiprinti nacionalines institucijas, atsakingas už lyčių lygybės reikalus, arba iš tiesų paremti teisės aktų, kuriais numatoma moterų diskriminacija, pakeitimus.

Visą mūsų dėmesį prikaustė tema „Moterys, taika ir saugumas“ – būtent ta tema, apie kurią kalbama Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos 1325-ojoje ir 1820-ojoje rezoliucijose. Be to, 2008 m. gruodžio mėn. Europos Sąjunga taip pat patvirtino visa apimančią požiūrį į šių rezoliucijų įgyvendinimą.

Taip, manau, numatomas bendrųjų principų, skirtų tiek operacijoms, susijusioms su Europos saugumo ir gynybos politika, tiek intervencijoms, susijusioms su Bendrijos priemonių naudojimu, pagrindas. Šiais veiksmais mums turėtų būti suteiktos galimybės veiksmingiau integruoti aspektą „moteris“ į visą konflikto ciklą, pradedant krizės prevencija, valdymu ir sprendimu ir baigiant taikos konsolidavimu ir ilgalaikiu atkūrimu.

Aš pati prašau 40 viso pasaulio vadovujančiųjų moterų paramos tam, kad būtų suteikta nauja paskata įgyvendinti 1325-ąją rezoliuciją, – tuo tikslu, kaip žinote, siūloma, praėjus 10 metų nuo istorinio jos patvirtinimo, suorganizuoti ministrų konferenciją. Šiam sumanymui pritarė JT Generalinis Sekretorius Ban Ki-moon, todėl labai didžiuojuosi tuo. Tačiau galbūt dar nuostabiau yra tai, kad rengiantis šiai ministrų konferencijai vis daugiau valstybių ir tarptautinių organizacijų, pvz., Afrikos Sąjunga, nusprendžia dėti daugiau pastangų siekdama paremti 1325-ąją rezoliuciją, ypač rengiant nacionalinius veiksmų planus.

Gerb. pirmininke, norėčiau baigti asmenine pastaba. Labai vertinu galimybes, kurias ES politika, vidaus arba išorės, suteikė kovoje su smurtu prieš moteris, ir esu patenkinta parama, kurios jos iš esmės sulaukė. Esu labai patenkinta, kad veiksmai, praeityje dažnai apsiribodavę asmeniniais išpareigojimais, dabar tampa bendromis pastangomis.

PIRMININKAVO: S. LAMBRINIDIS

Pirmininko pavaduotojas

Barbara Matera, *PPE frakcijos vardu*. – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, smurto prieš moteris panaikinimas yra labai svarbus klausimas, kuriam spręsti reikia didesnių mūsų visų – Europos institucijų, valstybių narių ir pilietinės visuomenės – pastangų ir dėmesio.

Smurtas prieš moteris – tai ne tik žmogaus teisių pažeidinėjimas, jis taip pat kelia rimtų asmeninių ir socialinių padarinių pavojų, kurio negalima nepaisyti. Todėl tai yra klausimas, kurį reikia spręsti įvairiose srityse.

Kultūros srityje privalome priešintis minčiai, kad visada gali būti koks nors smurto pateisinimas, paremtas kultūriniais, religiniais arba socialiniais aspektais. Privalome organizuoti visuomenės informavimo ir sąmoningumo ugdymo kampanijas, kurios pasiektų ir jaunimą, taigi vyktų ir mokyklose. Europos metų organizacija, kurią įsteigti keletą kartų reikalavo Europos Parlamentas, kuriai galėtų priklausyti tam tikras europiečių skaičius ir kuri galėtų tarptautinę įtaką siekiant suformuoti nuoseklesnę ir veiksmingesnę politiką.

Politikos srityje šį klausimą, kaip prioritetą, būtina įtraukti į nacionalines, Europos ir tarptautines darbotvarkes. Todėl manau, kad derėtų užmegzti tvirtesnius Europos Sąjungos ir Jungtinių Tautų ryšius, – jau beveik baigiu, – kad visi galėtume dirbti kartu ta pačia kryptimi. Šiuo atžvilgiu Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus pavaduotojos A.-R. Migiros kreipimasis į Europos Parlamentą buvo pamokomas. Todėl mano palinkėjimas mums visiems – kad mūsų bendradarbiavimas dar labiau sustiprėtų.

Britta Thomsen, *S&D frakcijos vardu*. – (DA) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, šiandien, lapkričio 25 d., viso pasaulio moterys ir vyrai mini JT Tarptautinę smurto prieš moteris panaikinimo dieną.

Smurtas prieš moteris – didžiulė socialinė problema, kurios negalima paprasčiausiai paversti vien moterų problema. Ji greičiau yra susijusi su žmogaus teisių, teisės į gyvenimą ir teisės į saugumą pažeidimu. JT apskaičiavo, kad septynios iš dešimties moterų per savo gyvenimą patirs vyrų smurtą. Iš tikrųjų nuo vyrų smurto žūva daugiau moterų negu nuo maliarijos, dėl eismo įvykių, terorizmo ir karo kartu paėmus. Tiesiog negalime likti pasyviais stebėtojais. Labai svarbu mums Europos Sąjungoje veiksmų imtis DABAR. Komisija turi kuo greičiau pateikti ES kovos su visų formų smurtu prieš moteris politikos planą.

Jeigu pasižiūrėtume, kokių iniciatyvų imasi įvairios valstybės narės, būtų visiškai aišku, kad kai kurios šalys į problemą žiūri rimčiau nei kitos. Ispanija, kuri sausio 1 d. perima pirmininkavimą Tarybai, kovą su smurtu prieš moteris įrašė savo pirmininkavimo darbotvarkės pradžioje. Ispanija yra vienintelė ES valstybė narė, įsteigusi smurto observatoriją, kuri kiekvienais metais pateikia ataskaitą apie smurto lyties pagrindu tendencijas ir reguliariai atnaujina savo geriausią įmanomą kovos su tokiu smurtu strategiją. Palaikykime Tarybai pirmininkausiančios Ispanijos iniciatyvą siekiant visų Europos moterų interesais Europos Sąjungoje įsteigti smurto observatoriją.

Antonyia Parvanova, ALDE frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, ne tik dėl Tarptautinės smurto prieš moteris panaikimo dienos svarstydami rezoliuciją šiuo klausimu turėtume savęs paklausti, ar pakankamai padarėme. Šiandien Europoje viena iš keturių moterų yra smurto, užgauliojimo šeimoje, prievartavimo, seksualinio išnaudojimo arba moters lytinių organų žalojimo auka.

Vienas šturpiausių smurto lyties pagrindu pavyzdžių – atvejai, kai prievartavimas kare naudojamas kaip ginklas, kaip buvo Kongoje. Pats laikas parengti visapusišką ES strategiją, kuri paskatintų parengti kovos su visų formų smurtu prieš moteris, įskaitant prekybą moterimis, veiksmų planą.

Komisijos nare, noriu jus informuoti, kad šiandien, svarstydami rezoliuciją dėl Stokholmo programos, balsavome dėl pakeitimo, kuriuo reikalaujama direktyvos, t. y. Europos veiksmų plano, dėl smurto prieš moteris, kuria būtų užtikrinta smurto prevencija, aukų apsauga ir kaltininkų patraukimas baudžiamojon atsakomybėn.

Tikiuosi, kad šį kartą mano kolegos, jūs, taip pat Taryba, nesiremsite subsidiarumo principu ir kad labai greitai pamatysime šią direktyvą ir veiksmų planą veikiančius. Be to, pateikėme šį klausimą Tarybai pirmininkausiančiai Ispanijai, kuri labai palaiko tokį prioritetą. Tikiuosi, kad tai bus prioritetas mums visiems.

Raül Romeva i Rueda, Verts/ALE frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, iš tiesų būtina sukurti aiškų teisinį pagrindą kovai su visų formų smurtu prieš moteris.

Be to, raginu Tarybą ir Komisiją priimti sprendimą dėl visiško Bendrijos lygmens principo taikymo Europos politikai. Nė vienai ES valstybei narei nepavyko išspręsti šių problemų savo jėgomis. Visiškas nepakantumas visų formų smurtui prieš moteris turi tapti svarbiausiu visos Europos visų institucijų prioritetu.

Parlamento reikalavimas, kad Taryba ir Komisija parengtų tikslinį ir nuoseklesnį ES politikos planą kovai su visų formų smurtu prieš moteris, yra žingsnis teisinga kryptimi, kaip ir jau minėta smurto observatorija.

Be to, noriu priminti Komisijai ir Tarybai savo reikalavimą smurto prieš moteris klausimą su lytimi susijusiu žmogaus teisių pažeidimų aspektu spręsti tarptautiniu mastu, visų pirma atsižvelgiant į galiojančius dvišalius asociacijos ir tarptautinės prekybos susitarimus bei tuos susitarimus, dėl kurių deramasi, kaip jau nustatyta mano pranešime dėl moterų žudymo, taip pat noriu Komisijos narės paklausti, ar negalėtų būti šiek tiek konkretnė šiuo reikalu.

Tiesiog norėčiau baigdamas pasveikinti galerijoje sėdinčius mūsų draugus iš Kongo taikos ir teisingumo asociacijos. Jie mums įteikė šias gėles, kad kiekvieną dieną mums primintų, jog tai yra bendra kova, kurią turime kovoti kartu – taip pat su žmonėmis, kurie kenčia ir kovoja mūsų šiuo klausimu lauke.

Marina Yannakoudakis, ECR frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, smurtas prieš moteris, ypač šeimoje, yra problema, kuri turi būti svarstoma, todėl dėkoju FEMM komiteto pirmininkei, kad suteikė jai pirmenybę.

Tačiau mums reikia pripažinti, kad ši problema nėra vien lyčių problema. Ji nėra vien lygybės problema. Iš tiesų tai yra ne tik žmogaus teisių, bet ir – visų pirma – baudžiamosios teisės klausimas. Kadangi tai yra baudžiamosios teisės klausimas, tai yra suverenios valstybės reikalas, todėl valstybė sprendžia, kaip vadovauti.

Europos Tarybos duomenimis, viena iš keturių moterų savo gyvenime patirs smurtą šeimoje. ES šioje srityje gali būti iniciatyvi – suteikti išteklių švietimui bei sąmoningumo didinimui ir pradėti diskusiją apie smurtą ne tik prieš moteris, bet ir prieš vyrus, nors, JK vidaus reikalų ministerijos duomenimis, tik vienas iš šešių vyrų patirs smurtą šeimoje.

Neseniai lankiausi „Elevate“, Londono moterų prieglaudoje, kad pakalbėčiau su smurto šeimoje aukomis. Jos yra iš visų socialinių ir ekonominių grupių. Nėra tokio dalyko kaip stereotipas. Smurtas turi poveikį aukoms, jų šeimoms ir vaikams. Jo padariniai yra tiek uždari, tiek vieši, tačiau jie griaua gyvenimus. Kelias į šių gyvenimų sugrąžinimą yra ilgas ir juo keliaujant reikia paramos. „Elevate“ projektas suteikia aukoms

saugią pastogę ir palaiko jas, kai jos siekia susigrąžinti pasitikėjimą ir gebėjimą veikti visuomenėje. Tokiems projektams kaip šis reikia palaikymo ir finansinės paramos.

ES gali būti iniciatyvi laužydama kai kuriuos tabu, susijusius su smurtu prieš moteris – ir vyrus. Tai yra sritis, kurios mes, kaip visuomenė, daugiau negalime nepaisyti.

Laurence J.A.J. Stassen (NI). – (NL) E.-B. Svensson pateikė žodinių klausimą dėl smurto prieš moteris ir rezoliucijos projektą. Jame ji įrodinėja, kad smurtas prieš moteris yra sisteminė ir visoje Europoje plačiai paplitusi problema ir kad ji kyla dėl vyrų ir moterų nelygybės.

Nors Nyderlandų laisvės partija negali prisidėti prie veiksmų kovojant su šia problema Europos lygmeniu, vis tiek esame už šiuos pasiūlymus ir raginame valstybes nares imtis integruotų veiksmų asmens lygiu. Laisvės partija kuo griežčiausiai smerkia bet kokį smurtą prieš moteris. Tačiau daug smurto aktų Europoje įvykdoma prieš musulmones, ypač šeimoje. Todėl mums reikia apsvarstyti smurto šeimoje, nusikaltimų dėl garbės ir moterų lyties organų žalojimo atvejus, kurių pagrindas yra musulmonų vyrų ir moterų vaidmenų įsivaizdavimas.

Nors Laisvės partija visą smurtą prieš moteris laiko visiškai nepriimtiniu, čia norėtume atkreipti dėmesį į šią ypatingą smurto formą. Norėčiau dar kartą pabrėžti – tai visiškai nepriimtina. Todėl mano partija nori griežtai paraginti valstybes nares kovoti su šių formų smurtu ir imtis konkrečių veiksmų siekiant iširti su musulmonų tikėjimu susijusį smurtą prieš moteris.

Edít Bauer (PPE). – (HU) Ministre, Komisijos nariai, aš taip pat norėčiau priminti tai, ką pasakė ministras: smurtui ne vieta civilizuotoje visuomenėje. Minime dešimtąsias rezoliucijos, JT priimtos kovai su smurtu prieš moteris, metines. Kai klausiausi jūsų ir jūsų kolegų Parlamento narių kalbų, savęs klausiau, ar po 10 arba 20 metų mūsų darbo tęsėjai šiame Parlamente vis dar sakys, kad smurtui nėra vietos civilizuotoje visuomenėje. Tiesa, kad laikas mums nepalankus, nes matome, kaip mūsų visuomenės tampa vis agresyvesnės. Įtakingoji žiniasklaida turi kažką daryti dėl šio didėjimo, tačiau agresyvumas taip pat didėja krizės laikotarpiu. Psichologai sako, kad krizės metu agresyvumas būna daug labiau paplitęs negu kitais laikotarpiais. Smurtas prieš moteris iš tiesų yra problema, tačiau mes taip pat turime problemą, nes kolegos Parlamento nariai dažnai sako, kad vyrai neretai taip pat patiria smurtą. Deja, statistiniai duomenys vis dar rodo, kad 95 proc. aukų yra moterys. Prekybos žmonėmis atveju 80 proc. aukų taip pat yra moterys. Manau, kad dabar tikrai tinkamas laikas Europos institucijoms rimčiau užsiimti šia problema.

Iratxe García Pérez (S&D). – (ES) Gerb. pirmininke, šiandien milijonai žmonių ir milijonai moterų visame pasaulyje garsiai kalba apie smurtą lyties pagrindu. Šiandien negalime nekreipti dėmesio į šiuos didelę socialinę nelaimę laikomus ir jėga paremtus santykius, kurie per visą istoriją buvo nelygūs. Čia negali būti jokios priežasties, jokių argumentų ir jokios galimybės tai suprasti. Kai kurios moterys nužudomos tik dėl to, kad yra moterys.

Susipažinę su šia padėtimi privalome imtis visų savo turimų priemonių, kad panaikintume smurtą lyties pagrindu, žengtume į priekį ir drąsiai bei ryžtingai teisinėmis priemonėmis kurtume lygesnę visuomenę. Ši atsakomybė tenka visiems mums, Europos institucijoms, valstybėms narėms ir organizacijoms.

Šiuo atžvilgiu tokios šalys kaip Ispanija prisiėmė aiškų įsipareigojimą. Įstatymas prieš smurtą lyties pagrindu yra reikalinga ir būtina priemonė. Todėl jis turėtų būti pavyzdžiu likusiai Europai. Be to, galėčiau paminėti švietimą lygybės klausimais, kovą su stereotipais ir teisinę pagalbą aukoms. Esu tikra, kad šioje srityje galėtume paminėti daug kitų būtinų politikos krypčių. Perimanti pirmininkavimą Tarybai Ispanija kovą su smurtu lyties pagrindu pavadino vienu iš prioritetinių savo tikslų. Manau, kad tai yra labai svarbu, ir tikiu, kad Parlamentas tvirtai parems visas be išimties iniciatyvas šiuo klausimu.

Turime dėti bendras pastangas ir dirbti kartu. Tik tada galėsime paremti milijonus aukų moterų, kurios nebėgi ilgiau laukti nė minutės.

Corina Crețu (S&D). – (RO) Kaip jau buvo pabrėžta šioje posėdžių salėje, smurtas prieš moteris tikrai yra nepaprastai rimta problema, kuriai mes ne visada skiriame pakankamai dėmesio. Pasibaisėjimą kelia šios problemos mastas besivystančiose šalyse, ypač karų ir konfliktų niokojamose šalyse. Prievartavimas ir seksualinis smurtas prieš mergaites, moteris ir vaikus karų draskomose Afrikos šalyse ir visų pirma Kongoje, Somalyje, Burundyje ir Liberijoje pasiekė epidemijos lygį. Deja, didžiulis smurtinių veiksmų paplitimas būdingas ne tik konfliktuojančioms šalims. Jie dideliu mastu taip pat pastebimi net taikiausiose ir demokratiškiausiose pasaulio šalyse.

Būtent mūsų pareiga sutelkti savo dėmesį ir pastangas į tai, kad būtų nubausti tie, kuriems tenka kaltė dėl žmogaus teisių pažeidimų, ir kartu stengtis padidinti moterų saugumą bei užtikrinti, kad seksualinės agresijos aukoms būtų suteikta atitinkama pagalba – tiek medicinos pagalba, tiek pagalba joms reintegruoti į šeimą ir visuomenę.

Galiausiai norėčiau jums priminti Tarptautinei smurto prieš moteris panaikinimo dienai skirtus renginius, kurie vyko vystymosi komiteto posėdžio metu, bei padėkoti Komisijos nariui K. De Guchtui už dalyvavimą šiuose renginiuose ir už jo susidomėjimą, parodytą šiuo klausimu, taip pat Komisijos narei B. Ferrero-Waldner už dalyvavimą šioje diskusijoje.

Silvia Costa (S&D). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, šią Tarptautinę smurto prieš moteris panaikinimo dieną norėčiau skirti Anos Politkovskajos, žurnalistės ir moters, kuri už meilę tiesai sumokėjo savo gyvybę, atminimui, Afrikos moterims konfliktų regionuose ir daugelio formų Europos moterų kančioms, kurios dažnai lieka nepastebėtos.

Šie pavyzdžiai prieštarauja sumenkintam ir vartotojiškam įvaizdžiui, kurį žiniasklaida dažnai priskiria moterų tapatybei, padėdama kurti kultūrą, kurioje moterys engiamos ir žeminamos. Tai taip pat yra pavojingos rūšies smurtas, kurį Europa privalo smerkti ir kuriam turi sutrukdyti..

Privalome skubiausiai nustatyti nuoseklią Europos statistinės apskaitos sistemą, – tai buvo ne kartą sakyta, – ypatingą dėmesį skirdami mažumoms, prekybai žmonėmis, fiziniam ir seksualiniam smurtui ir pažeidžiamų kategorijų moterims, pvz., imigrantėms. Be to, norėtume sulaukti apčiuopiamos naudos iš Europos Sąjungos gairių dėl moterų kilus ginkluotiems konfliktams, kurias Komisijos narė anksčiau taip pat paminėjo, – bent jau dėl teikiamos finansinės ir kitokios paramos projektams, kuriuos dažnai organizuoja mažos asociacijos, vietos NVO, įskaitant esančias šalyse, suinteresuotose reintegracija ir pagalba moterims, kurios yra smurto aukos.

Žinome, kad šiandien turime naują galimybę, kaip siūloma Lisabonos sutartyje ir Stokholmo programoje, rūpintis šia prevencine veikla Bendrijoje.

Tačiau taip pat turime demaskuoti kitą smurto aspektą – aplinkybes, kuriomis griebiamasi smurto. Tarp jaunimo ir mažumų plinta su alkoholio ir narkotikų vartojimu susijęs smurtas, tačiau galbūt neminėjome jo pakankamai dažnai, kai svarstėme smurtą prieš moteris.

Joanna Senyszyn (S&D). – (PL) Gerb. pirmininke, milijonus moterų muša, bando išžaginti, perka, pardavinėja, prievartauja ir žudo vien dėl to, kad jos yra moterys. Daugiau moterų žūva nuo agresijos prieš jas negu miršta nuo vėžio. Privalome priversti viešąją nuomonę suprasti, kad pažangioje ir demokratinėje visuomenėje nėra vietos smurtui prieš moteris. Pradėkime šviesti politinę klasę ir išlaisvinkime politikus nuo įtakos tų religijų, kurios pritaria vyrų viešpatavimui. Tai yra būtina sąlyga, kad būtų tikra lygybė ir nebūtų smurto.

Mano šalyje konservatyvieji dešinieji, kurie paklūsta dvasininkams, atsisako suteikti moterims visas žmogaus teises. Jie propaguoja patriarchalinę šeimą, kurioje moters vaidmuo – suktis tarp virtuvės, lopšio ir bažnyčios. Moterys neturi teisės darytis aborto, taip pat yra planų atimti iš jų teisę į *in vitro* apvaisinimą. Idealizuojama „lenkė motina“, narsiai nešanti savo kryžių, t. y. žmoną mušančią vyrą, yra absurdas, kuriam turime priešintis socialiniu ir teisiniu požiūriu.

Noriu nuoširdžiai pakviesti į konferenciją smurto prieš moteris panaikinimo klausimu, kuri gruodžio 10 d. įvyks Europos Parlamente ir kuri surengta Lenkijoje esančio Moterų teisių centro iniciatyva.

Pascale Gruny (PPE). – (FR) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, kiekvieną dieną Europoje viena iš penkių moterų tampa smurto auka. Smurtas prieš moteris yra nepriimtinas, kad ir kokio pobūdžio jis būtų. Vis dėlto Europoje daug moterų ir mergaičių toliau gyvena patirdamos agresiją arba išnaudojimą.

Skaičiai kelia nerimą. Smurtas prieš moteris reiškiasi daugeliu formų ir vyksta visur: smurtas šeimoje, seksualinis išnaudojimas, seksualinis priekabiavimas darbe, prievartavimas, smurtas palaikant šeiminius santykius, taip pat kaip karo taktika už Europos ribų.

Europoje smurtas šeimoje yra pagrindinė priežastis, dėl kurios 16–44 metų amžiaus moterys žūva ir lieka neįgalios. Šiuo metu, kai diskutuojame nepaprastai svarbiais klausimais, yra užpuolamos moterys. Neužtenka vien kalbėti apie tai. Atėjo laikas imtis veiksmų.

Europos Sąjunga įsipareigojo apsaugoti savo labiausiai pažeidžiamus piliečius. Kova su smurtu prieš moteris yra kova dėl pagrindinių žmogaus teisių, tačiau „Daphne“ programa, kuria remiami kovos su visų rūšių smurtu veiksmai, yra nepakankama.

Kuriant nuoseklius Europos planus būtina pagalvoti apie naujas priemones. Palaikau iniciatyvą paskelbti Europos kovos su smurtu prieš moteris metus, kurių mūsų institucija reikalavo daugiau nei dešimtmetį.

Licia Ronzulli (PPE). – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau pakartoti tai, ką B. Matera ir L. J.A.J. Stassen jau pasakė apie smurtą dėl kultūrinių ir religinių priežasčių. Norėčiau pasinaudoti šia minute, kad papasakočiau apie mane pačią sukrėtusį išgyvenimą, kai buvau savanore vienoje mūsų misijų.

Tai yra moters istorija, Karinos istorija, t. y. moters, kuri nenorėjo nešioti burkos, istorija. Kad nubaustų ją, jos vyras apipylė ją rūgštimi. Jis tai padarė vieną naktį – jis tai padarė, kai ji miegojo. Dabar Karina nešioja burką, tačiau ne dėl to, kad nori nešioti ją, o kad paslėptų tragiško užpuolimo žymes.

Tikiuosi, kad ši diena neliks tik dar viena kalendoriaus diena, kad ji galės padėti visoms toms moterims, kurios kasdien patiria smurtą, ir kad mūsų žodžius bus galima paversti realiais veiksmais ir darbais.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, daugelis moterų Europoje ir visame pasaulyje kiekvieną dieną kovoja siekdamas panaikinti smurtą prieš jas, tačiau jos negali ir neturėtų stoti į šią kovą vienos, nes šie smurto prieš moteris veiksmai, kuriuos daugiausia padaro vyrai, be to, yra smurto prieš visą žmoniją veiksmai.

Tikrai teisinga, kad vyrai taip pat įsitraukė į šią kovą. Štai kodėl dalyvauju Baltojo kaspino kampanijoje. Iš pradžių inicijuota vyro kitiems vyrams, beveik prieš 20 metų ši kampanija pradėta Kanadoje. Vieną dieną grupė vyrų nusprendė, kad jų pareiga – raginti kitus vyrus viešai protestuoti prieš smurto veiksmus prieš moteris. Šis baltas kaspinas yra simbolis, taip pat yra gvazdikio simbolis, kuriuo Kongo moterys raginamos kovoti prieš kasdien patiriamas kančias, – tos moterys ką tik buvo čia.

Todėl raginu kuo daugiau savo kolegų Parlamento narių įsitraukti į šią kovą su smurtu prieš moteris, nes, be fizinio smurto, dar yra psichologinis smurtas, o žodžiai, kaip žinote, dažnai gali skaudinti labiau nei smūgiai.

Daciana Octavia Sârbu (S&D). – (RO) Smurtas prieš moteris, įvairių formų, skiriasi priklausomai nuo ekonominio, kultūrinio ir politinio visuomenės pagrindo. Jo diapazonas gali būti nuo psichologinės ir fizinės prievartos šeimoje iki priverstinių vedybų būnant jauno amžiaus ir kitų smurtinių veiksmų. Bet kokios formos smurtas prieš moteris – nepriimtinas žmogaus teisių pažeidimas, kenkiantis lyčių lygybei. Šios rūšies smurtas yra plačiai paplitęs. Jo aukų yra daugiau negu vėžio, ir jis palieka gilias žaizdas žmonių psichikoje ir visuomenės struktūroje. Todėl turėtume dėti vis daugiau pastangų, kad šios problemos neliktų.

JT atlikti apskaičiavimai taip pat rodo, kad prievartos veiksmai ne tik nesiliauja, bet iš tikrųjų jų daugėja. Deja, šie veiksmai daugeliu atvejų nepripažįstami arba paprasčiausiai į juos tiesiog nekreipama dėmesio. Rumunijoje remiu kampaniją „Moterys šešėlyje“, kurią vykdo Jungtinių Tautų Gyventojų fondas ir JT Informacijos centras. Ja ketinama didinti visuomenės supratimą apie šios problemos rimtumą.

Gesine Meissner (ALDE). - (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, smurtas prieš moteris yra labai didelis žmogaus teisių pažeidimas, kad ir kokios formos jis būtų, įskaitant prievartines vedybas, mušimą ir prievartavimą. Man ypač bjaurus terminas „žudymas dėl garbės“, nes čia nieko garbingo nėra. „Žudymas dėl garbės“ yra baisus nusikaltimas, todėl turime padaryti viską, ką galime, kad jo neliktų.

Jau rengiamasi pasirašyti Lisabonos sutartį, todėl Pagrindinių teisių chartija, kaip sutarties priedas, bus ypač svarbi. Todėl mes Europos Sąjungoje privalome daryti viską, kas įmanoma, kad šio smurto neliktų.

Jau buvo minėta, kad prievartavimo gali būti griebiamasi kaip karo ginklo. Jau buvo minimas Kongas, kuriame daugelį metų griebiamasi šių baisių veiksmų ir kuriame prievartautojai savo aukomis renka net mažus vaikus ir pagyvenusias moteris. Yra nemažai veikiančių programų, o B. Ferrero-Waldner minėjo, kad kreipėsi į viso pasaulio valdžioje esančias moteris. Akivaizdu, kad to nepakanka. Tai yra ne vien moterų problema. Tai yra visų pasaulio gyventojų problema. Europos Sąjungoje turime padaryti viską, ką galime, kad pagerintume šią padėtį.

Małgorzata Handzlik (PPE). – (PL) Gerb. pirmininke, pastaraisiais metais sparčiai daugėjo iniciatyvų, kuriomis siekiama palaikyti smurto prieš moteris panaikinimą. Deja, Europoje šis reiškinys toliau gyvuoja, nepaisant moterų amžiaus, jų išsilavinimo arba socialinės padėties. Todėl turime ir toliau pabrėžti, kad smurtas prieš moteris nėra nei normalus, nei neišvengiamas. Smurtas prieš moteris bet kur pasaulyje

paprasciausiai yra nusikaltimas ir teisės į gyvenimą, asmeninį orumą, saugumą ir fizinę bei psichinę neliečiamybę pažeidimas. Kalbomis apie smurtą ne tik parodoma, kad moterys yra aukos, – visų pirma tos kalbos turi būti siejamos su būtinybe pasmerkti pačius smurto veiksmus ir jų vykdytojus, kurie neturėtų likti nenubausti. Mums reikalingas ilgalaikis moterų ir vyrų švietimas, kuriuo būtų pašalinti stereotipai ir visi būtų priversti suprasti, kad reikia kovoti su šiuo reiškiniu.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Tikiuosi, kad šia Tarptautine smurto prieš moteris panaikinimo diena bus paženklintas tylos ir abejingumo sienos griuvimas, – šios tikros nelaimės, kurią patiria milijonai Europos Sąjungos ir viso pasaulio moterų, atžvilgiu ši siena vis dar yra mūsų visuomenėje.

Smurtas prieš moteris yra žmogaus teisių pažeidimas ir kliūtis, trukdanti joms dalyvauti socialiniame ir politiniame gyvenime, visuomeniniame gyvenime ir darbe ir neleidžianti joms būti visateisėmis pilietėmis. Nors įvairios smurto rūšys, kaip čia jau buvo minėta, taip pat skiriasi priklausomai nuo kultūrų ir tradicijų, dėl kapitalistinės ir socialinės krizės moterys tampa labiau pažeidžiamos, didėja jų išnaudojimas, jos stumiamos į skurdą ir atskirtį, o tai taip pat prisideda prie prekybos moterimis ir prostitucijos.

Todėl itin svarbu, kad konsoliduotume finansinius išteklius ir strategijas, kad tikrai išsipareigotume propaguoti moters vaidmenį visuomenėje ir lygias teises ir kad įgyvendintume realius ketinimus kovoti su įvairių formų smurtu prieš moteris ir kartu panaikinti dar esančią diskriminaciją bei apsaugoti aukas.

Nicole Kiil-Nielsen (Verts/ALE). – (FR) Gerb. pirmininke, XXI amžiaus pirmasis dešimtmetis Europoje pasižymėjo tuo, kad daugėjo teisės aktų dėl saugumo – sekimo, slopinimo, sulaikymo ir įkalinimo.

Biudžetai, susiję su šiomis politikos sritimis, staiga padidėjo. Tačiau smurtas prieš moteris nemažėja. Todėl 2008 m. Prancūzijoje, kurioje beveik viena iš dešimties moterų yra santuokinio smurto auka, 156 moterys mirė nuo savo vyrų padarytų sužeidimų. Saugumo priemonės, įdiegtos sekimui vaizdo kameromis, registravimui arba biometrinių duomenų rinkimui, neatitinka realių moterų saugumo poreikių.

Šis smurtas turi poveikį visoms moterims visose šalyse, nepaisant jų kilmės, socialinės kilmės arba religijos. Jis susijęs su diskriminacija lyties pagrindu. Seksizmas, panašiai kaip rasizmas, yra neatsiejamas nuo kito asmens teisės keisti savo ego statusą pripažinimo.

Kaip kovosime su seksizmu? Mums reikia tik stiprios politinės valios informuoti, vykdyti prevenciją ir apsaugoti ir politinės valios panaikinti visų formų diskriminaciją, kurioje slypi smurto esmė. Ar daugiau nei pusės visų Europos piliečių, kitaip tariant, piliečių moterų, saugumas nevertas didelių politinių investicijų?

Åsa Torstensson, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Gerb. pirmininke, ponios E.-B. Svensson, gerbiamieji Parlamento nariai, ačiū už labai svarbią diskusiją. Vyrų smurtas prieš moteris turi daug pavidalų ir dali įgyti daug formų, tačiau pažeidžiamumas ir skausmas yra toks pat, nepaisant to, kas jį kenčia.

Džiaugiuosi, kad Komisija šioje srityje imasi tiek daug iniciatyvų, ir tikiuosi, kad Europos bendradarbiavimas bus ta jėga, kuri privers kovoti su smurtu ir stiprinti lygybę, taip pat privers mums dirbti strategiškai. Daugelis jūsų Parlamente reikalavo šios iniciatyvos ir aktyvumo.

Norėčiau pakartoti, kad smurtas prieš moteris – Tarybai pirmininkaujančios Švedijos prioritetinė sritis. 1. Pagal Stokholmo programą, kuri bus patvirtinta kitą mėnesį, bus daugiau galimybių spręsti šias problemas, kurios susijusias su nuo smurto nukentėjusiomis moterimis ir į kurias Parlamentas atkreipė dėmesį.

2. Lapkričio 9 d. Tarybai pirmininkaujanti valstybė surengė konferenciją, kurioje valstybės narės ir pilietinės visuomenės atstovai turėjo galimybę pasidalyti savo patirtimi ir informacija, susijusiomis su kova su smurtu prieš moteris. Rudenį Tarybai pirmininkaujanti valstybė Briuselyje taip pat surengė konferenciją prekybos žmonėmis klausimu, kurioje buvo siekiama pabrėžti, kad reikia imtis priemonių nukentėjusiųjų atžvilgiu, ir sutelkti dėmesį į bendradarbiavimą su prekybos žmonėmis kilmės šalimis.

Noriu padėkoti už šią itin svarbią diskusiją. Kelias ilgas ir jame yra daug kliūčių, tačiau mūsų vizija turi būti smurto prieš moteris sustabdymas.

Karel De Gucht, Komisijos narys. – Gerb. pirmininke, tiesiog noriu pasakyti keletą paskutinių pastabų, tačiau visų pirma norėčiau padėkoti visiems Parlamento nariams, kalbėjusiems šiose diskusijose, kurios yra itin svarbios. Tai yra viena brutaliausių žmogaus teisių pažeidimo formų, kuri yra labai plačiai paplitusi, ne tik besivystančiose šalyse. Labai daug kalbame apie Kongą, tačiau taip pat turėtume kalbėti apie kitas besivystančias šalis, pvz., Pakistaną. Praėjusį vakarą po Parlamento posėdžio žiūrėjau televiziją, kurios 24/24 kanalu buvo rodoma programa apie nederamą elgesį su moterimis Pakistane. Tai buvo baisu, tiesiog baisu.

Tačiau tai taip pat yra tiesa. Vienas Parlamento narys pateikė pavyzdį apie moterį, kuri nenorėjo vilkėti burkos.

Akivaizdu, kad konfliktas gilėja ir dėl to žiaurėja nederamas elgesys su moterimis, kad seksualinis smurtas tampa karo ginklu, kad po tam tikro laiko suvokiame, jog tradicinių bendruomenių socialinė struktūra ir sanglauda yra griauinama ir ardoma, kad etikos nebelieka ir kad galiausiai pasidaro taip, kad ne tik maištininkai ir kareiviai, bet ir paprasti piliečiai vykdo šiuos siaubingus išpuolius prieš moteris ir vaikus.

Keli Parlamento nariai klausė, ar nebūtų įmanoma priimti Europos direktyvos dėl smurto prieš moteris, kuria būtų užtikrinta smurto prevencija, aukų apsauga ir vykdytojų patraukimas baudžiamojon atsakomybėn. Deja, nemanau, kad tam yra teisinis pagrindas. Lisabonos sutartyje yra teisinis pagrindas kai kuriems veiksams, kurių būtų galima imtis...

(FR) ... pirmiausia tada, kai tai susiję su prekyba žmonėmis, seksualiniu vaikų išnaudojimu ir vaikų pornografija. Lisabonos sutartyje yra aiški nuoroda į tai, tačiau pati Žmogaus teisių deklaracija nėra teisinis pagrindas, kuriuo būtų galima inicijuoti direktyvą.

Tačiau vis dar manau, kad Komisija privalo toliau išnaudoti įvairios kovos su šia problema būdus, ypač rengdama programas, kurios būtų taikomos ne tik besivystančioms šalims, bet ir tam tikroms pažeidžiamoms grupėms ir mūsų valstybėms narėms, nes čia, mūsų Europos Sąjungoje, kuri žmogaus teisių ir moterų teisių apsaugos srityje tikrai turėtų rodyti pasauliui pavyzdį, taip pat dar yra problemų.

Galite pasitikėti Komisija, tiek dabartine, tiek būsimąja, kad ji vykdys ir plėtos šią veiklą dėl paprasčiausios priežasties – dėl to, kad manome, jog to reikia. Tai nėra klausimas, kaip kažkas iš jūsų manė, ar valstybės narės, Komisija arba Europos Sąjunga turėtų imtis šios iniciatyvos. Manau, kad visais lygmenimis ir visose savo atsakomybės srityse mes tikrai privalome paisyti šios problemos.

PIRMININKAVO: D. WALLIS

Pirmininko pavaduotoja

Pirmininkas. – Gavau vieną pasiūlymą dėl rezoliucijos⁽²⁾, Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto vardu pateiktą pagal Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 5 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj, 2009 m. lapkričio 26 d., ketvirtadienį.

Rašytiniai pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), raštu. – (LT) Pritariu šiai rezoliucijai ir raginu Komisiją paskelbti Europos kovos su smurtu prieš moteris metus. Tikiu, jog tuomet valstybės narės greičiau patobulins nacionalinius kovos su smurtu prieš moteris įstatymus, ypač kovojant su smurtu prieš moteris privačioje erdvėje, o taip pat efektyviai vykdys nacionalines kovos su smurtu prieš moteris veiksmų programas. Valstybės narės turi sukurti vieningą smurto prieš moteris mažinimo sistemą – įtvirtinti prevencijos, apsaugos ir pagalbos priemones. Labai svarbu, kad šis klausimas būtų vienas iš prioritetų pradėjus dirbti naujos sudėties Komisijai bei Ispanijai pirmininkaujant Taryboje.

Proinsias De Rossa (S&D), raštu. – Šiandien – Tarptautinė smurto prieš moteris panaikinimo diena. Smurtas prieš moteris yra visur ir tarp visų kategorijų gyventojų: tarp turtuolių ir vargšų, išsilavinusių ir neišsilavinusių, socialiai aktyvių ir socialiai atskirtų žmonių, tačiau šios problemos paplitimas ir sisteminis jos nepaisymas išliko. Šioje rezoliucijoje reikalaujama parengti kryptingą ir nuoseklų ES kovos su visų formų smurtu prieš moteris politikos planą, kaip nurodyta ES Moterų ir vyrų lygybės gairėse. Nacionaliniai teisės aktai ir atitinkamos strategijos turėtų būti tobulinama rengiant visapusiškus nacionalinius prevencijos, apsaugos ir baudžiamojo persekiojimo veiksmų planus. Praėjusiais metais Airijoje 1 947 moterys ir 3 269 vaikai buvo pripažinti pabėgėliais. Nuo 1996 m. buvo nužudyta 120 moterų, nemažai jų nužudė jų vyrai arba buvę vyrai. ES tyrimai parodė, kad viena moteris iš penkių patyrė smurtą nuo savo vyro rankos ir kad 25 proc. visų smurtinių nusikaltimų, apie kuriuos skelbiama Europoje, yra susiję su vyru, užpuolusiu savo sutuoktinę arba partnerę. Smurtas šeimoje kėsina valdyti ir palaužti žmogaus dvasią. Pranešimai apie Airijos vyriausybės

(2) Žr. protokolą.

planuojamus lėšų mažinimus kai kurioms tarnyboms gyvai iliustruoja, kad ji nepakankamai nuoširdžiai pasirodusi rūpintis prevencija, apsauga ir baudžiamuoju persekiojimu.

Louis Grech (S&D), raštu. – Europoje viena iš penkių moterų patyrė smurtą šeimoje. Nuo 2009 m. sausio mėn. iki spalio mėn. Maltoje buvo pranešta apie 467 smurto šeimoje atvejus, tačiau šie skaičiai tikriausiai ne visiškai atspindi Maltos problemą. Kitų valstybių narių statistiniai duomenys taip pat klaidingi. Taip yra dėl to, kad moterys dažnai bijo, jog valdžios institucijos ir teisminės institucijos jų nesupras. Rezoliucijoje pabrėžiama, kad smurtas yra ne tik nusikalstamas – jis taip pat yra diskriminacijos ir nelygybės problema, priklausanti ES kompetencijos sričiai. Pasiūlyme teisingai daugiausia dėmesio skiriama kaltininkų baudžiamajam persekiojimui. Svarbu, kad nebūtų jokių įstatymų spragų, kurios sudarytų sąlygas kaltininkams likti nenubaustiems. Tačiau, kita vertus, taip pat reikėtų atsižvelgti į smurtaujančių partnerių reabilitaciją, kad ateityje būtų išvengta smurtavimo pasikartojimo. Kai kurios valstybės narės neturi pakankamai mokyto personalo, kuris aukoms galėtų suteikti tinkamą paramą, pagalbą ir patarimus. Steigti prieglaudas aukoms nepakanka. Tokioms moterims reikalinga vyriausybės pagalba, kad jos galėtų sugrįžti į darbo rinką ir taip įgyti tikrą ekonominę nepriklausomybę nuo savo skriaudikų. Reikia tobulinti aukų mokymo programas siekiant sudaryti sąlygas joms visiškai integruotis į visuomenę, todėl ES turėtų panaudoti savo galias, kad visiškai panaikintų tokią akivaizdžią nelygybę.

Zita Gurmai (S&D), raštu. – Smurtas prieš moteris yra rimta pasaulio problema. Moterys ir vaikai yra labiausiai pažeidžiama visuomenės dalis – būtent ji dažniausiai susiduria su smurtavimu. Pvz., Europoje apskaičiuota, kad per savo suaugusio žmogaus gyvenimą 20–25 proc. moterų tampa fizinio smurto aukomis, o 10 proc. moterų netgi turi patirti seksualinį smurtą. Dėl smurto šeimoje reikia pasakyti, kad 98 proc. atvejų yra vyro smurtas prieš moterį, todėl mums jį reikia vertinti kaip su lytimi susijusią problemą. Kalbėdami apie smurtą, kalbame ne tik apie fizinį smurtą, todėl pirma minėti rezultatai būtų daug blogesni.

Manau, kad negalime sutikti su tokiais skaičiais ir tokia tikrove, kuri visų pirma turi poveikį moterims. Europos socialistai seniai reikalauja veiksmingos apsaugos ir gerų programų. „Daphne“ programa yra gera pradžia, tačiau mums reikia daugiau padaryti ES valstybių narių lygmeniu. Manau, labai svarbu, kad Tarybai pirmininkaujanti Ispanija nusprendė pirmenybę teikti kovai su smurtu. Vos per šešis mėnesius neįmanoma visiškai išspręsti jokios socialinės problemos. Todėl darysiu viską, stengdamasi užtikrinti, kad Tarybai pirmininkausiančios Belgija ir Vengrija tęstų Tarybai pirmininkavusios Ispanijos pradėtą darbą.

Livia Járóka (PPE), raštu. – Prievartinė sterilizacija yra viena sunkiausių smurto prieš moteris formų ir neleistas žmogaus teisių pažeidimas. Keliose valstybėse narėse romų moterims taikoma prievartinė sterilizacija siekiant sumažinti jų „aukštą ir nesveiką“ gimstamumo rodiklį. Nors keli atvejai buvo užregistruoti ir dėl jų priimti aukoms palankūs teismo sprendimai, daugeliu atvejų vis dar laukiama atitinkamų kompensacijų ir oficialių atsiprašymų. Čia norėčiau pritarti Ministro Pirmininko J. Fischerio atsiprašymui, taip pat nesena Čekijos pasiūlymą, kuriame reikalaujama, kad iki 2009 m. gruodžio 31 d. Sveikatos ministerija imtųsi konkrečių priemonių, siekdama užtikrinti, kad tokie pažeidimai daugiau niekada nepasikartotų. Tikiuosi, kad kitos šalys, pvz., Slovakija, prisidės prie Čekijos iniciatyvos ir nustatys mechanizmą, kaip būtų galima skirti atitinkamą kompensaciją moterims, kurių reprodukcinės funkcijos buvo sunaikintos be jų sutikimo. Būtina, kad valstybės narės nedelsdamos iširtų kraštutinius žmogaus teisių pažeidimus romų moterų atžvilgiu, nubaustų kaltininkus ir užtikrintų, kad visos aukos būtų nustatytos ir joms būtų atlyginta žala. Bendras Europos šalių tikslas – apsaugoti visų žemyno moterų sveikatą ir fizinę neliečiamybę.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE), raštu. – (PL) Atrodo, kad bendroje žmogaus teisių puoselėjimo kampanijoje smurto prieš moteris, įskaitant smurtą šeimoje, problemai skiriama per mažai dėmesio. 2008 m. JT vykdant smurto prieš moteris panaikinimo pasaulyje kampaniją buvo atskleista, kad 15–44 metų moterims grėsmė nukentėti nuo išprievartavimo ir smurto šeimoje yra didesnė negu nukentėti nuo vėžio, dėl eismo įvykių, karo arba maliarijos. Pačioje ES 40–50 proc. moterų pranešė apie įvairių formų seksualinį priekabiavimą darbe. Apskaičiuota, kad kiekvienas metais nuo 500 000 iki 2 mln. žmonių, kurių dauguma yra moterys ir vaikai, tampa prekybos žmonėmis aukomis ir yra jėga įtraukiami į prostituciją, prievartinį darbą ir vergovę. Todėl esu patenkinta, kad ši problema buvo nušviesta Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto parengtoje rezoliucijoje. Svarbu suderinti požiūrį į kovą su smurtu prieš moteris, nes tuomet šios pastangos būtų daug veiksmingesnės. Be to, svarbu suteikti tinkamą pagalbą moterims ir žmonėms, jau tapusiems smurto aukomis. Tačiau ne mažiau svarbus yra visuomenės supratimas, kad smurtas šeimoje neturi būti nepatogi problema, kuri turi būti slepiama tarp keturių sienų.

Anna Záborská (PPE), raštu. – (SK) Ši diena, lapkričio 25-oji, yra ne tik Tarptautinė smurto prieš moteris panaikinimo diena, bet ir diena, kurią krikščioniškasis pasaulis prisimena šventąją Kotryną iš Aleksandrijos, kuri IV amžiaus pradžioje buvo įkalinta ir tapo smurto auka bei sąžinės ir žodžio laisvės kankine. Kai kurie

žmonės taip perdeda smurto problemą, jog man susidaro įspūdis, kad mes, moterys, neturime jokių kitų problemų. Esu tvirtai įsitikinusi, kad iki šiol didžiąją laiko dalį moterims labiau rūpi skurdas, sveikatos problemos, išsilavinimas, jų darbo vertinimas šeimoje ir kitos jų gyvenimo aplinkybės.

Tačiau vis dėlto turime pripažinti, kad smurtas taip pat yra problema. Tai yra problema, nedaranti garbės civilizuotai visuomenei, ir problema, kuri menkina žmogaus orumą. Tačiau darau išvadą, kad Europos Parlamente yra politiškai teisingas ir politiškai neteisingas smurtas, todėl tai gali būti vienintelė priežastis, kodėl FEMM komitete buvo nepatvirtintas mano pakeitimo projektas, kuriame smerkiama priverstinė moterų sterilizacija ir smurtinis nėštumo nutraukimas.

Zbigniew Ziobro (ECR), raštu. – (PL) Didžiai gėdinga yra tai, kad iki šiol Europoje yra tiek daug smurto prieš moteris atvejų. Ypatingą nerimą turi kelti tai, kad apie daugelį smurto atvejų nepranešama policijai, ypač atsižvelgiant į tai, kad tai yra sunkių nusikaltimų, pvz., išprievartavimo, atvejai. Jokia smurto prieš moteris panaikinimo strategija negali būti sėkminga, jeigu aukos nepraneša apie smurto faktą atitinkamoms institucijoms. Įstatymais šioje srityje turi būti užtikrintas ryžtingas reagavimas, kad aukos galėtų vėl pajusti teisingumą ir kad jos ir visa visuomenė galėtų būti apsaugotos nuo panašių įvykių ateityje. Nerimą turi kelti tai, kad keliose ES šalyse, įskaitant Lenkiją, bausmės, skiriamos už seksualinio pobūdžio nusikaltimus, yra labai švelnios ir, be to, dažnai lygtinės. Pvz., galime nurodyti tai, kad 40 proc. bausmių, paskirtų Lenkijoje už išprievartavimo nusikaltimą, yra lygtinės įkalinimo bausmės. Tokių švelnių bausmių skyrimas iš esmės yra teismų antausis aukoms, nes jų požiūris į aukoms padarytą blogį toks neįautrus. Rimtas požiūris į smurto prieš moteris problemą turi būti siejamas su būtinybe griežtai vertinti šio smurto kaltininkus, siekiant užtikrinti teisingą atpildą už padarytą blogį ir, be to, padaryti, kad ateityje visuomenė būtų saugesnė.

14. Politinis sprendimas dėl piratavimo prie Somalio krantų (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas klausimas – Tarybos ir Komisijos pareiškimai dėl politinio sprendimo dėl piratavimo prie Somalio krantų.

Carl Bildt, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, esu dėkingas už šią galimybę trumpai apsvarstyti Somalio klausimą ir visų pirma labai rimtą problemą, kurią kelia piratavimas prie Somalio krantų.

Neaptarinėsiu visų priežasčių – šalies padėtis kebli jau daugiau nei 18 metų, jos humanitarinė padėtis pasibaisėtina ir visoje šalyje klesti nesantaika. Vyksta derybų su pereinamąja federaline vyriausybe procesas, tačiau jis yra pažeidžiamas, – kuo švelniau tariant, – todėl reikalingos ilgalaikės tarptautinės bendruomenės pastangos, kad šalis galėtų pamažu imtis susitaikymo ir pamažu sukurti tam tikrą veikiančią valstybę, kuri galėtų atkurti tam tikrą stabilumą šioje nepaprastai nusiaubtoje šalyje.

Piratavimas tikrai yra rimta grėsmė. Norint spręsti šią problemą, reikia tartis pačioje šalyje, kuri, kaip buvo minėta, žinant dabartinę padėtį šioje šalyje, yra itin sunkiai sukalbama. Atitinkamai, kaip pastebėjote, dabar mūsų pastangos sutelkiamos į praktinę pagalbą, kurią už Somalio ribų galima teikti šalies ir jos gyventojų labui. Žinoma, mes svarstome, galite tu neabejoti, tolesnius žingsnius šiuo konkrečiu atveju.

Sprendžiant konkrečią piratavimo prie Somalio krantų problemą sėkmingai toliau vykdoma laivų operacija „Atalanta“. Visi kroviniai pagal Pasaulio maisto programą į Somalį buvo pristatyti saugiau – iš Mombaso į Mogadišą ir Berberą. Nuo 2009 m. gegužės mėn. pradžios Adeno įlankoje nebuvo jokių pavykusių užpuolimų. Tai, bent jau tam tikru mastu, yra ES valstybių narių ir likusios tarptautinės bendruomenės, kuri padėjo sutelkti didelius aukšto lygio naujos kartos jūrų laivyno išteklius, išpareigojimų rezultatas. Operacijos sėkmė šiuo ribotu aspektu taip pat yra glaudaus civilinės jūrų bendruomenės ir ES operacijos štabo, įkurto Nortvude, Jungtinėje Karalystėje, bendradarbiavimo rezultatas. Tai sudarė sąlygas plėtoti gerąją valdymo praktiką, kurios jūrininkai vis labiau laikosi. Be to, buvo labai sėkmingai įdiegtas koordinuojamas komercinių laivų eismo Adeno įlankoje apsaugos mechanizmas.

Todėl kol kas galima sakyti, kad piratavimas Adeno įlankoje suvaldytas, tačiau dar vyksta. Dėl šios priežasties Taryba nusprendė operaciją prieš piratus pratęsti iki 2010 m. gruodžio mėn. Tai reiškia, kad turėsime sugebėti sustiprinti dabartines savo pastangas ir palaikyti tinkamą karinių išteklių lygį. Be to, tikimės, kad artimiausiomis dienomis bus pratęstas JT Saugumo Tarybos rezoliucijos AL1846 galiojimas.

Nepaisant to, ką pasakiau, nusiraminti dar anksti. Piratai toliau plečia savo veiklą tolyn į rytus, į Indijos vandenyną, todėl pasibaigus lietaus sezonui neseniai pamatėme nusiritusią naują užpuolimų bangą – į šiaurę ir į šiaurės rytus nuo Seišelių, kurie yra gerokai nutolę. Šiuo metu sulaukyta ne mažiau nei 11 laivų – visi jie sulaukyti po užpuolimų vadinamuosiuose Somalio vandenyse – kartu su iš viso 250 įgulų narių.

Operacija „Atalanta“ mums padėjo sustiprinti savo pajėgumą šioje atokioje jūrų zonoje. Papildomi patruliniai orlaiviai buvo dislokuoti Seišeliuose, todėl galiu paskelbti, kad Švedijos jūrų patruliniai orlaiviai taip pat prisidės prie Seišeliuose dislokuotų pajėgų. Tai pasiteisino. Šiuo metu papildomos apsaugos priemonės nacionaliniu pagrindu jau veikia arba planuojamos kartu su Prancūzija ir visiškai neseniai – su Ispanija, siūlančiomis atitinkamą ir veiksmingą atsaką.

Be to, yra tarptautiniu mastu pripažinto Adeno įlankos tranzito koridoriaus apsauga. Tai yra rekomenduojamas maršrutas per įlanką, ir visi laivai gali naudotis laivų apsauga, nepaisant jų vėliavos. Šiuo metu čia yra karinio jūrų laivyno daliniai iš Europos Sąjungos, iš NATO ir iš JAV vadovaujamų jūrų pajėgų, taip pat vykdomas labai geras patrulinių laivų koordinavimas ir labai svarbus žvalgybos bendradarbiavimas, reikalingas tokio pobūdžio operacijai.

Šiuo metu Kinija nori prisidėti prie šio koordinavimo mechanizmo ir prie apsaugos. Tai reiškia, kad esami mechanizmai turės būti tobulinami ir plečiami. Tai galėtų tinkamu metu paskatinti Kiniją, galbūt ir kitas jūrų valstybes, prisiimti tam tikrą atsakomybę. Kitos šalys – Rusija, Indija ir Japonija – taip pat dislokavo karinio jūrų laivyno išteklius, todėl jos turėtų būti kuo greičiau pakviestos prisidėti prie šio mechanizmo. Žinoma, sėkmės pagrindas yra koordinavimas.

Žinau, kad Parlamente yra tam tikras suinteresuotumas gana kebliu asmenų, kurie įtariami piratavimu ir kuriuos sulaukė ir suėmė „Atalanta“ daliniai, teismo klausimu. Šiuo metu Kenijos kalėjimuose laikomi 75 įtariamieji. Procesiniai veiksmai siejasi su devyniais skirtingais teismo procesais ir yra didelė papildoma našta Kenijos teismų sistemai. Žinoma, šie teismo procesai turi tinkamai vykti, jeigu norime, kad išliktų atgrasomasis operacijos „Atalanta“ poveikis ir apskritai kad mūsų pastangos kovoti su piratais išliktų patikimos. Naujas susitarimas su Seišeliais, apie kurį, manau, žinote, dėl asmenų, įtariamų vykdžius piratavimo veiksmus, perdavimo, šiuo atžvilgiu yra svarbus papildomas įnašas. Piratavimas yra labai pelningas verslas, todėl svarbu, kad visais įmanomais atžvilgiais pradėtume savo įvairiapusę veiklą, siekdami sumažinti bet kokias piratų galimybes toliau gauti pinigų iš šių tikrai niekingų jų vykdomų operacijų.

Galiausiai, žinoma, tai, ką mes darome jūrų laivybos vandenyse, negali pakeisti to, ką reikia padaryti Somalyje, arba to, ką turi padaryti pats Somalis, tačiau tai, kaip pažymėjo ankstesnis kalbėtojas, yra sritis, kurioje greitos sėkmės negalima laikyti savaime suprantamu dalyku. Pirma, turėsime tęsti jūrų operaciją, dėl to pirmiausia bus reikalinga, kad būtume pasirengę pratęsti ilgalaikį įsipareigojimą dėl karinių išteklių; antra, turėsime stiprinti koordinuojamąjį visų šioje operacijoje dalyvaujančių valstybių ir tarptautinių institucijų bendradarbiavimą; trečia, taip pat turėsime padėti didinti regioninius jūrų pajėgumus, nes našta negali tekti vien mums. Čia svarbų vaidmenį turės suvaidinti tarptautinės jūrų organizacijos, pvz., ryšių palaikymo piratavimo klausimais grupė.

Galiausiai tai yra viena iš sričių, kurioje pastaraisiais metais parodėme ESGP gebėjimus. Prieš porą metų nedaugelis pačių ambicingiausiųjų, dalyvaujančiųjų čia, būtų nuspėjęs, kad Adeno įlankoje arba Indijos vandenyne mes naudosisime Europos Sąjungos karinio jūrų laivyno išteklius. Svarbios humanitarinės ir kitos priežastys privertė mus pagal galimybes imtis iki šiol pasiteisinusios palyginti sėkmingos operacijos, tačiau neturėkime jokių iliuzijų. Dar daug ką reikia nuveikti. Mums reikia palaikyti šią operaciją, todėl šiuo aspektu Parlamento parama yra labai svarbi.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Gerb. pirmininke, šįkart į visą Somalio klausimą žiūrime plačiau, taip pat pagrįstais metodais nagrinėjamos esminės šios nelaimės priežastys. Komisija visada laikėsi nuomonės, kad piratavimą galima galutinai išgyvendinti tik pašalinus pagrindines jo priežastis, pirmiausia Somalio nestabilumą, taip pat patenkinus šalies vystymosi poreikius, kuriuos aiškiai rodo nepaprastai didelis skurdas, įskaitant masinį neraštingumą ir pažeidžiamumą.

Todėl būtinas visapusiškas požiūris į jau minėtų Somalio saugumo ir vystymosi problemų sprendimą. Tam reikės sukurti veikiančią valstybę, sugebančią užtikrinti įstatymų vykdymą ir teikti bent jau pagrindines paslaugas. Tiek vidutinės trukmės, tiek ilguoju laikotarpiu valdymas, įskaitant institucijų kūrimą ir saugumą, švietimas ir ekonominis vystymasis yra būtinos prielaidos pašalinti dabar esančias paskatas somaliečiams tapti piratais.

Saugumo požiūriu būtinas greitas būdas. Kaip žinote, Afrikos Sąjunga turi suvaidinti pagrindinį vaidmenį, ypač pasinaudodama Afrikos Sąjungos misija Somalyje (AMISOK), kuri yra Afrikos Sąjungos ginkluotosios pajėgos, Mogadiše užtikrinančios pereinamosios vyriausybės saugumą. Dėl Afrikos taikos priemonės Europos Sąjunga yra pagrindinė paramos AMISOK teikėja, skirianti lėšų Afrikos Sąjungos pajėgoms palaikyti. Ką tik buvo užbaigtas susitarimas dėl 60 mln. EUR įnašo. Tai yra dalis pažado, kurį Komisija davė konferencijoje, vykusioje šių metų balandžio mėn. Briuselyje. Bendrame 2008–2013 m. strategijos dokumente nustatyta

Komisijos pagalba Somaliui. Konkrečiai kalbant, EB paramos Somaliui programa iš viso turi 21 5,4 mln. EUR biudžetą iš 2008–2013 m. Europos vystymosi fondo (EVF).

Operacija „Atalanta“, pirmoji ES karinio jūrų laivyno operacija, greitai švęs savo metines. Ši operacija yra sėkmės pavyzdys – ji ne tik atgraso nuo piratavimo, bet ir suteikia laivybos bendruomenei daugiau informacijos apie geriausias savigynos priemones. Tačiau visi žinome, kad dar daug reikia nuveikti. Vykdydama operaciją „Atalanta“, Komisija tuo pačiu metu naudoja ir stabilumo priemonę, finansinę priemonę, kad paremtų Kenijos teisingumo sistemą, – kaip ką tik minėjo Tarybos pirmininkas, – nes Kenija apsiima patraukti baudžiamojon atsakomybėn perduotus asmenis, kurie įtariamai vykdę piratavimo veiksmus ir kurie buvo sulaikyti vykdydami operaciją. Būtina, kad nebūtų nebaudžiamumo. Prie šios paramos Kenijos teismų sistemai priskiriamas tam tikras baudžiamojo persekiojimo, policijos, teismų sistemos ir kalėjimo tarnybų kompetencijos didinimo priemonių derinys. Programa įgyvendinama pasinaudojant UNODC, tam tenka 1,75 mln. EUR išlaidų.

Platesniu mastu regioninių jūrų pajėgumų didinimas taip pat yra svarbus saugumo regione užtikrinimo aspektas. Komisija palaiko vadinamojo Tarptautinės jūrų organizacijos Džibučio elgesio kodekso įgyvendinimą, tam taip pat panaudoja mūsų stabilumo priemonę. Pagal programą, skirtą tam tikriems pavojingiems laivybos maršrutams, įskaitant Afrikos Kyšulį ir Adeno įlanką, bus padedama Džibutyje įkurti regioninį mokymo centrą laivybos reikalams. Šis centras daugiausia dėmesio skirs regiono laivybos administracijos, pareigūnų ir pakrantės sargybinių, taip pat, jei bus įmanoma, iš Somalio, Puntlando ir Somalilando, kompetencijos didinimui ir mokymui. Taip pat buvo nuspręsta 2009 m. finansuoti regioninį keitimosi informacija centrą, esantį Sanoje (Jemenas). Pradėtas pirmasis šios programos etapas ir techninio įgyvendinamumo tyrimas.

Prieš baigdamas norėčiau pakalbėti kitu svarbiu klausimu. Komisija rengia integruotą jūrų politiką, įskaitant išorės aspektą, taip pat integruotą jūrų laivybos priežiūrą sektoriuose ir palei sienas, siekdama suformuoti suvokiamą, kokia jūroje laivybos situacija, turintį poveikį, be kita ko, ne tik laivybos saugumui ir apsaugai, bet ir apskritai teisėsaugai.

Šiuo metu Tarybai pirmininkaujanti Švedija nemažai pasistengė, kad būtų surengta ES jūrų politikos vidaus ramsčių konferencija užtikrinant Bendrijos veiksmų ir atlikto darbo pagal antrąjį ramstį, ypač pagal Europos gynybos agentūrą, sąsają. Manome, kad jūrų laivybos priežiūros integracija turi didžiulę galimybę padėti vykdyti ES operacijas prieš piratavimą, nes jūrų laivybos priežiūros iš įvairių šaltinių surinkti duomenys suteikia galimybę jūroje veikiančioms valdžios institucijoms priimti sprendimus ir reaguoti daugiau informacija pagrįstu būdu.

Visos šios įvairios veiklos kryptys, taip pat pabrėžiamos praėjusio spalio mėn. EP rezoliucijoje, yra Komisijos įnašas į kovą su piratavimu.

Cristiana Muscardini, PPE frakcijos vardu. – (IT) Gerb. pirmininke, ministre, Komisijos nare, ponios ir ponai, su dideliu pasitenkinimu pritariame misijos „Atalanta“ pratęsimui.

Apytikriai 10 metų stengiuosi daug dėmesio skirti Somalio problemai ir negaliu paneigti, kad daug kartų Europa veikė nepakankamai greitai.

Padėtis Somalyje kasdien darosi vis dramatiškesnė dėl tarptautinio terorizmo poveikio, taip pat dėl piratavimo problemos ir žmogiškosios tragedijos, išgyvenamos milijonų žmonių, ypač moterų ir vaikų, kurie kiekvieną dieną kenčia smurtą ir susiduria su alkio ir dažnai būna priversti bėgti per dykumą, bandydami rasti prieglobstį Europos pakrantėse.

Atsižvelgdami į kovą su terorizmu taip pat turime imtis veiksmų, kuriais ne tik būtų suteikiama nauja viltis regiono ekonomikai, bet ir būtų nustatyta, kaip Europa kontroliuoja pabėgėlių stovyklų Libijoje padėtį. Gavome pranešimų apie labai sunkią padėtį šiose stovyklose – tiek smurto, tiek žmogaus teisių nesilaikymo, dažnai nukreipto prieš somalietes, atžvilgiu.

Kreipimesi, kurį pateikė Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija, nuolatinis Somalio pereinamosios vyriausybės atstovas Jungtinėse Tautose dr. Yusuf Mohamed Ismail Bari-Bari pabrėžė, kad Somalis toliau skurdinamas vykstant neteisėtą žvejybą prie jo krantų ir kad dauguma piratų taip pat yra buvę žvejai, kurie nesulaukė teisingumo arba dėmesio.

Todėl mums reikia ne tik atkakliai kovoti su terorizmu, bet ir stengtis pasirūpinti teisingumu, viltimi ir ekonomika šalyje, kuri tapo daugelio metų karo kankinė.

Roberto Gualtieri, *S&D frakcijos vardu*. – (IT) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, pasinaudodami šia diskusija ir rezoliucija, kurią Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcija patvirtins rytoj, ketiname ryžtingai palaikyti Europos Sąjungos įsipareigojimą kovoti su piratavimu. Kartu ketiname išreikšti savo susirūpinimą dėl padėties Somalyje dramatiškumo, dėl kurio padidėja būtinybė skubiai imtis veiksmų siekiant prisidėti prie stabilumo šalyje, kad būtų galima pašalinti piratavimo reiškinio priežastis.

Misija „Atalanta“ yra sėkmingos veiklos pavyzdys – ji sudarė sąlygas pervežti 300 000 tonų pagalbos ir padidino viso jūrų eismo saugumą Adeno įlankoje bei parodė ESGP gebėjimus ir papildomą operacijų ir politinę vertę.

Nepaisant to, mums reikalingas tvirtesnis Europos įsipareigojimas kartu su Afrikos Sąjunga palaikyti Džibučio procesą, todėl, nors ir žinome apie sunkumus bei pavojus, išreiškiame savo paramą galimai ESGP misijai Somalyje, kurios galimybę pradėjo nagrinėti Taryba.

Todėl tikimės, kad, atsižvelgdamos į pakeitimus ir diskusijas, visos frakcijos padės stiprinti šį signalą, užuot patekusios į tokias pinkles, kad pasinaudotų tokia dramatiška padėtimi, kokią yra Somalyje, kaip dingstimi tam tikrose šalyse imtis nieko bendro su šiomis diskusijomis ir Parlamento darbu neturinčios politinės kritikos.

Izaskun Bilbao Barandica, *ALDE frakcijos vardu*. – (ES) Gerb. pirmininke, privalome palaikyti socialinį ir demokratinį Somalio vystymąsi siekiant nutraukti piratavimą. Be to, reikalaujame, kad Pietų Indijos vandenyne žvejojantys Europos laivai vykdant operaciją „Atalanta“ nuo piratų užpuolimų būtų saugomi lygiai taip pat, kaip prekybos laivai. Reikalaujame, kad būtų suteikiama karinė palyda, nes tai yra ne tik veiksmingiausias, bet ir pigiausias sprendimas, kurį taip pat rekomenduoja Tarptautinė jūrų organizacija. Be to, norime, kad suimti ir kaltinami piratavimu asmenys būtų teisiami regiono šalyse, kaip numatyta 2008 m. kovo mėn. sutartyje su Kenija ir Seišeliais.

Taip yra todėl, kad žvejybos laivams šiame regione tikrai vis dažniau gresia pavojus būti užpultiems ir užgrobtiems. Turėtume prisiminti, kad Parlamentas šią padėtį atvirai kritikavo dar prieš metus, kai netgi Komisija pripažino, kad šiuo klausimu nebuvo nieko padaryta. Tuo tarpu piratai ir toliau užpuldinėja.

Paskutinė auka, laivas *Alakrana*, buvo sulaikyta beveik 50 dienų. Taip pat reiktų prisiminti, kad šie laivai žvejoja pagal Europos susitarimą dėl žvejybos. Jie veikia legaliai, tarptautiniuose vandenyse ir yra kompetentingų institucijų kontroliuojami.

Todėl turėtume sustiprinti apsaugą, teikiamą šios rūšies laivams.

Reinhard Bütikofer, *Verts/ALE frakcijos vardu*. – (DE) Gerb. pirmininke, Tarybos Pirmininke, Komisijos nare, operacija „Atalanta“ yra sėkmingas ES indėlis į saugumą Afrikos Kyšulyje, todėl turėtų būti tęsiama. Tačiau ES taip pat turi platesnio masto bendrą atsakomybę. Tai siejama su ES įsipareigojimu nebūti abejingai, kai nelegalus nuodingų medžiagų eksportas arba nelegali žvejyba kenkia Somalio interesams. Dėl šios priežasties turime pasirinkti nuoseklų požiūrį, kad galėtume imtis tolesnių veiksmų šiais klausimais.

Rezoliucijoje, dėl kurios balsuosime rytoj, pasirenkamas dviem aspektais neteisingas kelias, todėl mes nepritariame šiam požiūriui. Tiek operacijų zonos padidinimo, tiek Parlamento narių bandymo pratęsti įgaliojimus siekiant įtraukti žvejybą atžvilgiu netinka norėti dabar pakeisti operacijos „Atalanta“ įgaliojimus. Pageidaujame, kad įgaliojimai liktų nepakeisti.

Antra, labai abejotina, ar reikia pradėti Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) mokymo misiją, kuri nebuvo tinkamai pagrįsta ir kuri akivaizdžiai neprisidės prie Somalio valstybės stiprinimo. Turėtume veikti vadovaudamiesi atsargumo, o ne skubos principu.

Willy Meyer, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (ES) Gerb. pirmininke, visiškai palaikome pirmąją B. Ferrero-Waldner pareiškimo dalį. Tai iš tiesų yra problemos pobūdis ir pačios jos priežastys. Kol nepašalinsime problemos priežasčių, nebus jokių galimybių išspręsti ją nei karinėmis oro, nei sausumos operacijomis. Dėl jūrinio sprendimo reikia pasakyti, kad vakar karininkas, atsakingas už operaciją „Atalanta“, visiškai aiškiai pasakė, kad jūrinis piratavimo problemos sprendimas neįmanomas. Norėčiau Parlamentui priminti, kad Jungtinės Valstijos bandė kariniu būdu spręsti problemą sausumoje, tačiau jos pastangos žlugo.

Todėl būtų klaida atsakyti vystymosi pagalbos arba sprendimų, susijusių su šalies valdymu. Joks karinis sprendimas negalimas, tačiau taip pat negalima privatizuoti ginkluotųjų pajėgų funkcijų, kaip, Ispanijos vyriausybės manymu, derėtų padaryti. Negalima pakeisti armijos privačiomis saugumo įmonėmis, aprūpintomis kariniais ginklais. Ne, tai tikrai ne sprendimas. Iš tikrųjų sprendimas – visų rūšių piratavimo

sustabdymas. Kalbu apie piratavimo, kurio dalyviai yra apsistoję Somalyje, taip pat užsienio piratavimo, kuris kelia sumaištį Somalio teritoriniuose vandenyse, sustabdymą.

Niki Tzavela, EFD frakcijos vardu. – (EL) Gerb. pirmininke, tarptautiniai stebėtojai pažymėjo, kad piratavimo problemos sprendimas priklauso nuo to, ar regione bus pasiektas politinis stabilumas. Būtent to mes visi norime, ypač mes, graikai, nes Graikijos laivai labai nukenčia nuo piratavimo šiame regione.

Komisijos nare, tai, ką jūs pasakėte, mane maloniai nustebino. Iki šiol vienintelė informacija, kurią turėjome tiek iš tarptautinės žiniasklaidos, tiek iš visų šalių, buvo apie karinių operacijų pažangą. Jūs mane nuginklavote, nes norėjau jums pateikti tokį klausimą: kokią pažangą iki šios dienos šalyje padarė politinės pajėgos, nes dabar dėmesį sutelkiame į tai, kad, norint išspręsti šią problemą, mums reikalingas Somalio politinis stabilumas. Dėkoju jums už informaciją, kurią mums suteikėte, ir turiu pasakyti, kad būtų naudinga, jeigu tiek Europos Parlamentui, tiek žiniasklaidai, kurią domina politinės intervencijos klausimas, būtų galima suteikti išsamesnę informaciją.

Luis de Grandes Pascual (PPE). – (ES) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, Tarybos Pirmininke, Ispanija ką tik patyrė skausmingą atvejį, kai visi laivo *Alakrana* nariai buvo priversti pakelti šantažą, pažeminimą ir daugybę pavojų.

Kaip ir dera tokiu atveju, Ispanijoje reikalaujama Ispanijos vyriausybės atsakomybės. Šiame Parlamente ketiname kalbėti apie Europą ir dar kartą apie Europą. Taigi, reikia pripažinti, kad praėjus vieniems metams, per kuriuos reikalavome diplomatijos ir ryžtingumo, pasiektas pozityvus rezultatas.

Tačiau operacija „Atalanta“ nėra adekvati. Ją reikia plėsti ir padaryti lankstesnę. Turi būti pasirūpinta galimybe apsaugoti ne tik maršrutus, kuriais plukdoma humanitarinė pagalba, bet ir Bendrijos žvejybos ir prekybos laivus. Laivai turi būti apsaugoti, todėl rezoliucijoje, kuri rytoj turi būti patvirtinta, raginame Europos Parlamentą ir jo institucijas prisiimti tam tikrus išpareigojimus.

Stengiamės pritarti tvirtai pozicijai, kurią pasirinko valstybės, ginančios savo laivus savomis ginkluotosiomis pajėgomis, siekdamos atgrasyti piratus ir, jei reikia, teisėtai atremti jų veiksmus. Turime nepritarti tam, kad pagalbos būtų kreipiamasi į privačius saugos rangovus, nes tai yra žingsnis, dėl kurio, pagal TJO, kartu atsiranda nereikalingo smurto pavojus. Turime nepritarti pasyviai ir diletantiškam vyriausybės požiūriui, kuriuo palengvinamas piratų gyvenimas. Tačiau turime pritarti diplomacijai, Somaliumi skiriamai pagalbai ir nepritarti nepatvirtintiems kaltinimams įtariama nelegalia žvejyba.

Bendrijos laivai žvejoja pagal mūsų tarptautinius susitarimus. Jie tai daro teisėtai ir turi būti apsaugomi. Bendrijos institucijos įpareigtos tai padaryti.

Saïd El Khadraoui (S&D). – (NL) Sudėtinga ir pavojinga padėtis Somalyje ir jos poveikis regiono stabilumui yra didelio mūsų visų susirūpinimo priežastis. Be to, visas pasaulis matė sunkumus, kuriuos ši šalis išgyvena dėl jūrų piratavimo ir jo poveikio laivybai platesniuose vandenyse aplink Somalį. Norint rasti išeitį iš šios padėties, mums, kaip anksčiau sakė Komisijos narė B. Ferrero-Waldner, akivaizdžiai reikalingas integruotas požiūris.

Norėčiau pasinaudoti šia galimybe išreikšti mūsų dėkingumą už puikų darbą, kurį iki šios dienos atliko misija „Atalanta“. Jos pastangos yra labai svarbios, nes galimybė patekti į šią zoną yra itin svarbi tarptautinei prekybai ir prekių vežimui. Mes norime, kad tiek jūreiviai, plaukiojantys prekybos laivuose, tiek žvejai, kurie dirba regione, galėtų saugiai dirbti savo darbą. Manome, kad tai būtina. Todėl toliau remkime šios misijos darbą. Žinoma, taip pat pagalvokime, ką dar galėtume padaryti, ir, kaip teisingai sakė Komisijos narė, tuo pat metu veiksmingai ir įvairiomis priemonėmis spręskime šią problemą, šalindami jos priežastis.

Franziska Katharina Brantner (Verts/ALE). – (DE) Gerb. pirmininke, Somalis – šalis, kurioje nuolat yra nepaprastoji padėtis, ir ši šalis beveik 20 metų neturėjo vyriausybės. Mes, ES, turime padėti pakeisti šią padėtį. Būtent todėl remiame Komisijos veiklą. Tačiau labai skeptiškai žiūrime į naują Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) misiją ir ketinimą parengti 2 000 karių pereinamajai Somalio vyriausybei.

Koks tikrasis šios misijos tikslas? Kokia yra bendra politinė koncepcija Somalio atžvilgiu? Kokią papildomą naudą galime duoti dabartiniams JAV ir Prancūzijos mokymo projektams? Nesuprantame, kaip ši misija galėtų padėti stiprinti valstybę. Kiek teisėta yra pereinamoji vyriausybė? Kodėl ją remiame? Kodėl manome, kad kariai jai padės? Kaip galime sutrukdyti kariams, kai tik jie bus parengti, prisidėti prie karinių diktatorių? Manome, jog vis dar yra pernelyg daug neatsakytų klausimų, susijusių su šia misija, kad būtų įmanoma pradėti ją planuoti. Svarbiausia, nematau, kokios papildomos naudos galėtų duoti ES, todėl manau, kad būtų geriau pinigų išleisti kitiems projektams, kuriuos Komisija jau vykdo.

Eider Gardiazábal Rubial (S&D). - (ES) Gerb. pirmininke, jeigu ketiname pabandyti suprasti, kas vyksta Indijos vandenyno vandenyse, turime atsakingai užsiimti piratavimo problema ir susilaikyti nuo demagogiškų pareiškimų bei nesirinkti iš dalies politinės pozicijos. Tai sakau nepaisydama pareiškimų, kad man nepasisekė per klausymus Parlamente. Kai kurie nariai, gavę žodį, pasinaudojo galimybe užsipulti Ispanijos vyriausybei. Norėčiau atkreipti dėmesį, kad minėta vyriausybė buvo dalykiška remiant ir plėtojant operaciją „Atalanta“, kurią šiandien giriname. Ši operacija aiškiai neadekvati, todėl turi būti stiprinama.

Todėl noriu Komisijos paprašyti, kad sustiprintų šią operaciją, išplėstų saugomas zonas, už kurias esame atsakingi, padidintų jos darbuotojų asignavimus ir suteiktų darbuotojams papildomų kompensacijų. Pvz., atkreiptu dėmesiu į uostų, iš kurių išplaukia piratų naudojami laivai-bazės, sekimą. Vis dėlto aišku, kad operacija „Atalanta“ negali būti vienintelis Somalio problemos sprendimo mechanizmas. Todėl pasinaudoju šia galimybe paraginti visus, kuriems rūpi, nustatyti bendrą strategiją dėl Somalio. Tokioje strategijoje turėtų būti numatyta plėtros pagalba ir politinis dialogas su pereinamąja federaline vyriausybe.

Be to, prašau Tarybą surengti naują operaciją, vykdomą vienu metu su operacija „Atalanta“. Ta operacija būtų skirta padėti parengti ir apginkluoti Somalio federalinės vyriausybės ginkluotąsias pajėgas ir kartu sustiprinti išpareigojimą gerbti žmogaus teises ir teisinę valstybę.

(Kalbėtojas sutiko atsakyti į klausimą, užduotą pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį pakėlus mėlynąją kortelę)

Luis de Grandes Pascual (PPE). - (ES) Ar Parlamento narė mano, jog neatsakinga teigti, kad Ispanijos vyriausybė turėtų būti patraukta atsakomybėn Ispanijoje ir kad Parlamente turėtume daugiausia dėmesio skirti diskusijoms apie Europą ir Europos priemonės, kuriomis būtų siekiama paremti operaciją „Atalanta“?

Eider Gardiazábal Rubial (S&D). - (ES) Pone Luisai de Grandesai Pascuali, malonėkite nebandyti kivirčytis. Mano manymu, neatsakinga jums pasinaudoti suteiktu žodžiu siekiant užsipulti Ispanijos vyriausybei.

Georgios Papanikolaou (PPE). - (EL) Gerb. pirmininke, tiesa, kad Somalio piratai – grėsmė tarptautinei laivybai. Piratavimas ne tik turi poveikį jūrų transporto kainai ir patikimumui, bet ir – svarbiausia – trukdo teikti tarptautinę humanitarinę pagalbą Somaliumi ir taip padidina didelį maisto trūkumą šalyje. Vis dėlto turiu atkreipti dėmesį, kad ypač nukentėję šalys, turinčios senas prekybinės laivybos tradicijas, pvz., Graikija ir kitos Viduržemio jūros regiono šalys. Suprantu, kad ES užduotis kovoti su piratavimu, kuria siekiama apsaugoti jūrų koridorių Afrikos Kyšulyje, yra svarbus žingsnis. Tačiau mums reikia suprasti, kad tie patys dalykai, apie kuriuos visi manydavome, kad jie priklauso fantazijų ir filmų pasauliui, – skaičiau apie juos pasakų knygoje, kai buvau vaikas, – dabar beldžiasi į mūsų duris, yra akivaizdus pavojus, tikrovė. Štai kodėl reikia koordinuoti veiksmus siekiant įkalbėti Tarybą ir Komisiją imtis labiau politinių iniciatyvų.

Josefa Andrés Barea (S&D). - (ES) Gerb. pirmininke, piratavimas yra Ispanijai labai svarbi problema, nes jis kenkia mūsų žvejybos laivams, todėl džiaugiuosi laivo *Alakrana* paleidimu ir giriu jo žvejus, jo savininką ir Ispanijos vyriausybę už jų pastangas.

Žvejybos laivai yra piratų taikiny ir, matyt, suteikia puikias galimybes paimti įkaitus. Kaip sakė Tarybos atstovas, piratai modernizavo savo taktiką jūroje ir sausumoje. Jų veikla pelninga, todėl valstybės narės turi reaguoti į padėtį.

Operacija ES NAVFOR Somalyje (operacija „Atalanta“) buvo sėkminga. Komisijos narė minėjo, kad daug veiksmų buvo atlikta, tačiau mums reikia daugiau ir geresnių tokio pobūdžio operacijų. Žvejybos laivai nebeturi būti pažeidžiami – mums reikia žvejybos laivų, kurie būtų apsaugoti, ir kad būtų išplėsta zona, kurioje jiems būtų pasiūlyta apsauga.

Visų pirma mums reikia, kad problema būtų išspręsta sausumoje, nes ši problema kyla būtent sausumoje, – kaip pažymėjo Komisija, mums reikia demokratinio stabilumo. Komisijos klausiamo, ar ji būtų pasirengusi organizuoti aukščiausio lygio susitikimą piratavimo šioje zonoje klausimu, bandant ieškoti sprendimų sausumoje dėl to, kas vyksta jūroje.

Raül Romeva i Rueda (Verts/ALE). - (ES) Žinoma, aš taip pat esu patenkinta dėl to, kaip baigėsi laivo *Alakrana* istorija, tačiau bijau, kad, deja, tokio pobūdžio atvejais gali būti ne paskutinis. Kaip buvo sakyta, svarbu nepamiršti, kad piratai remiasi ne tik skurdu, bet ir sistemos, kuri neveikia, trūkumais bei spragomis.

Nors tikrai liūdna ir gaila, kad jūreiviai grobiami, kai iš esmės tik dirba savo darbą, taip pat apgailėtina, kad yra tokių, kurie pasinaudoja valdymo trūkumu ne tik Somalyje, bet ir visame regione, kad galėtų nelegaliai žvejoti arba išmesti teršiančias atliekas. Deja, pone L. de Grandes Pascuali, būtent tai ir vyksta.

Be abejo, smerkiame bet kokius piratavimo veiksmus. Tačiau stengiantis įveikti šį reiškinį reikia daugiau nei karių ir samdinių. Iš esmės mažinimas tokiomis sąlygomis galėtų duoti netgi priešingus rezultatus ir paskatinti nerimą keliantį konflikto paaštrėjimą, ypač atsižvelgiant į tai, kad žinome, jog kai kurie laivų savininkai, siekdami maksimaliai išlaikyti savo įtaką regione, rizikuoja daugiau negu reikėtų ir plaukia toliau nuo saugomų zonų negu turėtų, sukeldami pavojų, kurį visada labai sunku įveikti.

Carmen Fraga Estévez (PPE). – (ES) Gerb. pirmininke, nors nelegali žvejyba Indijos vandenyne gali vykti, Bendrijos laivynas tikrai negali būti apibūdinamas kaip nelegalus, kaip čia buvo užsimenama. Bendrijos laivynas žvejoja laikydamasis griežčiausių teisėtumo ribų, turėdamas licencijas, išduotas pagal Europos Bendrijos ir Seišelių žvejybos partnerystės susitarimą ir Indijos vandenyno tunų komisijos (angl. IOTC), kuri reguliuoja ir valdo tunų žvejybą regione.

Antra, visuose Bendrijos laivuose įrengta palydovinė stebėjimo sistema, dėl kurios žvejybos ir karinės institucijos gali nustatyti jų vietą tikruoju laiku ir bet kuriuo metu.

Trečia, Bendrijos laivynas turi stebėtojus laivuose ir laikosi griežto režimo teikiant informaciją apie žvejybos veiklą, taikydamas, be kitų priemonių, žvejybos žurnalus, laimikių pavyzdžius ir draudimą perduoti laimikį atviroje jūroje.

Galiausiai, visas Bendrijos laivynas deramai užsiregistravo IOTC regioniniame laivų registre. Aš asmeniškai norėčiau, kad Komisija ir Taryba pripažintų, jog Europos laivynas šioje zonoje žvejoja laikydamasis griežčiausių teisėtumo ribų.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Gerb. pirmininke, labai norėčiau išreikšti savo dėkingumą ir pirmiausia pasakyti, kad šiandien tiek C. Bildt, tiek Komisijos narė mums suteikė, mano nuomone, labai gerą ir patikimą informaciją. Ši informacija rodo, kad Europos Sąjungos pastangos sutelkiamos į dvi sritis. Pirmoji sritis – humanitarinė pagalba. Antra sritis – kariniai veiksmai. Laimė, šios abi veiklos sritys yra vis veiksmingesnės. Tačiau norėčiau paklausti štai ko: ar mes neteikiame bent jau tokios pat svarbos Somalio valstybės stiprinimui dėl to, kad iš tikrųjų šalis nėra tinkamai valdoma? Ar neturėtume taip pat kurti vietos policiją, taip pat karinių pajėgų pagrindą? Mano nuomone, jeigu į trečiąją sritį nebus žiūrima lygiai taip pat, kaip į kitas dvi sritis, bus sunku pasiekti tikslą ilguoju laikotarpiu.

Carl Bildt, einantis Tarybos Pirmininko pareigas. – Gerb. pirmininke, kalbėsiu labai trumpai. Somalis yra didžiulė problema. Jis 20 metų buvo didžiulė problema. Diskutavome piratavimo klausimu. Nepamirškime humanitarinės padėties, kuri yra katastrofiška. Nepamirškime teroristų problemos. Nepamirškime regiono nestabilumo.

Laikui bėgant mums reikia pabandyti susitvarkyti su visu tuo. Tačiau taip pat būkime realistai. Tarptautinė bendruomenė, Jungtinės Tautos ir kt. labai ilgai kovojo su Somalium. Rezultatai buvo gana riboti. Mes esame gana vėlyvi atvykėliai šiame regione, kai kalbame apie bandymą palaikyti ryšius su Somalium. Bandome kaitaliojant daryti.

Dėl operacijos „Atalanta“ visi tvirtiname, kad ji pavyko, tačiau nemanykime, kad ją galima išspręsti visas problemas. Kai kalbame apie jos išplėtimą į Indijos vandenyną, kalbame apie visiškai neaprepiamas zonas. Todėl, net jei dislokuotume visus visų Europos Sąjungos šalių karo laivyno išteklius, nebūčiau tikras visiška sėkme.

Žinoma, kad kai kurie iš šių piratų taip pat gauna pinigų, o tai sudaro jiems galimybę investuoti į papildomus išteklius. Dėl to problema tampa gana sunkiai išsprendžiama.

Tačiau tai nėra tinkama priežastis nedaryti to, ką galime padaryti. Be visų mūsų abejonių dėl sunkumų, dar turėtume pabandyti pradėti remti pereinamąją federalinę vyriausybę.

Būtent tai mes bandome daryti įvairiomis mokymo programomis. Ar yra garantija, kad jos pasiseks? Ne, nėra. Tačiau vienas dalykas, dėl kurio galime būti visiškai tikri, yra tas, kad jeigu mes nė nepabandysime, mums tikrai nepasiseks. Jeigu pabandysime, mums bent jau bus galimybė daryti teigiamą poveikį. Be to, jeigu negausime visiškai nieko, išsaugosime siuntų pristatymo badaujantiems ir kenčiantiems Somalio gyventojams programas pagal Pasaulio maisto programą. Jau pačiu tuo faktu reikia didžiulio.

Benita Ferrero-Waldner, Komisijos narė. – Gerb. pirmininke, labai gerai žinau, kad tai yra problema, labai svarbi kai kurioms valstybėms narėms dėl aukų, kurių jos turėjo, ir dėl turimų sunkumų. Mūsų kolegos iš Graikijos, uždavusio man klausimą, į kurį norėjau atsakyti, jau nėra, tačiau norėjau pasakyti, ką mes darėme ir kodėl pasakiau, kad buvo tam tikra sėkmė.

Kaip mūsų Pirmininkas minėjo, buvo vadinamasis Džibučio procesas ir tarptautinė kontaktinė grupė, kurios šalis buvo Komisija ir kurioje, kiek žinau, buvęs mūsų kolega L. Mitchelas, dabar esantis Europos Parlamento nariu, labai atkakliai bandė padėti pereinamajai vyriausybei ir palaikyti ją. Būtent ši vyriausybė vis dar turi geriausias galimybes užtikrinti Somalyje tam tikrą stabilumą. Tai yra svarbiausias mūsų uždavinys, kurį turėsime spręsti su diplomatine ir politine parama.

Paskui turime padėti apsaugoti laivus ir visus juose esančius žmones. Tada taip pat turėsime padaryti tai, ką sakiau anksčiau, – kolega, kuris kalbėjo paskutinis, galbūt jau klausėsi manęs. Jau sakiau, kad svarbiausia yra institucijų stiprinimas, gebėjimų didinimas, bandymas padėti teisiniams procesams, pagalba gyventojams. Tik tada, kai turėsime didesnę stabilumą šalyje ir bus žengti atitinkami žingsniai siekiant panaikinti skurdą, galėsime visa tai padaryti. Taigi, tai iš tiesų yra labai sudėtingas procesas.

Siekdami būti naudingi, be kita ko, dabar turime konkrečią paramą, toliau teikiamą 29 projektams, kurios vertė daugiau nei 50 mln. EUR, – šiems žmonėms tai yra didžiulė pinigų suma, jais remiama vyriausybė, saugumas ir pilietinė visuomenė ir palaikomas susitaikymo procesas bei institucijų stiprinimas. Galutinis tikslas – padėti sukurti veikiančią valstybę, kuri sugebėtų tarnauti Somalio gyventojams ir kurioje mes taip pat turime kovoti su terorizmu. Deja, terorizmas yra labai įsitvirtinęs ten, kur yra beveik žlugusi valstybė, todėl iš tikrųjų turime didžiulę užduotį.

Kažkas paklausė, ar ateityje negalėtų būti surengtas aukščiausio lygio susitikimas piratavimo klausimu. Mes, Komisija, tikrai nebūtume prieš jį, tačiau, mano manymu, tai privalo nuspręsti valstybės narės ir visų pirma tikriausiai kita Tarybai pirmininkausianti valstybė Ispanija. Jeigu būtų suinteresuotos, jos iš tikrųjų galėtų tai padaryti.

Pirmininkas. – Gavau šešis pasiūlymus dėl rezoliucijos⁽³⁾, pateiktus pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj (2009 m. lapkričio 26 d., ketvirtadienį).

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Alain Cadec (PPE), raštu. – (FR) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau iš tikrųjų paremti šią rezoliuciją, nes joje pabrėžiama operacijos „Atalanta“ aktualumas ir sėkmė. Suprantu, kokia didelė užduotis, kurią reikia įvykdyti, žinant teritorijos, kurią reikia aprėpti, dydį. Tačiau norėčiau, kad Europos žvejybos laivai, veikiantys šioje zonoje, būtų vertinami kaip labai pažeidžiami ir šiuo tikslu gautų specialią apsaugą. Todėl jie turi būti priskiriami 3 kategorijai.

Tiesą sakant, tunų žvejybos laivai yra ypač pažeidžiami, nes, pirma, jie turi labai žemą viršvandeninę borto dalį, ir, antra, jie yra nejudrūs ir nemanevringi žvejybos vilktiniais tinklais metu, t. y. keturių penkių valandų laikotarpiu. Visą tą laiką jiems gresia piratų užpuolimo pavojus. Būtent šia ypatinga savybe pateisinamas šis konkretus prašymas. Taip pat norėčiau paaiškinti, kad ši kategorija operacijoje „Atalanta“ papildytų Prancūzijos ir Ispanijos apsaugos operacijas laivuose.

Filip Kaczmarek (PPE), raštu. – (PL) Komisija ir Taryba yra teisios. Vienintelė galima reakcija į padėtį Somalyje yra visapusiškas požiūris į konfliktą jame kartu su visų šalių, dedančių pastangas, kad užtikrintų stabilumą regione ir sustabdytų piratavimą, koordinuojamais veiksmais. Artimiausias mūsų tikslas sprendžiant piratavimo likvidavimo problemą, be abejo, turi būti operacijos „Atalanta“ tęsimas. Tai turėtų netgi apimti tokį jos įgaliojimų išplėtimą, kad būtų saugomi ir žvejai. Negaliu suprasti, kodėl kai kurie kolegos Parlamento nariai nenori apsaugoti žvejų. Kadangi saugome prekybos ir turistinius laivus, taip pat pagalbą maistu plukdančius laivus, taip pat turėtume padaryti viską, ką galime, kad sudarytume sąlygas žvejams saugiai dirbti savo darbą.

Kartu neturime užmiršti ilgalaikio tikslo, be kurio niekada nebus surastas ilgalaikis piratavimo problemos sprendimas. Kalbu apie taiką, stabilumą, skurdo panaikinimą ir šalies vystymąsi. Todėl, veikdami ilgalaikiu pagrindu, turime daugiausia dėmesio skirti:

- AMISOM misijos stiprinimui,
- ryžtingam ginklų embargo Somaliui palaikymui ir vykdymui,

(3) Žr. protokolą.

- šalies stabilizavimui taikant koordinuotą ir visapusišką veiksmų, kuriuose dalyvautų Europos Sąjunga, Afrikos Sąjunga ir JAV, strategiją,
- ilgalaikių visų šalių taikos susitarimų siekimui ir
- paramai stiprinant valstybės institucijas, veikiančias visoje šalyje.

15. Aplinka be dūmų (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas darbotvarkės punktas – diskusija dėl žodinio klausimo Tarybai dėl aplinkos be dūmų, kurį Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto vardu uždavė Edite Estrela (O-0119/2009 – B7-0225/2009).

Edite Estrela, autorė. – (PT) Pirmiausia noriu padėkoti visų frakcijų pagalbiniais pranešėjams už bendrą jų darbą ir pastangas, kurias jie dėjo tam, kad per tokį trumpą laiką galėtų pateikti bendrą rezoliuciją. Taip pat noriu padėkoti Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto sekretariatui, mano frakcijos sekretariatui ir savo asistentei už jų paramą. Jie visi buvo nuostabūs.

Pradėsiu Aplinkos komiteto vardu išreikšdama apgailėstą, kad Tarybai pirmininkaujanti Švedija nusprendė užbaigti šį dokumentų rinkinį nelaukdama Parlamento pranešimo. Šis požiūris rodo nederamą abejingumą, kuriuos išrinko Europos piliečiai. Todėl klausimas, kurį pateikiu jai Aplinkos komiteto vardu, yra toks: ar Taryba gali patvirtinti, kad išvadas šiuo klausimu ketina patvirtinti 2009 m. gruodžio 1 d. Taryboje, nepaisydama Parlamento tvarkaraščio? Dėl kokių priežasčių Taryba skuba tvirtinti rekomendaciją negavusi Europos Parlamento nuomonės? Kadangi su Parlamentu buvo konsultuojamasi dėl Komisijos pasiūlymo, ar Taryba, rengdama savo išvadas, yra pasirengusi atsižvelgti į Parlamento nuomonę?

Reikėtų paminėti, kad Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas pritaria rekomendacijos tikslams, nes tabakas Europos Sąjungoje iki šiol yra pagrindinė mirčių ir ligų priežastis. Todėl Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas norėtų, kad būtų laikomasi jo tvarkaraščio, nes tai suteiktų galimybę mums surengti išsamią diskusiją šiuo klausimu, o Parlamentui – patvirtinti poziciją.

Aplinkos tabako dūmų, dar žinomų kaip pasyvieji dūmai, poveikis Europos Sąjungoje yra svarbi papildoma mirtingumo, sergamumo ir neįgalumo priežastis. Pasyviųjų dūmų sudėtyje yra daugiau kaip 4 000 dujinių junginių ir dalelių, tarp kurių yra 69 žinomi kancerogenai ir daug toksinų. Joks pasyviųjų tabako dūmų poveikis nėra saugus. Kukliausi apskaičiavimai rodo, kad daug tūkstančių žmonių kiekvienais metais miršta dėl pasyviųjų dūmų, o dėl to ekonomikai taip pat užkraunama nemaža tiesioginių gydymo išlaidų našta, taip pat netiesioginių išlaidų, susijusių su prarastu darbo našumu, našta.

Kuriant aplinką be dūmų kai kuriose valstybėse narėse pastaraisiais metais pasiekta nemaža pažanga. Iki šiol daugiau nei trečdalis valstybių narių priėmė plataus diapazono teisės aktus, kuriais draudžiama rūkyti darbo vietose ir uždaroje viešosiose vietose. Tačiau ES viduje apsaugos nuo tabako dūmų poveikio lygis vis dar labai skiriasi. Pvz., viešbučių ir maitinimo įstaigų sektoriaus darbuotojai sudaro profesinę grupę, kuri yra ypač pažeidžiama, nes daugumoje valstybių narių trūksta visapusiškos apsaugos, o tabako dūmų koncentracija baruose ir restoranuose ypač didelė.

Iki šiol aplinkos be dūmų klausimas ES lygmeniu spręstas keliomis teisiškai neprivalomomis rezoliucijomis ir rekomendacijomis, kuriose nepateikiamos išsamos gairės, kaip sukurti aplinką, kurioje nebūtų tabako dūmų. Be to, šis klausimas minimas keliose profesinės sveikatos ir saugos srityje patvirtintose direktyvose, tačiau kai kuriais atvejais tik netiesiogiai, o kitais atvejais neužtikrinamas pakankamas apsaugos lygis.

Norėčiau atkreipti dėmesį, kad Pasaulio sveikatos organizacijos Tabako kontrolės pagrindų konvencijos, kurią šiuo metu ratifikavo 26 valstybės narės ir Bendrija, 8 straipsniu visos šalys įpareigojamos užtikrinti veiksmingą apsaugą nuo tabako dūmų poveikio darbo vietose, uždaroje viešosiose vietose ir viešajame transporte.

Manome, kad tik visiškai uždraudę rūkyti uždaroje darbo patalpose, įskaitant maitinimo ir viešbučių sektorių, viešuosiuose pastatuose bei viešojo transporto priemonėse, galėsime apsaugoti darbuotojų ir nerūkančių asmenų sveikatą ir paskatinti rūkančius asmenims mesti rūkyti.

Baigdama pasakysiu, jog tikimės, kad Taryba atsižvelgs į šią rezoliuciją, kurią, tikimės, Parlamentas rytoj patvirtins.

Åsa Torstensson, *einanti Tarybos Pirmininko pareigas*. – (SV) Gerb. pirmininke, 2009 m. liepos 1 d. Komisiją pateikė pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl aplinkos be dūmų, kurios pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 152 straipsnio 4 dalis. Pagrindinis šio pasiūlymo tikslas – įgyvendinti Pasaulio sveikatos organizacijos Pagrindų konvencijos dėl tabako kontrolės 8 straipsnį. 8 straipsnis susijęs su apsauga nuo tabako dūmų poveikio. Iki šiol šią konvenciją ratifikavo 26 valstybės narės ir Bendrija.

Dėl Tarybai pirmininkaujančios Švedijos darbo programos ir siekiant duoti kitoms institucijoms pakankamai laiko pateikti savo nuomones, 2009 m. liepos 8 d. Taryba paragino Europos Parlamentą, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą ir Regionų komitetą pateikti savo nuomones atitinkamai ne vėliau kaip iki 2009 m. lapkričio 26 d., lapkričio 5 d. ir spalio 5 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas jau priėmė savo nuomonę, o Regionų komitetas paskelbė, kad neketina jos pateikti. Manau, kad Europos Parlamentas planuoja priimti savo nuomonę ne vėliau kaip iki 2010 m. kovo mėn., ir dėl to apgailestauju. Deja, Taryba nebeturės jokios galimybės atsižvelgti į ją, nes bus per vėlu. Tai neturi nieko bendro su nepakankama pagarba – iš esmės yra visiškai priešingai.

Rugsėjo 2 d. pagyvenusių asmenų ir visuomenės sveikatos ministrė M. Larsson Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetui patvirtino, kad Tarybai pirmininkaujančios Švedijos tikslas – kad rekomendacija dėl aplinkos be dūmų būtų patvirtinta prieš metams pasibaigiant. Šiuo metu rekomendacijos tekstas svarstomas Taryboje, kurioje iki šiol padarėme nemažą pažangą. Esu tikra, pasieksime savo tikslą – kad rekomendacija būtų patvirtinta 2009 m. gruodžio 1 d. Tarybos posėdyje. Tačiau Taryba neketina patvirtinti jokių išvadų šiuo klausimu.

Taryba išnagrinėjo 2007 m. spalio 24 d. patvirtintą Europos Parlamento rezoliuciją dėl Žaliosios knygos „Europa be tabako dūmų: politikos alternatyvos ES mastu“. Rezoliucijoje Parlamentas paragino valstybes nares per dvejus metus parengti teisės aktus dėl aplinkos be dūmų. Daugelis ES valstybių narių jau priėmė tokius teisės aktus, o keletas jų šiuo metu tai daro. Be to, Parlamentas manė, kad aplinkos be dūmų politiką turėtų papildyti kitos palaikymo priemonės. Taryba pritaria šiai nuomonei.

Esu patenkinta, kad turėjau galimybę pranešti apie Tarybos tvarkaraštį, susijusį su pasiūlymu dėl rekomendacijos dėl aplinkos be dūmų, ir laikiu jūsų nuomonės šiuo klausimu.

Theodoros Skylakakis, *PPE frakcijos vardu*. – (EL) Gerb. pirmininke, Tarybos sprendimas paskubomis pateikti valstybėms narėms savo pasiūlymą dėl aplinkos be dūmų nesuteikiant pakankamai laiko Parlamentui parengti savo poziciją, mano nuomone, yra klaida. Be šiandieninio klausimo, reaguojame pateikdami rezoliuciją, kuri, tikiuosi, rytoj bus patvirtinta, kurios atžvilgiu pasiekėme puikų kompromisą ir kurioje, manau, išreiškiama Parlamento daugumos nuomonė. Šioje rezoliucijoje yra daug naujų punktų. Mes, Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija, ypač didžiujamės tuo, kad šiame tekste ir mūsų pasiūlyme ypatingas dėmesys skiriamas vaikų apsaugai nuo pasyviojo rūkymo ir kad su kitų frakcijų pritarimu buvo įtraukta daug naujų punktų.

Norėčiau pabrėžti, pvz., nuorodą į ypatingo sąmoningumo ir apsaugos būtinybę, nes vaikai, kitaip nei suaugusieji, neturi galimybės duoti savo teisinį, moralinį arba net psichologinį sutikimą dėl pasyviojo rūkymo poveikio jiems. Tėvų pareiga – apsaugoti, tačiau jiems reikia mūsų pagalbos, nes vaikų pasyvusis rūkymas nebuvo pakankamai ištirtas ir dėl to nei tėvai, nei niekas kitas nežino, kokios yra dūmų ilgalaikio poveikio vaikams pasekmės ir kokio lygio apsaugos jiems reikia.

Todėl mūsų pasiūlymas, kad Komisija atliktų problemos tyrimą Europos mastu, įskaitant tretinį rūkymą, yra ypač vertingas. Gauta informacija gali labai praversti. Be to, rezoliucijoje yra daug svarbių punktų, į kuriuos, tikimės, Taryba atsižvelgs.

Daciana Octavia Sârbu, *S&D frakcijos vardu*. – (RO) Europos Sąjungos piliečiai ir aplinka turi turėti naudos iš apsaugos, kuri suteikiama draudimu rūkyti viešosiose vietose. Negalime nepaisyti to, kad šiuo metu rūkymas tebėra viena svarbiausių ligų ir mirčių priežasčių. Visomis jėgomis kovojame su pavojingomis epidemijomis ir išradinėjame sudėtingas bei brangias vakcinas, kad apsisaugotume nuo naujų virusų, tačiau mums daug lengviau būtų stengtis apsaugoti savo vaikus, šeimas ir aplinką nuo rūkymo daromos žalos.

Jeigu šia paprasta logika nepretenduojama į tokias koncepcijas kaip teisė į nerūkančią daugumą, tai bent ji turėtų įtikinti mus suteikti šioms pastangoms prioritetą. Kai kurie naujausi tyrimai rodo, kad dėl draudimo rūkyti Šiaurės Amerikoje ir Europoje sparčiai mažėja tam tikrų rimtų sveikatos problemų. Tiesą sakant, šis poveikis buvo pastebėtas beveik iš karto, kai tik buvo įvestas draudimas rūkyti. Šalyse, kuriose buvo visiškai uždrausta rūkyti viešosiose vietose, teigiamas poveikis sveikatai buvo paaiškinamas keliais veiksniais. Tarp

jų yra ne tik tiesiogiai rūkalių įkvepiamų dūmų pašalinimas, bet ir pasyviojo rūkymo, turinčio poveikį nerūkantiems asmenims, sumažinimas.

Norėčiau, kad neužmirštume vieno esminio fakto – Europos Sąjungoje rūkaliai yra mažuma. Žinoma, niekas negali siūlyti apriboti asmenų teisę rūkyti, net dėl tam tikrų principų, kuriuos visi remiame, pvz., dėl patikimos visuomenės sveikatos apsaugos ir tam, kad neliktų aplinkos taršos šaltinių. Tačiau kartu dauguma, susidedanti iš nerūkančiųjų, nori aplinkos be dūmų. Rengdami ir palaikydami teisės aktus prieš rūkymą turėtume paisyti šios tikrovės.

Kadangi turime įrodymų, jog rūkaliai tikriausiai ketina mesti rūkyti pasinaudodami šiomis priemonėmis, manau, kad privalome stiprinti teisinės priemonės prieš rūkymą, iš dalies vykdant Bendrijos tabako vartojimo kontrolės politiką, kad praktiškai prisidėtume prie visuomenės sveikatos gerinimo visoje Europos Sąjungoje.

Frédérique Ries, ALDE frakcijos vardu. – (FR) Gerb. pirmininke, savaimė suprantama, kad šia rezoliucija mūsų Parlamentas ketina palaikyti labai iniciatyvią Komisijos kovos su rūkymu politiką. Tačiau taip pat prašome jį – ir tai labai svarbu – siekti dar daugiau ir užtikrinti, kad 2011 m. Europos vyrai ir moterys turėtų teisę į švarią erdvę visose viešosiose vietose, transporto priemonėse ir darbo vietose.

Tiesą sakant, Europa turi teisę – tai akivaizdu – ir net pareigą siūlyti apsaugą, taigi, šiuo atveju įvesti draudimą, kaip ji darė ir toliau daro dėl daugybės nuodingųjų medžiagų – medžiagų, nuo kurių kai kuriais atvejais žūva daug mažiau žmonių negu nuo tabako: cheminių medžiagų, pesticidų, kai kurių sunkiųjų metalų ar netgi asbesto, – čia vos keletas.

Kai sakau, kad Europa turi įvesti draudimą ir dėl to užtikrinti šią nerūkymo erdvę visiems darbuotojams, kaip prašo didžioji piliečių dauguma, be abejo, tai nereiškia, kad pradėdame kampaniją prieš rūkalius. Esu liberali ir nepaprastai ištikima šiam laisvės, laisvo pasirinkimo ir laisvos valios supratimui. Europos dokumente gali būti numatytos išimties, rūkymo patalpos ir laisvės erdvės. Leisti teisės aktus nereiškia spausti. Čia kalbame apie viešąsias erdves, tačiau negalite man sakyti, kad Europa neturi vaidinti vaidmens šioje diskusijoje.

Carl Schlyter, Verts/ALE frakcijos vardu. – (SV) Gerb. pirmininke, norėčiau pabrėžti, kad tai, be abejo, yra darbuotojų apsaugos klausimas. Tai yra vienintelė priežastis, kodėl ES apskritai išitraukia į šį reikalą. Pvz., DCM, dichlormetaną, uždraudėme – už šį klausimą buvau atsakingas – kaip tik dėl to, kad jis turi poveikį darbuotojų sveikatai. Darbuotojai turi teisę būti saugomi pagal Europos teisės aktus, todėl dabar kalbame apie restoranų ir viešbučių darbuotojų sveikatą.

Draudimas rūkyti šiose vietose padėtų išsaugoti daug gyvybių ir būtų daug veiksmingesnis užkertant kelią daugeliui atvejų, dėl kurių sveikata pasidaro prasta, negu dauguma čia mūsų rengiamų teisės aktų. Tai yra viena veiksmingiausių priemonių, kurią galime pasiūlyti siekdami apsaugoti darbo vietose dirbančių darbuotojų ir ypač vaikų bei kitų nekaltų dūmų aukų sveikatą. Begalė medžiagų cigarečių dūmuose yra tokios nuodingos, kad jeigu norite naudoti jas laboratorijoje, turite turėti specialų leidimą, tačiau kaip tik jas norime išleisti į kasdienę žmonių aplinką. Tai visiškai absurdiška padėtis. Kalbama ne apie pasirinkimo laisvę, nes tie, kurie susirgo, to visiškai nesirinko. Dabar galime padėti šiems žmonėms ir neleisti jiems susirgti ateityje, todėl tai yra galimybė, kuria privalome pasinaudoti.

Jiří Maštálka, GUE/NGL frakcijos vardu. – (CS) Esu patenkintas, kad mums pavyko parengti bendrą rezoliuciją, kuri yra tinkamas kompromisas ir kuria galime prisidėti prie mirties ir blogos sveikatos atvejų dėl rūkymo paplitimo sumažinimo. Palankiai vertinu 15 straipsnio formuluotę, kuri turėtų užtikrinti, kad pastangos kontroliuoti tabako vartojimą būtų itin saugomos nuo komercinių tabako pramonės interesų. Mano nuomone, 22 straipsniu nustatytas pranešimų teikimo mechanizmas yra tinkamas. Esu nusivylęs, kad į bendrą rezoliuciją mums nepavyko įtraukti nuorodos į standartines pakuotes. Tyrimai parodė, kad dėl standartinių pakuočių labai sumažėtų vartojimas ir paklausa, ypač jaunimo. Esu nusivylęs, kad dėl laiko stokos nebuvo laikomasi tinkamos konsultavimosi tvarkos, tačiau tikiuosi, kad Taryba parems minėtus pasiūlymus. Be to, norėčiau dėl protokolo pridurti, kad šiandieninėje sesijoje patvirtinome priemones, kuriomis Europos Parlamente nerūkančiųjų apsaugai bus suteiktas tinkamas pagrindas.

Peter Liese (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, norėčiau pradėti visiems, kurie prisidėjo prie rezoliucijos. Pasyvusis rūkymas yra didžiulė problema, ypač vaikams. Kartą Vokietijos pediatrų asociacijos pirmininkas pasakė, kad rūkymas vaikų akivaizdoje yra tyčinė fizinė žala. Aš pats nepasakyčiau taip drastiškai, tačiau akivaizdu, kad mums reikia veikti.

Labai palankiai vertinu teisės aktus, kurie buvo priimti Airijoje, Italijoje ir kitose šalyse. Manau, kad sveikatos politikos požiūriu teisinė ir praktinė padėtis Vokietijoje yra gėdinga. Šiuo atžvilgiu turime labai daug ko pasimokyti iš kitų Europos šalių.

Vis dėlto tai padaryti nėra taip lengva, kaip teigiama šios rezoliucijos 2, 10 ir 13 dalyse. Turime tik ribotus įgaliojimus Europos lygmeniu, todėl teisės aktų priėmimas šioje srityje galėtų būti politiškai neveiksmingas. Galime tik apsaugoti darbuotojus. Imdamiesi veiksmų Europos lygmeniu negalime užtikrinti specialios apsaugos vaikams. Tačiau tai yra tokia apsauga, kuri būtinai reikalinga. Todėl norėčiau paprašyti jus palaikyti pakeitimus, kuriuos šiuo klausimu pateikė Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija.

Keletas žodžių apie ginčytinas subsidijas tabako gaminiams, kurias svarstėme daug metų. Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas visada ragino jas panaikinti. Dabar turime puikų kompromisą Taryboje, todėl, atsižvelgdamas į mano frakcijoje vykusią diskusiją, norėčiau labai paprašyti, kad 9 dalis būtų palikta nepakeista. Tai veiksmingas kompromisas, nes kitaip žmonės nesuprastų mūsų, jeigu toliau mokėtume subsidijas, kaip darėme anksčiau. Mums reikia šio pakeitimo, todėl turėtume palaikyti jį.

Mairead McGuinness (PPE). – Gerb. pirmininke, per 2004 m. Europos Parlamento rinkimus Airija įvedė draudimą rūkyti darbo vietose, todėl prie restoranų ir alinių sutikome daug pasipiktinusių rinkėjų. Jie buvo įtūžę dėl draudimo. Tačiau dabar yra 2009 m., ir jaučiamas didelis palankumas tam, ką padarėme darbuotojų, darbdavių ir visuomenės sveikatos sistemos labui. Žmonės ima susitaikyti su tuo.

Šį ryt pasirinkau sveikatą, todėl į Parlamentąėjau pėsčiomis, tačiau labai nuliūdau pamačiusi automobiliuose cigaretes rūkančius jaunus tėvus, vežančius automobilio gale sėdinčius vaikus. Buvo tėvų, vežančių vaikus vežimėliuose ir su cigarete palinkusius virš vaiko. Akivaizdu, kad turime daug nuveikti, kad apšviestume suaugusiuosius apie vaikams gresiančius pavojus.

Tai gi, palaikau savo kolegą P. Liese, raginantį apsaugoti vaikus. Jie yra itin pažeidžiami, todėl taip liūdna matyti, kad jie neapsaugoti nuo šio pavojaus.

Tačiau rūkalių nelaikykime blogio išikūnijimu. Nepamirškime, kad tabako vartojimas yra baisus žalingas įprotis, todėl rūkaliams reikalinga visų mūsų pagalba ir parama, kad galėtų atsikratyti šio įpročio. Tie, kurie apsisprendžia, kaip galbūt pasakytų kiti, nemesti šio įpročio, toliau daryti tai, ką nori, turėtų nekenkdamai kitiems ir visiškai suprasdami žalą, kurią jie daro sau.

Tai yra puiki rezoliucija, todėl savaime aišku, kad Airijoje, kurioje esame gerokai pažengę šių teisės aktų srityje, jai visiškai pritariame.

Radvilė Morkūnaitė (PPE). – (LT) Čia, Europos Parlamente, mes dažnai kalbame apie žmogaus teises. Pagal *Eurobarometro* tyrimą 70 procentų Europos Sąjungos piliečių yra nerūkantys ir didžioji dalis jų norėtų, kad rūkymas būtų uždraustas viešosiose erdvėse. Galima kelti diskusiją, ar nebus diskriminuojami rūkantieji? Tačiau manau, kad kalbant apie pripažintą rūkymo žalą sveikatai rizikuoti žmonių sveikata negalima. Žinoma, kalbant apie rūkymo draudimą Europos Sąjungos mastu, turime nepamiršti subsidiarumo principo ir leisti valstybėms narėms pačioms apsispręsti, kaip jos gins ir apsaugos savo piliečius. Pavyzdys iš Lietuvos, kaip jau kolegos minėjo iš Airijos, kad mes turime tabako kontrolės įstatymą ir kuris yra vienas pažangesnių vertinant Europos Sąjungos lygmeniu. Žinoma, dar yra ko siekti. Lietuvoje vartoti tabaką draudžiama švietimo įstaigose, darbo vietose, uždaroje patalpose, visose maitinimo įstaigose, viešajame transporte. Tabako kontrolės įstatymas Lietuvoje buvo priimtas gana palankiai, ir iš tikrųjų netgi patys rūkantieji pripažįsta, kad dabar jie rūko mažiau arba kai kurie iš viso yra metę rūkyti. Žinoma, Lietuva kaip ir kitos Europos Sąjungos valstybės turi kur kas daugiau dėmesio skirti nepilnamečių rūkymo problemai. Manau, visi esame suinteresuoti švaria ir sveika aplinka, ypač dėl mūsų vaikų, todėl gerieji valstybių, draudžiančių rūkyti viešosiose erdvėse, pavyzdžiai turėtų paskatinti ir įkvėpti skeptiškiau šiuo klausimu nusiteikusias valstybes ginti nerūkiančiųjų teises, o Europos Sąjungos institucijas – išiklausant į Europos Parlamento nuomonę ieškoti būdų priimti privalomo pobūdžio turinčius teisės aktus.

Seán Kelly (PPE). – Gerb. pirmininke, pirmiausia norėčiau pagirti E. Estrelą už jos iniciatyvą. Sutinku su jos pateiktais punktais.

Airijoje taip pat mačiau, kaip keitėsi požiūris į rūkymą, ir mačiau, kaip keitėsi Airijos rūkalių įpročiai. Buvau Gėlų sporto asociacijos, kuri yra didžiausia Airijos sporto organizacija, prezidentas. Mes įvedėme draudimą rūkyti mūsų didžiausiame stadione, kuriame gali tilpti 82 500 žmonių. Žmonės priešinosi, tačiau dabar pritaria tam. Tai yra didelis pokytis. Aš neturiu problemų dėl žmonių rūkymo, tačiau jis kenkia kitiems, todėl

tai yra problema. Airijoje pasyviojo rūkymo iš esmės neliko, o suaugusieji taip pat rūko mažiau. Daugelis rūkyti metė, o jauni žmonės – tai daug svarbiau – taip pat dabar yra mažiau linkę rūkyti negu anksčiau.

Paskutinė mintis, kurią noriu pasakyti, yra ta, kad netgi dėl drabužių žmonės pastebi, kad jie nebekvepia dūmais. Kai nuvykstate į užsienį, ten einate į restoranus, ir jeigu juose užuodžiate dūmų kvapą, norite išeiti – tas pats galioja viešbučio kambariams. Tai puiki iniciatyva, todėl kuo greičiau ji bus įgyvendinta, tuo geriau bus visiems. Galiu garantuoti, kad žmonės dėl jos neapgailėstaus.

Chris Davies (ALDE). – Gerb. pirmininke, žmonės turi teisę rūkyti, tačiau nenusileisiu nė vienam sakydamas, kad kiti neturėtų kvėpuoti tais tabako dūmais darbo vietose arba bet kurioje įstaigoje, kuriuos iškvėpė kiti.

Asmeniškai aš nemėgstu šio šlamšto, – tiesiog bjauriuosi šiuo šlamštu, – todėl džiaugiuosi draudimu, kuris buvo įvestas mano šalyje. Tačiau nemanau, kad sprendimas turėtų būti priimtas Europos lygmeniu. Nemanau, kad turėtume reikalauti privalomus teisės aktus taikyti visose valstybėse narėse. Esu federalizmo, o ne centralizmo šalininkas. Sprendimai turėtų būti priimami žemiausiu praktiniu lygmeniu, kuris šiuo atveju yra valstybė narė arba iš tiesių regioninė vyriausybė, kaip Škotijoje – pirmoje mano šalies JK nerūkymo erdvėje.

Kai manome, kad darome gera, taip lengva nepaisyti subsidiarumo principo. Manau, kad šiuo atveju bandomė daryti gera, tačiau dabar, kai Lisabonos sutartis priimta, turėtume labai pasistengti, kad nepažeistume šio principo.

Anja Weisgerber (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, mums reikia, kad visoje Europoje būtų nustatytos aiškios ir praktiškos nerūkančių asmenų apsaugos taisyklės. Tačiau, mano nuomone, „visoje Europoje“ nebūtinai reiškia „iš Europos“. Daugelis valstybių narių jau turi veikiančius teisės aktus, kuriais siekiama apsaugoti nerūkančius asmenis, o kitos tokio pobūdžio teisės aktus rengiasi priimti.

Kodėl kai kurie mano kolegos Parlamento nariai dabar sako, kad mes Briuselyje galime tai padaryti daug geriau negu valstybės narės, nepaisydami to, kad Europos Sąjunga neturi įgaliojimų spręsti sveikatos politikos klausimų ir kad ji turi tai įgyvendinti aplinkiniu keliu, paisydama darbuotojų sveikatos ir saugos? Mano nuomone, valstybės narės turėtų spręsti, kuriuos reglamentus įgyvendinti, kad apsaugotų nerūkančius asmenis. Tai yra prasminga, nes jos geriau žino vietos problemas ir klausimus. Nesuprantu, kodėl Briuselis Laplandijoje ir Andalūzijoje gyvenantiems nerūkantiems asmenims turėtų nustatyti tokią apsaugą, kuri visiškai vienoda. Kur dingio tarpvalstybinė prasmė? Mes Briuselyje turime pasipriešinti mūsų apribojimams šiuo atžvilgiu.

Vaikų ir jaunimo apsauga man ypač svarbi. Mums reikia visapusiškos apsaugos šioje srityje. Jeigu nerūkančių asmenų apsaugą Europos lygmeniu įdiegsime paisydami darbuotojų sveikatos ir saugos, neapsaugosime vaikų ir jaunimo, nes jie nėra darbuotojai. Todėl norėčiau paprašyti jus palaikyti 2 ir 13 pakeitimus, kuriuos pateikė Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcija.

Åsa Torstensson, einanti Tarybos Pirmininko pareigas. – (SV) Gerb. pirmininke, dėkoju gerbiamesiems Parlamento nariams už šią svarbią diskusiją. Nepaprastai teigiama tai, kad mes visi esame įsipareigoję siekti sukurti aplinką be dūmų. Manau, kad bendrai turime daug nuomonių. Kaip sakiau anksčiau, apgailėstauju, kad Europos Parlamentas nesugebėjo laiku pateikti šio pasiūlymo, tačiau Tarybai pirmininkaujanti valstybė atsižvelgs į Parlamento rezoliuciją.

Dėl rūkymo darbo vietoje reikia pasakyti, kad Komisija inicijavo konsultacijų su socialiniais partneriais ES lygmeniu raundą. Jų buvo paprašyta pateikti savo nuomonę apie galiojančius teisės aktus ir visas būsimas teisėkūros iniciatyvas šioje srityje. Pasiūlyme dėl rekomendacijos tvirtinama, kad antrinių tabako dūmų poveikis ypač pavojingas vaikams ir jaunimui ir gali padidinti tikimybę, jog jie pradės rūkyti.

Pasiūlyme dėl rekomendacijos dėl aplinkos be dūmų Komisija kviečiama remiantis valstybių narių pateikta informacija pateikti pasiūlytų priemonių įgyvendinimo, veikimo ir poveikio ataskaitą. Komisijos ataskaita taip pat bus suteikta atitinkama galimybė grįžti prie šio klausimo.

Kitais metais tabako kontrolės klausimui darbotvarkėje taip pat bus skiriama svarbi vieta. Tada pradėsime rengtis Tabako kontrolės pagrindų konvencijos šalių konferencijos ketvirtajai sesijai. Konferencija bus surengta 2010 m. lapkričio 15–20 d. Punta del Estėje, Urugvajuje. Esu tikra, kad tuo metu Taryba panorės dar kartą apsvarstyti šį klausimą su Europos Parlamentu.

Pirmininkas. – Gavau vieną pasiūlymą dėl rezoliucijos⁽⁴⁾, pateiktą pagal Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks rytoj (2009 m. lapkričio 26 d., ketvirtadienį).

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Martin Kastler (PPE), raštu. – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, dažnai pasitaiko, kad geri ketinimai kelia problemų. Nė vienas čia esantysis turbūt neabejoja, kad nerūkantiems asmenims reikia visapusiškos apsaugos. Tačiau kompromisiniu pasiūlymu dėl rezoliucijos dėl aplinkos be dūmų, dėl kurio balsuosime ketvirtadienį, siekiama daug daugiau nei nerūkančių asmenų apsaugos. Nors dabartiniame projekte laikomasi subsidiarumo principo, jame jis taip pat pažeidžiamas. Pasiūlyme reikalaujama griežtų ir teisiškai privalomų ES lygmens reglamentų. Jame piktnaudžiaujama pagrįstu susirūpinimu sveikatos apsauga ir bandoma perkelti negaliojančius įgaliojimus sveikatos politikos ir darbo bei socialinių klausimų srityje į Europos lygmenį. Mes visi norime Europos, kuri būtų arčiau savo gyventojų, o subsidiarumo principas yra to pagrindas. Valstybės narės arba – Vokietijos atveju – federalinės valstybės turi surengti savo diskusijas dėl nerūkančių asmenų apsaugos. Tai yra vienintelis būdas nustatyti sprendimus, kurie tiktų kiekvienos šalies tradicijoms ir kultūrai ir taip priartinti prie jos gyventojų. Dėl šių priežasčių norėčiau paprašyti jus ketvirtadienį balsuoti prieš dabartinio pavidalo pasiūlymą dėl rezoliucijos.

Franz Obermayr (NI), raštu. – (DE) Aš pats nesu rūkalius. Puikiai žinau apie tabako vartojimo ir pasyviojo rūkymo sveikatai daromą žalą. Tačiau, kaip labai dažnai pasitaiko, šiais ES planais žengiama per toli. Kai kurie iš šių reglamentų yra visiškai absurdas ir kai kuriais atvejais pagal juos neleidžiama rūkyti net atvira ore. ES įkyriai visą dėmesį skiria tabako vartojimui, nors yra daug kitų kasdienio gyvenimo veiklos sričių, kurios, kaip įrodyta statistiniais duomenimis, yra pavojingos ir kenksmingos, pvz., greitas maistas, deginimasis saulėje, alkoholis ir kava, automobilio vairavimas, fizinių pratimų nedarymas ir per trumpas miegas, – tai tik kelios iš jų. Palankiai vertinčiau racionalius reglamentus ir sąmoningumo ugdymo kampanijas, kuriomis būtų siekiama iki minimumo sumažinti atitinkamą riziką. Tačiau visi suaugusieji turėtų galiausiai patys atsakyti už apsisprendimą, su kokio lygio jų sveikatai daroma atitinkama žala jie yra pasirengę sutikti. Visiškai uždrausti rūkyti verslo subjektuose yra planuojama 2012 m., labai mažai atsižvelgiant į tuos verslo subjektus, kurie labiausiai nukentės, kitaip tariant, į maitinimo organizavimo verslą. Jie gali tikėtis iki 20 proc. pajamų sumažėjimo, dėl kurio bus prarasta daug darbo vietų. Be to, pastaraisiais metais pagal įstatymus restoranams ir barams buvo keliamas reikalavimas savo patalpose įrengti vietas, kuriose rūkoma ir kuriose nerūkoma. Visišku draudimu rūkyti 2012 m. šios didžiulės investicijos vienu akimirksniu taptų bevertės. Rengiama Tarybos rekomendacija dėl aplinkos be dūmų nėra apgalvota priemonė.

Richard Seeber (PPE), raštu. – (DE) Kalbant apie nerūkančiųjų asmenų apsaugą, visų pirma ką nors turi nuveikti valstybės narės, kad pasivyty. Didžiausias mūsų rūpestis turi būti toks: apsaugoti pažeidžiamas grupes, pvz., vaikus ir nėščias moteris. Tačiau Europos Sąjunga neturi tiesioginių įgaliojimų šioje srityje. Sveikatos priežiūra yra ir lieka valstybių narių reikalas, todėl šios šalys privalo prisiimti atsakomybę šiais klausimais. Todėl ES turėtų sutelkti dėmesį į tai, ką ji gali padaryti, kad apsaugų nerūkančius asmenis, o tai reiškia – apsaugoti darbuotojus darbo vietose. Tačiau bandymas pasiekti pagrindinį tikslą – padaryti Europą be tabako dūmų priimant daugybę reglamentų, kad būtų apsaugoti darbuotojai, nėra patenkinamas problemos sprendimas. Siekiant kuo daugiau visuomenės grupių ir visų pirma vaikus apsaugoti nuo kenksmingo tabako dūmų poveikio, mums reikia rengti daugiau kampanijų visuomenės sąmoningumui ugdyti. Tai yra vienintelė veiksminga priemonė ilginiui pakeisti Europos gyventojų mąstymo įpročius ir vienintelis rūkymo privačiame gyvenime problemos sprendimas.

(Posėdis buvo nutrauktas 19.30 val. ir pratęstas 21.00 val.)

PIRMININKAVO: R. KRATSA-TSAGAROPOULOU

Pirmininko pavaduotoja

16. Komitetų ir delegacijų sudėtis (žr. protokolą)

⁽⁴⁾ Žr. protokolą.

17. Naujos redakcijos TDO konvencijų ratifikavimas ir įgyvendinimas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas darbotvarkės punktas – žodinis klausimas Komisijai dėl naujos redakcijos TDO konvencijų ratifikavimo ir įgyvendinimo, kurį pateikė Alejandro Cercas S&D frakcijos vardu, Marian Harkin ALDE frakcijos vardu, Jean Lambert VERTS/ALE frakcijos vardu ir Gabriele Zimmer bei Ilda Figueiredo GUE/NGL frakcijos vardu (O-01 31/2009 – B7-0228/2009).

Alejandro Cercas, autorius. – (ES) Gerb. pirmininke, kolegos Parlamento nariai, Komisijos nariai, visi žinome, kad į ekonomikos globalizaciją, tarptautinę finansų krizę ir visus būsimus uždavinius dėmesys turi būti atkreipiamas pasaulio mastu. Nebegalime šių problemų spręsti nacionaliniu ar regioniniu lygiu. Todėl Europos Sąjungos ir Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) bendradarbiavimas tampa pagrindiniu mūsų darbotvarkės punktu.

TDO savo trišaliu metodu atlieka neįkainojamą darbą, suteikdama darnumo ir racionalumo mūsų pasauliui. Mūsų vertybės yra tos, kuriomis grindžiama TDO. Ji ir mes dirbame siekdami sukurti socialinį modelį, kurį taikant būtų gerbiamas žmonių orumas, ir manome, kad galime dirbti kartu. Akivaizdu, kad Europai reikia TDO, kad būtų galima palaikyti šį socialinį modelį, – mes negalėtume to padaryti neteisingame pasaulyje, – ir kad TDO jai suteikia galimybę būti pasaulinio masto veikėja tarptautiniuose santykiuose.

Europos Sąjunga ir jos valstybės narės tvirtina, kad jos labai glaudžiai bendradarbiauja su TDO ir kad, vadovaujamos TDO, remia deramo darbo visiems programą ir Visuotinį darbo vietų paktą. Tačiau, Komisijos ponios ir ponai, trūksta nuoseklumo tam, ką mes visi sakome ir ką darome. Todėl itin svarbu šįvakar apsvarstyti TDO konvencijų ratifikavimą, o rytoj patvirtinti rezoliuciją šiuo klausimu siekiant suteikti tam tikras garantijas TDO, taip pat mūsų projektui.

Savo komunikate dėl Atnaujintos socialinės darbotvarkės dar kartą paraginate valstybes nares, tačiau valstybės narės nereagavo. Jūs jas raginate ratifikuoti ir įgyvendinti konvencijas, tačiau nelabai sėkmingai. Dabar atrodo, kad turite imtis daug platesnio užmojo veiksmų. Nėra prasmės sakyti, kad valstybės narės jau ratifikavo pagrindines TDO konvencijas. TDO atnaujino 70 savo konvencijų, tačiau net kai kurios trečiojo pasaulio šalys ir besivystančios ekonomikos šalys veiksniams imasi sparčiau nei Europos Sąjunga. Kitoms pasaulio šalims tai sunku suprasti, todėl Europa paranda patikimumą ir netenka galimybių.

Todėl, Komisijos ponai ir ponai, šiek tiek gėdinga Europai stoti už deramą darbą ir už TDO, o paskui neratifikuoti TDO konvencijų ir pasitenkinti tik retorika.

Štai dėl ko kyla klausimų. Todėl rytoj visos frakcijos šioje posėdžių salėje norės, kad žengtumėte toliau ir paskelbtumėte komunikatą, kuriame būtų reikalaujama, kad valstybės narės ratifikuotų konvencijas siekiant suderinti tai, ką sakome, su tuo, ką darome. Tokio darnumo trūkumas politikoje yra viena iš priežasčių, kodėl prarandame piliečių pasitikėjimą ir kodėl Europa taip pat praranda pasitikėjimą kitose pasaulio šalyse.

Marian Harkin, autorius. – Gerb. pirmininke, esu patenkintas, kad galiu palaikyti raginimą ES valstybėms narėms ratifikuoti ir įgyvendinti naujos redakcijos TDO konvencijas. Tikrai verta pasakyti, kad tuomet, kai 1919 m., po Versalio sutarties, kuria buvo užbaigtas Pirmasis pasaulinis karas, buvo įsteigta TDO, ji turėjo išreikšti įsitikinimą, kad visuotinę ir ilgalaikę taiką galima pasiekti tik tada, kai ji grindžiama socialiniu teisingumu. 80 metų TDO reagavo į viso pasaulio žmonių deramo darbo, pragyvenimo ir orumo poreikius.

Šįvakar prašome visų ES valstybių narių ratifikuoti ir įgyvendinti naujos redakcijos TDO konvencijas, tačiau to prašo ne tik šio klausimo autoriai, bet ir daug kitų agentūrų bei institucijų. Jeigu pasižiūrėtumėte Jungtinių Tautų tiekėjų elgesio kodeksą, pamatytumėte, kad TDO konvencijos tapo pagrindu, kuriuo grindžiama dauguma elgesio kodeksų, ir būtent JT deda viltis, kad visi tiekėjai, kurie tiekia prekes ir teikia paslaugas Jungtinėms Tautoms, laikytųsi elgesio kodekso principų. Todėl šias konvencijas reikia ratifikuoti ir įgyvendinti visame pasaulyje, kad visi tiekėjai galėtų jų laikytis. ES tikrai galime su tuo susitvarkyti.

Europos Komisija savo komunikate dėl Atnaujintos socialinės darbotvarkės tvirtina: „Komisija taip pat ragina visas valstybes nares parodyti pavyzdį ir ratifikuoti bei įgyvendinti Tarptautinės darbo organizacijos konvencijas, kurias ji laiko atitinkančiomis šiandienos reikalavimus. Rezoliucijoje dėl Atnaujintos socialinės darbotvarkės, kurią šių metų gegužės mėn. patvirtino ankstesnės kadencijos Europos Parlamentas, vėl tvirtiname, jog manome, kad galiojančios darbo teisės įgyvendinimo ir vykdymo stiprinimas pagal nacionalinę ir Bendrijos teisę ir pagal TDO konvencijas turi būti ES institucijų ir valstybių narių prioritetas. Taigi, šįvakar Parlamente įvykdome visus šiuos reikalavimus. Prašome ES pirmininkaujančią valstybę šiuo klausimu nusistatyti kuo didesnius siekius, raginame valstybes nares atsižvelgti į tvirtus socialinius argumentus už šių

konvencijų ratifikavimą ir įgyvendinimą bei prašome Komisiją apsvarstyti galimybę patvirtinti rekomendaciją valstybėms narėms siekiant paskatinti ratifikuoti naujos redakcijos konvencijas.

Taip pat manome, kad ES privalo užtikrinti savo vidaus ir išorės politikos darnumą. Šiame Parlamente nuolat girdime apie valstybių narių keitimąsi gerosios praktikos pavyzdžiais. Tikrai, tai yra geriausias pavyzdys, kaip tarpusavyje galime įgyti gerosios patirties visoms valstybėms narėms ratifikuojant atitinkamas konvencijas ir propaguoti gerosios patirties pavyzdį išorėje arba pasaulio mastu, rodydami, kaip siūlo pati Komisija, pavyzdį ir ratifikuodami naujos redakcijos konvenciją. Iki šiandienos, lapkričio 25 d., pasaulyje ratifikuota 7 650 TDO konvencijų, iš jų 47 – per pastaruosius 12 mėnesių. Tikimės, Europa bus lyderė Kopenhagoje vykšančioje klimato kaitos konferencijoje, todėl galėtume padaryti panašų gerą darbą ratifikuodami visas TDO konvencijas.

Emilie Turunen (*Jeano Lambert'o vardu*). – (DA) Gerb. pirmininke, Žaliųjų frakcijos / Europos laisvojo aljanso vardu norėčiau pabrėžti, jog manome, kad šiame sprendime dėl TDO konvencijų ratifikavimo ir įgyvendinimo perduodamos žinios turi būti labai reikalingos ir labai skubios. Kodėl? Ogi dėl dviejų priežasčių. Pirmą, ES turėtų imtis iniciatyvos kovojant už deramą darbą. Turėtume būti pasaulinio masto iniciatoriai, kai kalbama apie gerų darbo sąlygų ir deramo darbo skatinimą.

Antra, kaip šiandien čia buvo minėta, didėja atotrūkis tarp to, ką kalbame, ir to, ką darome, kitaip tariant, atotrūkis tarp ES vidaus ir išorės reakcijos. Jeigu ES pamiršta arba jeigu ES valstybės narės pamiršta ratifikuoti ir įgyvendinti arba nusprendžia neratifikuoti ir neįgyvendinti naujos redakcijos konvencijų, tai yra blogai ne tik Europos darbuotojams. Tai taip pat labai bloga žinia, pasiunčiama ES nepriklausančioms šalims, iš kurių reikalaujame ratifikuoti tas pačias konvencijas. Turėtume praktikuoti tai, ką skelbiame.

Itin svarbu, kad ES imtųsi iniciatyvos pasaulio mastu, kad parodytume, jog esame regionas, kuris sėkmingai kovoja dėl gerų darbo sąlygų, išlaikydamas aukštą konkurencingumo lygį. TDO yra mūsų pasaulinio masto veikėja, kai kalbama apie reguliavimą tarptautiniu lygiu. Itin svarbu, kad ES palaikytų TDO kaip instituciją ir kad mes rimtai žiūrėtume į TDO konvencijas. Todėl Žaliųjų frakcija visiškai pritaria šiuo sprendimu perduodamoms žinioms, ir mes kompetentingas ES institucijas raginame valstybes nares įtikinti, kad šios turėtų į sprendimą žiūrėti taip pat rimtai, kaip šį vakar mes į jį žiūrime čia.

Ilda Figueiredo, *autorė*. – (PT) Gerb. pirmininke, mes palaikome raginimą valstybes nares atsižvelgti į tvirtus socialinius argumentus, dėl kurių reikėtų ratifikuoti ir įgyvendinti konvencijas, kurias TDO įvertino kaip aktualias.

Tarptautinė darbo organizacija nuo 1919 m. palaikė ir plėtojo tarptautinių darbo standartų sistemą, kuri apima daug įvairių sričių, įskaitant darbą, užimtumą, socialinę apsaugą, socialinę politiką ir su tuo susijusias žmogaus teises.

Todėl palaikėme čia pateiktą pirminį bendros rezoliucijos projektą. Tačiau, deja, dėl Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijos spaudimo kiti pasirašiusieji leido sumenkinti rezoliucijos svarbą ir sumažinti jos jėgą įtraukiant nuorodą į Lisabonos strategiją dėl augimo ir darbo vietų kūrimo.

Tačiau, kaip visi žinome, būtent Lisabonos strategijos pretekstu Europos Komisija pateikė šiam Parlamentui keletą pačių blogiausių pasiūlymų, nukreiptų prieš darbo ir socialines teises, juose pabrėždama lankstumą ir darbo reguliavimo panaikinimą.

Kas galėtų pamiršti pasiūlymą iš dalies pakeisti Darbo laiko direktyvą, kurios tikslas – nuvertinti darbą ir padaryti jį dar nesaugesnį, pailginti darbo dieną ir pakenkti kolektyvinės sutarties sudarymo deryboms bei profesinių sąjungų vaidmeniui – yra visiškai priešingas tikslui, puoselėjamam TDO konvencijose?

Visų pirma dėl šios apgailėtinos nuorodos į Lisabonos strategiją mes atsisakėme paremti šią rezoliuciją.

Tačiau Europos vieningųjų kairiųjų jungtinės frakcijos / Šiaurės šalių žaliųjų kairiųjų vardu raginame visas valstybes nares ratifikuoti TDO konvencijas ir primygtinai raginame Europos Komisiją atsižvelgti į mūsų pasiūlymus.

Karel De Gucht, *Komisijos narys*. – Gerb. pirmininke, per pastaruosius kelerius metus Komisija ne kartą pabrėžė savo įsipareigojimą dėl deramo darbo darbotvarkės, dėl kurios susitarta tarptautiniu mastu, įskaitant skatinimą laikytis TDO konvencijų.

Komisija aktyviai palaikė valstybes nares ir glaudžiai bendradarbiavo su TDO siekdama patvirtinti plataus užmojo teisinius standartus, kurie atitiktų globalizuotos ekonomikos iššūkius ir padėtų įgyvendinti TDO

deramo darbo darbotvarkę. Taryba ir Europos Parlamentas pabrėžė deramo darbo darbotvarkės svarbą ir Komisijos veiklą jos atžvilgiu.

ES valstybės narės jau ratifikavo visas TDO konvencijas, apimančias pagrindinius darbo standartus, ir daug kitų TDO konvencijų. Komisija dar kartą patvirtino savo įsipareigojimą dėl deramo darbo direktyvos kaip atnaujintos socialinės darbotvarkės dalies. Visų pirma Komisija paragino visas valstybes nares parodyti pavyzdį ratifikuojant ir įgyvendinant TDO konvencijas, kurios pagal TDO vertinamos kaip „atnaujintos redakcijos“. Tai darydama Komisija pabrėžia tiek vidaus, tiek išorės deramo darbo darbotvarkės aspektą. Be to, tada, kai TDO konvencijos buvo susijusios su išimtinė Bendrijos kompetencija, Komisija laiku pateikė pasiūlymus dėl Tarybos sprendimų, kuriais valstybėms narėms leidžiama ratifikuoti atitinkamas konvencijas, ir kartu paragino kuo greičiau ratifikuoti standartus, ypač Darbo jūroje konvenciją ir Darbo žvejybos sektoriuje konvenciją.

Galiausiai 2008 m. deramo darbo ataskaitoje numatomas politikos pokyčių stebėjimas ratifikavimo proceso atžvilgiu. Tikimasi, kad šio tyrimo išvados turi atsispindėti kitoje deramo darbo ataskaitoje, kuri turi būti paskelbta 2011 m.

Csaba Óry, *PPE frakcijos vardu.* – (HU) Visų pirma norėčiau pasidžiaugti tuo, kad frakcijoms pavyko susitarti dėl rezoliucijos, kurios projektas turi būti parengtas Tarptautinės darbo organizacijos persvarstytų konvencijų ratifikavimo ir įgyvendinimo klausimu, teksto. Todėl mes taip pat remiame jį.

Kaip gerai žinoma, Tarptautinė darbo organizacija yra viena seniausių tarptautinių institucijų. Ji buvo įsteigta 1919 m., daugiausia siekiant rengti darbo reglamentus, kuriais būtų reglamentuojamas darbo sąlygų ir sudėtingos darbo aplinkos gerinimas siekiant pasipriešinti išnaudojimui. Vėliau ji labiau išplėtė savo veiklą, siekdama taip pat apimti socialinę politiką ir techninio bendradarbiavimo sistemą.

Mes Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijoje manome, kad Tarptautinės darbo organizacijos parengti darbo standartai padeda sušvelninti neigiamą konkurencijos darbo rinkoje poveikį, taip padidinant galimybes pasiekti subalansuotą ekonomiką augimą. Tai turi ypatingą reikšmę tuo metu, kai mes galbūt jau brendame iš dabartinės krizės, ir tai tikrai didina šių standartų teisėtumą, taip pat akivaizdu, kad jie atsirado trišalio proceso pabaigoje ir yra grindžiami atskiru demokratiniu procesu, vykdomu bendradarbiaujant su vyriausybėmis, darbdaviais ir profesinėmis sąjungomis. Todėl šiuo atveju užsiimame teisių ir įsipareigojimų darbo vietoje ir juos apimančios visapusiškos sistemos, kurių turi laikytis šalys, patvirtinusios ir ratifikavusios konvencijas, klausimais. Kartu negalime nepaisyti to, kad Europos Sąjunga, kaip bendrija, negali ratifikuoti susitarimų. Tai gali padaryti tik atskiros valstybės narės. Tad dėl to bet kuriuo atveju kyla klausimas, ar tinkamai taikoma Bendrijos jurisdikcija ir subsidarumas. Todėl šis dokumentas labai tinkamai apibūdinamas kaip raginimas, kad ES aiškiai nustatytų, kokios sritys ir reglamentai, susiję su standartais, priklauso Bendrijos jurisdikcijai ir kurie priklauso atskirų valstybių narių jurisdikcijai. Tai reiškia, kad jei galėsime atsižvelgti į subsidarumo principą, mes palaikysime rekomendacijos projektą ir taip kuo greičiau palengvinsime konvencijos ratifikavimą.

Ole Christensen, *S&D frakcijos vardu.* – (DA) Gerb. pirmininke, ES turime vidaus rinką, kurioje galime pardavinėti prekes vieni kitiems laisvosios rinkos sąlygomis. Mes užtikriname laisvą konkurenciją ir pigias prekes – visa tai yra puiku. Tačiau reikia įtraukti kitas sritis. Pagrindinės darbuotojų teisės turi būti užtikrinamos ir gerbiamos visoje ES. ES valstybės narės neturi varžytis, kurioje darbo sąlygos prastesnės, taip pat visos valstybės narės privalo garantuoti vienodą užmokestį už vienodą darbą. Teisė streikuoti taip pat yra pagrindinė teisė.

Todėl svarbu, kad ES ir Tarptautinė darbo organizacija, TDO, glaudžiai bendradarbiautų. Mes dalijamės tomis pačiomis bendromis vertybėmis, todėl galime TDO konvencijas naudoti kaip pagrindą tolesniam Europos socialinio modelio vystymui. Deja, šiuo metu tai neįmanoma, nes Bendrija konvencijas laiko privalomomis tik tada, kai jas ratifikuoja daugiau nei pusė valstybių narių. Galėtume pradžioje užtikrinti, kad kiekviena ES valstybė narė mažų mažiausiai ratifikuos ir įgyvendins konvencijas, kurias TDO įvertino kaip aktualias. Mums nebereikia kalbėti – mums reikia veikti. Kaip kitaip galėtume prašyti kitas pasaulio šalis ratifikuoti ir įgyvendinti TDO konvencijas ir prašyti PPO įtraukti pagrindines darbuotojų teises į visus prekybos susitarimus?

Europos Sąjunga privalo imtis iniciatyvos. Tik tada galėsime kitoms šalims sakyti, kad jos visos privalo ratifikuoti ir įgyvendinti šias konvencijas. Privalome remti deramą darbą ES ir pasaulyje kaip tvarią ir stiprią reakciją į pasaulinę krizę, su kuria susiduriame.

Elisabeth Schroedter, *Verts/ALE frakcijos vardu.* – (DE) Gerb. pirmininke, tiesa, ponios ir ponai, kad per krizę pasaulinio masto minimaliais standartais darbuotojai saugomi nuo nehumaniškų darbo sąlygų. ES visada remia pagrindinius Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) standartus gražiose kalbose ir palaikydama ryšius su trečiosiomis šalimis, tačiau ne be pagrindo, nes jais darbuotojai saugomi nuo diskriminacijos ir socialinio dempingo.

Deja, Europos Sąjungos viduje viskas baigiasi šiomis gražiomis kalbomis. ES valstybės narės ir pati ES nepaiso TDO konvencijų. Jos jų neratifikuoja ir neįgyvendina. Tai sudaro sąlygas valstybėms narėms ir ES išvengti atsakomybės. Pvz., Europos Sąjungos Teisingumo Teismas panaikino teisę streikuoti ir Komisija pritarė šiam žingsniui. Pvz., Tarptautinę visų darbininkų migrantų ir jų šeimos narių teisių apsaugos konvenciją ratifikavo tik trys iš 27 valstybių narių. Tai yra gėdinga, todėl praėjus 90 metų nuo TDO įsteigimo šią padėtį reikia keisti.

Elisabeth Morin-Chartier (PPE). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, visų pirma noriu padėkoti savo kolegoms, priklausantiems Europos liaudies partijos (krikščionių demokratų) frakcijai, ir kitoms mūsų Europos Parlamento frakcijoms, nes deramo darbo klausimu mes visi norėjome laikytis vienodo požiūrio ir pateikti bendrą rezoliuciją, todėl pastarųjų kelių dienų derybos buvo labai teigiamos.

Tarptautinė darbo organizacija nuo 1919 m. sugebėjo užtikrinti ir plėtoti tarptautinių darbo standartų sistemą, kuri apima daug įvairių sričių, įskaitant darbą, užimtumą, socialinę politiką ir žmogaus teises. Turime to nepamiršti, ypač per krizę.

Todėl nepaprastai svarbu, kad po trišalio proceso, vienijančio darbdavius, darbuotojus ir vyriausybes, TDO įvertino konvencijas kaip aktualias. Tai yra priežastis, kodėl pateikėme šią rekomendaciją valstybėms narėms, jas paraginome ratifikuoti konvencijas, kurias TDO įvertino kaip aktualias, ir paprašėme aktyviai prisidėti prie jų veiksmingo įgyvendinimo socialinės Europos vystymosi ir pažangos labui. Tikimės, kad tai įvyks kuo greičiau. Atidžiai stebėsime šių konvencijų taikymo galutinius terminus, nors, be abejo, laikysimės subsidiarumo principo.

PPE frakcija ypač atidžiai stebės šių konvencijų taikymą valstybėse narėse. Gresia pavojus kovai su nelegaliu darbu, socialinės pažangos šiuolaikiškumui, tikros socialinės Europos, kuri rodo pasauliui kelią, kūrimui, todėl mes tikrai norime padėti žengti į priekį šioje srityje.

Sylvana Rapti (S&D). – (EL) Gerb. pirmininke, viena svarbiausių Europos Sąjungos ypatybių yra dėmesys, kurį ji skiria socialinei politikai ir pagrindinėms teisėms. Kuo puikiau žinome, kad šių teisių taikymas yra būtina sąlyga norint tapti Europos Sąjungos valstybe nare. Taip pat žinome, kad šios teisės, jas pažeidus, įpareigoja Europos Sąjungą taikyti sankcijas.

Teisės, nustatytos kuriant Europos Sąjungą ir jai veikiant, taip pat taikomos darbo vietoms. Reikšmė, kurią Europos Sąjunga teikia darbo teisių gynimui, parodoma ne tik tada, kai ji rengia teisės aktus, bet ir kai vykdo užsienio politiką. Kuo puikiau žinome, kad, kalbant apie susitarimų su trečiosiomis šalimis sudarymą, viena iš nustatytų būtinų sąlygų yra reikalavimas, kad būtų laikomasi pagrindinių darbo teisių. Todėl Europos Sąjunga vis dėlto galėtų būti viena iš pirmųjų, pasirengusių palaikyti būtiną sistemingą Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijų atnaujinimą.

Neseniai TDO atnaujino savo konvencijas po derybų su darbuotojais, darbdaviais ir vyriausybėmis. Nors valstybių narių vyriausybės ir Europos Sąjunga yra tarp tų šalių, kurios prisidėjo prie minėto atnaujinimo, susiduriame su paradoksu. Paradoksas yra tai, kad nors daugelis Europos Sąjungos valstybių narių priėmė vienijančias direktyvas, kuriose numatomos pažangesnės darbo teisės, negu numatomos TDO konvencijose, jos nepakankamai vertina šių konvencijų oficialaus ratifikavimo nacionaliniu lygiu klausimo reikšmę.

Kadangi kenkiama įvaizdžiui, kurį susidaro trečiosios šalys, ypač besivystančios šalys, mums derėtų pakeisti savo požiūrį ir toms valstybėms narėms, kurios dar to nepadarė, tęsti būtiną ratifikavimą. Kad ir kaip ten būtų, Europos Komisija turėtų nesvyruoti ir būti iniciatyvesnė prašydama valstybių narių gerbti šiuos įsipareigojimus, kad būtų galima padidinti pasitikėjimą Europos Sąjunga skatinant sudaryti orias darbo sąlygas, ypač per dabartinę finansų krizę.

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, akivaizdu, kad turime pabrėžti Tarptautinės darbo organizacijos konvencijų įgyvendinimo svarbą, tačiau, deja, bijau, kad sistema, kuri mums valdo, t. y. laisva konkurencija, formuoja rinką, todėl preke paverčia pačią darbo jėgą. Tai visur kelia grėsmę darbo kodeksams, taip pat kyla giesmė, kad bus trumpinamas darbo laikas, kuris buvo suplanuotas, ir bus verčiama mažinti darbo jėgos kainą, o tai daro didelę žalą.

Prancūzijoje turime tokį pavyzdį: dabar užsidaro guolių įmonė, kad galėtų persikelti į Bulgariją, o šios įmonės darbuotojų prašoma vykti į Bulgariją ir mokyti Bulgarijos darbuotojus. Taigi, galite aiškiai matyti, kad dėl šio vertimo mažinti darbo kainą įmonės visur skatinamos persikelti ir yra verčiama vis mažinti socialines teises. Todėl turėtume sugalvoti ir viršų kylančio suderinimo socialinių teisių ir socialinės apsaugos lygio požiūriu sistemą, kad nebebūtų įnirtingos darbuotojų konkurencijos, kurią sugalvojo patys verslo subjektai ir mūsų institucijos.

Taip pat turėtume, užuot siekę to, kas šioje posėdžių salėje ir Komisijoje minima kaip lankstumo ir užimtumo garantijos, siekti pereiti prie profesinės socialinės darbo ir užimtumo apsaugos sistemos, derinamos su mokymo, kuris yra būtinas, laikotarpiais. Taip mums būtų sudarytos sąlygos išbristi iš krizės ir parengti darbuotojus siekiant padėti jiems imtis profesijų, kurių turi atsirasti ateityje.

Olle Ludvigsson (S&D). – (SV) Gerb. pirmininke, dabar, kai Lisabonos sutartis priimta ir ES pagrindinių teisių chartija tampa teisiškai privaloma, turime naują galimybę sustiprinti socialinį Europos bendradarbiavimo aspektą. Šiuo tikslu mums taip pat reikia sugebėti iš tikrųjų pasinaudoti šiomis galimybėmis praktikoje. Būtų gera pradžia, jei ES valstybės narės kuo greičiau ratifikuotų visas aktualias TDO konvencijas.

Yra ir su tuo susijęs išorinis aspektas. Jeigu ES nori būti rimta partnere tarptautinėje veikloje gerinant darbo ir gyvenimo sąlygas, būtina, kad ES valstybės narės taip pat patvirtintų TDO konvencijas. Jeigu norime turėti įtaką padėčiai trečiojoje šalyse, pirmiausia turime rodyti pavyzdį patys. Todėl noriu paraginti Komisiją ir Tarybai pirmininkaujančią Švediją veikti progresyviai ir padaryti viską, ką gali, kad visos valstybės narės patvirtintų visas TDO konvencijas, kurios yra aktualios.

Aš asmeniškai esu šiek tiek nusivylusi, kad mano pačios valstybė narė, Švedija, neratifikavo pagrindinių konvencijų, pvz., konvencijos Nr. 94 dėl viešųjų sutarčių. Todėl noriu paraginti Tarybai pirmininkaujančią valstybę taip pat imtis veiksmų nacionaliniu lygiu siekiant užtikrinti, kad tai įvyktų. Tai ir privaloma Pagrindinių teisių chartija sumažintų riziką, kad Europos Teisingumo Teismas priims dar kokių nors sprendimų, panašius į priimtąjį *Ruffert* byloje. Negalime leisti susidaryti padėčiai, kad ES teisės aktai prieštarautų pagrindinėms TDO konvencijoms.

Mairead McGuinness (PPE). – Gerb. pirmininke, TDO, kaip sakė kolegos, veikia ilgą laiką – nuo 1919 m. Ji 90 metų vykdo veiklą ir vis dar nagrinėja darbo darbotvarkės klausimą. Svarbu, kad valstybės narės, kaip sakė kiti, ratifikuotų visas konvencijas, ypač ekonomikos krizės metu, kai darbuotojai patiria spaudimą. Tačiau manau, kad taip pat svarbu šioje diskusijoje pripažinti TDO vaidmenį besivystančiame pasaulyje ir jos ryšius su nevyriausybinėmis organizacijomis bei daugeliu programų, kurios vykdomos visų pirma orientuojantis į labiausiai pažeidžiamus asmenis, pvz., dirbama su turinčiais negalią žmonėmis, kurie niekada neturėtų jokių galimybių, jeigu nebūtų šių programų. Be to, labai svarbios yra dvi sritys, apie kurias kalbame Parlamente: priverstinis darbas ir vaikų darbas. Taigi, jeigu norime, kad TDO iš tikrųjų padarytų gerą darbą besivystančiame pasaulyje, Europos Sąjungos valstybės narės mažų mažiausiai turėtų visiškai ratifikuoti konvencijas, kad parodytų pavyzdį.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Gerb. pirmininke, per daugelį savo veiklos metų Tarptautinė darbo organizacija patvirtino ir pateikė ratifikuoti ES valstybėms narėms daug tarptautinių konvencijų ir direktyvų užimtumo, profesinių sąjungų laisvių, socialinės politikos ir socialinio draudimo, taip pat kolektyvinių darbo santykių ir darbo sąlygų klausimais. Valstybės narės turėtų ratifikuoti ir įgyvendinti konvencijas, kurias TDO vertina kaip aktualias. Europos Sąjunga turėtų ryžtingai ir aktyviai prisidėti prie itin svarbaus dirbančių žmonių teisių apsaugos globalizuotame pasaulyje klausimo sprendimo.

Reikėtų pabrėžti, kad kiekvienas pilietis, nepaisant jo kilmės, tikėjimo arba rasės, turi teisę gerinti materialinę gerovę, teisę į dvasinį tobulėjimą laisvės sąlygomis, teisę į orumą, ekonominę saugumą ir lygias galimybes. Turime nepamiršti, kad skurdas, kad ir kur jis būtų, yra rimta grėsmė mums visiems.

Karel De Gucht, Komisijos narys. – (FR) Gerb. pirmininke ir nariai, labai išsiskiria Europos Parlamento ir Komisijos kalbėtojų nuomonės dėl TDO konvencijų ratifikavimo naudingumo ir reikalingumo. Vis dėlto, kaip pažymėjo C. Óry, Komisija gali reikštis tik tose srityse, kuriose turi išimtinę kompetenciją, ir, kaip sakiau, ji tai padarė.

Kalbant apie sąjungų vaidmenį reikia pasakyti, kad Europos Teisingumo Teismas neseniai priimtame sprendime kolektyvinius veiksmus pripažįsta pagrindine teise. Tačiau ši teisė gali būti reglamentuojama ir šis reglamentavimas atitinka kitas tarptautines priemones. Vis dėlto jums perduosiu savo kolegos, atsakingo už socialinę politiką, susirūpinimą, kad šio reglamentavimo gali būti laikomasi itin atidžiai.

Pirmininkas. – Gavau tris pasiūlymus dėl rezoliucijos⁽⁵⁾, pateiktus pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. lapkričio 26 d., ketvirtadienį.

18. Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimas aprūpinimo maistu klausimu. Bado panaikinimas žemėje (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas darbotvarkės punktas – Komisijos pareiškimas dėl FAO pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo aprūpinimo maistu klausimu „Aprūpinimas maistu. Bado panaikinimas žemėje“.

Karel De Gucht, Komisijos narys. – Gerb. pirmininke, praėjusią savaitę Romoje vykęs pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimas maisto klausimais yra paskutinis iš kelių šiais metais surengtų aukšto lygio renginių, kuriuose vyravo aprūpinimo maistu ir žemės ūkio klausimai, būtent: sausio mėn. Madride, liepos mėn. L'Akviloje, rugsėjo mėn. Niujorke ir Pitsburge, taip pat praėjusį mėnesį Aprūpinimo maistu pasaulyje komiteto susitikime.

Pagrindinė visų šių renginių prielaida buvo suvokimas, kad pralaimime kovą su bado pasaulyje. Šiuo metu daugiau nei milijardas pasaulio žmonių nepatenkina savo kasdienių pagrindinių mitybos reikmių, ir kyla pavojus, kad padėtis daugelyje besivystančių šalių gali blogėti ir dėl klimato kaitos poveikio, kuris sudaro papildomų sunkumų šių šalių gebėjimui apsirūpinti maistu.

Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimas aprūpinimo maistu klausimu buvo galimybė palaikyti politinį postūmį, kuris formavosi pastaraisiais mėnesiais. Dar kartą pasaulio aprūpinimo maistu klausimas buvo dėmesio centre. Tačiau diskusijų laikas baigėsi, dabar laikas veikti.

Europos Komisijai aukščiausiojo lygio susitikimas buvo naudingas net dėl trijų priežasčių. Pirma, jame buvo išpareigota atnaujinti mūsų pastangas pasiekti pirmąjį Tūkstantmečio vystymosi tikslą iki 2015 m. badą sumažinti perpus. Mano nuomone, šis tikslas dar galioja, todėl turėtume bandyti pasiekti jį, ypač tose šalyse ir regionuose, kuriuose jo siekiant buvo padaryta labai maža pažanga, pvz., Afrikoje.

Antra, pažadėta gerinti tarptautinį aprūpinimo maistu koordinavimą ir valdymą pasinaudojant reformuotu Aprūpinimo maistu pasaulyje komitetu, kuris taptų pagrindine pasaulinės partnerystės žemės ūkio, aprūpinimo maistu ir mitybos srityje dalimi. Europos Komisija aktyviai rėmė šią reformą ir padėjo teikti pagrindinį finansavimą jai. Tai, mano nuomone, yra labai svarbus žingsnis, kuriuo bus paruošta dirva pasaulinei aprūpinimo maistu valdymo sistemai, kuri būtų grindžiama patikimais moksliniais įrodymais ir būtų atviresnė pagrindiniams viešojo ir privačiojo sektorių subjektams bei nevyriausybinėms organizacijoms. Šie subjektai yra itin svarbūs siekiant, kad nauja sistema būtų veiksmingesnė negu dabartinė.

Trečia, pažadėta vidaus ir tarptautinio žemės ūkio, aprūpinimo maistu ir kaimo plėtros finansavimo srityse mažėjimo tendenciją pakeisti į priešingą. Jeigu norime pasiekti pirmąjį Tūkstantmečio vystymosi tikslą – iki 2015 m. perpus sumažinti badą, turi būti įvykdyti prisiimti išpareigojimai didinti OPV, visų pirma prisiimti tų šalių, kurios išpareigojo pasiekti 0,7 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų tikslą.

Kai kurie kritikavo galutinę deklaraciją, kad joje tiksliau nenustatyti oficialios pagalbos vystymuisi tikslai žemės ūkio ir aprūpinimo maistu sektoriams, tačiau turime nepamiršti, kad dideli finansiniai išpareigojimai jau buvo prisiimti L'Akviloje vykusiame G8 valstybių aukščiausiojo lygio susitikime. Dabar prioritetas – jų laikytis. Ryžtingai palaikoma Europos Parlamento Komisija maisto priemonei jau sėkmingai pritraukė 1 mlrd. EUR, iš kurių 85 proc. jau išpareigota suteikti 2009–2011 m. laikotarpiu. Tačiau laikui bėgant mums reikės didesnės ir ilgalaiškės pagalbos. Kad būtume atskaitingi už savo išpareigojimus, mums reikia pasaulinės išpareigojimų priminimo sistemos, tačiau taip pat turime kurti kontrolės mechanizmus, konkrečius rodiklius ir gaires, kuriuos būtų galima naudoti atsiskaitymui už rezultatus ir investicijų poveikį. Tačiau – norėčiau pasakyti tvirtai ir aiškiai – net tvirčiausi šalių donorių išpareigojimai bus beverčiai, jeigu besivystančios šalys nesugebės savo išpareigojimų paversti geresne žemės ūkio politika, strategijomis ir investicijomis.

Svarstydami aprūpinimo maistu klausimą taip pat turėtume labai atidžiai vartoti terminus ir skirti aprūpinimą maistu nuo savarankiško apsirūpinimo maistu ir pakankamo apsirūpinimo maistu. Vien pastangų siekti gamybos visame pasaulyje neužteks. Svarbu, kad žmonės turėtų pastovią galimybę apsirūpinti maistu, o tai

(5) Žr. protokolą.

iš esmės yra skurdo klausimas. Prekyba maistu – tiek regioninė, tiek pasaulinė – vaidina svarbų vaidmenį gerinant galimybes apsirūpinti maistu, užtikrinant ūkininkams pajamas ir sudarant sąlygas vartotojas apsirūpinti pigesniu maistu. Apsirūpinimo maistu pakankamumas arba ūkinis apsirūpinimas galėtų būti labai brangiai kainuojanti strategija ir nebūtų reikalinga, kai rinkos ir prekyba veikia tinkamai.

Todėl Dohos raundo užbaigimas subalansuotais ir visapusiškais rezultatais būtų svarbus žingsnis į priekį. Be to, turėtume nepamiršti, kad pasaulinis aprūpinimas maistu yra labai sudėtinga ir daugiaaspektė problema, kuriai spręsti reikalingas visa apimantis požiūris. Per pastarąjį dešimtmetį šioje srityje Europos Sąjunga padarė milžinišką pažangą, kuri bus toliau užtikrinama taikant vystymosi politikos darnos (angl. PCD) procesą. Dėl įvairių ES bendrosios žemės ūkio politikos reformų labai sumažėjo eksporto grąžinamosios išmokos, taip pat didžiąją ES paramos ūkininkams dalį PPO pripažino „neprekybinis iškraipymas“. Be to, taikant iniciatyvą „Viskas, išskyrus ginklus“, mažiausiai išsivysčiusios šalys gali laisvai patekti į ES rinką, o ekonominės partnerystės susitarimų (EPS) nuostatos rodo, kad suprantamos problemos, su kuriomis susiduria daugelis AKR šalių bandydamos aprūpinti savo piliečius maistu. Todėl mes ES nuėjome labai ilgą kelią gerindami vystymosi politikos nuoseklumą ir taip sudarydami geresnes sąlygas apsirūpinti maistu besivystančiose šalyse. Kitos šalys ir regionai turėtų padaryti tą patį.

Taigi, FAO aukščiausiojo lygio susitikime buvo pabrėžta, kad jeigu norime išsaugoti savo tikslą iki 2015 m. perpus sumažinti badą, turėtume padidinti OPV ir privačias investicijas į žemės ūkį bei pagerinti pasaulinį žemės ūkio sektoriaus valdymą.

Albert Deß, PPE frakcijos vardu. – (DE) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, mums Parlamente svarbu apsvarstyti bado pasaulyje klausimą. Negalime paprasčiausiai sėdėti tyliai, kai žmonių, kenčiančių badą, įskaitant daugybę vaikų, daugės.

Pirmą kartą buvau išrinktas į parlamentą prieš 20 metų ir iki šiol galiu puikiai prisiminti, kaip tarptautinės organizacijos, pvz., Pasaulio bankas, Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija, pačios Jungtinės Tautos ir Pasaulio prekybos organizacija, pareiškė apie savo ketinimus per 20 metų perpus sumažinti badą pasaulyje. Kas nuo to laiko įvyko? Badas ne tik nebuvo perpus sumažintas, bet ir padidėjo. Daugiau nei 1 mlrd. žmonių kiekvieną dieną kenčia badą. Atsitiko priešingai, negu manė šios organizacijos.

Tam yra labai daug įvairių priežasčių. Yra tokių šalių, pvz., Zimbabvė, kurios nekompetentinga vyriausybė Afrikos javų aruodą pavertė badaujančiu regionu. Komunistas prezidentas šią turtingą šalį įstūmė į tokią padėtį, kad žmonės kenčia badą, tačiau mes nieko nesakome. Tačiau mes prisiimame dalį atsakomybės už tai. Daug savičių, gal net metų, kalbėjome apie klimatą per šimtą metų. Žmonių, kurie kenčia alkį šiandien ir kentės rytoj, nedomina klimatas per šimtą metų. Jie nori ką nors suvalgyti rytoj, tačiau mes nežinome, kaip spręsti jų problemas. Be noro nepaisyti ateities problemų, dar yra paprasto žmogiškumo klausimas – pasirūpinti žmonėmis, kurie kenčia badą šiandien. Pone K. de Guchtai, kai kalbame, kad ketiname iki 2050 m. perpus sumažinti badą, man tai atrodo beveik įžeidžiančiai. Kaip pasaulio bendruomenė, turėtume sugebėti daug greičiau sumažinti neturinčių pakankamai pavaldyti žmonių skaičių. Sugebame nuvežti ginklus į kiekvieną pasaulio kampelį, tačiau akivaizdžiai nesugebame to padaryti su maistu. Norėčiau pasmerkti tokį netinkamą pasaulio bendrijos elgesį. Privalome rasti kitokius atsakymus, negu tie, kuriuos siūlome šiandien.

Luis Manuel Capoulas Santos, S&D frakcijos vardu. – (PT) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, skaičiai, kurie iliustruoja badą ir prastą mitybą pasaulyje ir kuriuos mes visi žinome bei girdime banaliai kartojamus, yra tokie tragiški, kad beveik nepadoru juos minėti.

Teisė į maistą yra susijusi su visų švenčiausia teise – teise į gyvenimą, reiškiančia bent minimaliai padorų gyvenimą, o ne vien kovą dėl išgyvenimo.

Todėl kova su badu pasaulyje turėtų būti svarbiausias visų politinių darbotvarkių prioritetas, o šiam tikslui pasiekti turėtų būti pritraukiami visi ištekliai.

Deja, visi taip pat žinome, kad ištekliai, įskaitant finansinius išteklius, ne visada yra pagrindinis apribojimas. Beveik visada problemos pagrindas yra išteklių valdymas ir naudojimas, taip pat nepakankamai protingas valdymas ir nepakankamai veiksmingas koordinavimas pasaulio, regioniniu ir nacionaliniu lygiais.

Pasiūlyme dėl rezoliucijos, kuris šiandien čia buvo pateiktas ir prie kurio prisidėjo mano Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso frakcija, yra pasiūlymų ir rekomendacijų, kurie, jei jų būtų laikomasi, galėtų padėti gerokai sušvelninti šią opią problemą. Todėl raginu Komisiją skirti jam tokį dėmesį, kokio jis nusipelno, ir juo remiantis pateikti teisės aktų pasiūlymus bei patvirtinti procedūras jiems įgyvendinti.

Sunki ir neužtikrinta politinė padėtis, į kurią patekome, taip pat yra tinkama, kad būtų keičiamos tos politikos sritys, kurios šiuo klausimu yra geriausios Europos Sąjungos priemonės, – bendrąją žemės ūkio politiką ir bendrąją žvejybos politiką, kurias ketiname iš esmės reformuoti.

Turėdamas naujas galias, kurios jam suteiktos pagal Lisabonos sutartį, Parlamentas taip pat turi puikią galimybę siekti daugiau nei paprasčiausių deklaracijų ir imtis realių veiksmų. Europos socialistai yra pasirengę šiam uždaviniui. Tikimės, kad naujoji Komisija ir kitos frakcijos yra pasirengusios būti su mumis atliekant šį uždavinį.

George Lyon, ALDE frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, norėčiau padėkoti jau kalbėjusiems savo kolegoms.

Pirma mintis, kurią norėčiau pasakyti, yra ta, jog manau, kad paskutinis pasaulinių maisto kainų šuolis mums visiems yra tarsi šaltas dušas. Padvigubėjusios grūdų ir ryžių kainos visame pasaulyje turėjo neproporcingai didelį poveikį kai kuriems neturtingiausiems besivystančių šalių gyventojams. Iš tiesų apskaičiuota, kad dėl tiesioginio aukštesnių 2007–2008 m. maisto kainų poveikio dar papildomai 75 mln. pasaulio gyventojų vaikščiojo alkani. Į šį klausimą turime labai rimtai pažiūrėti. Iš tikrųjų, daugelyje šalių dėl maisto kainų šuolio matėme riaušes dėl maisto ir politinį nestabilumą.

Kadangi prognozuojama, jog pasaulio gyventojų skaičius padidės iki daugiau nei 9 mlrd. ir klimato kaita turės didžiulį poveikį mūsų gebėjimui prasimaitinti, aprūpinimas maistu, sakyčiau, yra svarbiausia problema, į kurią turime atkreipti dėmesį, kurios turime imtis ir kuriai turime rasti sprendimus. Europos Sąjunga privalo padaryti viską, ką gali, kad padėtų besivystančioms šalims sukurti tvarias ūkininkavimo ir maisto gamybos sistemas, kad šios galėtų prasimaitinti pačios. Tam reikia lėšų – kaip Komisijos narys pabrėžė savo pareiškimė – ir atvirų rinkų. Čia pripažįstama, jog Europa nuėjo ilgą kelią, kad padėtų atverti ir liberalizuoti rinkas. Tačiau daug problemų, su kuriomis susiduria besivystančios šalys, kyla ir dėl nevykusios politikos bei netinkamo teisinės sistemos veikimo. Iš tikrųjų jokia pagalbos suma neišspręs šios problemos, kol neturėsite stabilios politinės sistemos ir stabilios teisinės sistemos, kurios sudarytų sąlygas ūkininkams klestėti ir naudotis aukštesnių rinkos kainų teikiama nauda.

Apskaičiuota, kad ES gamyba vien tam, kad ateityje būtų patenkinta didėjanti paklausa, turės padidėti daugiau nei 70 proc. Manychiau, kad Europos žemės ūkis turi vaidinti svarbų vaidmenį ne tik užtikrinant, kad būtume pakankamai apsirūpinę čia, bet ir užtikrinant, kad ateityje galėtume prisidėti prie pasaulio apsirūpinimo maistu.

José Bové, Verts/ALE frakcijos vardu. – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, kovai su badu reikalingos didelės politinės ir finansinės investicijos. Praėjusią savaitę Romoje Maisto ir žemės ūkio organizacija nesugebėjo pritraukti tokių investicijų, ir aš apgailestauju dėl to.

Daugiau nei milijardas gyventojų nukenčia dėl prastos mitybos ir 40 mln. vyrų, moterų ir vaikų kiekvienais metais miršta nuo bado. Šie neįtikėtini skaičiai nuo 1996 m. – pirmojo pasaulio aukščiausio lygio susitikimo maisto klausimais metų – padidėjo. Pasaulinė finansų ir ekonomikos krizė pablogino padėtį, ir pietinių šalių gyventojai yra pagrindinės aukos. Dešimt procentų pasaulio reklamos biudžeto leistų suteikti besivystančioms šalims paramą, kurios reikia jų žemės ūkio infrastruktūrai išsaugoti.

Maisto krizė yra viena pagrindinių grėsmių, keliančių pavojų pasaulio taikai ir stabilumui. 2050 m. smukūs ūkininkai turės išmaitinti 9 mlrd. gyventojų. Dėl žalos dirvožemiui, dėl žalos biologinei įvairovei, priklausomybės nuo naftos, šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos, požeminio vandens eikvojimo ir vartojimo įpročių pokyčių mūsų padėtis yra labai pažeidžiama – labiau pažeidžiama, negu prieš 40 metų.

Skurdas ir priklausomybė nuo importo – pagrindinė apsirūpinimo maistu nepatikimumo priežastis. Akivaizdu, kad mums reikia remti vietos gamybą. Praėjusio šimtmečio šeštajame dešimtmetyje Europa, siekdama pasigaminti maistą, kurio jai reikėjo, įgyvendino bendrąją žemės ūkio politiką. To siekdama ji apsaugojo savo vidaus rinką ir palaikė savo vartotojus. Šis savarankiškas apsisprendimas, ši teisė į savarankišką apsirūpinimą maistu dabar turi būti prieinama visoms viso pasaulio šalims arba šalių grupėms, kurios to nori.

James Nicholson, ECR frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, mūsų rezoliucijose šiuo klausimu sprendžiama dvejopa problema: bado panaikinimo, kurį šiuo metu kenčia šeštadalis pasaulio gyventojų, ir maisto tiekimo užtikrinimo ateityje.

Susiduriame su aplinkybėmis, kuriomis, viena vertus, didėja pasaulio gyventojų skaičius, ir, kita vertus, pasirodo, kad maisto gamybai reikia vis daugiau pastangų dėl neigiamo klimato kaitos poveikio ir didėjančių išlaidų, susijusių su maisto gamyba.

Nors aprūpinimo maistu patikimumo žemės ūkio aspektas neabejotinai yra išeitis sprendžiant šią problemą, taip pat turėtume sutelkti dėmesį į gerą valdymą besivystančiose šalyse, kuris būtinai reikalingas, jeigu norime turėti kokią nors galimybę įveikti badą pasaulyje. Pvz., pasižiūrėkime į Zimbabvę, kurią jau minėjo A. Deß. Ji kadaise buvo žinoma kaip Afrikos javų aruodas ir kadaise sugebėjo pati prasimaitinti ir pamaitinti daugelį kaimyninių šalių. Ją sugriovius R. Mugabės ir jo pakalikių veiksmais, ji to padaryti dabar nebegali.

Turime dirbti visi kartu, kad išspręstume šią problemą ir užkirstume kelią piliečių neramumams bei vargams, kurių priežastimi ji gali būti.

Patrick Le Hyaric, *GUE/NGL frakcijos vardu*. – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, jeigu Europos Sąjunga nori vaidinti teigiamą vaidmenį pasaulyje ir atgaivinti naują žmogiškumą, turėtų iš tiesų įsiklausyti į kurtinantį badaujančiųjų verkumą visoje planetoje.

Čia ir kitur vis sakome savo puikias kalbas. Vis dėlto sąžiningai pasakykime, ar čia mūsų sąžinė gali būti švari, kai kas penkios sekundės nuo altkio miršta po vaiką? Vaikas miršta ne dėl to, kad yra techninių problemų. Taip yra dėl šiandien pasaulį užtvindžiusios kraštutinio liberalizmo bangos.

Iki šiol dirbome žemę, kad pamaitintume žmones. Šiandien kapitalistinė sistema dirvą ir maistą pavertė prekėmis – pasaulinės spekuliacijos objektais. Todėl privalome radikaliai keisti politiką, palaikyti Maisto ir žemės ūkio organizaciją ir suteikti jai priemonių, kad galėtų veikti.

Mums reikalingi veiksmai, kaip sakėte Komisijos nariui, todėl reikalaujame veiksmų. Tačiau siekdama užtikrinti, kad veiksmai vyktų, Europos Sąjunga galėtų priversti visus žmones laikytis maisto suverenumo principo, galėtų padėti kiekvienai šaliai ir kiekvienam žemynui įgyvendinti ūkio darbo atlyginimo sistemas su numatytais garantuotomis kainomis, laikytis ir priversti vykdyti įsipareigojimus teikti oficialią pagalbą Pietų šalių vystymuisi, panaikinti skurdžių šalių skolas, sustabdyti tarptautinių verslo įmonių ir rizikos draudimo fondų vykdomą žemės pirkimą ir pripažinti, kad žemės ūkis ir maistas negali būti sunkių derybų su Pasaulio prekybos organizacija dalis.

Turime išgirsti bado šauksmą ir atitinkamai veikti. Dėl šių veiksmų padidėtų Europos reikšmė, ir jų reikia skubiai!

Bastiaan Belder, *EFD frakcijos vardu*. – (NL) Dešimt metų ar panašiai, kai buvau Europos Parlamento narys, šioje posėdžių salėje nuolat girdėjau puikius žodžius. Rengiantis pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimui maisto klausimais Romoje Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso taip pat gražiai kalbėjo. Jis pasakė: „Mes drauge pralaimėjome kovodami su badmečiu. Tai yra didelė moralinė gėda ir didžiulė dėmė mūsų kolektyvinei sąžinei“ (citatos pabaiga). Jis buvo visiškai teišus. Dėl to aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatai dar labiau nuvilia. Įtariu, kad Romoje daugiausia dėmesio buvo skiriama turtingųjų šalių politiniams interesams, o ne milijardo badaujančių pasaulio gyventojų interesams. Kad jums konkrečiai pailiustruočiau, pasinaudosiu pora pavyzdžių: kaip vis dažniau pripažįstama, biokuro politika ir jos skatinimas lemia kainų padidėjimą, taigi ir didesnę badą. Tačiau atrodo, kad draudžiama kaip nors kritikuoti šią politiką.

Be to, anksčiau jau ne kartą esu atkreipęs Parlamento dėmesį į pavojų, kurį kelia trečiųjų šalių skatinimas panaudoti didžiules investicijas Afrikoje, pvz., siekiant užtikrinti savo apsirūpinimą maistu. Kaip galima tikėtis, kad šalys, kuriose milijonai žmonių priklauso nuo JT pagalbos maistu, eksportuos į trečiašias šalis? Tačiau galutinėje deklaracijoje apie tai neužsimenama.

Turtingoms šalims labai lengva spręsti prieštarigus klausimus paprasčiausiai žarstant geranoriškus ir jaudinančius pažadus bei užsakant tolesnius tyrimus. Kita mintis, kilusi perskaičius deklaraciją, tokia, kad besivystančios šalys turės pasikliauti pirmiausia savo ištekliais. Atsižvelgdamas į tarptautinės bendruomenės iki šiol buvusį nesėkmingą bandymą panaikinti badą, tai pavadinčiau ne kuo kitu, o gėda.

Be viso to, taip pat šiek tiek laiko praleidau skaitydamas ankstesnių pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimų maisto klausimais galutines deklaracijas ir padariau išvadą, kad jie turi stebėtinai daug panašumų – viena su kita ir su šio Parlamento rezoliucija šiuo klausimu. Visose rašoma apie skubumą ir nuolat raginama tesėti anksčiau duotus pažadus. Tačiau, ar visų šių raginimų kartojimas neturėtų būti perspėjimo signalas mums? Cituoju JT pranešėją O. De Schutte: „skurstantiems gyventojams pažadų nereikia“. Kaip anksčiau dažnai buvo sakoma, aprūpinimo maistu užtikrinimas turi būti žmogaus teisė. Gerb. pirmininke, noriu pažvelgti į tai kitu aspektu ir pasakyti, kad Biblija mus moko, jog viename iš Dievo įsakymų sakoma, kad turėtume pamaitinti alkstantį. Tai yra mano asmeninė pareiga ir mūsų bendra atsakomybė.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Aš pats dalyvavau FAO susitikime Romoje. Savo akimis mačiau, kokia buvo ši konferencija. Manau, kad mums taip pat reikia atsakyti šios tokios veidmainystės, kuri turi poveikį

mums, nes atsižvelgiant į tai, kiek pinigų buvo išleidžiama tokioms konferencijoms, kaip ši, kurių rezultatas paprastai būna tik daugybė pažadų, galbūt mums reikėtų panaudoti šias išlaidas praktiškai ir paskaičiuoti, kaip sakė kalbėjusieji prieš mane, kiek vaikų šiandien nebūtų turėję mirti nuo bado, jeigu šios lėšos nebūtų buvusios išleistos tik laimingoms istorijoms. Tačiau Komisijos narys pasakė, kad problema susijusi su pasauline maisto gamyba, tačiau prieš pastebėdami krislą kito akyje turėtume pasižiūrėti, ar nėra rąsto mūsų akyse.

Remiantis moksliniais įrodymais, mano šalies, Bulgarijos, dirvožemis yra derlingiausias visoje Europos Sąjungoje. Prieš šimtą penkiasdešimt metų Bulgarijos ūkininkai sugebėjo išmaitinti tankiausiai gyvenamus Otomanų imperijos regionus Mažojoje Azijoje, naudodami XIX amžiaus technologiją. Tačiau šiuo metu Bulgarijos žemės ūkis nuolat smunka – dar labiau nuo tada, kai Bulgarija įstojo į Europos Sąjungą. Kvotomis, kurias Komisija pati nustatė Bulgarijai, ribojama žemės ūkio produkcijos gamyba, nors žemė Bulgarijoje virsta tyrlaukais. Pvz., reikia tik vieno iš 28 Bulgarijos regionų vieno ūkio, kad užaugintų visą pomidorų kvotą, kurią Bulgarijai nustatė Europos Komisija. Buvo būtent taip, nes kai kurie duomenys prieš 10 metų rodė, kad toks buvo oficialus gamybos lygis. Tačiau niekas nežiūri į tai, koks galėtų būti tikrasis gamybos lygis. Šiuo metu pačioje Europos Sąjungoje yra maisto gamybos procesų apribojimų, kurių netaikant būtų galima labai pagerinti padėtį ir iš tikrųjų pasiūlyti realią kovos su bado priemonę. Todėl tol, kol šiuos reikalus kontroliuos pareigūnai, kurie mato tik popieriaus lapus ir kurių daugiau niekas nedomina, viskas, ką mes paliksime, bus tik pažadai ir jokių veiksmų.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Gerb. pirmininke, pastaraisiais metais nepaprastai padaugėjo gyventojų, kenčiančių badą ir gyvenančių didžiuliame skurde, ir netiesa, kad dėl to kaltas kapitalizmas. Yra politinių sistemų, kurios žmogaus gyvybės ir kovos su bado požiūriu yra daug blogesnės. Pateiksiu tik vieną pavyzdį. Prieš kelis dešimtmečius komunizmas privertė badauti Europos šalį, kuri turi puikias sąlygas žemės ūkiui. Dėl šios priežasties vienoje šalyje nuo bado žuvo daugiau žmonių, negu šiuo metu nuo jo žūva visame pasaulyje. Ta šalis buvo Ukraina. Patarčiau būti apdairiems klausantis, apie ką kalbame šioje posėdžių salėje.

2000 m. 198 Jungtinių Tautų narės patvirtino konkrečius Tūkstantmečio vystymosi tikslus. Šiandien Komisijos narys kalbėjo apie pirmutinį, svarbiausią tikslą. Šiandien turime atsakyti į klausimą, ar šis tikslas pasiekiamas. Europiečiai mūsų klausia, ar mūsų prioritetai ir politika yra teisingi ir visų pirma, pvz., ar brangiai kainuojanti kova su klimato kaita yra svarbesnė negu kova su bado. Vos prieš savaitę man uždavė tokį klausimą: ar Europos Sąjunga neklysta rinkdamasi priemones tikslams pasiekti, todėl, užuot kovojusi su visuotinio atšilimo padariniais, pradeda brangiausią žmonijos istorijoje kovą su vėjo malūnais – kovą su klimato kaita?

Manau, jog geriausias būdas įrodyti, kad nėra prieštaravimo tarp veiksmų siekiant apsaugoti klimatą ir panaikinti badą, būtų veiksmingumas antroje srityje, kitaip tariant, iš tikrųjų panaikinti badą pasaulyje. Tada niekas negalėtų mūsų apkaltinti, kad mūsų prioritetai netinkami ir kad kovai su klimato kaita teikiame didesnę svarbą negu kovai su bado, kaip sakė ir A. Deß.

Manoma, kad žemės ūkis ateinančius kelerius metus bus labai svarbus. Mūsų pareiga įkalbėti besivystančias šalis ir padėti joms investuoti į žemės ūkį, taip pat įkalbėti tvirtai laikytis savo pareiškimų, kad 10 proc. nacionalinio biudžeto bus skiriama žemės ūkio vystymui. Tik tokiu būdu galime padidinti skurdžių šalių žemės ūkio potencialą ir padėti veiksmingai kovoti su bado.

Louis Michel (ALDE). – (FR) Gerb. pirmininke, išskyrus S. Berlusconi, kurio šalyje įvyko aukščiausiojo lygio susitikimas, nė viena iš pagrindinių G8 narių nedalyvavo FAO pasaulio aukščiausiojo lygio susitikime aprūpinimo maistu klausimu.

Taigi toks ekonominiu, socialiniu ir finansiniu požiūriu labai politinis susitikimas buvo sumenkintas ir tapo paprastu techniniu susitikimu. Vis dėlto J. Dioufo tikslas buvo tobulinti gamybos įrankius ir priemones siekiant tinkamai užtikrinti besivystančių šalių aprūpinimą maistu.

Ekonomikos ir finansų krizė – kaip žinome, nes tai nuolat kartojama, – tik padidina badą pasaulyje. Tema buvo aktualesnė negu kada nors anksčiau, nes pirmą kartą istorijoje šiandien badą kenčia daugiau nei milijardas pasaulio gyventojų. Tai yra vienas šeštadalis pasaulio gyventojų – 20 proc. daugiau nei 2005 m. ir 105 mln. daugiau nei 2008 m.

Kaip sakė J. Bové, visa tai reiškia, jog yra didelė rizika, kad gali pasireikšti nauji konfliktai ir, be to, ypač rimto pobūdžio konfliktai. Šis neapsirūpinimo maistu reiškinys atsirado dėl nepakankamų investicijų į žemės ūkį. Kaip pabrėžė J. Diouf, tai, kad žemės ūkis yra vienintelis 70 proc. pasaulio vargšų pragyvenimo šaltinis, yra tiesa. Jis prašė bendros 44 mlrd. USD per metus sumos, kuria būtų galima finansuoti investicijas siekiant

padėti smulkiesiems gamintojams. Jo prašymo buvo visiškai nepaisoma, nes turtingųjų šalių nėra nei tvarkaraščio, nei strategijos, nei politinės valios.

Komisijos nary, kokia pažanga padaryta įgyvendinant liepos mėn. priimtus G8 valstybių įsipareigojimus? Kadangi esu ejęs jūsų pareigas, žinau, su kokiais sunkumais susijęs donorų pritraukimas. Iki šiol prisimenu prieš dvejus metus vykusią nepaprastai sunkią kovą, kurioje taip pat dalyvavo J. M. Barroso, siekiant gauti tą apgailėtiną 1 mlrd. EUR, kad būtų galima sukurti šią maisto priemonę. Tačiau Europos ateitis yra glaudžiai susijusi su besivystančių šalių likimu.

Komisijos nary, aš netikiu formuluotėmis, vartojamomis mūsų kolegų Parlamento nario socialisto, kuris mums kalba apie kraštutinį kapitalizmą ir kraštutinį liberalizmą, nes jos, tuo labiau kaip semantinė asimiliacija, yra morališkai ginčytinos. Aš pats negaliu rasti atsakymo į tokio pobūdžio gana trumparegišką ideologinį tuščiažodžiavimą.

P. Le Hyaricai, privalau jums pasakyti, kad marksistiniame tamsuoliškumui tenka daug didesnė atsakomybė negu liberalizmui, už kai kurių šalių nepakankamą išsivystymą nuo to laiko, kai jos gavo savo nepriklausomybę.

Kaip tik tai norėčiau pasakyti, nes nenoriu leisti, kad šioje posėdžių salėje netrukdomai vyktų koks nors ideologinis tuščiažodžiavimas arba užkalbėjimas, kuris yra toks trumparegiškas, kad peržengia proto ribas.

Judith Sargentini (Verts/ALE). – Gerb. pirmininke, mano kolegų J. Bové ir B. Belder apibūdino problemą ir politinę tikrovę, tačiau žemės ūkio srityje yra nauja tendencija. Turtingos šalys savo kasdienį maistą arba savo biokurą užsitikrina pirkdamos žemę skurstančiose šalyse – užsiima žemės grobimu arba, kaip tai švelniau vadinama, „žemės ūkio naudmenų įsigijimu“. Tai vyksta, pvz., Madagaskare.

Atrodo, kad pasaulio lyderiams ši klausimą svarstyti būtų per daug įžeidu. Europos ir jos lyderių moralinė pareiga – pasipriešinti šiai naujai formai to, ką pavadinčiau kolonializmu. FAO aukščiausiojo lygio susitikimo maisto klausimais deklaracijoje žemės grobimo klausimas neaptariamas, ir tuo atžvilgiu susitikime iš tiesų praleista galimybė nusitaikyti į badą pasaulyje. Kodėl jūs to nepadarėte?

Be to, yra ES bendroji žemės ūkio politika. Pagaminame labai daug maisto. Europiečiai turi ką valgyti, tačiau BŽŪP atimamos galimybės tiek besivystančių šalių smulkiesiems, tiek pramoniniams ūkininkams, todėl jie praranda galimybę užsidirbti padoriam gyvenimui. Dėl to atsiranda maisto trūkumas ir poreikis maistą importuoti. Kada galėsime pamatyti laisvą ir sąžiningą Europos žemės ūkio politiką?

Richard Ashworth (ECR). – Gerb. pirmininke, tiek Jungtinės Tautos, tiek Europos Sąjunga sutiko, kad dėl didėjančio pasaulio gyventojų skaičiaus žemės ūkio produkcijos gamybos apimtis turės padidėti maždaug 50–100 proc. Mes su tuo sutinkame. Mes sutinkame su Komisijos požiūriu ne tik dėl to, kad sutinkame su juo, bet ir dėl to, kad tai yra tikslas, kuriuo pasaulis negali sau leisti nepasinaudoti. Tačiau kartu prašoma, kad žemės ūkio tikslas būtų pasiektas naudojant mažiau žemės, mažiau vandens, mažiau energijos ir išmetant mažiau išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų. Taigi, yra trys dalykai, kuriuos mums reikia suprasti.

Pirma, vyriausybės – ir ypač ES – turi daugiau investuoti į mokslinius tyrimus ir plėtrą, nes paprasčiausiai neturime informacijos, kuria galėtume pagrįsti ateities planą. Antra, susidūrus su pasaulio rinkų nestabilumu mums reikia apsauginio tinklo nuo bendrosios žemės ūkio politikos. Galiausiai, trečia, aprūpinimas maistu ir visa tai, ką dėl to turi padaryti Europos Sąjunga, kainuoja. Tai yra išlaidos, kurių negalima perkelti vartotojams, todėl kartoju: mums reikia stiprios žemės ūkio politikos ir turime laimėti ginčą diskusijoje dėl biudžeto.

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Gerb. pirmininke, galutinė deklaracija, kurią paskutiniame FAO aukščiausiojo lygio susitikime priėmė 193 šalys narės, iš tikrųjų, deja, kovojant su badu yra lašas jūroje. Nelaimei, turinčiai poveikį 6 mlrd. gyventojų, sustabdyti nebuvo nustatyta jokių terminų ir visų pirma jokių konkrečių išteklių bei sąlygų.

Pateikiamais duomenimis, vos per 90 sekundžių, kurias truks ši kalba, 15 vaikų pasaulyje mirs nuo bado. Tai griežčiausias ir aštriausias kaltinimas nesąžiningai, išnaudotojiškai, neprotingai ir dėl to istorijos požiūriu smerktinai ekonominei sistemai.

Tai yra sistema, kuri grindžiama realia politika ir gairėmis, o dabar, pone L. Michelai, svarbiausių veikėjų ir liberalia retorika, dėl kurios susidarė dabartinė padėtis: agropramoninio modelio propagavimas ginant stambiosios žemės ūkio produktų gamybos pramonės interesus, ir dėl to – kiekybinis pasaulio žemės ūkio

pramonės nuskurdinimas; daug nepakankamo investavimo į žemės ūkį, skatinimo palikti žemės ūkio pramonę ir mažų bei vidutinių ūkių – sektoriaus, kuris užtikrina 70 proc. pasaulio vargšų prasimaitinimą, – likvidavimo metų.

Dėl rinkos fundamentalizmo, privatizavimo ir liberalizavimo politikos bei laisvosios prekybos anksčiau buvo ir dabar yra apleidžiama žemė, koncentruojama žemės nuosavybė ir mažuma viešpatauja gamyboje, o dauguma priklauso nuo maisto.

Ekspertų vertinimu, nuolatinės prastos mitybos nelaimėi įveikti reikėtų 44 mlrd. USD. Tai yra daug kuklesnė suma negu ta, kurią valstybės narės skyrė stambiajam verslui, kad apsaugotų jį nuo vykstančios sisteminės krizės.

Diane Dodds (NI). – Gerb. pirmininke, pasaulio aukščiausiojo lygio susitikime aprūpinimo maistu klausimu JT Generalinis Sekretorius Ban Ki-moon pasakė, kad „dabartinė maisto krizė yra perspėjimas dėl ateities“. 2050 m. mūsų planeta gali būti 9,1 mlrd. gyventojų namais – tai yra 2 mlrd. daugiau nei šiandien. Tai stulbinantis skaičius, kuris reikš, kad ūkininkai turės užauginti 70 proc. daugiau maisto.

Šiaurės Airijos ūkininkai nori patenkinti šį poreikį. Tačiau dauguma jų mano, kad Europa trukdo jų gebėjimui gaminti daugiau maisto, versdama nitratai ir fosfatų reglamentais, biurokratija, nepakankamais moksliniais tyrimais ir plėtra pramonėje bei požiūriu, kad aprūpinimas maistu nėra problema, mažinti gyvulių tankį.

BŽŪP lems ūkininkų gebėjimą gaminti maistą. Ji taip pat turės įtakos maisto kainai. Jeigu Europa ūkininkų nerems tiesioginėmis išmokomis, maisto kaina turės padidėti, kad atitiktų gamybos sąnaudas. Mano tikslas – remti gamybą Šiaurės Airijoje ir aprūpinimą maistu Europoje. Tai bus pasiekta tik leidus ūkininkams ūkininkauti. Šiuo atveju BŽŪP reforma vaidins itin svarbų vaidmenį, todėl vykstant šiai BŽŪP reformai aprūpinimas maistu turėtų būti pagrindinė mūsų darbo dalis.

Mairead McGuinness (PPE). – Gerb. pirmininke, kaip viena iš šio pranešimo autorių pirmiausia norėčiau padėkoti frakcijoms, kurios labai glaudžiai bendradarbiavo, siekdamos pasiūlyti dokumentą, kuriame nebūtų pakeitimų. Manau, kad visi turėtume labai džiaugtis tuo. Mūsų nuomonės dėl daugelio dalykų nesutampa, tačiau manau, kad bendru klausimu – norėjimo padaryti gerą darbą siekiant padėti pamaitinti pasaulio alkstančiuosius – šis dokumentas yra žingsnis teisinga linkme.

Be to, buvau pranešimo dėl pasaulio aprūpinimo maistu ir BŽŪP autorė ankstesnės kadencijos metu, todėl labai intensyviai dirbau šiuo klausimu. Norėčiau pasakyti vieną labai paprastą mintį, kurios daugelis, atrodo, vengia: būtent ūkininkai maitins pasaulį, jeigu jiems bus sudarytas tinkamas klimatas – kalbu apie tai plačiausiame kontekste – šiam konkrečiam darbui atlikti. Likusieji iš mūsų kalbės apie tai. Mūsų pareiga – formuoti ir įgyvendinti politiką, kuria būtų sudarytos sąlygos mūsų ūkininkams gaminti maistą. Jie reaguos, jeigu turės du esminius dalykus – padarias kainas ir stabilias pajamas. Paskutinis kainų svyravimas turėjo poveikį abiem šiems dalykams, todėl žemės ūkis negali išgyventi iš to.

Kad neviršyčiau skirto laiko, – kaip viena iš autorių prašau jūsų kantrybės, – prašau bendrosios žemės ūkio politikos nelaikyti blogio įsikūnijimu. Kai kurie dabar pateikti argumentai priskirtini istorijai ir yra pasenę; mes visiškai reformavome šią politiką, ir galbūt, jei nebūtų BŽŪP, Europos Sąjungoje galėtume turėti didesnių nepatikimo apsirūpinimo maistu problemų. Kodėl neįgyvendiname geriausių jos dalių ir neprašome besivystančio pasaulio pasinaudoti bendrąja žemės ūkio politika? Todėl, kad leidžia mums būti labai griežtiems tokiais klausimais: neturėtume atleisti besivystančio pasaulio vyriausybėms; jų pareiga – tinkamai naudoti pagalbą vystymuisi; mūsų pareiga – užtikrinti, kad žemės ūkiui būtų išleidžiama daugiau pinigų ir į jį būtų daugiau investuojama. Manau, kad laikas nustoti vengti šio klausimo ir būti griežtiems vyriausybėms ir griežtiems sau. Mes turime moralinę pareigą ir esame pasirengę ją vykdyti.

Enrique Guerrero Salom (S&D). – (ES) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, pasaulio laukia du didžiuliai ilgalaikiai uždaviniai: kova su klimato kaitos poveikiu ir kova su skurdu ir badu pasaulyje.

Komisijos narys ir kiti Parlamento nariai minėjo šiuos skaičius, kurie taip pat pateikiami galutinėje Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo aprūpinimo maistu klausimais deklaracijoje: daugiau nei milijardas pasaulio gyventojų kenčia alkį ir 40 mln. kasmet miršta dėl skurdo.

Pirmiausia maisto krizė ir paskui finansų krizė trukdė siekti Tūkstantmečio vystymosi tikslų. Mes neiname į priekį – iš tikrųjų einame atgal. Uždaviniai ilgalaikiai, tačiau sprendimai neatidėliotini ir reikalingi dabar. Tačiau pastarosiomis savaitėmis gavome nerimą keliančių žinių apie pagrindinių teršėjų išmetamosiomis dujomis pasipriešinimą priimat sprendimus Kopenhagos konferencijoje ir apie tai, kad FAO aukščiausiojo lygio susitikime Romoje nedalyvavo lyderiai ir nepasiekta konkrečių rezultatų.

Mūsų problemos kelia nerimą, tačiau, nepaisant to, trūksta gebėjimo veikti. Žmonės turi eiti į priekį, nes turime nustatytas problemas, nustatytus sprendimus ir veiksmus, kurių reikia imtis. Šiais laikais žinome, su kuo kovojame, tačiau nebesugebame veikti.

Todėl palaikau rezoliuciją, kurioje Parlamentas raginamas skubos tvarka imtis veiksmų.

Franziska Keller (Verts/ALE). – Gerb. pirmininke, Lisabonos sutarties 208 straipsnyje numatyta, kad pagrindinis Europos Sąjungos vystymosi politikos tikslas – skurdo mažinimas ir panaikinimas. Be to, skurdas yra pagrindinė bado priežastis. 208 straipsnyje taip pat numatyta, kad Europos Sąjunga atsižvelgia į šiuos uždavinius kitose politikos srityse, kurios gali turėti poveikį besivystančioms šalims.

Tačiau eksporto subsidijomis ES žlugdo besivystančių šalių rinkas ir dėl to atsiranda skurdas ir badas. Jei norime, kad mūsų pagalba vystymuisi būtų veiksminga, mums reikia užtikrinti, kad jai nebūtų trukdoma kitose politikos srityse. Priešingu atveju mums nepavyks pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslų. Turėtume to nepamiršti aptardami ir reformuodami politiką, pvz., bendrąją žemės ūkio politiką ir žvejybos politiką.

(Kalbėtojas sutiko atsakyti į klausimą, užduotą pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį pakėlus mėlynąją kortelę)

Mairead McGuinness (PPE). – Gerb. pirmininke, norėčiau paprašyti ankstesnio kalbėtojo sukonkretinti, apie kokias eksporto grąžinamąsias išmokas kalba. Minėjau šį klausimą savo kalboje, bet sutinku, kad taikant eksporto grąžinamąsias išmokas seniau buvo daroma žala ir kad dabar Europa reformavo savo žemės ūkio politiką. Tačiau kai praėjusius metais pradėjome taikyti grąžinamąsias eksporto išmokas pieno sektoriui, vienintelė šalis, reiškusi pretenzijas, buvo Naujoji Zelandija, kuri nėra besivystanti šalis. Gal galėčiau paprašyti pateikti pavyzdį, kur šiuo metu tokia problema yra.

Franziska Keller (Verts/ALE). – Gerb. pirmininke, be abejo, sušaldytų viščių pavyzdys, kurį visi gerai žinote, jau šiek tiek pasenęs, tačiau dabar, pvz., pomidorai, kuriuos Europos Sąjunga daug subsidijuoja siekdama pateikti juos į Afrikos rinką, yra pigesni negu vietos produktai, dėl to naikinamos darbo vietos ir didėja skurdas. Taigi, iki šiol tai yra įprastas reiškinys, todėl manau, kad turime padirbėti šiuo klausimu.

Béla Glattfelder (PPE). – (HU) Vis daugiau pasaulio mokslininkų sako, kad 2030 m. vienu metu atsiras didžiulis naftos, vandens ir maisto trūkumas. Tačiau atrodo, kad pirmiausia turime susidurti su maisto trūkumu, nes jau dabar Žemėje yra milijardas kenčiančių badą gyventojų. Badą kenčiančių žmonių skaičius didėja greičiau negu pasaulio gyventojų skaičius. Todėl, nors šiuo metu tik vienas iš šešių asmenų kenčia badą, susiklostys tokia situacija, kad po kelių dešimčių metų badą kentės vienas asmuo iš keturių arba penkių. Kiekvieną minutę nuo bado miršta du vaikai. Akivaizdu, kad išeitis iš šios padėties tikrai nėra sprendimas nutraukti Europos Sąjungos bendrąją žemės ūkio politiką. Europos Sąjunga gali būti stipri ir pasaulyje vaidinti svarbų vaidmenį tik tada, kai turi tvirtą bendrąją žemės ūkio politiką.

Tačiau badas būdingas ne tik Afrikai. Europos Sąjungoje badas taip pat yra. Pvz., nors Europos Sąjungoje yra regionų, kurių gyventojai maistui išleidžia mažiau nei 10 proc. savo pajamų, taip pat yra kitų regionų, – kai kuriose Bulgarijos dalyse ir pietiniuose Rumunijos regionuose, – kurių gyventojai maistui vidutiniškai išleidžia daugiau nei 50 proc. savo pajamų. Tarp jų taip pat yra gyventojų, – imant vidurkį, – kurie maistui išleidžia daug kartų daugiau. Verta atkreipti dėmesį į šį klausimą, nes turime pripažinti tai, kad kiekvieną kartą, kai rengiame naują reglamentą, dėl kurio pabrangsta žemės ūkio produkcija ir sumažėja jo efektyvumas, pvz., reglamentus dėl gyvūnų gerovės, dėl kurių padidėja pašarų kiekis, reikalingas 1 kg mėsos pagaminti, ne tik darome žalą aplinkai, didindami išmetamųjų CO₂ dujų kiekį, bet ir kiekviena tokio pobūdžio priemone padidiname kenčiančių badą žmonių skaičių. Galbūt kaip tik šį papildomą pašarų kiekį turime panaudoti, pvz., paukščiams, kurių trūks ant badaujančio vaiko stalo, auginti.

Corina Crețu (S&D). – (RO) Gyventojų, kurie nepakankamai maitinasi, skaičius pasaulyje perkopė vieno milijardo ribą, todėl pablogėjo ir taip katastrofiška padėtis, kurioje vienas iš šešių asmenų kenčia badą. Deja, kaip buvo minėta anksčiau, pagrindinių pramonės valstybių lyderiai parodė, kad jų nedomina tokie svarbūs ir būtini aukščiausio lygio susitikimai, kaip tas, kurį labai neseniai Romoje surengė FAO. G8 valstybių narių vadovai, išskyrus Italijos ministrą pirmininką, nematė reikalo dalyvauti šiame susitikime.

Negaliu susilaikyti nepaminėjusi didžiulio ir nesąžiningo skirtumo tarp maksimalaus šios šalių grupės atstovų dėmesio lygio, kuris prilygsta 60 proc. pasaulio BVP, siekiant išsaugoti bankų sistemą ir jų abejingumo traagiškai tikrovei – badiui, su kuria susiduria vis daugiau tokių pat kaip mes žmonių. Tiesą sakant, šią krizę sukėlė ne pačios skurdžiosios šalys, tačiau būtent jos daugiausia nukenčia dėl krizės.

Nuo 1970 m. pasiekėme didžiausią bado pasaulyje lygį. Kas šešios sekundės nuo bado miršta po vaiką. Deja, išsivysčiusios pasaulio šalys stengiasi nematyti tragedijos, kuri dėl savo sunkių padarinių turi poveikį mums visiems. Geriausias to pavyzdys, taip pat įspėjimas mums, yra abejingumas, rodomas žemės ūkiui pastaruosius du dešimtmečius, dėl kurio kilo dabartinė maisto krizė. Bendros oficialios pagalbos vystymuisi sumos dalis, skiriama žemės ūkiui, sumažėjo nuo 17 proc. 1980 m. iki 3,8 proc. 2006 m.

Aprūpinimas maistu yra itin rimta problema, kuriai reikia skubių sprendimų, pirmiausia atveriant rinkas ir suteikiant pagalbą besivystančių šalių ūkininkams, kad būtų galima kuo greičiau apsirūpinti maistu ir panaikinti badą.

Esther Herranz García (PPE). – (ES) Gerb. pirmininke, norėčiau pirmiausia padėkoti M. McGuinness už šią iniciatyvą, kuri parodo, kokią svarbų vaidmenį vaidina bendroji žemės ūkio politika (BŽŪP) siekiant tarptautiniu mastu patenkinti maisto atsargų poreikį.

Dabar, kai Komisija, atrodo, nori sumažinti BŽŪP našta Bendrijos biudžetui, svarbu pabrėžti, kad nors BŽŪP ir gali nebūti prioritetu, maisto turi būti pakankamai. Pastaraisiais dešimtmečiais buvo akivaizdu, kad be BŽŪP būtų labai sunku, jei ne apskritai neįmanoma, užtikrinti pakankamą maisto kiekį.

Todėl žemės ūkio negalima lyginti su kitais ekonomikos sektoriais, kurie gali klestėti laisvojoje rinkoje, nes maisto rinka nėra laisvoji rinka. Ūkininkams reikia Europos Sąjungos paramos, kad jų verslas būtų sėkmingas, o Europos Sąjungai reikia ūkininkų, kad galėtų išsaugoti žemės ūkio modelį, kurį taikant žemės ūkis gebėtų patiekti pakankamai pakankamos kokybės maisto savo vis daugiau jo reikalaujantiems piliečiams.

Todėl manau, kad turime keisti BŽŪP kryptį, o ne panaikinti ją. Norint tai padaryti, turi būti užtikrinama tiesioginė pagalba ūkininkams ir atkuriamą žemės ūkio rinkų valdymo politika siekiant garantuoti kainų stabilumą, kuris būtų naudingas ne tik ūkininkams, bet ir vartotojams bei trečiosioms šalims.

Siekiant paskatinti subalansuotus įvairių maisto tiekimo grandinės dalyvių santykius, išvengti piktnaudžiavimo ir skatinti sąžiningiau paskirstyti prekybos maržas, turėtų būti nustatyta gerosios patirties sistema.

Be to, reikalinga Europos vartotojų informavimo politika, kuri išryškintų Bendrijos gamintojų pastangas atitikti Europos Sąjungos reglamentus aplinkos, aprūpinimo maistu ir gyvūnų gerovės srityse, nes Bendrijos gamintojai turi konkuruoti su importu iš trečiųjų šalių, kuriose taikomi daug žemesnio lygio standartai.

Trečiųjų šalių gamintojai yra labiau linkę eksportuoti į Europos Sąjungą, negu aprūpinti savo šalių rinkas, nes pagal Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) susitarimus toks eksportas pelningesnis.

Michèle Striffler (PPE). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nary, ponios ir ponai, anksčiau buvo pasakyta, kad kas penkios sekundės kur nors pasaulyje nuo bado ir skurdo miršta po vaiką ir yra apskaičiuota, kad daugiau nei milijardas gyventojų nukenčia dėl prastos mitybos.

Todėl pasaulio aprūpinimo maistu klausimas tampa itin skubiai sprendtinis ir turi būti Europos ir tarptautinės politinės darbotvarkės pradžioje. Reikia stengtis, kad Europos politika būtų nuoseklesnė, jei norime užtikrinti, kad būtų pasiektas Tūkstantmečio vystymosi tikslas.

1 mlrd. EUR maisto priemonė yra reikalingas pirmas žingsnis, tačiau būtina, kad įgyvendinimo priemonės būtų orientuotos į smulkius ir vidutinius šeimos ūkius bei javų ūkius, visų pirma vadovaujamus moterų, ir į neturtingus gyventojus, nes jie labiausiai nukenčia dėl maisto krizės.

Tvarus žemės ūkis turi būti prioritetine sritimi. Turi būti ištirti pažangūs finansavimo mechanizmai, pvz., finansinių operacijų mokestis, kuris būtų taikomas prisitaikymui prie klimato kaitos ir kuriuo taip pat galėtų naudotis labiausiai pažeidžiamų šalių smulkūs ūkininkai.

Ricardo Cortés Lastra (S&D). – (ES) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, po Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) pasaulio aukščiausio lygio susitikimo aprūpinimo maistu klausimu norėčiau išreikšti nusivylimą jo ribotu socialiniu, informaciniu ir politiniu poveikiu. Visų pirma esu nusivylusi, kad nepavyko pasiekti jokio susitarimo dėl 44 mlrd. USD paketo, kuris buvo numatytas siekiant padėti neturtingiausiems ūkininkams, ir liūdna, kad viskas toliau bus taip, kaip anksčiau.

Kalbėdami apie aprūpinimą maistu, žemės ūkį ir vystymąsi dažnai pamirštame vandens trūkumą, kuris dabar yra didelė problema, o ateityje bus dar didesnė. Dabartinėmis ekonomikos ir aplinkos krizės sąlygomis mums labiau nei kada nors anksčiau reikia, kad išsivysčiusios šalys įsipareigotų aukščiausiu lygiu sukurti naują tarptautinių diskusijų forumą siekiant konsoliduoti vandenį kaip viešąją gėrybę, pasidalyti technologijomis ir kurti veiksmingas, tvarias ir ekonomiškai gyvybingas vandens išteklių valdymo sistemas.

Jeigu nesirūpinsime savo vandens ištekliais, mums niekada nepavyks įveikti bado.

Chris Davies (ALDE). – Gerb. pirmininke, XVIII amžiuje Anglijoje Thomas Malthus numatė, kad gyventojų skaičiaus didėjimas viršys maisto atsargas. Dabar jo idėją įvairiais būdais bandoma paneigti, nes būta nemažai žemės ūkio revoliucijų, kurios pakeitė mūsų visuomenę. Tačiau jo žodžiai iš dalies teisingi, nes per daugelio mūsų gyvenimą pasaulio gyventojų skaičius patrigubėjo – visiškai neįtikėtinau patrigubėjo – ir daugybėje pasaulio dalių jis viršijo mūsų maisto atsargas. Jeigu norime užkirsti kelią badiui ir kontroliuoti gyventojų skaičiaus didėjimą, mums reikia daryti daugiau, o tai padaryti galima užtikrinant, kad moterys visur turėtų teisę reguliuoti savo vaisingumą. Be to, turime išsaugoti vaikų gyvybes. Geriausias būdas sumažinti gyventojų skaičiaus didėjimą – išsaugoti paauglių gyvybes, kad gyventojai nejaustų poreikio turėti didesnes šeimas.

Čia, Vakarų pasaulyje, esame įpratę valgyti mėsą, o tai yra didelis išteklių eikvojimas. Viskas, ką galiu pasakyti – ir, gerb. pirmininke, matau, kad man skirtas laikas baigiasi, – kaip žmogus, prieš 20 metų nustojęs valgyti mėsą, yra tai, kad jeigu norime išsaugoti pasaulį ir užkirsti kelią badiui, valgykime tai, kas žalia, o ne kas raudona.

Peter Jahr (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, turėti pakankamai maisto yra žmogaus teisė, todėl badas yra nusikaltimas žmogiškumui. Be to, manau, jog žmonių rasė turi pakankamai techninių ir mokslinių žinių, kad galėtų užtikrinti, kad niekas pasaulyje nekenktų bado. Žinoma, norint, kad pasaulyje neliktų bado, taip pat reikia pinigų. Tačiau tai nėra vien pinigų klausimas. Prieš tai mums taip pat reikia įvykdyti kai kuriuos reikalavimus. Pirmia, sukurti stabilią demokratinę struktūrą besivystančiose šalyse, antra, kovoti su korupcija, trečia, besivystančiose šalyse įdiegti tinkamą žemės ūkio sistemą ir tik tada investuoti į žemės ūkį. Dažnai per mažai kalbama apie tris pirmuosius klausimus. Be to, labai daug lėšų dingsta šiose šalyse, patenka ne į tas rankas ir naudojama korupcinei veiklai.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Gerb. pirmininke, norėčiau išsamiau išdėstyti tai, ką prieš dvi dienas kalbėjau apie katastrofišką maisto krizę, į kurią visų pirma buvo įstumta Afrika, ir aiškiai nepakankamą daugumos pramoninių šalių ir kylančios ekonomikos šalių paramą sprendžiant pasaulio aprūpinimo maistu problemą.

Per diskusijas Romoje vykusiame FAO aukščiausiojo lygio susitikime kelios NVO apkaltino maisto tarptautinio verslo įmones bandymu užgrobti tūkstančius hektarų labai derlingos žemės, priklausančios besivystančio pasaulio smulkiesiems ūkininkams. Taip jau buvo įsigyta daugiau nei 40 000 hektarų nuo Etiopijos iki Indonezijos.

Jos taip pat pasmerkė daugelio turtingų šalių polinkį, užuot Afrikoje skatinus darnų agroekologijos vystymąsi, naudoti chemines trąšas ir naujas technologijas. Jos griežtai kritikavo agrochemines bendroves, genetiškai modifikuotų organizmų naudojimą ir biomasės kuro gamybos didinimą, taip darant žalą javų auginimui.

Raginu Europos Sąjungą skubos tvarka investuoti į pasaulinės partnerystės projekto, kuriuo būtų sudarytos galimybės geriau koordinuoti kovos su badiu veiksmus, įgyvendinimą. Man atrodo, kad neabejotinai geriausia išeitis būtų natūrinis žemės ūkis.

Elisabeth Köstinger (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, ilgalaikis aprūpinimas maistu yra vienas iš bendrosios žemės ūkio politikos uždavinių. Atsižvelgdami į maisto trūkumą, visų pirma turime pabrėžti, kokia svarbi yra stipri BŽŪP, kuri ateityje vaidins itin svarbų vaidmenį įveikiant pasaulinio maisto sunkumus.

Tai reiškia, kad reikalingas atitinkamas ilgalaikis BŽŪP finansavimas. BŽŪP yra svarbi ES maisto ir saugumo politikos dalis, o po 2013 m. ji vaidins svarbų vaidmenį plėtros politikoje ir išorės aprūpinimo maistu politikoje. Todėl puikiai veikiančios ekosistemos, derlinga dirva, stabilūs vandens ištekliai ir tolesnis kaimo ekonomikos įvairinimas yra didžiausi prioritetai. Tarptautinis bendradarbiavimas ir solidarumas kartu su subalansuotais prekybos susitarimais, kurie, užuot kenkę, skatina aprūpinimą maistu, yra svarbiausias pasaulinės aprūpinimo maistu aspektas ir būtent šiuo aspektu stipri BŽŪP gali svariai prisidėti.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE). – (RO) Visų pirma, rizikuodama pakartoti D. Stoyanovo jau minėtą mintį, apgailėstauju, kad daugelyje Europos šalių esama tiek daug nedirbamos žemės, nors kalbame apie badą pasaulyje.

Antra, kadangi pasiūlyme dėl rezoliucijos sprendžiamas šis klausimas, esu patenkinta, kad Komisijos narys paminėjo šią temą, tačiau noriu atkreipti dėmesį į pavojų, kurį kelia labai madingas apsirūpinimo maistu tikslas. Šis tikslas, reiškiantis ne tą patį, ką aprūpinimas maistu, dabartinėmis sąlygomis galėtų turėti nepageidaujamą poveikį, nes klimato kaita kiekvieną regioną veikia skirtingai. Dėl šios padėties kaip niekada svarbi tampa prekyba, o ne platūs kiekvienos šalies užmojai pasigaminti viską, ką jos gyventojai nori valgyti.

Marian Harkin, autorius. – Gerb. pirmininke, tiesiog norėčiau pareikšti pastabas dviem klausimais, kurie buvo iškelti diskusijoje. Pirma, dėl bado ir klimato kaitos sąsajos. Kaip Romoje pasakė Ban Ki-moon, tuo laiku, kai didėja pasaulio gyventojų skaičius ir keičiasi pasaulio klimatas, 2050 m. mums reikės pagaminti 70 proc. daugiau maisto, tačiau orai tampa pavojingesni ir sunkiau nuspėjami. Taigi, bet kokios pozityvios pastangos, kurias dedame dėl klimato kaitos, turės teigiamą poveikį maisto gamybai.

Kitas dar kartą keliamas klausimas yra labai lengvas pasirinkimas – peikti BŽŪP, tartum BŽŪP būtų atsakinga už visas besivystančio pasaulio bėdas. BŽŪP nėra tobula, tačiau ji buvo reformuota. Jeigu norime, kad mūsų ūkininkai toliau gamintų ir Europoje užtikrintų aprūpinimą maistu, negalime reguliavimu ir paramos panaikinimu, kalbant tiesiogine prasme, priversti jų pasitraukti iš verslo.

Pvz., ar kas nors darė paskutinės ES cukraus pramonės reformos tyrimą, kad išsiaiškintų, ar ES cukraus pramonės sunaikinimas buvo naudingas tiems, kurie gyvena trečiojo pasaulio šalyse, ar tik cukraus magnatams ir žemvaldžiams, kai tuo pat metu smulkūs cukraus žaliavos augintojai buvo palikti skursti? Jokiu būdu nenoriu sumenkinti pasaulinio bado problemos, tačiau mums reikia užtikrinti, kad pateiktume tokius problemas sprendimus, kurie iš tikrųjų ją sumažintų.

Sari Essayah (PPE). – (FI) Gerb. pirmininke, puiku, kad tą pačią dieną, kai svarstome rezoliuciją dėl Kopenhagos klimato kaitos konferencijos, pateikti svarstyti aprūpinimo maistu klausimai ir bado problema, nes šie dalykai yra labai glaudžiai susiję.

Kai kurie Parlamento nariai jau minėjo problemą, susijusią su tuo, kad vykdydami klimato pat iš dalies sukėlėme ir daugiau problemų. Pvz., nustatėme nerealius biokuro tikslus, todėl susidarė tokia padėtis, kad iš besivystančių šalių buvo perkama žemė biokuro žaliavai auginti. Taigi, žemė paimama iš pačių neturtingiausių gyventojų, kurie galėtų ją naudoti ūkininkavimui ir savo žemės ūkio produkcijos gamybai.

Panašių iškraipymų buvo ir žemės ūkio politikoje. Dėl šių iškraipymų perprodukcija eksportuojama į besivystančias šalis ir taip trukdoma jose vystyti žemės ūkį. Itin svarbu nepamiršti vienos tiesos – šiandien pasaulyje turime daugiau nei pakankamai maisto, tačiau tiesiog nėra noro juo pasidalyti.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Gerb. pirmininke, paskutiniame FAO aukščiausiojo lygio susitikime dalyvavusios šalys nesugebėjo pateikti jokių dalykiškų pasiūlymų. Bendros strategijos neturėjimas tarptautiniu lygiu kelia susirūpinimą, ypač atsižvelgiant į nuolat didėjantį pasaulio gyventojų skaičių, kuris 2050 m. turi pasiekti 9 mlrd.

Visi puikiai prisimename 2007 m. maisto krizės padarinius, kai dėl staigaus pagrindinių žemės ūkio produktų kainų šuolio milijonai viso pasaulio gyventojų susidūrė su maisto stoka. Manau, kad iš krizės turėtume pasimokyti. Turime nutraukti veiksmus, kuriais siekiama riboti žemės ūkio produkcijos gamybą ir kurie, keista sakyti, pastaraisiais metais yra tokie populiarūs mūsų ES.

Manau, kad įvertinus pasaulines maisto produktų rinkos tendencijas, bet koks bandymas riboti BŽŪP yra neprotingas žingsnis, dėl kurio artimiausioje ateityje kils grėsmė mūsų žemyno aprūpinimui maistu. Turėtume padėti besivystančioms šalims sukurti žemės ūkio politiką, kuri joms sudarytų sąlygas užtikrinti aprūpinimą maistu savo piliečiams.

Karel De Gucht, Komisijos narys. – Gerb. pirmininke, aš taip pat apgailestauju, kad nė vienas iš G8 valstybių vadovų nedalyvavo Romoje, išskyrus Komisijos Pirmininką J. M. Barroso, todėl ir tai, be abejo, sudaro įspūdį, kad tai buvo aukščiausiojo lygio susitikimas, kuris beveik nieko naujo nedavė. Manau, kad skaitant galutinę deklaraciją tai taip pat yra akivaizdu. Kita vertus, manau, kad taip pat labai svarbu, kad mums pavyktų išlaikyti aprūpinimo maistu klausimą politinėje darbotvarkėje, kad keletą aukščiausiojo lygio susitikimų, kuriuos buvome numatę 2009 m., rezultatas tikrai būtų buvęs toks, kad jis dabar būtų tarptautinės darbotvarkės pradžioje, ir kad kai pasaulio lyderiai vėliau susitiks, tarkime, Pitsburge vykstančiame G20 susitikime, įvyktų derybos dėl vystomojo bendradarbiavimo ir plėtros politikos. Taigi, iš esmės tai yra labai pozityvus dalykas.

Kadangi dalyvavau Romoje, turiu pasakyti, kad, be galutinės deklaracijos, kuri, turiu pripažinti, kelia šią tokį nusivylimą, susitikime vyko labai puikios diskusijos, taip pat jame buvo labai gerai dalyvaujama, todėl iš jo kažkas gali išeiti. Pvz., vyko visa diskusija dėl derlingos žemės pardavimo besivystančiose šalyse ir šalyse, kurios neturi dirbamos žemės. Jos pirkimas savaime yra labai įdomi diskusijos tema, taip pat manau, kad ji yra viena iš tų, kurias mes galime pasiekti bendrą supratimą.

Kitas dalykas, kurį noriu pasakyti, yra tas, kad, kaip jau sakė keletas Parlamento narių, BŽŪP, be abejo, nėra ideali. Šiame pasaulyje nėra nieko idealaus, tačiau kai pasižiūrime į bendrosios žemės ūkio politikos poveikį besivystančiam pasauliui, manau, galime tvirtinti, kad iškraipymo poveikio besivystančioms šalims atžvilgiu

iki šiol tai yra mažiausiai žalinga sistema iš didžiulio prekybos bloko. PPO pripažino, kad dauguma, jei ne visos, mūsų subsidijos yra prekybos neiškraipiančios subsidijos, nes jomis remiamos žemės ūkio pajamos, o ne žemės ūkio produktų kainos.

Aš taip pat šiek tiek esu, kaip čia pasakius, nusivylęs, kad mes visą laiką priekaištaujame sau. Europa taip pat nėra ideali, tačiau manau, kad, pvz., su maisto priemone žengiame didelį žingsnį į priekį. Pagal ją numatomas 1 mlrd. EUR per dvejus metus, taip pat kalbama ne apie maisto tiekimo palaikymą, o daugiausia dėmesio skiriama sėklų tiekimui ir kt., palaikant besivystančio pasaulio smulkiuosius žemės ūkio produkcijos gamintojus. Manau, kad tai iš tiesių yra naujovė. Ją taip pat pripažino, pvz., Pasaulio bankas, kuris perima šį mechanizmą. Taigi, neturėtume visą laiką priekaištauti sau. Be kita ko, ši priemonė buvo mano pirmtako naujovė. Yra vienas dalykas, dėl kurio nesutinku su juo, – dėl to, kas buvo pasakyta apie poną, kuris tuo tarpu išėjo, t. y. P. Le Hyaricą. Mano pirmtakas buvo ne socialistas, o komunistas, todėl, manau, turėtumėte pasižiūrėti į jo politinę frakciją – jis yra komunistas, galbūt tuo gali būti paaiškinamas jo samprotavimas.

Be to, ką minėjau, L'Akviloje prisiėmėme atsakomybę, kaip Europos Komisija, ir pažadėjome 4 mlrd. USD, kurie sudaro apytikriai 20 proc. maisto paketo ir paramos paketo, dėl kurio buvo susitarta L'Akviloje. Tai padarę, iki šiol esame didžiausi donorai, davę pažadus L'Akviloje, ir ketiname šiuos pažadus tesėti. Be to, ketiname įsipareigoti šią sumą ir kuo greičiau sumokėti.

Baigdama pasakysiu keletą žodžių apie naują ES žemės ūkio ir aprūpinimo maistu politiką, nes 2010 m. Komisijos darbo programoje yra numatyta pateikti Tarybai ir Parlamentui komunikatą dėl atnaujintos Europos Sąjungos žemės ūkio ir aprūpinimo maistu politikos. Šiame dokumente bus apžvelgtos dabartinės problemos, turinčios poveikį žemės ūkiui ir aprūpinimui maistu, pvz., klimato kaitos keliamos problemos, didesnis dėmesys mitybai ir maisto kokybei, saugos tinklai ir socialinės apsaugos politika, biokuro gamybos poveikis maisto gamybai arba naujų technologijų ir biotechnologijų naudojimas ir poveikis, daugiau raginimų laikytis teisėmis grindžiamų požiūrių, plataus masto žemės išsigijimas ir kt.

Pirmiausia komunikatu bus siekiama atnaujinti ES įsipareigojimą padėti besivystančioms šalims siekti pažangos savo žemės ūkio gamybos srityje. Jis išlieka itin svarbus, ypač atsižvelgiant į didėjančią maisto paklausą dėl didėjančio pasaulio gyventojų skaičiaus ir kintančių mitybos įpročių bei uždavinių ir grėsmių, kuriuos klimato kaita kelia tvariai žemės ūkio gamybai. Antra, juo bus siekiama pradėti svarstymus, kaip ES galėtų geriausiai išnaudoti savo patirtį ir praktinę patirtį, siekdama palaikyti regioninės politikos ir strateginių sistemų atsiradimą žemės ūkio ir aprūpinimo maistu srityse. Trečia, juo bus siekiama suteikti pagrindą visos ES požiūriui siekiant suderinti esamas ECMS politikos sistemas, kai bus prisiimti įsipareigojimai, nustatyti L'Akvilos veiksmų darbotvarkėje. Ketvirta, juo bus siekiama pasiūlyti būdus, kaip ES galėtų prisidėti prie proceso paspartinimo siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų ir ypač Tūkstantmečio vystymosi tikslo Nr. 1, atsižvelgiant į artėjančią Tūkstantmečio vystymosi tikslų peržiūrą, vyksiančią 2010 m. rugsėjo mėn. Niujorke. Penkta, juo bus siekiama užtikrinti geresnę ES poziciją dabartinių tendencijų pasaulinėje žemės ūkio produktų gamybos valdymo sistemoje atžvilgiu ir galiausiai spręsti problemas, kurioms aprūpinimo maistu darbotvarkėje neseniai buvo suteiktas didelis prioritetas.

Viešos konsultacijos dėl svarstomų klausimų dokumento buvo pradėtos lapkričio 16 d. ir bus baigtos sausio mėn. pradžioje. Taigi, pasikonsultuosime su visomis suinteresuotosiomis šalimis ir paskui pateiksime oficialų Europos Komisijos komunikatą.

Pirmininkas. – Gavau šešis pasiūlymus dėl rezoliucijos⁽⁶⁾, pateiktus pagal Darbo tvarkos taisyklį 110 straipsnio 2 dalį.

Diskusijos baigtos.

Balsavimas vyks 2009 m. lapkričio 26 d., ketvirtadienį.

19. Mėsos iš trečiųjų valstybių importas (diskusijos)

Pirmininkas. – Kitas darbotvarkės klausimas – Komisijos pareiškimas dėl mėsos iš trečiųjų šalių importo.

Androulla Vassiliou, Komisijos narė. – (EL) Gerb. pirmininke, atsiprašau, bet šis klausimas labai įdomus ir turi daug aspektų, todėl gerbiamųjų Parlamento narių labai šiek tiek užtruksiu, kol išdėstysiu savo pareiškimą.

⁽⁶⁾ Žr. protokolą.

Komisija turi veiksmingą ES gyvūnų ir visuomenės sveikatos reikalavimų, taikomų mėsei iš trečiųjų šalių, rinkinį.

Daugelį metų ES palaikė labai veiksmingą importo politiką, kurią vykdant atsižvelgiama į mokslines tendencijas ir dabartinę ligų padėtį trečiojoje šalyse. Visų pirma joje ypatingas dėmesys skiriamas snukio ir nagų ligai trečiųjų šalių eksporte, nes, kaip žinote, ES nėra šios ligos, kuri gali padaryti didžiulę ekonominę žalą. Siekiant išvengti SNL plitimo Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija nustatė labai išsamius standartus ir reikalavimus.

PPO susitarime dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių pripažįstama, kad nors šalys gali taikyti skirtingus produktų tikrinimo standartus ir metodus, dėl to nebūtinai padidėja pavojus gyvūnų ir visuomenės sveikatai. ES negali primesti tikslų savo vidaus teisinių priemonių kopijų trečiojoje šalyje lygiai taip pat, kaip trečiojoje šalyje, į kurias eksportuojame, negali savo nacionalinių taisyklių primesti mums. Galime tik reikalauti, kad jų priemonės turėtų tokį pat poveikį, kaip mūsų.

Norėčiau kaip pavyzdį pateikti atsekamumą. ES turime labai griežtas galvijų individualios identifikacijos ir atsekamumo taisykles. Ligos protrūkio atveju mūsų taisyklės padeda atsekti gyvūnus, kurie gali būti užsikrėtę, kad būtų galima apriboti ligos plitimą. Be to, mūsų taisyklės leidžia mums atsekti ir stebėti maistą arba pašarus visuose gamybos ir paskirstymo etapuose, nuo fermos iki stalo. Kita vertus, atsekamumo taisyklėmis, taikomomis trečiojoje šalyje, eksportuojančioms į ES, siekiama tik užtikrinti, kad importuojama mėsa nekeltų nepageidaujamo pavojaus ES. Taigi, šių taisyklių taikymo sritis yra daug labiau ribota negu pagal ES galiojančias taisykles.

Be to, norėčiau pabrėžti, kad galvijų atsekamumo ES priemonės buvo patvirtintos daugiausia reaguojant į GSE krizę, dėl kurios, kaip prisimenate, smarkiai sumažėjo vartotojų pasitikėjimas ir prekybos jautiena požiūriu vidaus rinka gerokai nukentėjo.

Dabar norėčiau pasinaudoti šia galimybe, kad išsamiau paaiškintčiau itin veiksmingą riziką ribojančių priemonių grupę, kurią taikome jautienos importui ir kuri užtikrina aukščiausią galimą ES visuomenės ir gyvūnų sveikatos lygį, kartu joje atsižvelgiama į Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacijos standartus ir toliau visiškai laikomasi SFS susitarimo principų. Šios priemonės gali būti skirstomos į penkis pagrindinius apsaugos lygius. Jos tokios visapusiškos, kad tik 12 trečiųjų šalių, esančių ne Europoje, yra pajėgios įvykdyti visus šiuos reikalavimus, todėl jautieną importuojame tik iš šių kelių šalių.

Pirma, jautienos importas leidžiamas tik iš trečiųjų šalių arba tam tikrų šių šalių dalių, kurios po Komisijos patikrinimo, siekiant patikrinti jų veterinarijos tarnybų kompetenciją ir apskritai gyvūnų sveikatos padėtį, buvo duotas specialus leidimas. Antra, Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija ir Europos Sąjunga turi būti pripažinusios galvijų kilmės teritoriją, kurioje nesergama SNL. Trečia, jautieną eksportuojančios šalys privalo turėti patvirtintą specifinių veterinarinių vaistų likučių, augimą skatinančių medžiagų ir funkcijų stimuliatorių, kurie ES ribojami arba draudžiami naudoti maistui skirtiems gyvūnams, stebėsenos planą. Ketvirta, visa importuojama šviežia mėsa turi būti atgabenta iš patvirtintos skerdyklos, kuriai išduotas leidimas ir kuri įtraukta į sąrašą šiam konkrečiam tikslui. Penkta, turime konkrečias mėsos gamybos ir saugojimo sąlygas.

Turime papildomą apsaugos lygmenį, leidžiantį mėšą su kaulais įvežti tik iš Australijos, Kanados, Čilės, Naujosios Zelandijos ir Jungtinių Valstijų. Kitoms septynioms turinčioms leidimą šalims į Europos Sąjungą galima eksportuoti tik nuo kaulų atskirtą ir subrandintą jautieną be subproduktų. Šiuo apdorojimu užtikrinamas SNL viruso nuklenksminimas, jeigu jis dar būtų, nepaisant visų anksčiau mano nurodytų priemonių, taip užtikrinant papildomą apsaugą. ES rinkai skirtos mėsos siuntos turi būti patvirtintos oficialiai paskirto veterinarijos gydytojo, kuris garantuoja, kad visiškai įvykdytos visos anksčiau minėtos sąlygos.

Mėsos siuntoms atkeliavus į ES, mūsų pasienio kontrolės punktuose kontrolę vykdo oficialios valstybių narių veterinarijos tarnybos. Prie ES sienų visai mėsei turi būti atliekamas privalomas veterinarinis patikrinimas. Pasienio kontrolės punktai yra įpareigoti atlikti dokumentų, atitikties ir fizinį patikrinimą. Pasienio kontrolės punktuose importuojamai mėsei taikomas šimtaprocentinis dokumentų ir atitikties patikrinimas. Be to, atliekamas ne mažiau nei 20 proc. importuojamos mėsos siuntų fizinis veterinarinis patikrinimas. Be to, turime papildomą apsaugos lygį, taikydami savo draudimą visoje ES šerti gyvūnus jovalu arba viešojo maitinimo atliekomis. Ši priemonė užtikrina, kad ligoms imlios rūšys ES neturėtų sąlyčio su SNL virusu, jeigu jis patektų į ES, nepaisant visų anksčiau mano nurodytų priemonių.

Visos mano nurodytos priemonės yra visiškai suderintos. 2006 m. Europos maisto saugos tarnyba pripažino, kad šios priemonės yra labai veiksmingos mažinant SNL patekimo į ES pavojų. Savo nuomonėje EMST tvirtino: „Taigi ES turi veikiančią modernią importo kontrolės sistemą. Šios pastangos, atrodo, būtų labai veiksmingos legalios prekybos mėsa ir mėsos produktais atžvilgiu.“

Taip mes prieiname prie kito klausimo. Po to, kai praėjusio šimtmečio aštuntajame dešimtmetyje buvo suderintos veterinarinės importo sąlygos, mes ES niekada neturėjome SNL ligos protrūkio dėl legalaus mėsos importo. Esu tikra, kad man nereikia priminti, kad 2001 m. SNL protrūkio JK priežastis buvo nelegalus mėsos įvežimas – greičiausiai iš Azijos – ir nelegalus šėrimas maisto atliekomis. Todėl manau, kad, užuot bandžius be saiko reguliuoti teisėtą importą, turėtume sutelkti savo pastangas ten, kur yra realus pavojus, ir nukreipti jas į nelegalų įvežimą arba asmeninį importą. Todėl tikiuosi, kad ES oro uostuose ir kitose patekimo į ES vietoje jūs visi matėte plakatus, kuriuose keliautojams išaiškinamos gyvulinės kilmės produktų įvežimo taisyklės.

Žinau, kad kai kurie iš jūsų išreiškė susirūpinimą dėl mūsų jautienos importo iš Brazilijos. Norėčiau jums priminti, kad praėjusių metų sausio mėn. braziliškos jautienos importui buvo nustatyti papildomi reikalavimai. Be visų reikalavimų, kuriuos jau nurodžiau, jiems priskiriamas reikalavimas, kad Brazilijos valdžios institucijos atliktų kilmės ūkių auditą ir juos patvirtintų. Dabar Brazilijos valdžios institucijos taip pat reikalauja, kad galvijai, kurių mėsa skirta ES rinkai, būtų individualiai identifikuojami ir registruojami duomenų bazėje. Šie gyvūnai sudaro mažiau nei 1,5 proc. visos Brazilijos galvijų populiacijos, kurią sudaro apytikriai 2,9 mln. gyvūnų patvirtintuose ūkiuose. Todėl Brazilijos valdžios institucijos iš naujo įvertino ūkius, pageidaujancius gaminti jautieną eksportui į ES. Iš daugiau nei 10 000 visų ūkių, 2007 m. lapkričio mėn. turėjusių teisę eksportuoti, šiuo metu patvirtinta tik 1 708 ūkių. Todėl Brazilijos jautienos importas į ES gerokai sumažėjo. 2009 m. pradžioje Komisijai atliekant patikrinimą buvo nustatyti kai kurie trūkumai, tačiau Brazilijos valdžios institucijos visapusiškai bendradarbiavo, siekdamos pašalinti šiuos trūkumus. Bet kuriuo atveju bendros išvados nepateisino kokio nors tolesnio jautienos iš Brazilijos importo ribojimo. Susiklosčius tokioms aplinkybėms tolesnį jautienos iš Brazilijos importo ribojimą kai kas galėtų aiškinti kaip protekcionizmą, dėl to mūsų priemonėms galėtų kilti sunkumų PPO.

Be to, mums reikia nepamiršti, kad ES turės kai kada susidurti su gyvūnų sveikatos ir maisto saugos problemomis, todėl primygtinai reikalaujame, kad trečiosios šalys atitinkamai reaguotų į šias problemas. Todėl turėtume rodyti pavyzdį, žaisdami pagal taisykles, reglamentuojančias tarptautinę prekybą.

Norėčiau baigdama Parlamentą patikinti, kad Komisija toliau kovos su nelegaliu įvežimu, kuris kelia didžiausią pavojų mūsų aukštiems standartams. Komisija taip pat išlaikys savo dabartinį proporcingą požiūrį į jautienos importą iš trečiųjų šalių, įskaitant Braziliją. Šios priemonės garantuos, kad išsaugosime aukštą visuomenės ir gyvūnų sveikatos lygį ES ir kad ES toliau bus gerbiama tarptautiniu lygiu.

Esther Herranz García, PPE frakcijos vardu. – (ES) Gerb. pirmininke, Europos Sąjunga nustato Bendrijos gamintojams aukščiausius pasaulyje maisto saugos, sveikatos, gyvūnų gerovės ir aplinkos standartus. Europos galvijų augintojai yra įpareigoti laikytis šių standartų kaip būtinos sąlygos Europos Sąjungos paramai gauti. Didžiajai daugumai ūkininkų ši parama nekompensuoja padidėjusios naštos, todėl ūkiai paliekami nerimą keliančiu greičiu. Jeigu nesiišimsime atitinkamų priemonių, šis procesas tęsis.

Tačiau panagrinėkime šį klausimą atidžiau. Didėjantį Europos produkcijos trūkumą, žinoma, padengia importas iš trečiųjų šalių, daugiausia iš Brazilijos. Žinant spaudimą, daromą Bendrijos galvijų augintojams, būtų visiškai nesąžininga leisti mėsos siuntoms patekti į Bendrijos rinką, jeigu jos neatitinka minimalių reikalavimų, dėl kurių Europos Sąjunga susitarė su trečiosiomis šalimis.

Be to, norėčiau pabrėžti, kad šie reikalavimai yra mažesni už tuos, kurie nustatyti mūsų pačių ūkininkams, nes atrodytų, tartum visiškai tokių pat standartų nustatymas trečiosioms šalims prieštarautų Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) taisyklėms. Žinant, kad PPO neleidžia mums nustatyti tokių pat standartų importui, kokius mes nustatome Europos galvijų augintojams, Komisija vis dėlto privalo mažų mažiausiai garantuoti, kad visa mėsa, kuri kerta Bendrijos sienas, būtų vežama iš ūkių, kuriuose atliktas atitinkamas patikrinimas. Nebūtų prasmės blokuoti importą iš tokių šalių kaip Brazilija, nes yra Bendrijos paklausa, kurią reikia patenkinti. Nepaisant to, tai nepateisina bandymo nepastebėti ir ieškoti kito būdo, gresiant kokiems nors neatitikimams, kuriuos Europos Sąjungos Maisto ir veterinarijos tarnyba (MVT) galėtų nustatyti atlikdama reguliarius patikrinimus.

Norėčiau sužinoti, kodėl Komisija taip siekia sumenkinti šiuos neatitikimus, žinant, kad MVT per savo paskutinę komandiruotę į Braziliją patvirtino, kad kai kurios sertifikavimo institucijos neatitinka būtinų tikrinimo standartų. MVT taip pat rado didžiulių trūkumų atsekamumo sistemoje, kurią naudoja Brazilija, ir nustatė problemų, susijusių su daugeliu siuntų, tranzitu siunčiamų į Europos Sąjungą, kurios neturėjo reikalingų sertifikatų.

Kaip atsizvelgiant į šią informaciją būtų galima užtikrinti, kad 1 500 Brazilijos ūkių įvykdytų sutartus reikalavimus?

Alan Kelly, S&D frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, kai kalbame mėsos importo klausimu, mes Europoje turime tvirtai laikytis principų, kurie sudaro mūsų politiką šiuo klausimu, ir turėti griežtą, bet sąžiningą reguliavimo sistemą.

Šie principai turi būti grindžiami vartotojo saugumu ir pasitikėjimu, aplinkos apsauga ir – nepaprastai svarbu – vienodomis sąlygomis visiems mėsos gamintojams. Šiuo metu sistema veikia tokiu būdu, kuris yra nesąžiningas tiek ūkininkų, tiek vartotojų atžvilgiu. Mes verčiame savo ūkininkus pereiti daugelį daug laiko reikalaujančių ir brangių procedūrų tik tam, kad leistume, kad jų kainą sumažintų produktai iš ES išorės, – Brazilija yra puikus pavyzdys. Šiuo klausimu yra akivaizdus MVT įrodymas.

Ši padėtis paprasčiausiai yra nestabili. Ūkių praktika Brazilijoje daugeliu atvejų paprasčiausiai neatitinka standartų, tačiau Europos vartotojams tai žinoma ir priimtina. Jeigu mes nebūsime atsargūs, dings paskata gaminti aukštos kokybės saugią mėsą, nes mes leidžiame prastos kokybės produktams daryti neigiamą poveikį kainoms ir ūkininkų pajamoms. Be to, savaime suprantama, kad dėl maisto grandinės integracijos būdo, vos mėsai patekus į sistemą, ji išplis į daugybę produktų ir jos bus nebeįmanoma atsekti. Ar tai gali būti sąžininga Europos vartotojų atžvilgiu?

Jautienos gamintojai visoje Europoje išstumiami, todėl jiems arba vartotojams tokia padėtis negali ilgiau būti. Netikima, kad naujos neseniai įgyvendintos priemonės iš tikrųjų yra apgalvotos. Yra daug pretenzijų dėl galvijų, kurie užauginami ir paskui įteisinami pasinaudojus patvirtintais ūkiais, nors iš tikrųjų jie nėra užauginti šiuose ūkiuose, pavyzdžiui.

Komisijos nary, aš jokių būdu nepalaikau protekcionizmo, tačiau laikas veikti. Negalime stovėti nieko neveikdami ir leisti tęsti šią praktiką. Tai paprasčiausiai nesąžininga. Tai nesąžininga Europos vartotojų atžvilgiu ir Europos gamintojų, kurie turi taikyti praktiką, kurios nėra perėmę ir netaiko Brazilijos gamintojai, atžvilgiu.

George Lyon, ALDE frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, noriu padėkoti Komisijos narei už jos pareiškimą, kuriame pasakė, jog yra daug apsaugos priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad trečiųjų šalių importas atitiktų aukščiausius galimus standartus. Visų pirma noriu panagrinėti MVT ataskaitą iš Brazilijos. Tinkamos atsekamumo sistemos ir paskirti ūkiai Brazilijoje sudaro priemonių, kurias ES reikalavo įgyvendinti siekiant išvengti bet kokio užkrėstų mėsos produktų importo iš šios šalies į ES pavojaus arba rizikos, pagrindą. Jos yra pagrindas ES vartotojams, ūkininkams ir mokesčių mokėtojams garantuojant, kad nėra jokių pavojų.

Nepamirškime, kad snukio ir nagų liga iki šiol yra rimta Brazilijos problema. Tačiau vasario mėn. Komisijos MVT pateiktoje ataskaitoje pateikiamas trūkumų sąrašas: 50 proc. patikrintų ūkių, kurie buvo paskirti eksportuoti į ES, turėjo problemų. Iš jų 25 proc. ūkių turėjo rimtų problemų, susijusių su tuo, kad neturėjo nustatytų ausies įsagų, ir su ūkiuose esančiais galvijais, kurių nebūtų galima identifikuoti – jie neturėjo supratimo iš kur galvijai atgabenti. Be to, trūko dokumentų; buvo interesų konflikto problemų; ES inspektoriai nustatė, kad tartum atsitiktinai vienas iš valstybės priežiūros pareigūnų yra susituokęs su asmeniu, atsakingu už gyvulių identifikaciją, – paaiškėjo, kad jie turi tam tikrą skaičių nuosavų galvijų tame ūkyje, kuriame bandos įrašai buvo netikslūs.

Komisijos nare, man nerimą kelia tai, kad MVT ataskaitos santraukoje buvo tvirtinama, jog visos kontrolės priemonės iš esmės yra patenkinamos. Tačiau apgailėstauju, kad turinys visiškai nepatvirtina išvados, todėl mes, kaip tautų grupė, privalome būti budrūs. Man nėra reikalo Parlamentui priminti apie poveikį, kurį ligų protrūkis gali turėti mokesčių mokėtojams, ūkininkams ir vartotojams. Per paskutinį didelį ligos protrūkį JK, kurį minėjote savo kalboje, snukio ir nagų liga išplito, todėl sunaikinome milijonus gyvulių, ir tai mūsų mokesčių mokėtojams kainavo 4 mlrd. GBP. Štai kuo rizikuosime, jeigu tinkamai į tai nepasižiūrėsime, todėl privalome būti budrūs.

Neprašau, kad Brazilijai būtų pritaikyti apribojimai. Viskas, ko prašau čia šįvakar dalyvaujančios Komisijos narės, tai užtikrinti, kad į šį klausimą bus rimtai atsižvelgta ir kad Komisija užtikrins, jog ataskaitoje nurodyti nustatyti faktai kitoje ataskaitoje bus ištaisyti. Mums reikia matyti neprirašytą sveikatos dokumentą, kad galėtume patvirtinti ūkininkams, mokesčių mokėtojams ir vartotojams, kad jie yra saugūs ir kad galima atnaujinti laisvą ir sąžiningą Brazilijos ir ES prekybą.

Alyn Smith, Verts/ALE frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, taip pat norėčiau padėkoti Komisijos narei už išsamų pareiškimą – galbūt vieną iš išsamiausių ir labiausiai argumentuotų pareiškimų, kada nors pastaruoju metu pateiktų Komisijos.

Šis klausimas vertas to, kaip vienas iš paskutinių klausimų, likusių po pirmos kovos dėl Brazilijos jautienos. Malonu šį vakar šioje posėdžių salėje matyti tiek daug pažįstamų žmonių. Tikiuosi, tai rodo, kad domimės šiuo klausimu ir rimtai jį vertiname. Palaikome jus ir tai, ką sakote apie importo kontrolės priemones ir apie SNL. Atvirai kalbant, šis klausimas ne visai yra apie tai, todėl esu toks patenkintas, kad tie, kurie norėjo išplėsti šį klausimą iki importo iš trečiųjų šalių, pasiekė šį tikslą.

Jis yra ne tik apie Brazilijos jautieną. Jis yra apie platesnį principą, kuriuo atsižvelgiama į tai, jog mūsų vartotojai, mūsų rinkėjai ir mūsų ūkininkai reikalauja, kad importuojant iš šių šalių būtų siekiama, kad jų produkcija čia atitiktų mūsų standartus, o tai reiškia – laikytis visų mūsų standartų.

Taigi man kyla nerimas, kai klausausi, kaip jūs sutinkate su faktu, kad Brazilija turi žemesnius atsekamumo standartus, negu mes, tartum ji negalėtų kelti tokio ligos pavojaus Europos Sąjungos teritorijoje. Mūsų vartotojai tikisi lygiai tokių pat standartų visoms prekėms, patenkančioms į Europos Sąjungą. Sutinku su jūsų nuomone, kai kalbate apie griežtą ligos kontrolę, tačiau mes kalbame apie lygybę ir sąžiningumą. Mūsų vartotojai reikalauja, – reikalauja mūsų ūkininkai ir mes, tiesą sakant, taip pat, reikalaujame, – kad turėtume lygiai tokius pat atsekamumo standartus visoje Brazilijoje ir visose trečiojoje šalyse. Grįžtant prie MVT ataskaitos, kurioje rašoma, kad 50 proc. patikrinimų baigėsi nesėkmingai arba atskleidė problemas, reikia pasakyti, kad tai tartum žalios mėsos numetimas alkanų vilkų gaujai, kaip galbūt pastebite šį vakar. Ar galite mums pasakyti, kada bus pateikta kita MVT ataskaita, ar jūs tikrai rimtai atsižvelgsite į ją ir ar uždrausite importą iš bet kurios šalies, kuri nesilaiko mūsų standartų?

James Nicholson, ECR frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, pirmas dalykas, kurį noriu paaiškinti čia šį vakarą, yra tas, kad kalbama ne apie trečiųjų šalių importą. Kalbama apie Brazilijos jautieną, įvežamą į Europą. Štai apie ką kalbama.

Mane liūdina tai, kad šį vakarą pasilikau čia, o mes neturime ryžto. Nežinau kodėl, tačiau suprantu, kad kai kurios didelės Parlamento grupės nebuvo pasirengusios atsilaukti Brazilijos ambasadoriui, kuris praėjusią savaitę Briuselyje užsiiminėjo lobizmu. Tai taikoma socialistų frakcijai, o liberalams leisiu atsakyti patiems, nes suprantu, kad jie neatsilaikė Pirmininkų sueigoje ir leido pateikti mums rezoliuciją.

Aš noriu, kad tai taptų žinoma. Brazilijos ambasadorius nesistengė manęs paveikti. Galbūt jis laikė, kad nesu vertas su juo susitikti, – nežinau. Arba galbūt jis pamanė, jog esu per daug kietas riešutas, kad būtų galima jį perlaužti, nes – noriu šį vakar čia labai aiškiai pasakyti – ateityje, Komisijos nare, turėsiu jums pasakyti, kad jūs Komisijoje daugiau nebandytumėte surišti Europos ūkininkams rankų dėl mėsos standartų, kurių jie laikosi kiekvieną savaitės dieną, ir paskui ateiti čia ir postringauti mums apie MVT ir visa kita.

Turiu jums, Komisijos nare, pasakyti, kad mes čia esame išrinkti penkeriems metams. Nežinau, kiek ilgai jūs ketinate būti čia, tačiau jūs, jeigu jau esate čia, arba kas nors kitas, kuris užims jūsų vietą, turite įtikinti mus visais būdais, pavidalu, apimtimi ir forma kalbant apie tai, kokiu būdu mėsa, kuri patenka į Europą, turi būti tokių pat standartų, kaip mūsų gaminama mėsa. Mes daugiau nesutinkame būti antri. Jums daugiau nepavyks įveikti mūsų. Tikiuosi, kad jūs tai perduosite savo pareigūnams, nes negalima tikėtis, kad sutiksime su tuo tu, kurie yra mūsų Europos gamintojai, vardu.

John Bufton, EFD frakcijos vardu. – Gerb. pirmininke, aš taip pat noriu iškelti rimtų klausimų dėl Brazilijos jautienos eksporto saugumo ir tinkamumo. Neregamentuojama mėsa importuojama iš už tūkstančių mylių, pakenkiant vietos ūkininkams. Kaip šį vakar girdėjome, kartu su mėsa atkeliauja užkrėtimo pavojus, pvz., snukio ir nagų liga.

Griežto reguliavimo Brazilijoje nebuvimas taip pat reiškia, kad eksportuotojai turi konkurencinį pranašumą prieš Europos ūkininkus. Veidmainystės užsienio jautienos eksporto klausimu dydis dar labiau išryškėja diskusijų klimato kaitos klausimu kontekste. Nors mums sakoma, kad privalome prisiimti išipareigojimus plataus užmojo klimato kaitos darbotvarkės atžvilgiu, ES stengiasi nepastebėti, kad Brazilijos jautienos eksporto pramonė atsakinga už 80 proc. sunaikinto Amazonės atogrąžų miško.

Iki 2007 m. draudimo, jautieną į ES eksportavo 30 000 Brazilijos ūkių. Šiuo metu leidžiama tik 12 proc. šio eksporto, tačiau kasdien vis daugiau šių ūkių patvirtinamas leidimas eksportuoti į ES. Per mėnesį šį teisę suteikiama apytikriai 100 ūkių.

Pradžioje, kai atsirado ši problema, maisto ir veterinarijos tarnyba pranešė apie reikšmingas problemas, susijusias su ūkių sertifikavimu ir gyvulių atsekamumu. Yra didžiuliu problema, susijusių su skerdyklose neidentifikuotais galvijais. Be to, yra plačiai paplitusi nuomonė, kad daugelis inspektorių turi glaudžius ryšius su ūkiais, – arba net turi savo, – kuriems suteikta teisė eksportuoti jautieną.

Europos ūkininkai privalo tvirtai laikytis taisyklių, nustatytų dėl vartotojų saugumo. Tai, kad jų užsienio konkurentai dirba ne pagal tokias pat taisykles, suteikia užjūrio eksportuotojams nesąžiningą konkurencinį pranašumą. JK jautienos pramonė susiduria su realiomis problemomis, kurias kelia ne ES gamintojai, galintys masiškai eksportuoti mėsą daug mažesnėmis kainomis.

Kai kurie didžiausi pasaulio mažmenininkai, pvz., bendrovės „Carrefour“ ir „Wal-Mart“, jau uždraudė Brazilijos jautieną dėl to, kad ją gaminant naikinami miškai. Kiekvienais metais dėl pelningos jautienos eksporto pramonės Amazonėje iškertamas Belgijos dydžio plotas. Apskaičiuota, kad galvijų auginimas atsakingas už 80 proc. nelegalaus miškų naikinimo.

Mane stebina, kaip gali būti vienas taisyklių rinkinys Jungtinės Karalystės ir Europos ūkininkams, o kitas – Brazilijai. Kurią žemės ūkio pramonę ES ir Komisija iš tikrųjų palaiko?

(Kalbėtojas sutiko atsakyti į klausimą, užduotą pagal Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnio 8 dalį pakėlus mėlynąją kortelę)

Alyn Smith (Verts/ALE). – Gerb. pirmininke, pritariu daug kam, ką pasakė J. Bufton, tačiau norėčiau nesutikti su juo ir suabejoti juo dėl vienos jo čia pasakytos frazės. Jis pasakė, kad neregamentuojama mėsa buvo importuojama į ES. Jūs tai gana aiškiai pasakėte, pone J. Buftonai, per savo pristatymą. Ar atsižvelgdamas į 15 minučių pristatymą, kurį anksčiau išgirdome iš Komisijos narės, jūs pripažintumėte, kad aiškiai taip nėra ir kad jūsų tam tikra hiperbolė kenkia reikalui, kuris svarstomas rimtoje diskusijoje, kurioje šįvakar dalyvaujame čia, susijusiam su labai technišku teisės aktu ir reglamentu, ir kad šiam reikalui jūs iš tikrųjų ne padedate, o trukdote?

John Bufton (EFD). – Gerb. pirmininke, atsakysiu į tai. Iš tikrųjų, jeigu pasižiūrėtume, kas darosi su mėsa, įvežama į šalį iš Brazilijos ir panašių šalių, žinotume, kad yra su tuo susijusių problemų, kurios, žinoma, neregamentuojamos. Tai gana paprasta. Visa problema ta, kad tai visiškai aišku. Taigi, jūsų išsakoma nuomonė yra labai svarbi, tačiau dabar jums sakau, kad iš šių šalių įvežama neregamentuojama mėsa.

Kodėl po galais dabar Europos Sąjungoje yra tokia padėtis? Turime mėsą, įvežamą iš ten, – šįvakar girdėjome apie tai, kaip ši mėsa netikrinama šiose vietose, skerdyklos ir kt., taip pat anksčiau minėjau, kad Maisto ir veterinarijos tarnyba pranešė apie šias problemas. Tai akivaizdus faktas. Šiuo klausimu esame tos pačios nuomonės.

Diane Dodds (NI). – Gerb. pirmininke, dėkoju Komisijos narei už jos ilgą ir išsamų pranešimą. Komisijos nare, kaip ir daugelį čia šį vakarą dalyvaujančiųjų šioje posėdžių salėje, mane šiek tiek suglumino jūsų pripažinimas, kad nieko negalime padaryti mėsos importo iš trečiojo pasaulio šalių klausimu.

Anksčiau savo pareiškime jūs pasakėte, kad kaip trečiosios šalys negali nustatyti standartų ES, lygiai taip pat ES negali nustatyti standartų kitoms šalims. Dabar dėl daugelio mūsų ūkininkų, kurie, matyt, yra nepalankioje padėtyje, šį vakarą norėčiau pagarbiai pareikšti, kad taip, mes galime nustatyti standartus, kol esame tikri. Todėl kol negausime maisto ir veterinarijos tarnybos ataskaitų, kurioje mums būtų pasakyta, kad laikomasi reglamentų, kuriuos turime prižiūrėti, neturėtume importuoti jautienos iš šių šalių.

Daugelis mūsų ūkininkų kenčia dėl didžiulės produkcijos keliamos įtampos ir jaučia neteisę, todėl manau, kad šį vakarą šioje posėdžių salėje galite išgirsti pyktį, kurį daugelis jaučia dėl šios konkrečios problemos.

Mairead McGuinness (PPE). – Gerb. pirmininke, kaip viena iš šio klausimo bendraautorė galiu tik pritarti J. Nicholsono prašymui, nepaisant to, kad visų pirma socialistai, kurie dabar verčia krokodilo ašaromis, šiuo klausimu populistiniais tikslais atsisakė palaikyti rezoliuciją šiuo svarbiu klausimu. Kartais vėlai vakare mes vargstame, tačiau kartais tai yra pateisinama.

Komisijos nare, dėkoju jums už jūsų labai ilgą ir išsamų pristatymą, kurį labai vertinu, tačiau galiu tik pasakyti, kad nepastebėjote dramblio kambaryje. Kalbėsiu tiesiai šviesiai. Jūs buvote priversta veikti tik dėl Airijos ūkininkų asociacijos spaudimo ir jos veiksmų, apie kuriuos buvo pranešta Airijos ūkininkų žurnale ir kuriais domėjosi Parlamentas. Politinis spaudimas suteikė jums sveiko proto.

Aš atidžiai klausiausi jūsų kalbos, pasižymėjau pastabų ir paskaitysiu jas dar kartą. Tačiau iš tiesų norėčiau, kad pripažintumėte, jog buvote priversta veikti. Norėčiau atkreipti dėmesį į jūsų pačios pateiktus skaičius: gana stebina tai, kad 2007 m. buvo 10 000 ūkių, turėjusių teisę eksportuoti, o šiuo metu leista eksportuoti tik 1 700 ūkių. Ar tai mums nepasako, kad kiti apskritai neturėjo eksportuoti? Štai kokie rimti klausimai, kuriuos keliamo – ir teisingai keliamo – Parlamente dėl šio importo.

Man liko šiek tiek laiko, todėl norėčiau išnaudoti jį dviem klausimams. Dabartinėje Komisijoje nesitikėjau tinkamai ir atsakingai užsiimti šiuo klausimu. Tačiau kitai Komisijos narių kolegijai – Pirmininkui ir nariams – pranešu, kad aš ir kiti šiame Parlamente to sieksime iki pat galo, nes turime įkalbinėti ir įtikinėti savo gamintojus laikytis aukštų standartų. Bėgant laikui jie pasipiktins, kai pamatys, kad šiuos standartus menkina importas iš trečiųjų šalių.

Jūs galbūt nesuvokiate, koks pasipiktinimas kyla vietoje, tačiau norėčiau pasakyti, kad jis ten kyla. Taip pat susidursime su javų importo problema, susijusia su Europoje taikomais griežtesniais pesticidų reglamentais, ir susidursime su gyvūnų gerovės reglamentais, kai po kelerių metų uždrausime narveliuose laikomų paukščių kiaušinių produkciją ir importuosime kiaušinių miltelių produktus, gautus iš mažuose narveliuose laikomų paukščių kiaušinių.

Būkite tikra, Komisijos nare, kad galbūt tai per vėlu, tačiau mes esame budrūs, todėl kita Komisija turės geriau pasisaugoti.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, kuo skiriasi Europos jautiena, nuo importuojamos jautienos? Ji nebūtinai skiriasi skoniu ar tik kaina – visų pirma ji skiriasi sveikatos standartais, kurie yra Europos Sąjungoje ir kurie nebūtinai yra trečiojoje šalyse, eksportuojančiose savo mėsą.

Pvz., kalbant apie Brazilijos jautienos gamybą ypatingas dėmesys buvo atkreiptas į trūkumus, susijusius su veterinarija ir sveikata, nurodytus 2007 m. Briuseliui pateiktame Airijos ūkininkų asociacijos pranešime. Belgijos visuomenės sveikatos moksliniam institutui atliekant tyrimą taip pat buvo atskleista, kad Argentinos jautienos bakteriologinė kokybė nebuvo tokia gera, kaip vietinės mėsos, pvz., tada, kai ji patenka ant mūsų stalo. Vargu ar tai nustebintų, jeigu įvertintume tai, kad Argentinos jautienai atkelti į Europą reikia dviejų mėnesių. Pvz., Belgijoje vartojimo ciklai yra daug trumpesni, nes produkcija paprastai suvartojama per mėnesį nuo skerdimo.

Todėl sveikatos standartų, kuriuos nustato Europos Sąjunga, privalo laikytis ne tik Europos šalys – ne mažiau svarbu, kad tokių pat standartų laikytųsi trečiojoje šalyse, eksportuojančiose mėsą į Europą. Priešingu atveju tai parodytų, kad Europos Komisija, kuri draudimą laiko per ankstyvu ir nepagrįstu, neatlieka savo pareigos ginti vartotojų interesus ir baudžia Europos gamintojus.

Galiausiai šalys, kurios uždraudė Brazilijos jautienos importą, pvz., Jungtinės Valstijos, Čilė ir Japonija, rodo Europai kelią, kurį reikia rinktis, nes mums kokybė yra esminis reikalavimas. Todėl atitinkamai veikime, kad apsaugotume savo gamintojus, kurie yra mūsų kokybės garantai.

Marian Harkin (ALDE). – Gerb. pirmininke, Komisijos narė pasakė, kad negalime nustatyti tokių pat standartų, tačiau turime užtikrinti, kad jie turėtų lygiai tokį pat poveikį. Ji kalbėjo apie ES atsekamumą nuo ūkio iki stalo, tačiau taip pat kalbėjo, kad trečiojoje šalyse atsekamumo taikymo sritis daug labiau ribota. Jeigu taikymo sritis yra daug labiau ribota, – tai yra Komisijos narės žodžiai, – kaip gali būti lygiavertis poveikis?

Tačiau mano klausimas – paskutinė MVT ataskaita dėl jautienos importo iš Brazilijos. Kalbu apie tai, kad tiek Komisija, tiek MVT nuolatos mažina savo nustatytų faktų poveikį ir menkina bet kokią neigiamą informaciją. Taip, papildomi reikalavimai buvo leisti, tačiau, kaip sakė mano kolegė M. McGuinness, tai padaryta tik po nuolatinio žemės ūkio komiteto ir Airijos ūkininkų organizacijos spaudimo.

Didžiąją savo gyvenimo dalį buvau matematikos mokytoja, todėl jeigu savo mokiniams duočiau išspręsti 12 uždavinių – panašiai kaip 12 Komisijos narės vizitų Brazilijos įstaigas – ir jie išspręstų šešis iš jų, jų egzaminų lape neparašyčiau „patenkinamai“. Jeigu trijuose būtų nedidelių klaidų ir trijuose didelių klaidų, nelaikyčiau to geru rezultatu, ypač tada, kai praleidau daug metų dirbdama su jais, kad pagerinčiau jų pažymius.

ES ūkininkai nori sąžiningos prekybos lygiai taip pat, kaip laisvosios prekybos, o ES vartotojai taip pat nusipelno tikrumo. ES Komisija ir MVT pareiškia užtikrinti abu dalykus. Aš jiems už jų darbą tikrai neparašyčiau pažymio A.

Richard Ashworth (ECR). – Gerb. pirmininke, man malonu girdėti, kad Komisijos narė yra pasiryžusi išsaugoti maisto standartus ES, tačiau yra du klausimai, į kuriuos noriu atkreipti jos dėmesį.

Pirma, Komisijos nare, jūs kalbėjote apie plakatus oro uostuose. Turiu pasakyti jums, kad niekada nemačiau jokių perspėjimų arba patikrinimų, kurie ES oro uostuose būtų atliekami importuojamiems maisto produktams. Siūlau jums dar kartą iširti tai, nes tai vyksta ne tiek, kiek jūs įsivaizduojate.

Antra, manęs neįtikino jūsų argumentas dėl Brazilijos jautienos. Buvau nukeliavęs ten pats ir mačiau padėtį vietoje, todėl šiuo atžvilgiu pritariu ankstesniems kalbėtojams.

ES ūkininkai laikosi aukščiausių pasaulyje standartų ir gerai daro. Tačiau tai susiję su tam tikromis išlaidomis, kurių negalime perkelti savo vartotojams. Todėl labai nesąžininga neapsaugoti Europos gamintojų ir vartotojų nuo produkcijos, kuri paprasčiausiai neatitinka tokių pat standartų, kokių mes tikimės sulaukti.

Patirtis parodė, kad šios problemos sprendimo jūs negalite patikėti komerciniams interesams. Jūs turite turėti patikimą ES maisto politiką. Tai nėra protekcionizmas – kaip tik tai daro bendroji žemės ūkio politika, kuri tam ir buvo numatyta, t. y. tiekti maistą, užtikrinant jo kiekybę ir kokybę. Mano pateiktos dvi pastabos rodo, kad to labai trūksta.

Albert Deß (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, esu labai dėkingas E. Herranz García, kad šiandien iškėlė šį klausimą Parlamente. Tai yra diskusija, itin svarbi maisto politikai. Nenoriu gėdinti Brazilijos arba kitų šalių. Pagrindinis klausimas toks: ar mums reikia šių griežtų reglamentų, taikomų Europos žemės ūkio produkcijai vartotojų saugumo interesais? Jeigu atsakymas yra „taip“, tai reiškia, kad vartotojų apsauga laikoma darnia visuma. Jeigu reglamentai reikalingi, importui turi būti taikomos tokios pat taisyklės, kaip mūsų ūkininkams. Komisija privalo neišsileisti importo iš šalių, kurios neįvykdo šių reikalavimų. Europos galvijų augintojai neturi būti baudžiami vien dėl to, kad viena karvė jų bandoje neturi ausies įsago, kai leidžiamas importas iš galvijų bandų, kuriose galvijai neturi nė vieno ausies įsago. Tai yra visiškai nepriimtina. Jei atsekamumas toks svarbus vartotojų apsaugai, jis turi būti taikomas ir importui. Jei negalime to užtikrinti importui, nesąžininga to reikalauti iš savo ūkininkų.

Susidariau įspūdį, kad tie Komisijos žmonės, kurie yra atsakingi už importą, taiko dvigubus standartus. Kaip jau svarstėme, nesu suinteresuotas Europos padalijimu. Norėčiau matyti sąžiningą konkurenciją tarp mūsų Europos ūkininkų, kad ateityje galėtume toliau užtikrinti maisto tiekimą pusei milijardo gyventojų. Galiu jus, Komisijos nare, užtikrinti dėl vieno dalyko ir jūs galite tai perduoti savo įpėdiniui, kad Parlamentas toliau kels šį opų klausimą. Mes nepasiduosime tol, kol nebus sukurtos lygios konkurencinės sąlygos. Turime gerų argumentų, kuriuos galime ne kartą pateikti siekdami garantuoti, kad ateityje Europoje būtų užtikrinta maisto sauga.

Ricardo Cortés Lastra (S&D). – (ES) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, kolegos Parlamento nariai, Europos Komisija privalo toliau stebėti trečiųjų šalių importo atitiktį Europos standartams, nes stebėjimas naudingas mums visiems. Jis naudingas mūsų ūkininkams ir gyvulių augintojams, kurie intensyviai dirbo, kad atitiktų Europos standartus, naudingas mūsų vartotojams, kurie reikalauja vis daugiau aukštos kokybės žemės ūkio produktų ir galvijų, kurie atitiktų augalų apsaugos, gyvūnų gerovės ir atsekamumo taisykles, ir naudingas trečiosioms šalims, norinčioms eksportuoti savo produktus į Europos Sąjungą.

Galiausiai noriu priminti, kad ši problema neapsiriboja vieninteliu sektoriumi arba vienintele šalimi. Europos žemės ūkio konkurencingumo klausimas yra sudėtingas klausimas, kuriam reikalingos išsamios diskusijos.

Julie Girling (ECR). – Gerb. pirmininke, mano Anglijos pietvakarių regionui pasisekė dėl ypatingo klimato ir gamtos sąlygų, kurios užtikrina geras ganyklas ir puikią jautieną. Jungtinės Karalystės ūkininkai yra tarp pačių efektyviausių pasaulyje, kurie, įgiję karčios patirties, dirba pagal aukščiausius gyvūnų gerovės ir atsekamumo standartus. Visi šie veiksniai kartu su didėjančiu pasaulio gyventojų skaičiumi ir didesnėmis pastangomis užtikrinti maisto saugą turėtų reikšti, kad jie yra laimės kūdikiai.

Tokia prielaida visiškai nepanaši į tiesą. Jie jaučiasi puolami iš visų pusių. Dar šią savaitę pamatysime, kad šis Parlamentas užsiiminės vegetariniu lobizmu, tvirtindamas, kad valgantieji mėsą, taigi ir ūkininkai, yra kriminaliniai nusikaltėliai. Tačiau jie pamatys, kad ES nesugeba būti griežta derėdamasi su šalimis, kurios kerta atogrąžų miškus, kad galėtų auginti galvijus. Ar vartotojas gali matyti kokią nors logiką?

Jautieną tiekiantys ūkininkai neprašo specialių privilegijų – tik vienodų sąlygų. Itin svarbu, kad mes palaikytume juos ne protekcionizmu, o užtikrindami, kad visas eksportas į ES atitiktų jų aukštus standartus. Raginu jus, Komisijos nare, sugriežtinti savo veiksmus, sustiprinti savo poziciją, iš naujo perskaityti MVT ataskaitą ir įgyvendinti.

Giovanni La Via (PPE). – (IT) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, ponios ir ponai, manau, kad klausimas, kurį šį vakarą svarstome, yra tik maža daug didesnės problemos dalis. Importo vertinimo ir mūsų gamintojams nustatomų sąlygų sąžiningumo klausimas turi poveikį ne tik mėsai ir mėsos importui, bet ir daugeliui kitų gamybos sričių.

Kaip puikiai žinote, Europa yra grynoji mėsos importuotoja. Savo žemyne, Europoje, pasigaminame tik 60 proc. jos poreikio. Tai reiškia, kad esame priversti ją importuoti. Tačiau norime užtikrinti vartojimo sąlygas ir mūsų vartotojų sveikatą. Tikimės, kad paskutinį kartą girdime tai, ką girdėjome šiandien, kad neįmanoma nustatyti panašių sąlygų importui, nes tai netinkama kryptis, kuria turime žengti.

Nors yra atsekamumo sąlygos, kurios padeda viduje sugriežtinti standartus dėl mūsų vartotojų, manau, kad svarbu išsaugoti šiuos standartus tiek mūsų vidaus gamintojams, tiek importui iš užsienio.

Esther de Lange (PPE). – (NL) Komisijos nare, kaip paskutinė kalbėtoja oficialiame kalbėtojų sąrašė pabandysiu apibendrinti šią diskusiją. Manau, kad vienintelis būdas, kuriuo galiu tai padaryti, – pasinaudoti olandų patarle: „Visi vieno ordino vienuoliai turi vilkėti vienodus rūbus.“ Atsiprašau, kad tokiu vėlyvu metu turiu pateikti tokį paaiškinimą, tačiau, nors šiais laikais vargu ar Nyderlanduose dar yra kokių nors vienuolių, vis dar vartojame šią patarlę, kai norime pasakyti, kad jūs turite taikyti vienodus standartus vienodomis sąlygomis. Todėl bet kokie reikalavimai, kuriuos nustatote ES gamintojams, taip pat turėtų būti taikomi trečiųjų šalių gamintojams, norintiems patekti į mūsų rinką. Priešingu atveju jūs paprasčiausiai atimate galimybę mūsų ūkininkams konkuruoti.

Tai galioja galvijų identifikavimui ir registravimui bei gyvūnų ligų prevencijos priemonėms, taikomoms Brazilijoje. Tačiau tai turėtų lygiai taip pat galioti chloruotoms vištoms, importuojamoms iš Jungtinių Valstijų, ir galvijų augimo hormonams piene. Taip pat turi galioti klonuotiems gyvūnams – tą sąrašą galima tęsti toliau, Komisijos nare. Klausydami savo kolegų Parlamento narių susidariau įspūdį, kad Parlamentas apie naująją Komisiją ketina spręsti būtent pagal tai, ar ji vienodus standartus taiko vienodomis sąlygomis. Jis ketina spręsti apie ją pagal tai, kaip mes darome dabar, ne praėjus penkeriems metams, o gerokai anksčiau negu naujoji Komisija perims pareigas.

Komisijos nare, jūs taip pat kalbėjote apie snukio ir nagų ligą. Aš sutinku su jumis, kad mums tikrai reikia kai kurių veiksmų. Pvz., didžiulė svarba kovojant su šia liga buvo teikiama vakcinacijai. Dėkui Dievui, nes vien mano šalyje 26 snukio ir nagų ligos atvejais buvo sunaikinti 285 gyvūnai. Tačiau, Komisijos nare, apie kitą Komisiją taip pat bus sprendžiama iš to, ar sugebame produktus, pagamintus iš šių skiepytų gyvūnų, parduoti Europos Sąjungoje.

Peter Jahr (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, ponios ir ponai, Parlamento žemės ūkio ekspertai iškėlė gana paprastą reikalavimą. Jie gamybai namuose, t. y. Europos Sąjungoje, prašo lygiai tokių pat sąlygų kaip importui.

Susidomėjęs klausiausi, kaip A. Vassiliou sugaišo daugiau nei dešimt minučių mums aiškindama, kad iš esmės tai yra neįmanoma. Ji būtų galėjusi atsakyti glausčiau. Ji būtų galėjus paprasčiausiai pasakyti: „Taip, Parlamentas yra teišus, todėl imsiuosi to ir atsižvelgsiu į tai ateityje.“ Tai, ko nuolat prašo mano frakcija ir dabar Parlamentas, neturi nieko bendro su prekybos apribojimais. Priešingai, tai yra itin svarbus sąžiningos pasaulio prekybos ir savitarpio prekių mainų reikalavimas. Norime sąžiningų taisyklių ES ir užsienio rinkos ekonomikoje – nei daugiau, nei mažiau. Mes to reikalausime iš Komisijos dabar ir ateityje. Jūs dėl to galite būti tikra.

Graham Watson (ALDE). – Gerb. pirmininke, prieš tai buvo diskutuota apie badą. Šios dvi diskusijos susijusios. Komisijos narė yra teiši stengdamasi padaryti viską, ką gali, kad užtikrintų vartotojų apsaugą Europoje, o kolegos šioje posėdžių salėje yra teisūs reikalaudami, kad ji atsiskaitytų ir kad išliktų aukščiausi standartai.

Tačiau jautiena yra prekė. Ji gaminama tiek pigiai, kiek pigiai šalys gali ją gaminti. Liūdna, kad vienam kilogramui jautienos pagaminti reikia 100 kartų daugiau vandens negu vienam kilogramui sojos užauginti.

Jeigu mums rūpėtų vartotojų apsauga pasaulio mastu, padarytume du dalykus. Pirma, padėtume trečiosioms šalims labiau išstobulinti atitinkamas atsekamumo sistemas, kurių joms reikia, ir, antra, paklaustume paskutinėje diskusijoje mano kolegos C. Davieso duoto patarimo paraginti visus mūsų piliečius nebevalgyti mėsos.

Elisabeth Köstinger (PPE). – (DE) Gerb. pirmininke, mūsų piliečiai turi didelių lūkesčių, susijusių su jų maisto saugumu ir kokybe. Jie susiję ne tik su gyvūnų sveikata ir maisto sauga, bet ir su aplinkos apsaugos standartais, gamyba ir gyvūnų gerove. Atsekamumas ir atitinkamas maisto produktų atsekamumas kelyje nuo gamintojo iki vartotojo užtikrinamas tik Europoje. Mes visi esame suinteresuoti, kad būtų užtikrinta, kad mūsų vartotojai būtų apsaugoti ir kad Europos žemės ūkio produktai būtų konkurencingi ir dėl to būtų konkurencinga pati žemės ūkio pramonė. Dėl šios priežasties manau, kad būtina ir viena iš mūsų, kaip

Europos Parlamento narių, pareigų – paspartinti šią diskusiją ir užtikrinti, kad būtų įgyvendintas atitinkamas politinis pagrindas.

Rareş-Lucian Niculescu (PPE). – (RO) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, kaip jūs labai gerai žinote, Rumunija neturi teisės parduoti kiaulieną ir kiaulienos produktus Europos rinkoje mainais už mums suteiktą teisę nuo kitų metų importuoti kiaulieną iš kitų valstybių narių ir po to eksportuoti ją perdirbtą.

Be to, taip pat turėsime ne ilgiau nei vienus metus įgyvendinti aiškias, griežtas ir brangias skerdimo taisykles. Esu tikras, kad Rumunijos kiaulių augintojai būtų nepaprastai laimingi, jeigu šios taisyklės būtų pakeistos paviršutiniškų ir atrankinių priemonių sistema arba naujais plakatais, pakabintais oro uostuose. Akivaizdu, kad juokauju, tačiau taisyklės, jeigu jos turi būti taikomos, turi būti vienodos ir privalomos visiems.

Michel Dantin (PPE). – (FR) Gerb. pirmininke, Komisijos nare, dėkoju jums už pareiškimą, kuris, manau, atspindi puikų darbą, kurį padarėte savo kadencijos metu. Europa pasirinko maisto modelį, kuriuo būtų apsaugoti gyventojai. Mūsų bendrapiliečiai yra pasirengę sumokėti 100 EUR vienam gyventojui per metus, jeigu užtikrintume jų maisto kokybę.

Vakar komitete sužinojome apie Maisto ir veterinarijos tarnybos ataskaitą. Turiu jums pasakyti, kad kaip naujas Parlamento narys buvau labai susirūpinęs matydamas, kaip nepatogiai jaučiasi jūsų darbuotojai, kurie akivaizdžiai negalėjo atsakyti arba nenorėjo atsakyti į mūsų klausimus.

Komisijos nare, ar mums turėtų būti gėda turėti griežtas taisykles siekiant apsaugoti savo vartotojus? Ar mums turėtų būti gėda nustatyti šias taisykles tiems, kurie nori maitinti mūsų vartotojus? Ar mums turėtų būti gėda, kai, norėdamos parduoti orlaivius arba automobilius, tos pačios šalys verčia mus įsteigti tą ar kitą gamyklą arba bando nustatyti mums tą ar kitą sąlygą?

Patekimo į mūsų rinką sąlygos yra svarbios, nes jos turi poveikį maistui ir mūsų gyventojų sveikatai. Mes neturime ko gėdytis.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Gerb. pirmininke, mes norime eksportuoti, tačiau taip pat turime importuoti. Prekyba paspartina vystymąsi ir duoda naudos mainų šalims, tačiau šioje srityje turi būti nustatyti tam tikri būtini reikalavimai, susiję su kokybe ir atitinkamų standartų atitiktimi – tai yra akivaizdu, todėl esu tikras, kad mes su tuo sutikome. Europa turi daug įvairių tikrinimo ir audito formų, kad būtų galima apsaugoti rinką nuo maisto, kuris neatitinka Europos standartų, antplūdžio arba kuris keltų grėsmę mūsų sveikatos saugumui. Iš kur Komisijos narė ištraukė, kad negalime tikėtis tokių pat audito procedūrų, kokias taikome savo gamintojams, – jeigu teisingai supratau tai. Ką norėjote pasakyti, kai aiškiai nurodėte, kad toks pat turėtų būti tik šių priemonių poveikis? Palygindamas norėčiau paklausti, ar, pvz., Rusija arba kita šalis gali nustatyti reikalavimus prekių importui iš ES, kurių mes negalime nustatyti, pvz., iš Brazilijos importuojamai mėsai? Ar šiuo atveju svarbus tik poveikis, kaip importo iš Brazilijos atveju?

Androulla Vassiliou, Komisijos narė. – Gerb. pirmininke, norėčiau gerbiamiesiems Parlamento nariams priminti, jog tai, ką pasakiau, nereiškia, kad negalime nustatyti taisyklių trečiosioms šalims. Apgailestauju, kad net per 10–15 minučių pristatymo man nepavyko išaiškinti taisyklių, kurias taikome importuodami iš trečiųjų šalių.

Turiu jums priminti, kad tuo pat metu, kai esame mėsos iš trečiųjų šalių importuotojai – šiuo metu iš Brazilijos importuojame tik 5 proc. mums Europos Sąjungoje reikalingos jautienos, – taip pat esame didžiuliai eksportuotojai į trečiąsias šalis – Rusiją ar kitur. Šuo momentu mūsų eksportas į Rusiją yra 1 mlrd. EUR per metus – daugiausia iš Airijos. Bandomė Rusiją įtikinti, kad negalime taikyti tokių pat taisyklių, kokios taikomos Rusijoje. Tai yra tarptautinės prekybos taisyklės, o mes taikome lygiavertes, bet ne tapačias taisykles, atsižvelgdami į tai, kad esame patenkinti, jog jos pakankami griežtos, kad būtų galima apsaugoti savo vartotojus.

Būtent tai mes ir darome. Brazilijos atveju pritaikėme saugos taisykles būtent dėl to, kad mūsų MVT misijos mums atskleidė, kad kažkas yra negerai. Mes pritaikėme griežtas taisykles. Jums pateikiau skaičius.

Dėl paskutinės misijos į Braziliją reikia pasakyti, kad iš tikrųjų buvo problemų, tačiau siūlyčiau jums pasižiūrėti visas mūsų MVT misijų į bet kurias valstybes nares ataskaitas ir palyginti. Valstybėse narėse taip pat pamatytumėte labai rimtų trūkumų, kuriuos valstybių narių ir jų valdžios institucijų prašome pašalinti. Būtent tai taip pat paprašėme padaryti Braziliją.

Brazilijoje problemos buvo nustatytos. Vienoje valstijoje trijuose ūkiuose buvo atskleisti rimti trūkumai, Brazilijos valdžios institucijos ėmėsi koregavimo veiksmų, kad išbrauktų iš sąrašo visus atitinkamus ūkius ir patrauktų atsakomybėn už auditą atsakingus auditorius.

Be to, kituose trijuose ūkiuose buvo atskleisti trūkumai, daugiausia susiję pavėluotu informavimu apie gyvūnų judėjimą arba su duomenų neatitikimu duomenų bazėje. MVT šias problemas pripažino nedidelėmis. Vis dėlto Brazilijos valdžios institucijos įsipareigojo peržiūrėti duomenų bazę, kad būtų išvengta neteisingų duomenų.

MVT misijos to nepamiršo, kai vyko ten. Jos žinojo, kad ras trūkumų. Mūsų pareiga ištaisyti trūkumus, kuriuos nustatome, – ar valstybėse narėse, ar trečiosiose šalyse, – nes esame įsipareigoję savo vartotojams. Noriu jus užtikrinti, kad toliau siųsime misijas į Braziliją ir kitas trečiąsias šalis siekdami užtikrinti, kad randami trūkumai būtų pašalinti. Be to, turiu jus užtikrinti, kad su savo ūkininkais ir gamintojais žaidžiame labai sąžiningą žaidimą, palyginti su trečiosiomis šalimis.

Buvo paminėta Rumunija, kuri lygiai taip pat, kaip Bulgarija ir – seniau – daugelis kitų valstybių narių, turėjo problemų dėl klasikinio kiaulių maro. Mes daug girdėjome apie Rumuniją ir Bulgariją. Pasiūlyčiau savo atitinkamų vyriausybių paklausti, kokią pagalbą suteikėme siekdami atsikratyti šios problemos. Esu tikra, kad Rumunija labai artimoje ateityje galės eksportuoti mėsą būtent dėl šios pagalbos, kurią jai ir Bulgarijai suteikėme, kad galėtų atsikratyti klasikinio kiaulių maro.

Baigdama noriu jus užtikrinti, kad esame įsipareigoję Europos vartotojams ir viskas, ko mes norime, tai teisingo ir sąžiningo sandorio visiems. Taip pat galite būti tikri, kad mūsų MVT misijos į trečiąsias šalis bus labai griežtos. Mes esame budrūs, todėl jei kas nors vyksta blogai, mėginame tai sutvarkyti. Liekame budrūs ir griežti. Ar daugiau ūkių įtraukiama į sąrašą, ar ne, priklauso tik nuo Brazilijos valdžios institucijų, taip pat nuo jų priklausau, ar jos yra pasirengusios išleisti pinigus, kuriuos turi išleisti, kad turėtų ūkių, patvirtintų pagal mūsų standartus ir sugebančius eksportuoti. Jeigu jos nepasirengusios, jos to nedarys.

Pirmininkas. – Diskusijos pabaiga.

Raštiški pareiškimai (Darbo tvarkos taisyklių 149 straipsnis)

Béla Glattfelder (PPE), raštu. – (HU) Europos Sąjungos maisto saugos reglamentai yra griežčiausi ir aukščiausio lygio pasaulyje. Tačiau atitiktis šiems reglamentams susijusi su didelėmis papildomomis Europos ūkininkų išlaidomis. Europos produktams sąlygos negali būti mažiau palankios nei trečiųjų šalių kilmės produktams jau vien dėl to, kad pastarieji buvo pagaminti laikantis žemesnio lygio maisto pramonės reglamentų. Europos vartotojų sveikatai neturi kelti pavojaus produktai, kurie nėra atitinkamos kokybės arba yra nesaugūs. Mėsos produktai gali kelti daug pavojų sveikatai, jeigu gaminami netinkamomis sąlygomis. Todėl Europos Komisija ir valstybės narės turi užtikrinti, kad ES pagamintiems produktams ir trečiųjų šalių kilmės produktams būtų taikomos vienodos sąlygos.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), raštu. – (PL) Gerb. pirmininke, neseniai Europos Komisija pastebėjo nemažą jautienos importo iš trečiųjų šalių padidėjimą – visų pirma iš Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus. Norint importuoti bet kokią produkciją į ES, įskaitant jautieną, turi būti laikomasi aukštų Bendrijos standartų, kuriuos Europos Komisija neseniai sugriežtino. Tačiau labai dažnai iš trečiųjų šalių įvežami produktai neatitinka šių maisto saugumo standartų. Nepaisant to, dėl jų gerokai mažesnės kainos, jie rinkoje yra konkurencingi. Dėl tos pačios priežasties šiuo metu svarbiausias klausimas yra parama mūsų ūkininkams ir Europos produktų, kurie atitinka aukštus standartus ir yra sveiki bei saugūs, reklamavimas. Mūsų svarstomas klausimas turi kitą aspektą. Turėtume padaryti išvadas dėl kritinės padėties pieno rinkoje. Galbūt šiandien, kai daugelyje ES valstybių narių negalime susitvarkyti su pieno perprodukcija, būtų verta pagalvoti, kaip reorganizuoti jautienos gamybą. Dėkoju už dėmesį.

20. Kito posėdžio darbotvarkė (žr. protokolą)

21. Posėdžio pabaiga

(Posėdis baigtas 23.50 val.)